

CHRISTIAN JACQ
RAMSES

*Milyonlarca
Yılın Tapınağı*

REMZİ KİTABEVİ

Christian Jacq

RAMSES

*Milyonlarca Yılın
Tapınağı*

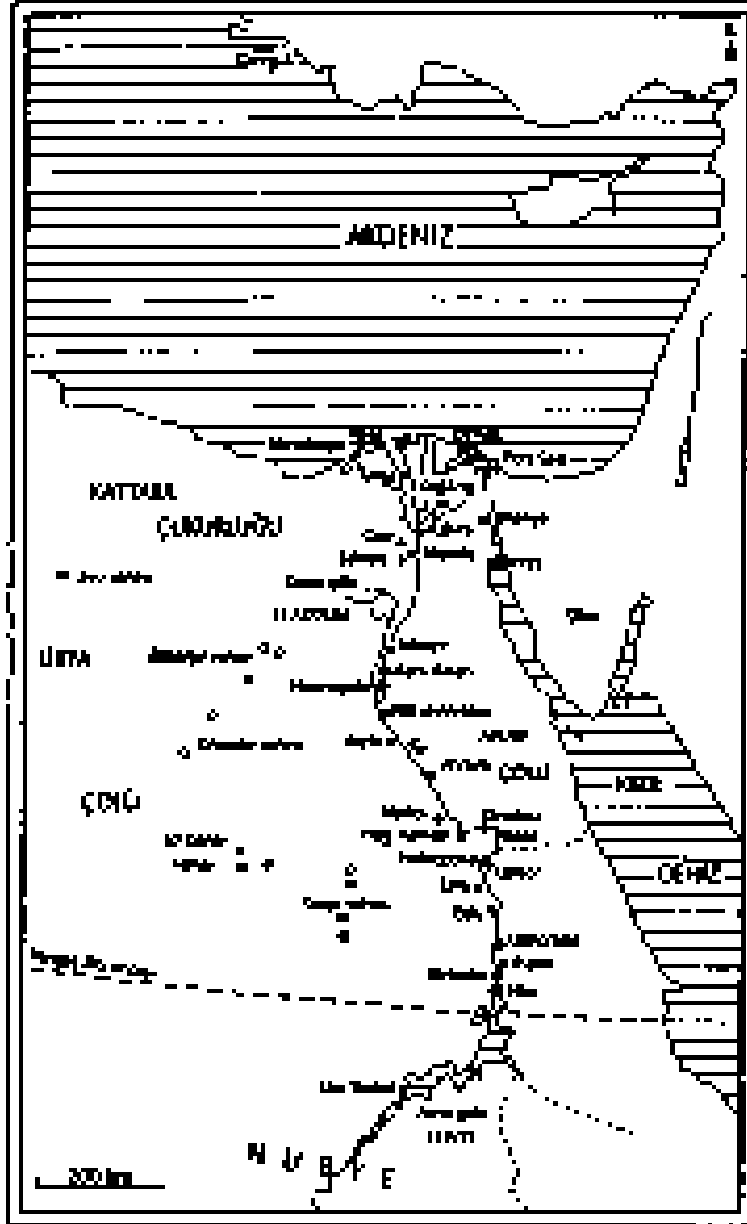
Çeviren:
A. Rıza Yalt

7. Basım

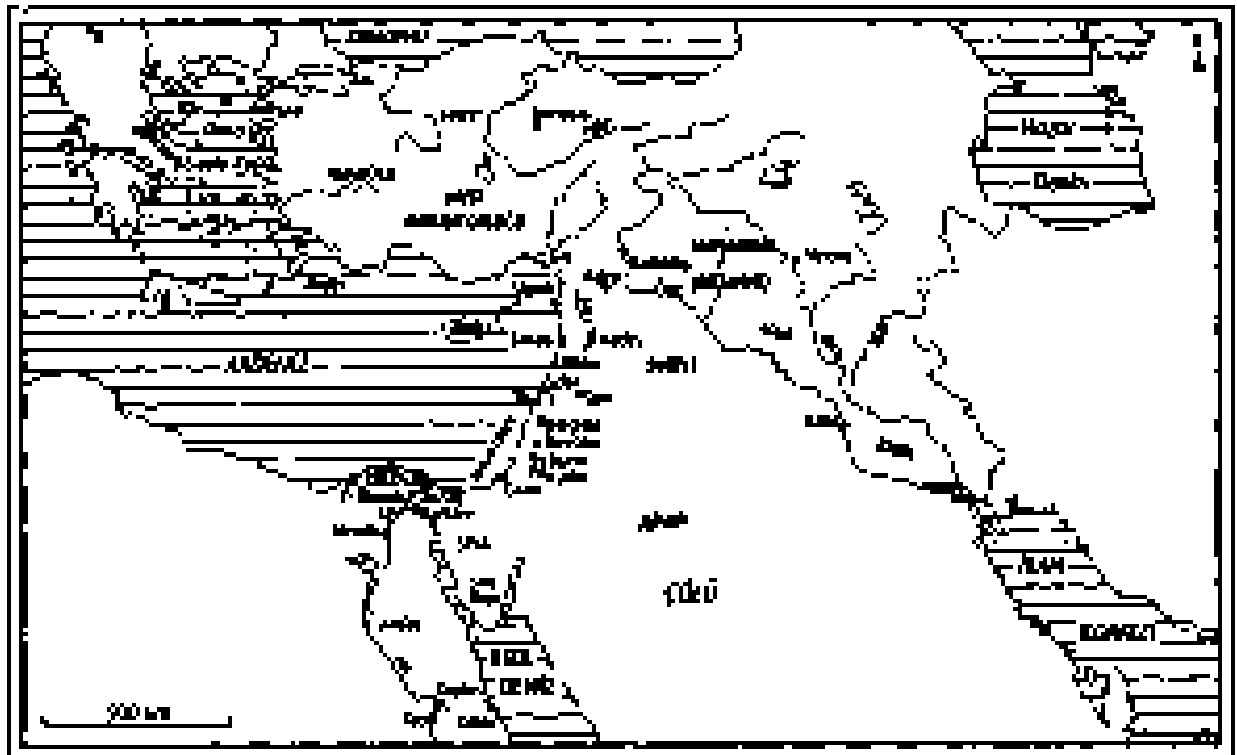

Remzi Kitabevi

MISIR HARİTASI

ESKİ ORTADOĞU HARİTASI
Yeni imparatorluk Zamanında

1

Ramses **yalnızdı**, gaipten bir işaret gelmesini bekliyordu.

Yüzünü çöle, alev alev yanan çorak sonsuzluğa, ne olduğunu bilemediği yazgısına çevirmiş, duruyordu.

Yirmi üç yaşma basan Ramses, bir seksen boyundaydı ve atletik bir vücuda sahipti. Venediklileri andıran çok güzel sarı saçları, ince bir yüzü ve güçlü kasları vardı. Geniş ve açık alnı, gür kaşları, küçük canlı gözleri, uzun ve **hafif** kemerli burnu, yuvarlak ve şekilli kulakları, epeyce kalın dudakları ve güçlü çenesi, otoriter ve çekici bir yüz oluşturunuyordu.

Genç olmasına rağmen az mı yol almıştı! Kraliyet kâtibi olarak Abidos'un sırlarını öğrenmiş, sonra da Mısır krallığının naibi olmuştu; babası Firavun Seti, küçük oğlunu kendisinin yerine geçecek kral olarak belirlemiş, onu tahtına ortak etmişti.

Ama **Seti**, o dev Firavun, ülkesini huzur, barış ve kalkınma hamleleri içinde yönetmiş olan o yeri doldurulmaz hükümdar, olağanüstü bir on beş yılın sonunda ölmüştü. On beş yıl, bir yaz akşamının alacakaranlığında gözden kaybolan bir **ibis** gibi uçup gitmişti.

Korku uyandıran ve güç beğenen bir baba olan Seti, küçük oğluna hep uzak durmuş, ama aslında fark ettirmeden onu gelecekteki iktidarına hazırlayacak birçok denemeden geçirmişti. Bu denemelerden ilki, Ramses'in, kuvvetin efendisi olan vahşi boğa ile karşılaşmasıydı. Genç Ramses, boğaya kafa tutma cesaretini göstermişti. Hem de onu yenecek gücü olmadığı halde. Seti araya girmeseydi, boğa, Ramses'i **boynuzlarıyla** paramparça edecekti. Bu olay, Firavun olabilmenin ilk kuralını Ramses'in kalbine kazıdı: zayıfı güçlüye karşı korumak.

Gerçek gücün sırrı kraldı ve kral tek başına bu gücü elinde tutuyordu. Seti, deneyimin kazandırdığı sihirle bu gücü, hiçbir *zaman* açıklamadığı bir plan doğrultusunda oğluna yavaş yavaş aktarmıştı. Aradan geçen zaman içinde Ramses babasına yakınlaşmış, ruhu onunkilerle aynı imanda, aynı coşkuda birleşmişti. Ciddi ve mesa-

feli olan Seti az konuşurdu. Yine de oğlu Ramses'e başbaşa görüşme ayrıcalığını tanımış, ona Yukarı Mısır ile Aşağı Mısır'ın hükümdarlığını yapabilmesi için gereken sorumluluğun temel bilgilerini aktarmaya çalışmıştı.

Beraber geçirilen o eşsiz anlar şimdi ölüm sessizliği içinde kaybolmuştu.

Ramses, Firavun'un sözlerini eksiksiz özümsemek, onları dünyanın en değerli hazinesi gibi saklayarak kendi düşüncesinde ve davranışlarında yaşatmak için kalbini bir çanak gibi açmıştı. Ama şimdi Seti, tanrı kardeşlerinin yanına gitmişti; Ramses ise, onun varlığından yoksun, yalnız kalmıştı.

Ramses, omuzlarına yüklenecek görevi yapamayacak durumda olduğunu hissediyordu. Mısır'ı yönetmek... on üç yaşındayken bu hayali, ulaşamayacağı bir oyuncağın düşünüyü kurar gibi geçirirdi aklından. Ama sonraları tahtın, ağabeyi Şenar'a vaat edilmiş olduğuna inanmış ve bu çılgınca hayali kafasından atmıştı.

Oysaki Firavun Seti ile karısı kraliçe Tuya, başka bir karara varmışlardı. İki oğullarının da davranışlarını inceledikten sonra yüce görevi yüklenecek olanın Ramses olduğuna inanmışlardı. Oysa Ramses, hiçbir zaman Seti kadar güçlü ve becerikli olabileceğini düşünemiyordu. Teke tek dövüşlerde herhangi bir düşmana kafa tutmaya hazırды belki, ama geleceğin belirsiz sularında ilerleyen devlet gemisinin dümeni başında olmak çok farklı bir şeydi. Nubye'de katıldığı savaşta yiğitliğini kanıtlamıştı. Tükenmez enerjisi sayesinde, gerektiğinde ülkesini savunmak için gireceği bir savaştan yüzünün aklıyla çıkardı çıkmasına ama, hileleri gözünden kaçan devlet memurlarından, soylu kişilerden ve rahiplerden oluşan bir orduyla nasıl baş edebilecekti?

Hanedanlarının kurucusu Ramses'lerden ilki, bilgiler tarafından kendisine emanet edilen devlet yönetimini istemediği halde aldığı, yaşlı bir vezirdi. Ondandır gelenlerden biri olan Seti de taç giydiği zaman olgun ve deneyimli bir insandı. Ramses ise sadece yirmi üç yaşındaydı. Babasının koruyucu gölgesinde yaşamak, dediklerini aynen yapmak ve en ufak bir isteğini hemen karşılamak Ramses'i mutlu etmeye yeterdi. Yol gösteren güvenli bir rehberle sahip olmak ne harikulade bir şeydi! Seti'nin buyruğu altında ve ona itaat ederek Mısır'a hizmet etmek, bütün sorularına

ondan yanıt bulmak... Bu cennet artık erişilemez bir düşe dönüşmüştü.

Ve kader, aşırı coşkulu ve tecrübesiz bir genç olan Ramses'den **Seti'nin** yerini almasını istiyordu.

En iyisi her şeyi geride bırakıp çöle, onu kimsenin bulamayacağı bir yere kaçmak olmaz mıydı?

Elbette dostlarına güvenebilirdi: Daima onu destekleyen annesi Tuya, son derece güzel ve sakın karısı Nefertari, çocukluk arkadaşlarından krallık şantiyelerinde çalışan Yahudi Musa, diplomat Aşa, yılan oyuncısı Setau ve yazgısını Ramses'inkine bağlayan özel sekreteri **Ameni**.

Ancak düşmanlarının oluşturduğu topluluk daha güçlü değil miydi? Şenar tahtı ele geçirmekten vazgeçmeyecekti. Kardeşinin hükümdarlığını engellemek için kim bilir ne karanlık anlaşmalar yapmıştı? Şu anda Şenar önüne dikilip de bir istekte bulunsaydı, Ramses ona hiçbir direnç göstermezdi. Mademki tacı bunca istiyordu, varsın onu ele geçirsindi!

Ancak, Seti'nin ona verdiği bu görevden vazgeçerek babasına ihanet etme hakkına sahip miydi? Seti'nin yanılmış olduğu ve yaşasaydı fikrini değiştirebileceği düşüncesine kapılmak saflığını göstermezdi...

Ramses kendi kendisine yalan söyleyemezdi. Kaderi gaipten gelecek işarete bağlıydı.

Burada, çölde, gizemli enerjinin en güçlü olduğu bu kırmızı toprakların **bağrında**, aradığı cevabı bulacaktı.

Bağdaş kurup bakışlarını göğün derinliklerine diken Ramses bekliyordu. Bir firavun, sonsuzluğa ve yalnızlığa vurgun olmadıkça çölün insanı olamazdı. Kararı, taşların ve kumların içine gizlenmiş olan ateş verecekti. Ya onun ruhunu besleyecek ya da onu yok edecekti.

Güneş tam tepeye dikilmiş, rüzgâr dinmişti. Bir ceylan kum tepelerinin üzerinden sekerek kaçıyordu. Tehlike yakındaydı.

Birden beliriverdi.

En az dört metre uzunluğunda, üç yüz kilodan fazla ağırlıkta dev bir aslan; parıl parıl parlayan açık renkli yeleşi ona yenilmek nedir bilmeyen bir savaşçı görünümü veriyordu. Koyu kahverengi, adaleli gövgesi büyük bir esneklikle hareket ediyordu.

Ramses'i gördüğü anda, on beş kilometre çapında bir çevreden duyulabilecek şekilde **kükredi**. Korkunç dişlerini ve bıçak gibi keskin pençelerini göstere göstere gözlerini avına dikti.

Seti'nin oğlunun, aslanın pençesinden kurtulmak için hiçbir şansı yoktu.

Aslan **sokuldu**, birkaç adım ileride durdu. Ramses aslanın altın sarısı gözlerindeki bakışı gördü. Uzun saniyeler boyunca karşılıklı meydan okurcasına birbirlerine baktılar.

Hayvan, kuyruğunu sallayarak bir sineği kovdu. Birden sinirlendi, biraz daha ilerledi.

Ramses ayağa kalktı, bakışlarını aslanın bakışlarından ayırmadı.

"Katil. Sensin, değil mi? Mutlak bir ölümden kurtardığım sensin, hiç kuşum yok! Bana ne yapmayı düşünüyorsun?"

Ramses tehlikeyi unutarak, Nubye bozkırında çalılar arasında bulunduğu, ölmek üzere olan aslan yavrusunu hatırladı. Yavru aslan, bir yılanın kendisini sokmasına rağmen, Setau'nun ilaçları sayesinde inanılmaz bir direnç gösterip iyileşmiş ve dev cüsseli bir yaratık olmuştu.

Aslan, Ramses'in yokluğunda, kapatıldığı çitle çevrili yerden ilk kez kaçmıştı. Aslanın vahşi içgüdüleri, efendisi olarak gördüğü kimseye karşı dahi amansız ve yırtıcı olacak derecede geri mi dönmüştü?

"Kararını ver Katil. Ya benim hayat boyu müttefikim olacaksın ya da beni öldüreceksin."

Aslan arka ayaklarının üzerinde yükseldi ve ön ayaklarını Ramses'in omuzlarına koydu. Darbe çok hoyratça **olmuştu**, ama prens direndi. Aslanın tırnakları çıkmamıştı, hayvanın dili Ramses'in burnunu yaladı.

Aralarındaki dostluk, güven ve saygı kaybolmamıştı.

"Kaderimin yolunu çizdin," dedi Ramses.

Seti'nin "Işığın Oğlu" diye nitelediği oğlunun başka seçeneği kalmamıştı.

Ramses, bir aslan gibi savaşıacaktı.

Memfis'deki kral sarayı büyük bir yas içindeydi. Erkekler tıraş olmamış, kadınlar saçlarını olduğu gibi bırakmışlardı. Seti'nin mumyalanma süreci olan yetmiş gün boyunca Mısır, bir tür boşluk içinde varlığını sürdürmeye çalışacaktı. Kral ölmüştü, tahtı ise, kralın yerine geçecek olanın resmen açıklanmasına kadar boş kalacaktı. Resmi açıklama, Seti'nin mezara konulup mumyasının tanrısallıkla birleşmesinden sonra yapılacaktı.

Naip Ramses ve Ana Kraliçe Tuya'nın emirleriyle alarma geçirilen sınır birlikleri, her türlü istila girişimini engelleyecek biçimde hazır bekliyordu. En büyük düşmanları olan Hititlerin, kısa vadede bir tehlike oluşturmayacağı düşünülüyordu, ama yine de her an bir baskın olabilirdi. Delta'nın tarım bölgelerinin zenginliği, Sina çölünde yaşayan ve 'Çöl gezginleri' olarak bilinen Bedevilerin yüzyıllardan beri iştahını kabartmıştı. Ayrıca Asyalı prensler de bazen aralarında birleşip Mısır'ın kuzeydoğusuna saldırabiliyorlardı.

Seti'nin öteki dünyaya göç etmesi korkuya neden olmuştu. Firavun'un ölmesini fırsat bilen güçler, Mısır'ın üzerine sel gibi akın edip, birbirini izleyen hanedanlıkların kurduğu bu uygarlığı yok etmeye çalışabiliyorlardı. Genç Ramses İki Ülke'yi⁽¹⁾ de felaketten koruyabilecek miydi?

Heri gelen kişiler arasında birçoğu Ramses'e hiç güvenmiyor, daha becerikli ve daha az coşkulu olan ağabeyi Şenar'ın karşısında silinmesini arzu ediyorlardı.

Ana Kraliçe Tuya, kocasının ölümünden sonra tutumunu değiştirmemişti. Kırk iki yaşındaydı. Mağrur görünüşlüydü. Düzgün ve ince burnu, badem biçimli iri gözlerindeki ciddi ve insanın içine işleyen bakışları, kare biçimindeki ince çenesiyle yadsınamaz bir otoriteye sahipti. Seti'nin yardımcısı olmuştu. Firavun, ülke dışında bulunduğu sırada ülkeyi demir gibi bileğiyle yönetmişti.

(1) Yukarı ve Aşağı Mısır. Nil vadisi (Güney) ve Delta (Kuzey).

Gün ağarır ağarmaz Tuya, ılgın ağaçları ile firavun incirlerinin dikili olduğu bahçesinde biraz yürümekten hoşlanırdı. Yürürken, kutsal gücün ününe layık dinsel törenlerle ve normal toplantılarla dolu çalışma gününe hazırlanıyordu.

Seti öldükten sonra hiçbir şeyin anlamı kalmamıştı. Tuya'nın en kısa zamanda, insanlardan uzak, hiçbir anlaşmazlığın olmadığı bir evrendeki kocasına ulaşmaktan başka hiçbir arzusu yoktu, ama kaderin kendisine uygun gördüğü yılların ağırlığını da taşımayı kabul edecekti. Kendisine bahşedilen mutluluğu, son nefesine kadar hizmet edeceği ülkesine geri vermek zorunda olduğunu hissediyordu.

Nefertari'nin zarıfsilueti sabah sisinin arasından çıktı. Halk arasında, 'saray güzellerinden daha güzel' diye adlandırılan Nefertari'nin parlak siyah saçları, soylu bir yumuşaklık saçan mavi-yeşil gözleri vardı. Memfis'deki Hator tanrıçasının tapınağında müzisyen, üstün nitelikli bir dokumacı ve bilge Ptah-hotep gibi eski yazarları okuyarak kendini yetiştirmiş kültürlü bir insan olan Nefertari, soylu bir ailenin kızı değildi. Ramses onun güzelliğine, zekâsına ve genç yaşına karşın insanı şaşkınlığa uğratan olgunluğuna hayran kaldığı için ona âşık olmuştu. Nefertari hiç kimsenin hoşuna gitmek için bir şey yapmıyordu. Ama o, çekiciliğin ta kendisiydi. Tuya onu, evinin yöneticisi olarak seçmişti. Nefertari, Naibin karısı olduktan sonra da bu görevi sürdürmüştü. Mısır kraliçesi ile Nefertari arasında gerçek bir dostluk kurulmuş, birbirlerini hiç zorlamadan anlar olmuşlardı.

"Bu sabah çiğ var Majeste; topraklarınızın verimliliği için yüce bir nimet."

"Neden bu kadar erken kalktın Nefertari?"

"Asıl siz dinlenmelisiniz, değil mi?"

"Artık uyuyamıyorum."

"Üzüntünüzü nasıl gidermeli Majeste?"

Tuya'nın dudaklarında kederli bir gülümseme belirdi,

"Seti'nin yeri doldurulamaz. Geri kalan günlerim benim için sonsuz ıstırap olacak. Ramses'in mutlu hükümdarlığım gördüğüm zaman bu ıstırap biraz hafifleyecek. Benim tek yaşama nedenim bu olacak."

"Endişeliyim Majeste."

"Neden korkuyorsun?"

"Seti'nin arzusunun yerine getirilememesinden."

"Bu *arzuya* kim karşı çıkabilir?"

Nefertari sessiz durdu.

"Büyük oğlum Şenar'ı düşünüyorsun, değil mi? Onun tutkusunu ve sivrilme isteğini bilirim, ama babasına itaatsizlik edecek kadar çılgın olamaz."

Doğan güneşin yaldızlı ışınları kraliçenin bahçesini aydınlatıyordu.

"Beni saf mı buluyorsun Nefertari? Benim düşüncemi paylaşmadığın anlaşılıyor."

"Majeste..."

"Elinde kesin bir bilgi var mı?"

"Hayır, bu sadece bir kanı, belirsiz bir kanı."

"Güçlü sezgilerin ve şimşek gibi çabuk kavrayan bir zihnin var. İftira nedir bilmiyorsun. Ramses'in hükümdar olmasını engellemek için onu yok etmekten başka bir çare var mı?"

"İşte benim korkum da bu Majeste."

Tuya ılgın ağacının dalını okşadı.

"Şenar hükümdarlığını bir cinayetin üzerine kurar mı?"

"Böyle bir düşünce, sizi olduğu gibi beni de dehşete düşürüyor, ama onu kafamdan atamıyorum. Şayet bu düşüncemi gerçekdışı buluyorsanız yargılayın beni, ama susmak elimden gelmiyor."

"Ramses'in güvenliği nasıl sağlanıyor?"

"Aslanı ile köpeği ve özel muhafız kıtası komutanı Seramana onun üzerine titriyorlar. Biliyorsunuz, tek başına çölde dolaşmıştı. Döndükten sonra korumaları olmadan bir yere gitmemesi için onu ikna ettim."

Ana Kraliçe:

"Ulusal yas on gündür sürüyor," diye hatırlattı. "İki ay sonra, Seti'nin ölümsüz gövdesi, sonsuza dek kalacağı konutuna konacak. O zaman Ramses taç giyecek ve sen Mısır kraliçesi olacaksın."

Ramses annesinin önünde eğildikten sonra onu sevgiyle kucakladı. Kraliçe ise, dayanıksız gibi görünmesine karşın, ona ağırbaşlılık ve soyluluk dersi veriyordu.

"Neden Tanrı bizi böyle zalim bir deneyden geçiriyor?"

"Seti'nin düşünce biçimi sende yaşıyor oğlum. Onun zamanı doldu, seninki başlıyor. Sen onun eserini sürdürürsen, Seti ölümü yenecek."

"Onun gölgesi uçsuz bucaksız."

"Sen Işığın Oğlu değil misin Ramses? Çevremizde oluşan karanlığı dağıt, bize saldıran kargaşayı geri püskürt."

Genç adam annesinin kollarından sıyrıldı.

"Aslanımla ben çölde dostluk kurduk."

"Bu, umutlu olman için bir işaret değil mi?"

"Elbette, ama senden bir lütufta bulunmanı istememe izin verecek misin?"

"Seni dinliyorum."

"Babam, gücünü yabancılara göstermek için Mısır'dan çıktığı zaman, ülkeyi sen yönetiyordun."

"Geleneklerimiz bunu gerektiriyordu."

"Sen yönetim konusunda deneyimlisin ve herkes sana büyük saygı gösteriyor. Neden tahta sen çıkmıyorsun?"

"Çünkü Seti'nin isteği bu değildi. Seti, sevdiğimiz ve saygı duyduğumuz yasanın simgesiydi. O, seni seçti oğlum, hükümdar olmak zorundasın. Bütün gücümle sana yardımcı olacak ve arzu ettiğin sürece gerekli öğütleri vereceğim."

Ramses ısrar etmedi.

Kaderin akış yönünü değiştirecek ve onu bu yükten kurtaracak biri varsa o da annesiydi. Ama Tuya, ölü krala sadık kalacak ve durumunu değiştirmeyecekti. Kuşkuları ve endişeleri ne olursa olsun, Ramses'in kendi yolunu kendisinin çizmesi gerekecekti.

Ramses'in özel muhafız kıtası komutanı Seramana, gelecekteki kralın çalıştığı saray bölümünden hiç ayrılmıyordu. Bu Sardunyalı eski korsanın, güvenlikle ilgili bu göreve tayini uzun süren dedikodulara neden olmuştu. Sarayda çok kimse, Seramana'nın eninde sonunda Seti'nin oğluna ihanet edeceğine inanıyordu.

Şimdilik hiç kimse onun iznini almadan saraya giremiyordu. Ana Kraliçe ona, davetsiz konukları dışarı atmasını ve tehlike anında kılıcını kullanmak için hiç tereddüt etmemesini emretmişti.

Bir tartışmanın yankısı kulaklarına ulaştığı anda Seramana, ziyaretçilere ayrılan hole seğırtti.

"N'oluyor burada?"

Nöbetçi er, geniş omuzlu, gür saçlı, sakallı, iriyarı bir adamı göstererek:

"Bu adam zorla içeri girmek istiyor," dedi.

Seramana:

"Kimsin?" diye sordu.

"Yahudi Musa. Ramses'in çocukluk arkadaşı ve Firavun'un hizmetinde çalışan mimarım."

"Ne istiyorsun?"

"Aslında Ramses bana kapısını kapamazdı!"

"Şu an karar verecek olan benim."

"Yoksa naip hapis mi edildi?"

"Güvenlik öyle gerektiriyor... Ziyaretinizin nedeni nedir?"

"O seni ilgilendirmez."

"Öyleyse evine dön ve bir daha bu saraya yaklaşma, yoksa seni hapsederim."

Musa'yı zapt etmek için en az dört muhafızın işe karışması gerekti.

"Benim burada olduğumu Ramses'e haber ver, yoksa seni bu yaptığına pişman eder."

"Tehditlerin bana vızgelir."

"Dostum beni bekliyor! Anlamak istemiyor musun?"

Uzun yıllar korsanlık yaptığı ve birçok çarpışmaya katıldığı için Seramana'da çok belirgin bir tehlike sezme yeteneği gelişmişti. Güçlü kuvvetli olmasına ve yüksekte atıp tutmasına rağmen Musa denen bu adam ona samimi göründü.

Ramses'le Musa kucaklaştılar.

Yahudi:

"Burası saray olmaktan çıkmış, bir kaleye dönüşmüş!"

"Annem, karım, özel sekreterim, Seramana ve daha başkaları, kötü şeylerin olmasından korkuyorlar."

"Kötü şeyler mi?... Ne demek bu?"

"Suikasttan korkuyorlar."

Naibin bahçeye bakan kabul salonunun eşiğinde Ramses'in dev cüsseli aslanı uyukluyordu. Ön ayaklarının arasında da 'Gece Bekçisi' adlı sarı köpek duruyordu.

"Bu ikisi olduktan sonra neden korkuyorsun?"

"Nefertari, Şenar'ın hükümdarlığı ele geçirme sevdasından vazgeçmediğine inanıyor."

"Seti mezara konmadan böyle bir saldırı ha... Bu, Şenar'ın yapacağı türden bir şey değil. O karanlıkta iş görmeyi ve zamanını beklemeyi yeğler."

"Onun fazla beklemeye zamanı yok."

"Haklısın... Ama seninle çatışmaya cesaret edemez."

"Tanrılar seni duyuyor. Böyle bir durumda Mısır'ın hiçbir kazancı olmaz. Karnak'ta ne diyorlar?"

"Sana karşı çok homurdanma var."

Musa, Seti'nin sütunlu salonun inşasını başlattığı Karnak şantiyesinde şef olarak çalışıyordu. Firavun'un ölümünden sonra inşaat durdurulmuştu.

"Kimden geliyor bu homurdanmalar?"

"Amon rahipleri, birkaç soylu, Güney veziri... Ablan Dolant ile kocası Sari onları kışkırtıyorlar. Memfis'den uzaklaştırılmalarını bir türlü hazmedemiyorlar."

"Bu aşağılık Sari, beni ve çocukluk arkadaşımız özel sekreterim Ameni'yi yok etmeye kalkışmadı mı? Onları Memfis'den Teb'e sürgüne göndermem aslında çok hafif bir ceza!"

"Bu zehirli bitkiler Kuzey'in havasını sever. Teb'in yakıcı güneşi altında solmamak için geri dönecekleri anı kolluyorlardır. Daha sert davranıp onları gerçek bir sürgüne mahkûm ettirmen gerekirdi."

"Dolant benim ablam, Sari de hem lalam, hem de öğretmenim."

"Bir kral, yakınlarına karşı böyle zayıf mı davranmak zorundadır?"

Ramses gücenmişti.

"Henüz kral değilim Musa!"

"Sen gene de mahkemeye başvurmalı ve işi adalete bırakmalydın."

"Ablamla kocası, kalmak zorunda oldukları yerden çıkacak olurlarsa çok sert davranacağım."

"Sana inanmak isterdim. Sen henüz düşmanlarının kininin farkında değilsin."

"Ben babama ağlıyorum Musa."

"Ve halkını, ülkeni unutuyorsun! Göğün derinliklerinden bakan Seti'nin, bu davranışı onayladığını mı düşünüyorsun?"

Musa en yakın arkadaşı olmasaydı, Ramses ona bir tokat patlatabilirdi.

"Bir hükümdarın katı bir kalbi olması mı gerekir?"

"Üzüntüsünden başka bir şey düşünmeyen bir adam, ne denli meşru olsa da, yönetecek gücü nasıl bulur? Şenar beni baştan çıkarmaya ve sana karşı koymamı sağlamaya çalıştı. Tehlikenin ne boyutta olduğunu farkında mısın?"

Ramses duydukları karşısında şaşakalmıştı.

Musa:

"Hasmın yabana atılacak biri değil," diye konuşmasını sürdürdü. "Artık bu uyuşukluktan kurtulacak mısın?"

Delta ile Nil vadisi arasında yer alan ve ülkenin ekonomik başkenti olan **Memfis** uyuşukluk içindeydi. 'İyi Yolculuklar' limanında ticaret **gemilerinin** çoğu rıhtımda bekliyordu. Yas dönemi olan yetmiş gün boyunca, ticari işlemler hemen hemen durmuştu. Soyluların geniş villalarında hiçbir şölen verilmiyordu.

Seti'nin ölümü büyük kentte şok etkisi yapmıştı. Onun hükümdarlığı sırasında refah iyiden iyiye artmıştı. Ama şimdi, kentin önemli tacirleri, Seti'nin yerine geçecek zayıf bir firavunun, Mısır'ı güçsüz ve ne yapacağını bilemez bir duruma sokacağından endişeleniyorlardı. Kim Seti gibi olabilirdi? Büyük oğlu **Şenar**, iyi bir yöneticiydi; ama hasta kral, **Şenar**'ın yerine, heybetli görünüşüyle devlet başkanından çok, bir kadın avcısını andıran, kanı kaynayan Ramses'i seçmişti. En basiretli insanlar bile bazen hata yapabiliyorlardı. Teb'de olduğu gibi, Memfis'de de kulaktan kulağa dolaşan dedikodu, Seti'nin küçük oğlunu seçmekle yanlış bir karar vermiş olduğuydu.

Şenar Dışişleri Bakanı **Meba**'nın evindeki konuk salonunda sabırsızlıkla bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Altmış yaşında, güven verici bir çehreye sahip olan **Meba**, Ramses'e düşmandı. Buna karşın, politik ve ekonomik görüşlerini beğendiği **Şenar**'ı destekliyordu. Geleceği sağlama almanın tek yolu, eskimiş görenekleri unutmama pahasına da olsa, öteki ülkelerle ticaret anlaşmaları yaparak Asya ve Akdeniz'i içine alan bir büyük ortak pazar kurmaktı. Silahları kullanmaktansa satmak daha kârlı değil miydi?

Şenar:

"Gelecek mi?" diye sordu.

"Bizden yanadır, içiniz rahat olsun."

"Onun gibi barbarlardan hoşlanmıyorum. Böyleleri rüzgâr nereden eserse oraya dönerler."

Seti'nin büyük oğlu, kısa boylu, şişman, yuvarlak yüzlü, tombul yanaklı bir adamdı. İyi yemeklere düşkünlüğünü ele veren kalın

dudakları, sürekli bir sıkıntı içinde çevresine bakan küçük, kahverengi gözleri vardı. İri, hantal gövdesi güneşten ve egzersizden nefret ediyordu. Sürekli olarak içini kemiren huzursuzluğu, ağdalı konuşmasıyla saklamaya çalışıyordu.

Şenar, çıkarma uygun düştüğü için barışseverdi. İş çevrelerinden uzak durarak ülkesini savunma fikri ona saçma görünüyordu. ‘İhanet’ sözcüğü, ise servet yapma konusunda hiçbir yeteneği olmayan ahlakçıların kullandığı sözcüklerden başka bir şey değildi. Modası geçmiş bir eğitimle yetişmiş olan Ramses, hükümdarlık yapacak yeteneğe sahip değildi. Bu nedenle Şenar, kendisine iktidar yolunu açacak komployu kurarken hiçbir vicdan azabı duymuyordu: Mısır ona minnettar olacaktı.

Başlıca müttefiklerinin ortak projelerinden vazgeçmiş olması olası mıydı?

Şenar:

"Bana içecek bir şey ver," dedi.

Meba, ünlü konuğuna bir kupa soğuk bira ikram etti.

"Ona güvenmemeliydik."

"Gelecek, eminim. Unutmayın ki o da en kısa zamanda ülkesine dönmek istiyor."

Nihayet, Dışişleri Bakanlığı konutunun muhafızı, uzun süredir bekledikleri ziyaretçinin geldiğini haber verdi.

Atreus'un oğlu ve savaş tanrısının sevgili kulu, keskin bakışlı sarışın Menelaos gelmişti. Truvalıları katleden Lakedaimon kralının üzerinde, iki katlı bir zırh ile belinde altın kopçalarla tutturulmuş geniş bir kemer vardı. Mısır ona konukseverlik göstermiş, gemilerini onarmıştı, ama karısı Helen, kocasının sarayında işkence görmekten ve köle yapılmaktan korktuğu için Firavun'un topraklarını terk etmeyi reddetmişti.

Helen, kraliçe Tuya'nın himaye ve desteğinden yararlandığı için Menelaos'un eli kolu bağlıydı. Bereket versin ki Şenar yardımına koşmuş, sonunda onları zafere ulaştıracak bir stratejiyi geliştirmek için sabırlı olmasını öğütlemişti.

Şenar firavun olur olmaz, Menelaos, Helen'le birlikte Yunanistan'a dönecekti.

Yunanlı askerler, aylardan beri halkın arasına karışmıştı. Kimileri Mısırlıların emrine girmiş, kimileri de küçük dükkânlar açmış-

tı. Hepsi de hayatlarından memnun görünüyordu. Gerçekte ise, harekete geçmek için komutanlarından emir bekliyorlardı. Bu, Truva atının büyük çaplı bir tekrarı olacaktı.

Yunanlı, Meba'ya kuşkuyla baktı. Senar'a:

"Gönderin bu adamı," dedi. "Sadece sizinle görüşmek istiyorum."

"Dışişleri Bakanı bizim müttefikimizdir."

"Bir kez daha tekrarlamayacağım."

Şenar, Meba'ya salondan çıkması için işaret etti.

Menelaos:

"Ne durumdayız?" diye sordu.

"Müdahale saati geldi."

"Emin misiniz? Bu garip gelenekleriniz ve bu sonu gelmez mumyalama olayınız sonunda beni çıldırtacak."

"Babamın mumyası mezara konmadan önce harekete geçmek zorundayız."

"Adamlarım hazır bekliyor."

"Yararsız bir şiddetten yana değilim ve..."

"Yeter artık bu savsaklamalar Şenar! Siz Mısırlılar savaştan korkuyorsunuz; biz Yunanlılar ise sonunda kılıçtan geçirdiğimiz Truvalılarla yıllarca çarpıştık. Şayet Ramses'in ölmesini istiyorsanız, bir kez söyleyin yeter. Kılıcıma güvenebilirsiniz!"

"Ramses benim kardeşim. Bazen hileye başvurmak, kaba kuvvetten daha etkilidir."

"Sadece ikisinin güç birliği zaferi sağlar. Siz bana, Truva savaşının bir kahramanına, strateji dersi mi vereceksiniz!"

"Sizin Helen'i elde etmeniz gerekiyor."

"Helen, Helen, yine Helen! Bu kadın lanetlinin teki, ama Lakeldaimon'a da onsuz dönemem."

"Öyleyse planımı uygulayacağız."

"Neymiş o?"

Şenar gülümsedi. Bu kez şans ona yardım ediyordu. Yunanlının yardımıyla, amacına ulaşacaktı.

"Çok büyük iki engel var: Aslan ile Seramana. Birincisini zehirleyecek, ikincisini de öldüreceğiz. Sonra Ramses'i kaçırp Yunanistan'a götüreceksiniz."

"Onu neden öldürmüyoruz?"

"Çünkü benim hükümdarlığım kana bulanmayacak. Görünüşte, Ramses resmen tahttan feragat edecek ve uzun bir yolculuk yapmayı tercih edecek. Bu yolculuk sırasında, kötü bir rastlantı sonucu bir kazaya kurban gidecek."

"Ya Helen ne olacak?"

"Taç giyer giymez annem bana itaat edecek ve onu korumaktan vazgeçecek. Şayet Tuya akılsızlık edecek olursa onu bir tapınağa kapatırım."

Menelaos düşündü.

"Bir Mısırlı için hiç de fena bir plan değil... Gerekli zehirin var mı?"

"Elbette."

"Kardeşinizin özel muhafız kıtasına sokmayı başardığımız Yunan subayı tecrübeli bir askerdir. Seramana'nın gırtlığını, o uyurken kesecek. Ne zaman başlıyoruz?"

"Biraz daha sabır. Teb'e gitmek zorundayım. Döner dönmez harekete geçeriz."

Helen, ölünceye dek kaybettiğini sandığı mutluluğun tadını çıkarıyordu. Bal özü kokan ince kumaştan bir elbise giymiş, başına da güneşten korunmak için bir örtü örtmüştü. Mısır sarayında gerçeküstü bir âlemde yaşıyordu. Genç kadın, en büyük arzusu karısının onurunu kırmak olan ahlaksız ve kalles Menelaos'un elinden kurtulmayı başarmıştı.

Ana Kraliçe Tuya ile Ramses'in karısı Nefertari ona dostluklarını sunmuş, kadınların altın bir kafese hapsedilmedikleri bir ülkede özgürce yaşamasına olanak tanımışlardı.

Gerçekten de Helen, binlerce Yunanlı ile Truvalının ölümünün sorumlusu muydu? Yıllar boyu gençlerin birbirlerini öldürmeleriyle sonuçlanan bu çılgınlığı hiç istememişti. Ama dedikodular onu durmadan suçluyor ve kendini savunma olanağı tanımadan mahkûm ediyordu. Burada, Memfis'de ise, hiç kimse onu kınamıyordu. Kumaş dokuyor, müzik dinliyor, çalgı çalıyor, eğlence için yapılmış havuzlarda yüzüyor ve sarayın bahçelerinin bitmez tükenmez büyüünün tadına varıyordu. Kılıç şakırtıları duyulmaz olmuş, yerini kuş cıvıltılarına bırakmıştı.

Helen birçok kez, bu rüyanın sona ermemesi için tanrılara dua

ediyordu. Geçmişini, Yunanistan'ı ve Menelaos'u unutmaktan başka bir şey istemiyordu.

Bahçede, iki yanında avokado ağaçları bulunan kumlu yollar-
dan birinde yürürken gri renkli bir turna kuşunun cesedini gördü.
Daha yakından baktığı zaman, güzel kuşun karnının parçalanmış
olduğunu fark etti. Helen diz çöktü ve kuşun iç organlarını incele-
di. Yunanlılar gibi Truvalılar da Helen'in kehanet yeteneğine sahip
olduğunu bilirlerdi.

Menelaos'un karısı uzun bir süre ayağa kalkamadı.

Zavalı turna kuşunun iç organlarında okudukları onu çok kor-
kutmuştu.

Güney Mısır'ın büyük kenti Teb, **Asya'dan** gelen zalim **Hiksoslar**'ın yüzyıllar önce kovulmasına yardım eden Tanrı **Amon'un** hüküm sürdüğü yerdı. Ülke bağımsızlığına kavuştuktan sonra başa geçen her **firavun**, Tanrı **Amon'a** duyduğu minnetin göstergesi olarak onun tapınağına eklemelerde bulunmuştu. Çalışmaların kesintisiz olarak sürdürüldüğü **Karnak'taki** tapınak, giderek daha genişleyip zenginleşmiş ve âdeta devlet içinde bir devlet olmuştu. Tapınağın **başrahibi**, din adamı olmaktan çok, geniş yetkileri olan bir yönetici gibi görünüyordu.

Şenar, Teb'e gelir gelmez **başrahibe** görüşme isteğinde bulundu. İki adam, üzeri salkım çiçeği ve **hanımelleri** ile örtülü, ahşap kameriyenin altında buluştular. Yakınlardaki kutsal göl, çevreye hoş bir serinlik yayıyordu.

Başrahip:

"Yanınızda muhafızlar olmadan mı geldiniz?" diye hayretle sordu.

"Buraya geldiğimi çok az kişi biliyor."

"Ha... Ağzımı sıkı tutmamı istiyorsunuz."

"Hâlâ Ramses'e karşı mısınız?"

"Her zamankinden daha fazla. Genç bir adam. Atılgan ve öfkeli. Tahta çıkacak olursa çok kötü olur. Seti onu seçerken bir hata işledi."

"Bana güven duyuyor musunuz?"

"Şayet siz tahta çıkacak olursanız **Amon** tapınağına nasıl bir yer vermeyi düşünüyorsunuz?"

"İlk sırayı elbette."

"Seti, Heliopolis ile **Memfis** gibi öteki tapınakların din adamlarını kayırdı. Benim tek isteğim **Karnak'ın** geri plana itildiğini görmemek."

"**Karnak'ı** geri plana itmek Ramses'in kafasındaki düşünce, benimki değil."

"İsteğiniz nedir Şenar?"

"Harekete geçmek, hem de çabuk."

"Yani, Seti'nin mumyası mezarına konmadan önce."

"Gerçekten de bu bizim son şansımız."

Şenar, Amon başrahibinin ağır hasta olduğunu bilmiyordu. Doktorunun söylediğine göre başrahibin birkaç aylık, hatta birkaç haftalık ömrü kalmıştı. Bu nedenle, bu hızlı çözüm ona tanrıların bir teveccühü gibi geldi. Ölmeden önce, Ramses'in en yüce görevden uzaklaştırıldığını ve Karnak'ın kurtulduğunu görmek şansına sahip olacaktı.

Başrahip:

"Hiçbir türlü şiddeti hoşgörmüyorum," dedi. "Amon bize barış vermiş, hiç kimse onu bozmamalı."

"İçiniz rahat olsun. Ülkeyi yönetecek yeteneği olmamakla beraber, Ramses benim kardeşimdir ve ona büyük sevgi duyuyorum. Bir saniye bile ona kötülük etmeyi düşünmedim."

"Peki onun için ne yapacaksınız?"

"Ramses, serüvene ve yolculuğa düşkün, enerjik bir delikanlıdır. Hükümdarlık gibi ağır bir yükün altına girmediği için rahatlayacak, uzun bir yolculuğa çıkacak ve birçok ülkeyi gezecek. Döndüğünde zaman, kazandığı deneyimler bizim için yararlı olacak."

"Kraliçe Tuya ayrıcalıklı danışmanınız olarak kalmalı."

"Hiç kuşkunuz olmasın."

"Amon'a sadık kalın Şenar. Gelecek yüzünüze gülecek."

Seti'nin büyük oğlu saygıyla eğildi. Bu yaşlı rahibin saflığı onun için mükemmel bir fırsat olmuştu.

Ne çirkin ne de güzel denebilecek biri olan Dolant, aşırı uzun boyluydu ve sürekli bitkin gözüküyordu. Dolant, Teb'den ve Güney'den nefret ediyordu. Onun kalitesindeki bir kadın Memfis'de yaşamalıydı. Saygın ailelerin yaldızlı yaşamlarına renk katan bin bir aile dramıyla meşgul olarak günlerini geçiriyordu.

Teb'de ise canı sıkılıyordu. Aslında Teb sosyetesinde kabul görüyor, ziyafetten ziyafete gidiyor ve Seti'nin kızı olma ayrıcalığının tadını çıkarıyordu belki, ama burada moda, Memfis'inkinin çok gerisindeydi ve kocası, Ramses'in eski öğretmeni şişko ve neşeli Sarri, geçirdiği ruhsal çöküntünün etkisiyle azar azar eriyordu. Bir za-

manlar, Krallığın hizmetinde çalışacak gençlerin yetiştirildiği *Kap* üniversitesinin rektörü olan Sari, şimdi Ramses'in yüzünden işsiz güçsüz oturuyordu.

Sari'nin, Ramses'i ortadan kaldırmayı hedef alan adı bir komplotunun başlıca kişisi olduğu ve karısı Dolant'ın, kardeşine karşılık **Senar'la** birlik olduğu doğrudur. Evet, ikisi de hata yapmışlardı, ama Ramses onları **Seti'nin** hatırı için bağışlayamaz mıydı?

Ramses'in yaptığı bu zulmün elbet bir gün öcü alınacaktı. Elbet bir gün gelecek, **Ramses'in** de şansı dönecek ve o gün Dolant ile Sari, **fırsatı** kaçırmayacaklardı. O mutlu günü beklerken Dolant cilt bakımını yapıyor, Sari ise ya okuyor ya da uyuyordu.

Şenar'ın gelişi onları uyuşukluklarından kurtardı.

Dolant kardeşini kucaklayarak:

"Sevgili kardeşim!" diye haykırdı. "İyi haberler mi getirdin?"

"Olabilir."

Sari:

"Bizi daha fazla bekletme!" dedi.

"Kral olacağım."

"Öç alma saatimiz yaklaştı mı?"

"Benimle Memfis'e gelin. Ramses ortadan kayboluncaya kadar sizi saklarım."

Dolant sarardı.

"Ortadan kaybolması..."

"Endişelenme ablacığım; Ramses, dış ülkelere yolculuğa çıkacak."

Sari:

"Sarayda bana önemli bir görev verecek misin?" diye sordu.

Şenar:

"Beceriksizlik gösterdin," diye karşılık verdi. "Ama senin niteliklerin benim için değerli. Bana sadık olursan parlak bir mesleğin olur."

"Sözümün eriyimdir Şenar."

Güzel İset, Ramses'den olan oğlu Khâ'yı büyük bir sevgiyle yetiştirdiği görkemli Teb sarayında sıkıntıdan patlıyordu. Yeşil gözlü, düz ve ince burunlu, ince dudaklı, çekici, şakacı ve sevimli bir kâdın olan İset, naibin ikinci eşiydi.

'İkinci eş...' Bu sıfatı kabullenmek ve dayattığı koşullara dayanmak o kadar zordu ki! Böyle olmakla birlikte İset, güzel, yumuşak ve ağırbaşlı **Nefertari'yi kıskanamıyordu**. **Nefertari**, hiçbir ihtiras belirtisi göstermediği halde, her haliyle geleceğin kraliçesi olduğunu kabul ettiriyordu.

İset, kalbinin kinle yanıp tutuşmasını ve kendisine, Ramses ve Nefertari ile mücadele edecek bir neden vermesini istiyordu. Ama, bir oğul verdiği erkeği, kendisini mutluluk ve zevkin zirvesine çıkaran **Ramses'ini** hâlâ sevmeye devam ediyordu.

Güzel İset'in şan, şöhret, iktidar hiç umurunda değildi. Ramses'i sadece güçlü ve parıltı saçan bir adam olduğu için seviyordu. Ondan uzakta olmaya dayanamıyordu. Ramses neden İset'in yaşadığı bu felaketin farkına **varamıyordu**?

Ramses yakında kral olacak seyrek ve kısa ziyaretlerde buluncak, İset de ona karşı koyamadığı için yenik düşecekti. Hiç olmazsa bir başka adama âşık **olsaydı...** Ancak, kimi fazla ağırbaşlı, kimileri ısrarcı taliplerin tümü yavan ve kişiliksiz kimselerdi.

Saray görevlisi, **Şenar'ın** ziyaretini bildirdiği zaman Güzel İset şaşırıldı. Seti'nin büyük oğlu, cenaze töreninden önce Teb'e ne yapmaya gelmişti?

İset, duvarların en üstünde açılmış dar pencereleri sayesinde gün ışığını doğrudan almayan serin bir salona aldı Şenar'ı.

"Çok güzelsiniz İset."

"Ne istiyorsunuz?"

"Beni sevmediğinizi biliyorum, ama zeki olduğunuzu ve çıkarlarınıza uygun gelen durumları kavrayacak nitelikte olduğunuzu da biliyorum. Bana göre siz büyük kraliçe olacak niteliklere sahipsiniz."

"Ramses kararını başka türlü verdi."

"Ya artık hiçbir karar alacak durumda değilse?"

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Kardeşim sağduyudan yoksun bir insan değil. Mısır'ı yönetmenin onun gücünün üstünde olduğunu anladı."

"Ne demek oluyor..."

"Şu demek oluyor: ülkemizin iyiliği için bu güç görevi ben yükleneyeceğim ve siz **İki Ülke'nin** kraliçesi olacaksınız."

"Ramses vazgeçmiş değil, siz yalan söylüyorsunuz!"

"Hiç de değil, sevecen ve güzel dostum. **Menelaos**'la birlikte uzun bir yolculuğa çıkmaya **hazırlanıyor** ve **benden**, babamızın anısına saygı olarak Seti'nin yerine geçmemi istedi. Kardeşim döndüğü zaman durumuna uygun bütün ayrıcalıklardan yararlanacak, bundan emin olunuz."

"**Benden...** söz etti mi?"

"Sizi ve oğlunu unutmuş olmasından korkuyorum. Şimdi onun tek tutkusu açık denizlere **çıkma**."

"**Nefertari**'yi de götüreceksin mi?"

"Hayır, başka kadınları keşfetmek istiyor. Ten zevki söz konusu olunca kardeşimin gözü doymaz."

Güzel **İset**, ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilemez duruma düşmüştü. Şenar ona elini uzatmak istedi, ama henüz çok erkendi. Acele etmek onu başarısızlığa sürüklerdi. Önce genç kadının kendisine inanmasını sağlaması, sonra da tatlılık ve inandırıcılıkla onu elde etmesi gerekiyordu.

"Küçük **Khâ**, en iyi koşullarda eğitilecek. Bu konuda artık hiçbir endişeniz olmasın. Seti mezara konduktan sonra birlikte **Memfis**'e döneriz."

"**Ramses**... Ramses daha önceden yola çıkmış mı olacak?"

"Elbette."

"Cenaze töreninde bulunmayacak mı?"

"Onun için üzülüyorum, ama gerçek bu. **Menelaos**, ülkesine dönüşünü daha fazla geciktirmek istemiyor. Ramses'i unutunuz **İset** ve kraliçe olmaya hazırlanınız."

İset uykusuz bir gece geçirdi.

Şenar yalan söylemişti. Ramses kendini avutmak için Mısır'ı terk edip yabancı ülkelere gidecek biri değildi. Seti'nin cenaze töreninde bulunamayacaksa, bu, kendi iradesi dışındaki bir nedenden olmalıydı.

Ramses'in ona çok katı davrandığı doğrudu, ama İset, kendini Şenar'ın kollarına atarak Ramses'e ihanet edemezdi. İset'in kraliçe olmak için hiç hevesi yoktu ve zafere ulaşacağından emin görünen bu ihtiraslı adamdan nefret ediyordu.

Ne yapacağına karar vermişti: Ramses'i bu komlodan haberdar edecek ve ağabeyinin niyetinin ne olduğunu bildirecekti.

Bir papirüs üzerine, Şenar'ın sözlerini ayrıntıyla anlatarak uzun bir mektup yazdı ve mektubu Memfis'e göndermesi için kral habercilerinin şefini çağırdı.

"Bu mektup çok önemli ve acele gitmesi gerek."

Görevli:

"Ben bizzat ilgilenirim," diye güvence verdi.

Teb'in ırmak limanı da, Memfis'deki gibi, yas süresince bütün canlılığını yitirmişti. Kuzeye gidecek süratli gemilere ayrılan iskeledeki askerler uyukluyordu. Kral habercilerinin şefi denizcilerden birine seslendi.

"Demir al, gidiyoruz."

"Gidemeyiz."

"Neden?"

"Karnak başrahibinin emri."

"Bana haber verilmedi."

"Emir az önce geldi."

"Sen gene de demir al. Memfis kraliyet sarayına gönderilecek çok acele bir mektubum var."

Şefin binmek istediği geminin güvertesinde bir adam belirdi.

"Emir emirdir," dedi. "Emirlere uymak zorundasınız."

"Siz kimsiniz de böyle üst perdeden konuşuyorsunuz?"

"Ben Firavun'un büyük oğlu Şenar'ım."

Kral habercilerinin şefi eğildi.

"Saygısızlığımı bağışlayınız."

"Güzel îset'in size emanet ettiği mektubu bana verirsiniz razı olurum."

"Ama..."

"Mektup Memfis sarayına gitmeyecek mi?"

"Evet, kardeşiniz Ramses'e."

"Ben de onun yanına gitmek için hemen hareket etmek üzereyim. Uygun bir haberci olamayacağımdan mı korkuyorsunuz?"

Görevli, mektubu Şenar'a verdi.

Gemi hareket edip iskeleden uzaklaşınca Şenar, Güzel îset'in mektubunu yırttı ve parçalarını rüzgârda savurdu.

Sıcak ve hoş kokulu bir yaz gecesi idi. Böyle bir gecede, Seti'nin ulusunu terk ettiğine ve tüm Mısır'ın, Eski Krallığın hükümdarlarıyla eş değerdeki firavunları için gözyaşı döktüğüne kim inanabilirdi? Aslında geceler neşeli ve canlı olurdu. Köylerin meydanlarında, kentlerin sokaklarında dans edilir, şarkı söylenir ve hayvanların insan gibi davrandığı öyküler anlatılırdı. Ancak bu yas dönemi ve kralın mumyalanması sırasında insanlar sanki gülmeyi ve eğlenmeyi unutmuşlardı.

Ramses'in köpeği, naibin özel bahçesini korumakla görevli kocaman aslanın böğrüne yatmıştı. Köpek ve aslan, bahçıvanların bitkileri sulamalarından sonra serinlemiş olan çimlerin üzerine uzanmışlardı.

Bahçıvanlardan biri, Menelaos'un askerlerinden bir Yunanlıydı. Bahçeyi terk etmeden önce zambakların arasına zehirli et parçalarını yerleştirmişti. İki hayvanın oburluğu bu etlere karşı koymalarını önleyecekti. Aslan hemen ölmese bile hiçbir veteriner onu kurtarmazdı.

Alışılmadık kokuyu ilk algılayan köpek oldu.

Esnedi, gerindi, gecenin havasını ciğerlerine çekti ve zambaklara doğru yavaşça yürüdü. Burnunun rehberliğinde etlerin yanına gitti ve uzun uzun kokladı, sonra aslana doğru döndü. 'Gece Bekçi-

si' bencil değildi. Böylesi güzel bir keşiften tek başına yararlanmak gibi bir niyeti yoktu.

Bahçe duvarı üzerinde hazır bekleyen üç asker, aslanın uyuşukluğundan kurtulduğunu ve köpeği izlediğini memnuniyetle gördüler. Biraz sabredecek olunursa, yol serbest olacaktı. Bir engele rastlamadan Ramses'in odasına kadar gidecekler ve onu uykuda bastırıp Menelaos'un gemisine götüreceklerdi.

Aslan ve köpeğin başları zambakların içinde kayboldu. Biraz sonra işlerini bitirip çiçeklerin üzerine yattılar. On dakika kadar bir zaman geçtikten sonra Yunanlılardan biri duvardan atladı. Zehirin miktarı ve etkisi düşünülürse dev yapılı aslan çoktan felç olmalıydı.

Öncü er, arkadaşlarına işaret etti, Ramses'in odasına giden yolda buluştular. Tam sıraya girmeye hazırlanıyorlardı ki bir aslan kükremesi geri dönmelerine neden oldu.

'Katil' ve 'Gece Bekçisi' arkalarında durmuş, dikkatle askerlere bakıyorlardı. Hırpalanmış zambakların arasındaki zehirli et parçaları olduğu gibi duruyordu. Köpeğin koklama yeteneği sonucu etler yenmemiş, aslan da onları ayaklarının altında ezmişti.

Üç Yunanlı, ellerinde bıçaklarıyla birbirlerine sokuldular.

Ağzını açıp tırnaklarını çıkaran 'Katil' davetsiz konukların üzerine atıldı.

Ramses'in özel muhafız kıtasına girmeyi başarmış Yunan subayı, uyuyan sarayın içinde, naibin dairesine doğru yavaş yavaş ilerliyordu. Koridorları denetlemek ve olağandışı bir şey gördüğü zaman hemen haber vermek onun görevi olduğu için askerler onun geçmesine ses çıkarmamışlardı.

Yunan subayı, Seramana'nın üzerinde uyuduğu granit eşiğe doğru yürüdü. Sardunyalı, Ramses'e el sürmeye çalışacak birinin önce kendi cesedini çiğnemesi gerektiğini söylemiyor muydu? O bir defa ortadan kaldırıldıktan sonra, naip başlıca koruyucusundan mahrum olacak ve muhafızlarının tümü, Mısır'ın yeni efendisi Şenar'a katılacaklardı.

Yunanlı durdu ve kulak kabarttı.

Uyuyan birinin horultusundan başka hiçbir gürültü duyulmuyordu.

Güçlü fiziğine rağmen Seramana'nın da birkaç saatlik uykuya gereksinmesi vardı. Ama belki de bir kedi gibi, tehlikeyi sezinleyerek uyanacaktı.

Yunanlının aniden saldırması ve kurbanının kıpırdamasına olanak tanıması gerekiyordu.

ihyatlı davranan Yunan subayı gene dinledi. Hiç kuşku yoktu: **Seramana'nın** yazgısı artık onun elindeydi.

Yunanlı, bıçağını kılıfından çıkardı ve soluğunu tuttu. Çılgın bir hamleyle uyuyan adamın üzerine atıldı ve gırtlığına vurdu.

Kalın bir ses saldırganın arkasında gürledi.

"Bir alçak için büyük başarı."

Yunanlı arkasına döndü.

Seramana:

"Saman ve çaputtan yapılmış bir gövdeyi öldürdün," dedi. "Böyle bir saldırıyı beklediğim için, uyuyan bir insanın horlamasını taklit ettim."

Menelaos'un adamı, hançerinin sapını sıkıca kavradı.

"Bırak elindeki."

"Gene de senin boğazını keseceğim."

"Denesene."

Sardunyalının boyu Yunanlının boyundan üç baş daha uzundu.

Hançer havayı yarı. Uzun boyuna ve ağırlığına rağmen Sardunyalı şaşırtıcı bir çeviklikle kenara fırladı.

Seramana:

"Sen dövüşmesini de bilmiyorsun," dedi.

İlk hamlesi boşa giden Yunanlı, bir aldatmacaya başvurdu: yan tarafa bir adım attıktan sonra hasmının karnını **hançeriyle** nişanlayarak ileri atıldı.

Sağ elini bıçak gibi kullanan **Sardunyalı**, Yunanlının bileğini kırdı. Sol yumruğuyla da şakağını parçaladı. Gözleri **donuklaşan** Yunanlı, dili bir karış dışarda, yere yıkıldı. Daha yere düşmeden ölmüştü.

Seramana:

"Bir alçak daha eksildi," diye homurdandı.

Ramses uyanınca, kendisine karşı düzenlenen suikast girişiminin başarısızlıkla sonuçlandığını öğrendi. Bahçedeki üç Yunanlı,

aslanın pençeleri altında ölmüşlerdi. Koridorda ise, naibin özel muhafız birliğinde görevli bir başka Yunanlı ölmüştü.

Seramana:

"Sizi yok etmek istiyorlardı," dedi.

"Adam konuştu mu?"

"Onu sorguya çekecek zamanım yoktu. Bu değersiz adam için üzölmeyin, hiç de savaşçıya benzemiyordu."

"Bu Yunanlılar Menelaos'un yakın adamları değöl miydi?"

"O zorbadan tiksiniyorum. Onunla teke tek dövüşmem için bana bir fırsat verin. Onu, çok korktuğıu, hayaletler ve umudu kırılmış kahramanlarla dolu cehenneme göndereyim."

"Şimdilik güvenliğı iki katına çıkarmakla yetin."

"Sayın prensim, savunmaya geçmek kötü bir stratejidir. Sadece taarruz insanı zafere götürür."

"Düşmanı belirlemek gerekir."

"Menelaos ile onun Yunanlı askerleri! Bunların hepsi yalancı ve kalleştir. Bir an önce onları ülkeden kovun; yoksa yeniden deneyeceklerdir."

Ramses elini Seramana'nın sağ omzuna koydu.

"Mademki sen bana sadıksın, korkmam için bir neden var mı?"

Ramses gecenin geri kalanını bahçede, aslanı ile köpeğinin yanında geçirdi. Aslan uyumuştı bile. Köpek ise uyukluyordu. Seti'nin oğlu barış içinde bir dünyanın düşünö kurmuştu, ama insanların çılgınlığı, ölen Firavun'un mumyalanma dönemine bile saygı duymuyordu.

Musa haklıydı: düşmanlarına karşı yumuşaklık göstermekle şiddetin önüne geçilemezdi. Aksine, düşmanların gözünde yenilmesi kolay, zayıf bir insan olarak değörlendirilirdi.

Tan ağarırken Ramses acı bir geceden kararlı olarak çıkmıştı. Seti'nin yeri doldurulamayacak bile olsa, işe başlamak zorundaydı.

Seti'nin hükümdarlık yıllarında, Mısır'daki tapınak yöneticileri, kendilerine teslim edilen besin maddeleri ile çeşitli ürünlerin adil biçimde halka dağıtılmasından sorumluydu. Firavun uygarlığının doğuşundan bu yana, gerçeğin ve adaletin tanrıçası Maât'ın yasası, tanrılara hamededen bütün çocukların hiçbir şeylerinin eksik olmasını istiyordu. Tek bir mide açlıktan kazanırken neyin bayramını kutlayabilirdiniz?

Devletin başında bulunan Firavun, hem ülkeye yön veren dümen, hem de tayfaların birbirlerine bağlılıklarını sağlayan gemi kaptanıydı. Toplumun iç huzuru ve sürekliliği için gerekli olan dayanışmayı sağlamak onun göreviydi.

Ürünlerin ülke içinde dağıtımı, Mısır'ın refahı için çok önemliydi. Bu görev, büyük oranda devlet memurlarının yetkisinde olduğu halde, bazı bağımsız tüccarlar da tapınaklarla uyum içinde çalışarak, ülkede dolaşıp serbestçe ticaret yapabiliyorlardı.

On yıldan beri Mısır'a yerleşmiş olan Raya adındaki bir Suriyeli de bu tüccarlardan biriydi. Bir yük gemisi ile bir eşek sürüsüne sahip olduğu için, şarap, et konservesi ve Asya'dan ithal edilen vazo ve kavanozları satmak için kuzeyden güneye, güneyden kuzeye gidip geliyordu. Raya orta boyluydu; çenesinde sivri bir sakalı, üstünde de her zaman giydiği çizgili bir elbisesi vardı. Bu kibar, ağırbaşlı ve namuslu tüccar, kaliteli malları ve uygun fiyatları sayesinde sadık bir müşteri kitlesi edinmişti. İkinci vatani olan Mısır'a bağlılığını sürdürmesi karşılığında her yıl çalışma izni uzatılıyordu. Mısır'da yaşayan birçok yabancı gibi o da halkla bütünleşmiş, yerli halktan hiçbir farkı kalmamıştı.

Hiç kimse tüccar Raya'nın Hititlerin parayla tuttuğu bir casus olduğunu bilmiyordu.

Hititler onu olabildiğince çok bilgi toplamak ve bunları, uygun aralıklarla kendilerine ulaştırmakla görevlendirmişti. Böylece Anadolu'nun bu savaşçı kavmi, Firavun'a bağlı prensliklere saldırmak

için en uygun zamanı hesaplayacaklar ve Mısır'ı istila etmeden önce bu prensliklerin topraklarını zapt edeceklerdi. Raya, askerler, gümrükçüler ve polisler arasından çok iyi dostlar edindiği için, birçoklarının sırrını açmasından yararlanıyor, bunların en yararlı olanlarını Hititlerin başkenti olan Hattuşaş'a⁽¹⁾ şifreli mesajlar halinde yolluyordu. Bu mesajlar, Mısır'ın resmi olarak dostu görünen Suriye kabile şefleri için hazırlanan kaymaktaşıdan yapılmış vazoların içinde gönderiliyordu. Gümrükteki yetkililer, birçok kez Raya'nın mallarını didik didik aramışlar ama ilk bakışta herhangi bir iş mektubu ya da fatura gibi görünen bu mesajlardan hiç şüphelenmemişlerdi. Casus şebekesinin Suriye'deki bağlantısı olan ithalatçı, gümrükten geçen vazoları müşterilerine, mesajları da Hititlerin koruması altında olan Kuzey Suriye'deki bir başka meslektaşına yolluyordu. Bu casus da, bilgileri doğrudan Hattuşaş'a ulaştırıyordu.

Yakın-Doğu'nun en büyük askeri gücüne sahip olan Hitit İmparatorluğu, Mısır politikasındaki gelişmeleri, her ay ilk elden aldığı bilgilerin ışığında yakından izliyordu.

Seti'nin ölümü ve yas dönemi Mısır'a saldırmak için mükemmel bir fırsat gibi görünüyordu, ama Raya, Hitit generallerini, sağduyuya aykırı bir serüvene atılmaktan caydırmak için çok uğraşmıştı. Onların düşündüklerinin aksine, Mısır ordusu terhis edilmemişti. Yeni bir hükümdarın tahta çıkmasından önce, bir istila dalgasından korkulduğu için sınırlarda önlemler iki katına çıkarılmıştı.

Ayrıca, Ramses'in ablası Dolant'ın gevezelikleri sayesinde, Raya, müstakbel kralın ağabeyi Şenar'ın, ikinci plana atılmaya razı olmayacağını da öğrenmişti. Bunun anlamı, Ramses'in taç giyme töreninden önce Şenar'ın iktidarı ele geçirmeye çalışacağıydı.

Casus, Şenar'ın kişiliğini uzun uzun incelemişti: çalışkan, kurnaz, gözü yükseklerde, çıkarı söz konusu olduğu zaman merhametsiz bir insandı ve Seti ile Ramses'den çok farklıydı. Onun tahta çıkması çok işine gelirdi doğrusu, çünkü Hititlerin Mısır'la ticari ve diplomatik ilişkileri geliştirmek ve geçmişteki sürtüşmeleri unutmak çağrısına inanan Şenar, kurdukları tuzığa düşeceği benziyordu. Seti bile olası bir barış uğruna, Hitit savunma sisteminin kilidi olan ünlü Kadeş Kalesi'ni fırsatı olduğu halde ele geçirmekten vaz-

(1) Hattuşaş: Boğazköy (ç.n.)

geçmemiş miydi? Anadolulu savaşçıların mutlak hükümdarı, artık yayılma politikası izlemeyeceği haberini yayarak, müstakbel Fıra-
vun'un askeri önlemleri azaltmasını sağlamayı umuyordu.

Raya, Şenar'ın suç ortaklarının kimliklerini bulmak ve uygulamak istediği planın ne olduğunu öğrenmek için gösterdiği çabayı hiç azaltmamıştı. Hiçbir zaman yanılmayan içgüdüleri doğrultusunda, Memfis'e yerleştirilmiş olan Yunanlılara yöneldi. Menelaos, en güzel anılarını anlatırken Truva kentine karşı uyguladığı katliamla övünen zalim bir paralı asker olarak kendini tanıtmıyor muydu? Yakınlarına göre, Yunanlı hükümdar artık Mısır'da kalmaya tahammül edemiyordu. Helen'i de yanına alıp Lakedaimon'a dönmek ve orada zaferlerini kutlamak için hayaller kuruyordu. Şenar, Ramses'den kurtulmak ve Seti'nin yerine geçmek için Yunanlı paralı askerlere cömertçe para dağıtmıştı.

Raya, kesin olarak, Ramses'in Hititler için çok tehlikeli bir firavun olacağı kanısına varmıştı. Savaşçı bir ruha sahip olan Ramses, babası gibi kararlı bir insandı. Yaşının getirdiği atılganlıkla her türlü tehlikeye gözünü kırpmadan girebilirdi. Daha dengeli ve yumuşak huylu olan Şenar'ı desteklemek daha uygundu.

Ama gelen haberler pek iyi değildi: Saray görevlilerinden birinin anlattığına göre, Ramses'e suikast düzenleyen birçok Yunanlı asker öldürülmüştü. Komplonun başarısızlığa uğradığı anlaşılıyordu.

Gelecek günler yeni haberlere gebeydi: Ya Şenar sorumluluğu üstlenmeyi başaracak ve geleceğin firavunu olduğunu gösterecekti; ya da beceriksizlik yapıp elenmeyi hak edecekti.

Menelaos, muharebe alanlarında kendisini sayısız darbeye karşı koyan kalkanını ayaklarının altında çiğnedi ve birçok Truvalının karnını deşen mızraklarından birini kırdı. Sonra vazolardan birini kaptığı gibi villasının sofasındaki duvara fırlattı.

Öfkesi henüz yatışmıştı. Şenar'a dönüp bağırdı:

"Başarısızlık mı?... Ne demek başarısızlık! Benim adamlarım asla başarısız olamazlar, bunu aklınızdan çıkarmayın! Biz Truva'da savaştık ve **kazandık!**"

"Aksini söylediğim için üzgünüm. Ramses'in aslanı askerlerini-
zin üçünü öldürdü. Seramana da dördüncüyü."

"ihanete uğradılar öyleyse!"

"Hayır, onlara verdiğiniz görevi yapacak nitelikte değillerdi. Şu anda Ramses sizden kuşkuluyor; belki de yurt dışına çıkarılmanız için emir vermiştir."

"Ve Helen'le birlikte gidemeyeceğim..."

"Başarısız oldunuz Menelaos."

"Sizin planınız saçmaydı!"

"Ama size pek gerçekçi geliyordu."

"Çıkın buradan!"

"Yolculuk hazırlığınızı yapın."

"Ben ne yapacağımı biliyorum."

Ramses'in özel sekreteri ve sandalet taşıyıcısı Amenî, onun çocukluk arkadaşıydı. Naibe sadık kalacağına yemin etmiş ve her ne olursa olsun kaderini onun kaderine bağlamıştı. Kısa boylu, narin, zayıf bünyeli, genç yaşta saçları seyrelemiş biri olmasına rağmen yorulmak bilmeden çalışan mükemmel bir kâtipti. Ramses'e doğru haberleri iletebilmek için resmi belgeleri dikkatle inceliyor, önemli bilgileri topluyordu. Amenî'nin kişisel hiçbir hırısı yoktu, ama emrinde çalışan yirmi seçkin memurdan mükemmel bir hizmet bekliyordu. Titizlik ve disiplin onun gözünde kutsal değerlerdi.

Amenî'nin Seramana gibi bir vahşiden hoşlanması olanaksızdı. Yine de onun, Ramses'i, Yunanlı saldırganlara karşı korumada başarılı olduğunu kabul etmek zorundaydı. Bu olaydan sonra Ramses'in tepkisi onu şaşırtmıştı. Çok sakin olan müstakbel Firavun, Amenî'den devlet kurumlarının ayrıntılı bir tarifini, görevlerinin ne olduğunu ve aralarındaki ilişkiyi belirtmesini istemişti.

Seramana, Amenî'ye Şenar'ın geldiğini haber verdiği zaman, naibin özel sekreterinin cam sıkıldı. Tam o anda Ramses'le birlikte bir kanun değişikliği üzerinde uğraşıyordu ve bu ziyaret yüzünden çalışmayı kesmek zorundaydı.

Amenî, Ramses'e:

"Onu kabul etme," dedi.

"Şenar benim kardeşim."

"O, sadece kendi çıkarından başka bir şey düşünmeyen dalave-recinin biri."

"Onu dinlemek zorundayım."

Ramses kardeşini bahçede kabul etti. Bu sırada aslan, incir ağacının altında uyuklar gibi yapıyor; köpek ise bir kemiği kemiriyordu.

Şenar:

"Sen Seti'den daha iyi korunuyorsun!" diye hayretini belirtti. "Yanına yanaşmak hemen hemen olanaksız."

"Yunanlıların düşmanca niyetlerle saraya girmeye çalıştıklarını bilmiyor musun?"

"Biliyorum, ama bu komployu kimin kurduğunu az önce öğrendim."

"Nasıl öğrendin sevgili ağabeyim?"

"Menelaos beni kötü emellerine ortak etmek istedi."

"Sana ne teklif etti?"

"Tahtı ele geçirmemi."

"Ve sen de reddettin..."

"İktidar olmayı seviyorum Ramses, ama sınırlarımın ne olduğunu biliyorum ve bu sınırları aşmak niyetinde değilim. Müstakbel Firavun sensin, başkası değil. Babamızın iradesine itaat etmek zorundayız."

"Menelaos neden böyle bir tehlikeyi göze aldı?"

"Ona göre Mısır bir hapishane. Helen'le birlikte Lakedaimon'a dönmek arzusu onun aklını başından aldı. Karısını saraya senin kattığına inanıyor. Onun isteğine göre benim rolüm, seni vahaya sürgüne göndermek, Helen'i ona teslim etmek ve birlikte ülkeden çıkmalarına izin vermekten ibaret olacaktı."

"Helen istediği gibi davranmakta özgürdür."

"Yunanlının gözünde böyle bir şey kabul edilemez. Ona göre bir kadın her zaman bir erkeğin etkisi altında olmalıdır."

"Bu kadar dar kafalı mı?"

"Menelaos inatçı ve tehlikeli bir adamdır. Bir Yunan kahramanı gibi davranıyor."

"Ne yapmamı öğütlersin?"

"Affedilmez bir hata yaptın; hiç vakit kaybetmeden onu ülkeden kov."

Şair Homeros, naibin sarayının yakınındaki çok geniş bir evde oturuyordu. Bir aşçısı, bir oda hizmetçisi, bir de bahçıvanı vardı. Evin mahzeni, içinde Delta şarabı olan fıçılarla doluydu. Homeros şarabına anason ve kişniş katmaktan hoşlanıyor; içinde çok değer verdiği ve onsuz ilhama erişemediği limon ağacının bulunduğu bahçesinden, hemen hemen hiç çıkmıyordu.

Homeros'un ilginç alışkanlıkları vardı. Vücuduna zeytinyağı sürüyor, iri bir salyangoz kabuğundan yapılmış piposunda adaçayı tütürmekten büyük keyif alıyordu. Kucağında Hektor adını verdiği siyah beyaz kedisiyle *İlyada*'nın mısralarını bazen Ameni'ye, bazen de Ameni'nin gönderdiği bir başka kâtime yazdırıyordu.

Naibin ziyareti şairi sevindirdi. Aşçı, Girit işi bir şarap testisi getirdi. Testinin dar ağzından ince ince akan şarap serin ve hoş kokuluydu. Akasya ağacından yapılmış dört direk ve palmiye dalları örtülmüş bir çatıdan oluşan kameriye, sıcaklığı, dayanılır dereceye indiriyordu.

Buruşuk ve esmer yüzü uzun beyaz bir sakalla örtülü Homeros: "Burada geçirdiğim bu yaz, bütün ağrılarımı dindirdi," dedi. "Yunanistan'da olduğu gibi burada da fırtına olur mu?"

Ramses:

"Tanrı Set bazen korkunç fırtınalar estirir," diye karşılık verdi. "Göğü kapkara bulutlar kaplar, şimşekler çakar, gök gürler, ardından gelen sağanak yağmur kuru dereleri doldurur, çakıl yığınlarımı sürükleyen seller alçaklara iner. Herkesin yüreğini bir korku sarar, bazıları ise ülkenin yok olacağına inanır."

"Seti, Tanrı Set'in adını taşıyordu değil mi?"

"Benim için bu, uzun bir süre anlayamadığım bir sır olarak kaldı. Nasıl olur da bir Firavun, Osiris'in katilini koruyucu tanrısı olarak seçerdi? Sonradan, Set'in gücünü egemenliği altına aldığını ve göğün sonsuz kudretini kargaşalıktan yana değil de uyumu perçinlemek için kullandığını öğrendim."

"Bu Mısır garip bir ülke doğrusu! Şu bahsettiğiniz fırtınalardan birini kısa bir süre önce yaşadınız galiba?"

"Bazı felaketlerin yankısı bu bahçeye kadar geliyor mu?"

"Gözlerim pek iyi görmez ama kulaklarım çok iyi işitir!"

"Demek, vatandaşlarınızın beni öldürme girişiminde bulunduklarını biliyorsunuz!"

"Evvvelki gün şu mısraları yazdım:

*Bir ağa yakalanıp içinden kaçamayacağınız,
Düşman savaşçıların avı ve ganimeti olmanız,
En büyük korkum bu. Yağma edilecek kentleriniz.
Bunu düşünün gece gündüz ve aralıksız sürsün çabanız
Kınanmak istemiyorsanız eğer."*

"Siz kâhin misiniz?"

"Nezaketinizden hiç kuşku yok, ama müstakbel Firavun'un, bu zararsız, yaşlı Yunanlıyı ziyareti ondan bazı öğütler almak içindir belki."

Ramses gülümsedi. Homeros çok dobra bir insandı, ama bu davranışı Ramses'in hoşuna gidiyordu.

"Sizce, bu saldırganlar kendi iradeleriyle mi bu girişimde bulundular, yoksa Menelaos'un emirleriyle mi hareket ettiler."

"Siz Yunanlıları pek iyi tanıyorsunuz! Komplo kurmak onların en çok hoşlandıkları oyundur. Menelaos, Helen'i istiyor. Onu saklayan sizsiniz. Başvurulacak tek çare: şiddet."

"Başarıya ulaşamadı."

"Menelaos sabit fikirli bir adamdır. Bu nedenle vazgeçmeyecek ve sonunun neye varacağını düşünmeden size ülkenizin içinde savaş ilan edecektir."

"Bana ne yapmamı önerirsiniz?"

"Onu, Helen'le birlikte Yunanistan'a gönderin."

"Ama Helen kabul etmiyor."

"Bu kadın, arzu etmese de sadece felakete ve ölüme neden oluyor. Onun talihinin akışını değiştirmek olanaksız."

"Yaşamak istediği ülkeyi seçmekte özgürdür."

"Ben yine de sizi uyarmış olayım. Bu arada, bana yeni papirüs kâğıdı ve birinci kalite zeytinyağı göndermeyi unutmayın."

Birçok kimse, beyaz sakallı şairin davranışını biraz kaba bulabi-

lirdi. Ama Ramses onun açık sözlülüğünden hoşlanıyor, söylediği şeyleri, sarayda dinlediği dalkavukluklardan daha yararlı buluyordu.

Ramses, sarayın kendisine ayrılan bölümünün kapısından girer girmez, Ameni ona doğru koştu. Bu telaşı onun yapısına hiç uygun düşmüyordu.

"Ne oldu?"

"Menelaos... Menelaos!"

"Ne yaptı gene?"

"Limandaki görevlileri, kadınları ve çocukları rehin aldı. Bugün Helen'i iade etmediğin takdirde hepsini öldürmekle tehdit ediyor."

"Şimdi nerede?"

"Rehinelerle birlikte kendi gemisinde. Filosunun bütün gemileri demir almak üzere hazır bekliyor. Kentte hiçbir Yunanlı asker kalmadı."

"Peki bütün bunlar olurken limandaki güvenlik görevlileri ne yapıyordu?"

"Menelaos ile adamları, limana baskın yapıp onları tutsak etmişler."

"Anneme haber verildi mi?"

"Seni bekliyor. Yanında Nefertari ile Helen var."

Seti'nin dul eşi ile Ramses ve Menelaos'un eşlerinin yüzlerinden endişeli oldukları okunuyordu. Tuya alçak, yaldızlı bir tabureye, Nefertari açılır kapanır bir iskemleye oturmuştu. Helen ise lotus biçiminde açık yeşil renkli bir sütuna dayanmış, ayakta duruyordu.

Ana Kraliçe'nin görüşme salonu serin ve dinlendiriciydi. Hava ya hoş bir koku yayılmıştı. Firavun'un tahtının üzerindeki çiçekler, hükümdarlık koltuğunun kısa bir süre için boş olduğunu hatırlatıyordu.

Ramses annesinin önünde eğildi, karısını şefkatle kucakladı ve Helen'i selamladı.

Tuya:

"Haber verdiler mi?" diye sordu.

"Ameni durumun ciddiyetini benden saklamadı. Rehineler kaç kişiymiş?"

"Elli kadar."

"Elindeki tek bir rehine olsa bile canına bir zarar gelmemeli."

Sonra Helen'e dönerek sordu:

"Şayet bir baskın düzenlese, Menelaos rehinelere öldürür mü?"

"Onları kendi elleriyle boğazlar."

"Böylesine barbarca bir cinayeti işleme cesaretini gösterebilecek mi?"

"Onun istediği benim. Başarısızlığa uğrarsa, ölmeden önce öldürür."

"Masum insanları öldürmek..."

"Menelaos bir savaşçıdır. Onun gözünde iki çeşit insan vardır: müttefikler ve düşmanlar."

"Ya kendi adamları... Şayet rehinelere öldürülecek olursa kendi adamlarının da sağ kalmayacağını akıl edemiyor mu?"

"Onlar kahramanca ölecekler, şerefleri kurtulmuş olacak."

"Kendini korumaktan aciz insanları öldürenler nasıl kahraman olur?"

"Yenmek ya da ölmek. Menelaos bundan başka yasa tanımaz."

"Yunanlı kahramanların cehennemi, karanlık ve umutsuz bir kuyuya benziyor olmalı!"

"Bizim ölümümüz kapkaranlık bir şeydir, bu doğru, ama savaşma isteği, basit bir sağ kalma arzusundan çok daha şiddetlidir."

Nefertari, Ramses'e sokuldu.

"Ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Menelaos'un gemisine silahsız olarak tek başıma çıkacağım ve onu doğru yola getirmeye çalışacağım."

Helen:

"Bu gerçekleşmesi olanaksız bir hayal," dedi.

"Gene de denemem gerekir."

Nefertari söze karıştı:

"Seni de rehin alır!"

Tuya:

"Kendini tehlikeye atmaya hakkın yok," diye düşüncesini açıkladı. "Onun kurduğu tuzağa düşerek düşmanına yardım etmiş olmayacak mısın?"

Nefertari Ramses'e dönerek olabilecekleri önceden kestirmiş gibi konuştu: "Seni Yunanistan'a götürecektir ve bir başkası Mısır tahtına

oturacak. Daha sonra tahtta oturan, Menelaos'la ticari bir anlaşma imzalamak karşılığında Helen'i geri verecek."

Ramses, düşüncelerini öğrenmek istercesine annesine baktı. Tuya Nefertari'nin sözlerini yalanlamadı. Ramses kararım vermişti:

"Mademki Menelaos'la pazarlık etmek olanaksız, onu aman dileyecek duruma düşürmek gerek."

Helen naibe doğru bir adım atacak oldu. Ramses:

"Olmaz," dedi. "Bu iş için kendinizi feda etmenizi istemiyoruz. Bir konuğu korumak kutsal bir görevdir."

Ana Kraliçe:

"Ramses haklı," dedi. "Menelaos'un şantajına boyun eğecek olursak, Mısır alçaklık etmiş ve Maât'ın koruyuculuğundan yoksun kalmış olur."

"Budurumdan ben sorumluyum ve ben..."

"Israr etmeyiniz Helen. Mademki burada yaşamayı seçtiniz, sizin özgürlüğünüzün güvencesi *biziz*."

Seti'nin oğlu:

"Birstrateji hazırlamak bana düşüyor," dedi.

Ter içinde tir tir titreyen Dışişleri Bakanı Meba, Memfis limanındaki rıhtımdan, gemideki Menelaos ile görüştü. Her an, Yunanlı askerlerden birinin okuna hedef olmaktan korkuyordu. Sonunda Lakedaimon kralına, Mısır'ı temelli terk etmeden önce Helen'in şerefine büyük bir şölen düzenlemek isteyen Ramses'in davetini kabul ettirebildi.

Yunan hükümdarı bu teklifi, sert geçen bir pazarlığın sonunda kabul etmiş, ama rehinelere, Helen gemiye bininceye kadar hiçbir yiyecek verilmemesini koşul olarak öne sürmüştü. Rehinelere, gemiler açıldıktan sonra, hiçbir Mısır gemisinin onları izlememesi koşuluyla serbest bırakılacaklardı.

Adımlarını sıklaştıran Meba, Yunanlı askerlerin alaylı sözleri arasında sağ salım rıhtımdan ayrıldı. Ramses'in kendisini tebrik edeceğini düşünerek teselli buldu.

Ramses'in, rehinelere kurtaracak bir çare bulması için bir gecesi vardı.

8

Orta boylu, Herkül gihi güçlü, siyah saçlı ve esmer derili yılan oynatıcısı Setau, Nubyeli karısı nefis Lotus'la sevişiyordu. Lotus'un her an arzu uyandıran zarif kıvrımlı, ince bir vücudu vardı. Karı **koca**, Memfis'in merkezinden uzakta, çölün sınırında, laboratuvar olarak kullandıkları büyük bir evde oturuyorlardı. Evin birçok odası, değişik boylarda ilaç şişeleri ve yılan zehirini işleyip, doktorlar için gerekli sıvı ilaçları hazırlamaya yarayan garip şekilli gereçlerle doluydu.

Şaşılacak derecede esnek olan genç Nubyeli, Setau'nun sınırsız hayal gücünün ürettiği her türlü fanteziye uymakta zorluk çekmiyordu. Lotus her haliyle Setau'yu şaşırtıyordu. Setau onu Mısır'a getirip evlendikten sonra bile Lotus'ta yeni şeyler keşfetmiş, onun sürüngenler hakkında ne kadar derin bilgisi olduğunu görmüştü. Ortak tutkuları bilgilerini sürekli geliştirmelerini ve uzun çalışmalar gerektiren yeni ilaçları keşfetmelerini sağlıyordu.

Setau, karısının bir çiçeğin tomurcukları gibi taze göğüslerini okşarken, evin kobrası kapının eşğinde doğruluverdi.

Setau:

"Birisi geldi galiba," dedi.

Lotus görkemli bir görünüşü olan yılanı baktı. Onun sallanma biçiminden, gelenin dost mu, düşman mı olduğu anlaşıyordu.

Setau yumuşacık yatağından çıktı. Orada duran sopayı kavradı. Kobranın sakın duruşundan gelenin dost olduğu belli olsa da, gecenin bu saatindeki bir ziyaret hayra yorulacak bir şey değildi.

Dört nala gelen bir at, evin iki üç adım yakınında durdu. Binici attan indi.

"Ramses! Gecenin bir vakti ne işin var burada?"

"Rahatsız etmiyorum ya?"

"Gerçeği söylemek gerekirse, biraz. Lotus'la ben..."

"Sizi tedirgin ettiğim için üzgünüm, ama yardımınıza ihtiyacım var."

Setau ile Ramses öğrenimlerini birlikte yapmışlardı, ama Setau yüksek devlet hizmetini üstlenmeyi reddetmiş, kendini tümüyle, yaşamın ve ölümün sırrını bilen yılanlara vermişti. Yılan zehirine karşı bağışıklığı olan Setau, Ramses'i korkunç bir sınavdan geçirmiş, onu, ısırığı mutlak ölümle sonuçlanan çölün tehlikeli efendisi kobrayla karşı karşıya getirmişti. Bu korkunç karşılaşma ile dostlukları daha güçlenmiş ve Setau, Ramses'in tam güven duyduğu az sayıdaki sadık arkadaşlar grubuna girmişti.

"Krallık tehlikede mi yoksa?"

"Menelaos, Helen'i kendisine teslim etmediğimiz takdirde elindeki rehinelere öldürme tehdidinde bulunuyor."

"Baş belası bir durum! Peki, Truva gibi bir kentin yerle bir edilmesine neden olan bu Yunanlı kadından niçin kurtulmuyorsun?"

"Konukseverlik yasalarına ihanet etmek Mısır'ı barbar ülkeler düzeyine indirir."

"Bırak da barbarlar kendi kozlarını paylaşsınlar."

"Helen bir kraliçe. Bizim ülkemizde yaşamak istiyor. Benim görevim, onu Menelaos'un pençelerinden kurtarmak."

"İşte tam Firavun'a yakışacak sözler! Alınyazın seni, ancak delilerle aptalların üstlenmeye can atacağı bu korkunç yükümlülüğe sürüklemiş."

"Rehinelere zarar vermeden Menelaos'un gemisine bir baskın düzenlemem gerekiyor."

"Oldum olası imkânsız şeyleri denemeye bayılırsın."

"Memfis'de konuşlandırılan orduların komutanları bana kayda değer bir öneride bulunamadılar. Onların söylediklerine kulak asacak olsak sonuç katliam olur."

"Şaşırdın mı?"

"Çözüm senin elinde."

"Ne yani, Yunanlıların gemilerine ben mi saldıracağım!"

"Sen değil, yılanların."

"Ne hayal kuruyorsun gene?"

"Güneş doğmadan, yüzücüler sessizce gemilere sızacaklar, rehinelere başında görevli Yunan askerlerine, içlerinde yılan bulunan torbaları atacaklar. Yılanlar birkaç askeri ısırınca bir şaşkınlık yaşanacak, bizimkiler de bu durumdan yararlanacaklar."

"Akıllıca bir fikir, ama daha çok tehlikeli. Kobra'nın kurbanlarını sağduyuyla seçeceklerini mi sanıyorsun?"

"Ne büyük bir tehlikeye atıldığımızın farkındayım."

"Biz mi?"

"Elbette, sefere çıkacak birliğin içinde sen de, ben de bulunacağız."

"Yani sen şimdi benim, şimdiye kadar hiç görmediğim Yunanlı bir kadın için hayatımı tehlikeye atmamı mı istiyorsun?"

"Onun için değil, Mısırlı rehineler için."

"Bu saçma serüvende ölecek olursam karıma ve yılanlarıma ne olacak?"

"Hayat boyu maaşa bağlanacaklar."

"Hayır, bu çok tehlikeli... Bu lanetli Yunanlılara saldırmak için kaç yılan gerekecek, biliyor musun?"

"Yılanların fiyatlarının üç katı ödenecek. Ayrıca senin laboratuvarını resmi bir araştırma merkezi durumuna getireceğim."

Setau, sıcak yaz gecesinde çok çekici görünen Lotus'a baktı.

"Gevezelik edeceğimize, yılanları torbalarına koyalım."

Menelaos, gemisinin ana güvertesinde bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Gözcüler, rıhtımların üzerinde hiçbir kuşkulu hareket saptamamışlardı. Lakedaimon kralının önceden tahmin ettiği gibi Mısırlılar korkak oldukları için hiçbir girişime cüret edemeyeceklerdi. Savunmasız insanları rehin almak övünülecek bir şey değildi, ama etkili olmuştu. Helen'i, koruyucuları Tuya ile Nefertari'den koparmanın başka bir yolu yoktu.

Rehineler ağlamayı ve inlemeyi bırakmışlardı. Elleri arkadan bağlanmış, bitkin bir halde, geminin kış tarafına yığılmışlardı. Başlarında iki saatte bir değiştirilen on kadar asker nöbet tutuyordu.

Menelaos'un yaveri hükümdarının yanına gitti.

"Saldırırlar mı dersiniz?"

"Bu aptalca ve yararsız bir şey olur. Biz de rehineleri öldürmek zorunda kalırız."

"Bu durumda güvenliğimizi garanti edecek hiçbir kozumuz kalmaz."

"Bize saldıracak olurlarsa denize açılmadan önce birçok Mısırlı askeri öldürürüz... Ama vatandaşlarının güvenliğini tehlikeye at-

mayacaklardır. Gün ağarırken Helen'i geri alacağım ve ülkemize döneceğiz."

"Bu ülkeyi çok arayacağım."

"Aklını mı kaçırdın sen?"

"Memfis'de huzur içinde ve mutlu yaşamadık mı?"

"Biz savaşmak için yaratıldık, tembellik etmek için değil."

"Pek ya Yunanistan'a döndüğümüzde sizi öldürmeye kalkışarlarsa? Ne de olsa yokluğunuzda tahtınıza karşı olan ilgi artmıştır."

"Benim kılıcım hâlâ sağlam. Helen'in bana itaat ettiğini gördükleri zaman, iktidarımın sapasağlam sürdüğünü anlayacaklar."

Ramses, her biri mükemmel yüzücü olan, üstün nitelikli otuz askeri seçmişti. Setau onlara, ısırılma tehlikesi olmadan yılanlı torbaları nasıl açmaları gerektiğini göstermişti. Gönüllü askerlerin yüzü gergindi. Ramses, askerlerinin savaş tutkularını canlandırmak için onlara ateşli bir nutuk çekti. Ramses'in azmine, Setau'nun gücü de eklenince, komando birliğindeki askerler başarılı olabileceklerine inanmışlardı.

Ramses, planladığı saldırıyı annesi ve karısından saklamak zorunda kaldığı için üzülüyordu, ama ikisi de böylesine çılgın girişime katılmasını kabul etmezlerdi. Bu saldırının sorumluluğunu tek başına yüklenmesi gerekiyordu. Şayet kader Seti'nin küçük oğlunu yüce iktidara ulaştıracaksa, onu bu sınavdan da başarıyla çıkaracaktı.

Setau, çuvallara sokulmuş yılanları yatıştırmak için onlarla konuşuyor ve dualar okuyordu. insan kulağı için hiçbir anlamı olmayan, ama yılanların sihirli işitme duyularına ikna edici bir şekilde hitap eden çeşitli sesleri Lotus'dan öğrenmişti.

Setau, askerlerin yanında savaşacak bu olağanüstü müttefikleri hazır ettikten sonra, küçük birlik Nil'e doğru hareket etti. Askerler ana rıhtımın ucunda, Yunan gözcülerinden uzakta denize gireceklerdi.

Setau, Ramses'in bileğine dokundu.

"Bir dakika... Şuraya bak. Yemin ederim ki Menelaos'un gemisi palamarlarını gevşetiyor."

Setau yanılmamıştı.

"Burada kalın."

Ramses içinde bir engerek yılanı bulunan torbayı yere bıraktı ve Yunan gemisine doğru koştu. Ayın gümüş gibi parlayan ışığı altın-

da, geminin pruvasında duran Menelaos ile Helen'i gördü. Lakedaimon kralı, Helen'i belinden tutarak kendisine doğru çekmişti.

Ramses:

"Menelaos!" diye haykırdı.

Üzerinde iki kat zırh ve altın işlemeli bir kemer bulunan Menelaos çağrıldığını duyunca hemen naibi tanıdı.

"Ramses! Demek bana iyi yolculuklar dilemeye geldin... Kendi gözlerinle gör: Helen kocasını seviyor ve bundan sonra ona sadık kalacak. Benim yanıma gelmekle aklı başında bir iş yaptı! Lakedaimon'a gittiğimiz zaman, kadınların en mutlusu olacak."

Menelaos bir kahkaha attı.

"Rehineleri bırak!" dedi Ramses.

"Hiç endişe etme, sana onları sağ salim vereceğim."

Ramses iki yelkenli bir gemiye binerek, yeterince uzaklıktan Yunan filosunu izledi. Gün doğduğu zaman Menelaos'un askerleri, kılıçları ve mızraklarıyla kalkanlarına vurarak büyük bir gürültü çıkardılar.

Bağ ile Ana Kraliçe'nin buyruklarına uyan Mısır donanması müdahale etmedi, Akdeniz yolunu açık bıraktı. Menelaos kuzeye doğru yollanmak için serbest kalmıştı.

Ramses, bir an aldatıldıklarını ve Lakedaimon kralının rehinele-ri boğazladığını sandı, ancak denize bir sandal indirildi ve rehinelere de bir ip merdivenden yararlanarak kayığa indiler. Rehinelere sağlıklı olanlar küreklere yapışıp, yüzer hapishanelerinden olabildiğince çabuk uzaklaştılar.

Helen kocasının gemisinin kık güvertesinden Mısır kıyılarına seyrediyordu. Üzerinde pembe bir pelerin vardı. Başını beyaz bir tülle örtmüş, boynuna altın bir kolye takmıştı. Bu ülkede, Menelaos'un ona layık gördüğü kaderden kaçmak umuduyla mutlu birkaç ay geçirmişti.

Rehineler, Yunan okçularının menzilinden çıkınca, Helen sağ eline taktığı ametist taşlı yüzüğün kapağını döndürdü ve Memfis laboratuvarlarının birinden çalıp içine koyduğu zehiri içiverdi. Köle olmamak ve ömrünün son günlerini dayak yiyip aşağılanarak geçirmemek için yemin etmişti. Truva savaşlarının kederli galibi, dalavereci Menelaos, Lakedaimon'a sadece bir ceset götürecekti ve ömür boyu gülünç ve hor görülen bir adam olarak yaşayacaktı.

Mısır yazının bu güneşi ne kadar güzeldi! Helen, Mısırlı güzel-
ler gibi beyaz tenini güneşte esmerleştirmeyi, özgürce sevmeyi, Mı-
sırlı erkeklerin vücutlarında ve ruhlarında eriyip gitmeyi ne çok is-
temişti!

Helen yavaşça yere yığıldı. Başı omzuna düştü, iri iri açılmış
gözleri masmavi göğü hayranlıkla seyrediyordu.

Kısa bir süre bilgi toplamak için, Dışışleri Bakanlığı tarafından Güney Suriye'ye görevle gönderilen Aşa, Memfis'e döndüğü zaman, yas dönemi kırk gündür devam ediyordu. Hemen ertesi gün Tuya, Ramses, Nefertari ile devletin ileri gelenleri, Seti'nin mumyasının mezara konması ve taç giyme törenine katılmak için Teb'e gideceklerdi.

Zengin, soylu bir ailenin biricik oğlu olan Aşa, zarif giyimli, temiz yüzlü, çok bakımlı, küçük bıyıklı, zeki bakışlı, zaman zaman küçümser bir tona varsa da büyüleyici sesli bir delikanlıydı. Ramses'in okul arkadaşıydı, ama ona mesafeli durmuş ve onu eleştirmekten kaçınmamıştı. Birçok dili konuştuğu için küçük yaşından beri yolculuklara, öteki ülkeleri incelemeye ve diplomat olmaya heves etmişti. Dışışlerinin deneyimli memurlarını şaşırtacak başarıları sayesinde başdöndürücü bir hızla mesleğinde yükselmişti. Yirmi üç yaşındayken Asya'nın en mükemmel uzmanlarından biri olarak tanınıyordu. Tek bir insanda çok nadir bir arada görülen iki niteliğe sahipti: Hem başarılı bir bürokrat hem de etkili bir eylem adamıydı. Olayları analiz ederken öylesine doğru saptamalarda bulunuyordu ki, birçok kimse onun geleceği görebilen bir dâhi olduğunu düşünüyordu. Şu anda da Mısır'ın başlıca düşmanı Hitit İmparatorluğu'nun niyetlerini doğru olarak saptamak, ülkenin güvenliği açısından son derece önemliydi.

Meba'ya bilgi sunmaya gelen Aşa, karşısında savunmaya geçmiş bir bakan bulmuştu. Bakan Meba birkaç boş yorumla yetinmiş ve ona hemen Ramses'den bir görüşme isteğinde bulunmasını öğütlemişti. Çünkü Ramses yüksek derecedeki memurlarının her biriyle ayrı ayrı konuşmak istiyordu.

Aşa, önce naibin özel sekreteri Amenî tarafından kabul edildi. İki adam birbirlerini kutladılar.

Aşa:

"Tek gram bile kilo almamışsın," dedi.

"Ya sen, her zaman son modaya uygun şık elbiseler giyersin."

"Benim sayısız safahatımdan birisidir o! Birlikte olduğumuz günler çok uzakta kaldı... Ama seni bu işin başında görmek beni çok sevindirdi."

"Ramses'e sadık kalacağıma yemin ettim ve verdiğim sözü tutuyorum."

"Çok iyi bir seçim yaptın Amen. Şayet tanrılar uygun görürse Ramses yakında taç giyecek."

"Tanrılar onu istiyor. Yunan kralı Menelaos'un kiralık katilleri tarafından düzenlenen suikasttan kılıpayı kurtulduğunu biliyor musun?"

"Kalles ve geleceği olmayan bir kralcık o."

"Kalles olduğu kesin! Birtakım insanları rehin aldı ve Ramses'in Helen'i kendisine vermemesi halinde onları öldürmekle tehdit etti."

"Ramses nasıl davrandı?."

"Konukseverlik kurallarının tersine davranmamak için reddetti ve Yunanlılara karşı bir saldırı hazırladı."

"Çok riskli."

"Sen olsaydın ne önerirdin?"

"Karşılıklı görüşmeleri bıkip usanmadan sürdürmeyi... Ama, Menelaos gibi kaba saba bir adamla bunu başarabilmek için insanüstü bir gayret gerektiğini biliyorum. Ramses başardı mı?"

"Helen birçok kişinin hayatım kurtarmak için saraydan ayrıldı ve kocasına döndü. Menelaos'un gemileri açık denize doğru hareket eder etmez de kendisini öldürdü."

"Soylu bir davranış, ama kesin bir son."

"Sen hep böyle alaycı mısın?"

"Kendisiyle olduğu kadar başkasıyla da alay edebilmek, ruh sağlığı için gerekli değil mi?"

"Helen'in ölümü seni hiç üzmemişe benziyor."

"Menelaos ile adamlarından kurtulmak, Mısır için bir mutluluktur. Eğer Yunanlı bir müttefik arıyorsan, çok daha iyisini bulabilirsin."

"Homeros burada kaldı."

"Şu sevimli ihtiyar şair... Truva savaşı ile ilgili anılarım yazıyor mu hâlâ?"

"Bazen ona kâtiplik yapma onuruna erişiyorum. Mısıralarının çoğu acıklı, ama hepsi soylu duygulanıyor."

"Yazıya ve yazarlara karşı tutkun seni mahvedecek Amenî! Ramses, kuracağı hükümette sana nasıl bir görev verecek?"

"Bilmem... Ben yaptığım işten çok memnunum."

"Ama daha iyi görevlere layıksın."

"Ya sen ne umuyorsun?"

"İlk olarak Ramses'i bir an önce görmek."

"Kaygı verici haberler mi var?"

"Onları naip için saklamama izin verir misin?"

Armeni kızardı.

"Affedersin. Ramses'i ahırlarda bulabilirsin. Seni kabul edecek."

Ramses'deki değişiklik Aşa'yı şaşırttı. Mısır'ın gelecekteki kralı, soylu ve kendinden emin bir şekilde atlı arabasıyla öylesine inanılmaz güçlükte manevralar yapıyordu ki tecrübeli at eğiticileri bile ağızları açık seyrediyordu.

Harika vücutlu delikanlı, son derece esnek ve güçlü adaleli bir atlet olmuştu. Otoritesini hiç kimsenin yadsıyamayacağı bir hükümdarın çekiciliğine sahipti. Buna karşın Aşa, Ramses'deki aşırı tutku ve heyecanın da farkına vardı. Bu durum onu hatalı kararlar vermeye sürükleyebilirdi. Ama, enerjisi tükenmez bir insanı uyar-mak neye yarardı?

Ramses, arkadaşını görür görmez arabasını ona doğru sürdü. Atlar, Ramses'in komutu üzerine genç diplomata iki metreden az bir uzaklıkta durdu. Aşa'nın yeni elbisesi toza bulanmıştı.

"Üzgünüm, Aşa! Bunlar, henüz disipline sokulmamış savaş atları."

Ramses arabadan yere atladı, atlarla ilgilenmeleri için iki seyisi çağırdı ve Aşa'yı omuzlarından tuttu.

"Şu lanetli Asya yerinde duruyor mu hâlâ?"

"Korkarım ki öyle Majeste."

"Majeste mi? Daha henüz Firavun olmadım!"

"İyi bir diplomat ileriye görmek zorundadır. Şu anda ise, geleceği görmek oldukça kolay."

"Duygu ve düşüncelerini bu biçimde açıklamak sana özgü bir şey."

"Bu bir sitem mi?"

"Bana Asya'dan söz et Aşa."

"Görünürde her şey sakın. Bizim prenslikler senin taç giymeni bekliyorlar, Hititler kendi topraklar yla, etki alanlarından dışarı çıkmıyorlar."

"‘Görünürde’ dedin, değil mi?"

"Bütün resmi raporlarda aynı şeyi okuyacaksın."

"Ama senin düşüncen farklıdır..."

"Fırtınadan önce daima sessizlik vardır, ama ne kadar sürer bilinmez."

"Gel, bir şeyler içelim."

Ramses atlarına iyi bir bakım yapıldığından emin olduktan sonra Aşa ile, çöle bakan eğimli bir çatının gölgesine oturdu. Bir hizmetçi onlara soğuk birayla güzel kokulu havlular getirdi.

"Hititlerin gerçekten barıştan yana olduklarına inanıyor musun?"

Aşa, lezzetli birasını içerken düşündü.

"Hititler savaşçı ve fatihtirler. Onların sözlüğünde ‘barış’ sözcüğü, gerçekte hiçbir değeri olmayan şairane bir simgeden başka bir şey değildir."

"Demek, yalan söylüyorlar."

"Onlar, barışçıl fikirleri olan genç bir hükümdarın, ülkesinin savunmasını pek önemsemeyeceğini ve her geçen ay daha da zayıflayacağını umuyorlar."

"Akhenaton gibi."

"Örneği çok iyi seçtin."

"Çok silah yapıyorlar mı?"

"Gerçekten de üretim giderek artıyor."

"Savaş kaçınılmaz mı görüyorsun?"

"Diplomatların rolü, bu olasılığı kabul etmemekten ibarettir."

"Peki, bu durumda sen olsan ne yapardın?"

"Bu soruya yanıt verecek durumda değilim. Yetki alanım toplu bir bakış elde etmeme ve bugünkü duruma çare olacak yolları teklif etmeme engel oluyor."

"Başka görevler de üstlenmek ister miydin?"

"Buna karar vermek bana düşmez."

Ramses çöle baktı.

"Ben çocukken babam gibi Firavun olmayı hayal ederdim Aşa. Çünkü oyunların en güzelinin iktidar olduğunu sanıyordum. Seti, beni vahşi boğanın karşısında sınıdığı zaman gözlerim açıldı ve başka bir hayale bağlandım: ömür boyu onun koruması altında yaşamak. Gaipteki görünmez güçlere, artık istemediğim krallığı benden uzakta tutmaları için yalvarıyordum ve yaşayacağım bir olayın onlardan gelecek cevabı taşıyacağını biliyordum. Menelaos beni öldürtmeye çalıştı. Aslanım, köpeğim ve özel muhafız kıtasının komutam beni, ben babamın ruhu ile görüşürken kurtardı. O andan itibaren, kaderimin çizdiği yolda gitmeye karar verdim. Seti'nin kararlaştırdığı şey gerçekleşecekti."

"Setau, Musa ve Amenî'yle birlikte gerçek güç üzerine yaptığımız konuşmaları hatırlıyor musun?"

"Amenî, ülkesine hizmet ederek o gücü buldu. Musa bina yapma sanatında, Setau yılanlar konusunda bilgi edinmede, sen de diplomaside aynı şeyi yaptınız."

"Gerçek güç... Ona sen sahip olacaksın."

"Hayır Aşa, o güç gövdeme girerek yüreğimde, bileğimde somutlaşacak ve onu korumakta başarısız olursam şayet, beni terk edecek."

"Hayatım krallığa adanmak... Çok büyük bir bedel ödemiş olmuyor musun?"

"istediğim gibi davranma özgürlüğüm yok."

"Sözlerin oldukça korkutucu Ramses."

"Korkuyu bilmediğimi mi sanıyorsun? Engeller ne olursa olsun, ülkeyi yöneteceğim ve benden sonra gelecek olana düzenli, güçlü ve güzel bir Mısır bırakmak için babamın yaptığı işi sürdüreceğim. Bana yardım etmeyi kabul eder misin?"

"Evet Majeste."

10

Şenar kara kara düşünüyordu.

Yunanlılar acınacak duruma düşerek başarısız olmuşlardı. Menelaos, Helen'e bir avmış gibi sahip olma arzusuyla yanıp tutuştuğu için asıl konuyu aklından çıkarmıştı: Ramses'i ortadan kaldırmak. Geriye, yine de önemsiz sayılamayacak bir teselli kalmıştı: Şenar kardeşini, suçsuz olduğuna inandırmayı başarmıştı. Menelaos ile askerleri gittiği için hiç kimse Şenar'ı bu komploju düzenleyen baş kişi olmakla suçlayamayacaktı.

Ancak Ramses tahta çıkacak ve iktidarını hiç kimseyle paylaşmayacaktı... O ise, Seti'nin büyük oğlu Şenar olarak Ramses'e itaat etmek ve basit bir hizmetkâr gibi davranmak zorunda kalacaktı! Hayır, böyle bir gözden düşmeyi kabul edemezdi.

Bu nedenle Şenar, son zamanlarda edindiği yeni müttefikiyle bir buluşma ayarlamıştı. Bu kimse Ramses'e yakın birisiydi: Çevresinde hiç kuşku uyandırmadan içeriden mücadele edebilecek ve tahtın dibini oyabilecek biri

Gece indiği zaman çömllekçiler mahallesi canlanırdı. Müşteriler ve aylak aylak gezen insanlar, küçük dükkânların arasında gider gelir, sanatkârların sattığı iri ve değişik vazolara bir göz atarlardı. Küçük sokaklardan birinin köşesinde duran bir saka, gelen geçene soğuk ve lezzetli bir su satıyordu.

Tam orada, üzerinde herkeste görülen türden bir peştamal, başında da en ucuzundan bir peruka olduğu halde tanınmaz bir kılığa girmiş, Şenar'ı bekliyordu. Şenar da tanınmayacak bir kılığa girmek için özen göstermişti. İki adam da köylüler gibi üzüm salkımları karşılığında bir tulum su satın aldılar ve bir duvarın dibine yan yana oturdular.

"Ramses'i gördünüz mü?"

"Artık Dışişleri Bakanı'na değil, doğruca müstakbel Firavun'a bağliym."

"Bu ne demek oluyor?"

"Bir terfi."

"Hangi terfi?"

"Henüz bilmiyorum. Ramses şimdiden yakında kuracağı hükümeti oluşturmayı düşünüyor. Dostluğa çok önem verdiği için Musa, Ameni ve ben, birinci derecede önemli görevlere atanacağız."

"Başka kimler var?"

"Yakın çevresi içinde sadece Setau'yu görüyorum, ama o kendisini sevgili yılanlarının incelenmesine öylesine kaptırmış ki, hiçbir sorumluluk altına girmeyi kabul etmiyor."

"Ramses size, hükümdar olmak için kararlı göründü mü?"

"Altına gireceği yükün ağırlığının farkında olmasına ve deneyim eksikliğine rağmen, geri adım atmayacak. Bu işten kaçır diye hiç umutlanmayın."

"Size Amon başrahibinden hiç söz etti mi?"

"Hayır."

"Güzel. Başrahibin etkisini ve gücünü küçümsüyor."

"Kralın otoritesinden korkan bir adam değil mi o?"

"Seti'den korkardı... Ama Ramses çok genç, üstelik itibar mücadelesine pek alışık değil. Yeni görevlere atanacaklar arasından Ameni'den yana hiçbir şey umma: Bu lanet küçük kâtip, efendisine sadık bir köpek gibi Ramses'e bağlanmış. Buna karşılık Musa'ya ağma düşürme konusunda umutsuz değilim."

"Denediniz mi?"

"Başarısızlıkla sonuçlandı, ama o ilk girişimdi. Bu Yahudi sıkıntılı, Ramses'inkine hiç benzemeyen kendi gerçeğinin peşinde. Şayet ona arzu ettiği şeyi verecek olursak cephe değiştirecektir."

"Haksız değilsiniz."

"Musa üzerinde bir etkiniz var mı Aşa?"

"Şimdilik değil, ama belki de gelecek, bana onun üzerinde baskı kuracak fırsatları bahşeder."

"Ya Ameni üzerinde?"

Aşa:

"Onu ayartmak olanaksız gibi görünüyor, ama kim bilir? Yaşı ilerledikçe o da beklenmedik gereksinmelerin tuzağına düşecek ve biz de onun zayıf tarafından yararlanabileceğiz."

"Ramses'in çevresinde yok edilemez bir ağ oluşturmasını beklemek niyetinde değilim."

"Ben de öyle Şenar, ama biraz sabır göstermeniz gerekecek. Menelaos'la adamlarının başarısızlıkları size, iyi bir stratejinin kesin bilgiler üstüne inşa edilmesi gerektiğini ispatlamıştır."

"Ne kadar zaman gerek."

"Bırakalım, Ramses iyice iktidar sarhoşluğuna kapılsın. Onu yüreklendiren ateş, sarayın debdebesi ile beslenecek ve ona gerçeklik duygusunu kaybettirecek. Ayrıca, Asya'daki durumun gelişmeleri hakkında ona bilgi vereceklerden biri de ben olacağım. Daha çok benim bilgilerime değer verecektir."

"Planınız nedir, Aşa?"

"Hükümdar olmak istiyorsunuz, değil mi?"

"Firavun olmak benim hakkım."

"Öyleyse Ramses'i ya devireceğiz ya da öldüreceğiz."

"Ne gerekirse yapılacaktır."

"Önümüzde iki yol var: içerden yapılacak bir komplo ya da dışardan bir saldırı. Birinciyle ilgili olarak, ülkenin sözü geçen kişilerinin arasında belirli sayıda suç ortağımız olduğundan emin olmamız gerekir. Burada sizin rolünüz ağır basacak. İkincisine gelince, Hititlerin gerçek niyetlerini öğrenmemize bağlı. Hazırlanacak bir çatışma, Ramses'i bozguna uğratmalı, ama Mısır'ı harabeye çevirmemeli. Şayet ülke yakılıp yıkılırsa, o zaman Mısır'ın hâkimi siz olmazsanız, bir Hititli olur."

Şenar hoşnutsuzluğunu gizlemedi.

"Çok tehlikeli değil mi?"

"Ramses önemli ve büyük bir hasım. iktidarı ele geçirmenin kolay bir yolu yok."

"Şayet Hititler galip gelirlerse Mısır'ı işgal ederler."

"Bu kesin değil."

"Peki, nasıl bir mucize öneriyorsunuz?"

"Söz konusu olan mucize değil. Ben, Ramses'i içine çekeceğimiz bir tuzaktan söz ediyorum. Böylece ülkemiz doğrudan tehlikeyle karşılaşmayacak. Ramses ya yok olup gidecek ya da bozgunun sorumlusu olduğunu kabul edecek. Sonuç hangisi olursa olsun, hükümdarlık yapmaya devam edemeyecek. O zaman siz, bir kurtarıcı olarak ortaya çıkacaksınız."

"Bu, gerçekleşmesi imkânsız bir hayal gibi geliyor bana."

"Siz de kabul edersiniz ki, ünümü hayal kurmaktan değil, doğru

tahminlerde bulunmaktan kazandım. Ramses'in bana vereceği görevin ne olduğunu öğrendiğim zaman harekete geçeceğim. Yeter ki siz niyetinizden caymış olmayasınız."

"Asla! Ölü ya da diri, Ramses önümde silinmek zorunda kalacak."

"Şayet başaracak olursak, umarım nankörlük etmezsiniz."

"Bu konuda içiniz rahat olsun. Benim sağ kolum olarak yüz ke-re daha değerli olacaksınız."

"İzin verin de kuşkulandırmayı sürdüreyim."

Şenar şaşırmıştı.

"Bana güvenmiyor musunuz?"

"Az da olsa hayır."

"Ama o zaman..."

"Hiç hayret etmiş gibi görünmeyin. Safın biri olsaydım, beni çoktan başınızdan defederdiniz. İktidarı ele geçirmeye çalışan bir adamın vaatlerine nasıl inanılabilir ki? Böyle birinin bütün davranışlarının temelinde kişisel çıkar yatar, başka bir şey değil."

"Oldukça karamsar birisiniz Aşa."

"Ben gerçekçiyim. Siz Firavun olduğunuz zaman, bakanlarınızı o anki çıkarlarınıza uygun olarak seçeceksiniz. Belki de benim gibi sizin tahta çıkmanıza olanak sağlayan kişileri çevrenizden uzaklaştıracaksınız."

Şenar gülümsedi.

"Zekânız olağanüstü Aşa."

"Yolculuklarım sırasında çok farklı toplumları ve insanları gözlemleme olanağım oldu. Nereye gidersem gideyim, güçlünün zayıfı ezdiğini gördüm."

"Seti'nin Mısırı'nda böyle bir durum yoktu."

"Seti öldü. Ramses ise henüz kaba gücünü kullanma olanağını bulamamış bir savaşçı. İşte bizim şansımız burada."

"Anladığım kadarıyla, işbirliğiniz karşılığında, hemen bir menfaat elde etmek istiyorsunuz."

"Sizin de zekânız hiç yabana atılır gibi değil Şenar."

"Açık sözlülükten hoşlanırım."

"Ailem zengin elbette, ama hiç kimsenin, yeteri kadar zenginim dediği görülüş müdür? Benim gibi çok yolculuk yapan bir kişi için, birçok villaya sahip olmak oldukça önemli bir zevktir. Hevesi-

me uygun olarak kâh Kuzey'de, kâh Güney'de dinlenmek isterdim. Delta'da üç, Memfis'de iki, Orta Mısır'da iki, Teb bölgesinde iki, Assuan'da bir ev, Mısır'da kaldığım zamanlarda yaşamın tadını çıkarmak benim için kaçınılmaz bir zorunluktur."

"Siz benden küçük bir hazine istiyorsunuz."

"Size vereceğim hizmetin karşılığında bu istediğim çok küçük bir şey Şenar."

"Değerli madenler ve taşlar da istiyor musunuz?"

"Elbette, sormanız bile gereksiz."

"Paraya bu kadar düşkün olduğunuzu bilmiyordum Aşa."

"Lüks içinde, hem de büyük lüks içinde yaşamaktan hoşlanıyorum. Sizin gibi değerli vazolar biriktiren bir koleksiyoncu, benim bu merakımı anlayışla karşılar, değil mi?"

"Evet, ama bunca ev..."

"İçindeki değerli mobilyalarla zengin bir şekilde döşenmiş evler! O evler benim yeryüzünde cennetim, zevkine varacağım mekânlar olacak ve ben oraların saygı duyulan biricik efendisi olacağım. Bu arada siz de Mısır tahtına ulaşan merdivenin basamaklarını teker teker çıkıyor olacaksınız."

"Alacağını ne zaman ödemeye başlayacağım?"

"Hemen."

"Ama henüz göreviniz belirlenmedi."

"Ne olursa olsun, bana verilecek görev azımsanacak bir görev olmayacak. Size daha iyi hizmet edebilmem için beni yüreklendirin."

"Nereden başlayacağız?"

"Delta'nın kuzeydoğusunda, sınıra yakın bir villadan başlayabiliriz. Geniş bir arazisi, içinde yüzülebilecek küçük bir gölü, bağı ve gayretli hizmetçileri olmasını sağlayın. Yılda birkaç gün oturmuş olsam bile bir prens gibi ağırılanmak isterim."

"Tek istediğiniz bu mu?"

"Kadınları unuttum. Özel görevde iken pek fazla fırsatım olmuyor. Ama evimde, güzel ve ateşli birçok kadının olması hoşuma gidecektir. Kökenleri beni ilgilendirmez."

"İsteklerinizi kabul ediyorum."

"Sizi düş kırıklığına uğratmayacağım Şenar. Böyle olmakla birlikte, temel bir koşulum var: Buluşmalarımızı titizlikle gizli tutacak

ve kimseye bundan söz etmeyeceksiniz. Şayet Ramses, aramızdaki ilişkiyi duyacak olursa kariyerim sona erer."

"Sizin çıkarınız benimkiyle uyuyor."

"Dostluk için çıkardan daha iyi güvence olamaz. Yakında görüşürüz Şenar."

Ramses'in ağabeyi, genç diplomatın uzaklaşmasını seyrederken, şansın henüz kendisini terk etmediğini düşündü. Bu Aşa çok zeki bir insandı. Onu ortadan kaldırma zamanı geldiğinden doğrusu çok üzülecekti.

11

Ana Kraliçe Tuya'nın gemisi, Memfis'den yola çıkıp Seti'nin mumyasının konacağı Krallar Vadisi yönünde ilerleyen filonun önünde gidiyordu. Tuya'nın serinkanlı görünüşü altındaki büyük acıyı sezen Nefertari, kraliçeyi hemen hemen hiç yalnız bırakmıyordu. Nefertari, dul bir kraliçenin korkunç bir felaket sırasında nasıl davranması gerektiğini öğrendi. Genç kadının sessiz varlığı Tuya için paha biçilmez bir teselli olmuştu. Ne biri, ne öteki sırlarını açma ihtiyacını duydular, ama yürekleri derin bir uyum içindeydi.

Ramses yolculuk boyunca çalıştı.

Ameni, şiddetli yaz sıcaklarına hiç dayanamadığı halde, dış politika, güvenlik, halkın sağlığı, büyük çalışmalar, yiyecek maddelerinin yönetimi, bentler ile kanalların bakımı ve az çok karmaşık daha birçok konuyla ilgili, hatırı sayılır büyüklükte bir dosya hazırlamıştı.

Ramses böylece görevinin ne denli büyük olduğunu farkına vardı. Elbette birçok devlet memuru bu görevleri onunla paylaşacaklardı, ama onun devlet hiyerarşisini en küçük ayrıntısına kadar bilmesi, hiçbir zaman kontrolü elden bırakmaması gerekiyordu. Aksi takdirde cezası, Mısır'ın düzensiz bir gemi gibi alabora olup battığını görmek olacaktı. Zaman, müstakbel kralın aleyhine çalışıyordu. Tacı başına geçirir geçirmez, ondan kararlar alması ve İki Ülke'nin efendisi gibi davranması istenecekti. Büyük yanlışlıklar yapacak olursa, sonuçları ne olacaktı?

Yanlış adım atmasını engelleyecek ve soyluların kendi ayrıcalıklarının korumak için kullandıkları hileleri ona öğretecek değerli müttefiki annesini anımsayınca iç sıkıntısı *azaldı*. Kim bilir kaç tanesi, kurulu düzeni değiştirmesi umuduyla daha şimdiden ona ricada bulunmuştu?

Doğruluğu ve kesinliği eşsiz olan Ameni ile birlikte uzun saatler boyu çalıştıktan sonra Ramses geminin ön tarafında durup dalgalan-

n ile refahı taşıyan Nil'i seyretmekten hoşlanıyor ve içinde tanrıların soluğunun gizlendiği diriltici rüzgârın tadını çıkarıyordu. Bu ayrıcalıklı saatlerde Ramses, Delta'nın ucundan Nubye'nin ıssız köşelerine kadar bütün Mısır'ın kendisine ait olduğu duygusuna kapılıyordu. Babası gibi o da Mısır'ı sevmesini bilecek miydi?

Ramses masasında, Musa, Setau, Aşa ve Ameni'yi naip gemisinin şeref konukları olarak ağırlıyordu. Memfis'in en yüksek okulu olan *Kap'tageçen* öğrenim yıllarından çok sonra, yeniden eskisi gibi bir araya gelmişlerdi. Hepsi de okulda bilgiyi ve gerçek gücü elde etmek için büyük gayret sarfetmişlerdi. Yeniden bir araya gelip bir yemeği paylaşma mutluluğu üzüntülerini dağıtmadı: hepsi, Seti'nin ölümünün bir felaket olduğunu ve Mısır'ın bu felaketten hiçbir zarara uğramadan çıkamayacağını hissediyorlardı.

Musa, Ramses'e:

"Bu kez, düşlerin gerçekleşecek," dedi.

"Artık bu bir düş değil, ama korktuğum çok ağır bir yük."

Aşa:

"Sen korku nedir bilmezsin," dedi.

Setau:

"Senin yerinde olsam, bırakırdım," diye mırıldandı. "Çünkü bir firavunun yaşamı hiç de özenilecek bir şey değil."

"Çok tereddüt ettim, ama babasına ihanet eden bir evlat hakkında ne düşünürdün?"

"Aklın, çılgınlığa galip geldiğini. Teb, baban gibi sana da mezar olabilir."

Ameni endişeli bir sesle:

"Yeni bir komplo mu çalındı kulağına yoksa?" diye sordu.

"Bir komplo mu... On, yirmi ya da yüz komplo kurulacak! Bu yüzden birkaç sürüngen müttefikimle birlikte burada bulunuyorum."

Aşa alaylı bir biçimde:

"Setau, muhafızlık yapıyor," dedi. "Kim buna inanırdı?"

"Ben, güzel nutuklar çekmek yerine iş yapıyorum."

"Diplomasiyi eleştiriyor musun?"

"Her şeyi karmakarışık ediyor. Oysa yaşam çok sadedir: bir yanda iyilik, bir yanda kötülük. Bu ikisinin arasında hiçbir anlaşma olamaz."

Aşa karşılık olarak:

"Çok dar görüşlüsün," dedi.

Ameni araya girerek:

"Bu görüş bana da uygun görünüyor" dedi. "Bir yanda Ramses'in taraftarları, öte yanda da düşmanın taraftarları."

Musa:

"Ya bu sonuncular giderek daha çoğalıyorlarsa?" diye sordu.

"Ben aynı safta kalmaya devam ederim," diye cevapladı Ameni.

"Yakında Ramses, artık bizim dostumuz olmayacak, Mısır'ın Firavunu olacak. Artık bize aynı gözle bakmayacak."

Musa'nın sözleri bir şaşkınlık yarattı. Hepsi de Ramses'in yanıtını beklediler.

"Musa haklı. Mademki kader beni seçti, öyleyse kaçmayacağım. Mademki siz benim arkadaşımsınız, yardımınıza başvuracağım."

Yahudi:

"Bizden ne yapmamızı bekliyorsun?" diye sordu.

"Siz yolunuzu çok önceden çizdiniz. Umarım yollarımız birleşir ve Mısır'ın yüce mutluluğu için birlikte yolculuk ederiz."

Setau:

"Benim durumumu biliyorsun," dedi. "Sen taç giyer giymez, sürüngenlerimin yanına döneceğim."

"Bana daha yakın olman için seni ikna etmeye çalışacağım."

"Boşuna zahmet etme. Muhafızlık görevimi yerine getirir getirmez ayrılacağım. Diğerlerine gelince: Musa ustabaşı olacak, Ameni bakan ve Aşa da diplomasi şefi. Hayrını görsünler!"

Ramses:

"Benim yerime hükümeti sen kuracaksın galiba," dedi.

Setau omuzlarını silkti.

Aşa:

"Naibin bize ikram ettiği, bu ender bulunur şarabı tatsak?" diye öneride bulundu.

Ameni:

"Tanrılar Ramses'i korusun, ona hayat, gelişme ve sağlık versin," dedi.

Naibin yanında olmayan Şenar, kırk denizcinin hizmet gördüğü gösterişli bir gemide yolculuk ediyordu. Protokol şefi olarak, çoğu

Ramses'den yana olmayan birçok saygın kişiyi kendi gemisine davet etmişti. Seti'nin büyük oğlu, onların eleştirilerine katılmaktan sakınıyor ve sadece gelecekte kendisinin müttefiki olacakların kimliklerini saptamakla yetiniyordu. Çoğu kişi, Ramses'in gençliğini ve deneyimsiz oluşunu aşılamaz bir engel olarak görüyordu.

Şenar, eşsiz ününün hâlâ lekelenmemiş olduğunu, buna karşın kardeşinin, Seti ile karşılaştırılmaktan dolayı giderek daha fazla zarar göreceğini büyük bir memnuniyetle gördü. Gedik açılmıştı, onu genişletmek ve genç Firavun'u yıpratmak için en küçük bir fırsatı dahi kullanmak gerekiyordu.

Şenar, konuklarına hünnap ve serin bira ikram etmişti. Nezaketi ve ılımlı konuşması herkesin beğenisini toplamıştı. Çok değerli bir kişiyle karşılıklı konuşmuş olmaktan büyük bir mutluluk duyan konuklar, Ramses'in böyle önemli birine üstün bir görev vereceğine inanıyorlardı.

Çizgili bir entari giymiş, orta boylu ve sivri sakallı bir adam, bir saati aşkın süreden beri sabırla kabul edilmeyi bekliyordu. Mütevacı, hatta uysal görünümlü bu adam hiçbir heyecan belirtisi göstermiyordu.

Bir dinlenme anında Şenar ona yaklaşması için işaret etti.

Adam saygıyla eğildi.

"Kimsin?"

"Benim adım Raya. Suriyeliyim, ama uzun yıllardan beri bağımsız tüccar olarak Mısır'da çalışıyorum."

"Ne satarsın?"

"Üstün kaliteli et konservesi ile Asya'dan getirtilmiş güzel vazolar satırım."

Şenar kaşlarını çattı.

"Vazolar mı?"

"Evet prensim. Hiçbir kimsede olmayan gösterişli parçalarım var."

"Benim ender vazolar biriktiren bir koleksiyoncu olduğumu biliyor musun?"

"Bu yakınlarda öğrendim. İşte bu nedenle, hoşunuza gideceğini umduğum parçaları size göstermek için sabırsızlanıyorum."

"Fiyatların yüksek mi?"

"Parçasına bağlı."

Şenar merakla sordu:

"Nedir fiyatların?"

Raya, hurma dalı biçiminde süsleri bulunan som gümüşten bir vazoyu kalın kumaştan yapılmış torbasından çıkardı.

"Buna ne dersiniz prensim?"

Şenar büyülenmiş gibiydi. Şakaklarında terler belirdi, elleri nemlendi.

"Bu şahane bir şey... inanılmaz güzellikte... Ne kadar?"

"Mısır'ın müstakbel kralına bir hediye olması daha uygun düşmez mi?"

Seti'nin büyük oğlu yanlış duyduğunu sandı.

"Müstakbel firavun ben değilim, kardeşim Ramses firavun olacak... Sen yanıldın tüccar. Şimdi, fiyatını söyle."

"Ben hiç yanılmam prensim. Benim mesleğimde, işlenecek bir kusur hiç affedilmez."

Şenar bakışlarını harika vazodan kaldırdı.

"Bana ne anlatmaya çalışıyorsun?"

"Birçok insanın, Ramses'in iktidara geçmesini istemediğini."

"Birkaç gün sonra taç giyecek."

"Belki, ama sorunlar yine de yok olmayacak ki?"

"Sen gerçekten kimsin Raya?"

"Sizin geleceğinize inanan ve Mısır tahtına çıkmanızı arzu eden bir adam."

"Benim amacımın ne olduğunu biliyor musun?"

"Mısır'ı kibirli yalnızlığından kurtarıp yabancılarla daha çok ticaret yapma ve Asya'nın en güçlü devleti ile ekonomik ilişkileri en üst düzeye çıkarma arzusunda olduğunuzu kendiniz açıkladınız, değil mi?"

"Hititler... mi demek istiyorsun?"

"Gayet iyi anlaşıyoruz."

"Demek ki sen onların hesabına çalışan bir casussun... Hititler benden mi yanalar?"

Raya, bir baş hareketiyle onayladı.

Şenar, eşi az bulunur bir vazo görmüşçesine heyecanlanmıştı.

"Bana ne teklif ediyorsun?" diye sordu.

"Ramses savaşı seven, atılgan bir adam. Babası gibi o da Mısır'ın büyüklüğünü ve üstünlüğünü ileri sürmekten hoşlanıyor. Siz

ise dengeli bir adam olduğunuz için birçok anlaşmayı imzalamanız olasıdır."

"Mısır'a ihanet edersem, hayatımı tehlikeye atarım Raya."

Şenar, düşmanla işbirliğinde bulunduğu için suçlanan Tutankamon'un karısının ölümüne mahkûm edilmesini anımsadı.

"En üstün görevi elde etmek uğruna, bazı tehlikeleri göze almak gerekmez mi?"

Şenar gözlerini kapadı.

Hititler... Evet çoğu kez onları Ramses'e karşı kullanmayı düşünmüştü, ama bu sadece aklından geçen bir düşünce, gerçekten uzak bir hayaldi. Ve birden bu hayal, tehlikesiz görünüşlü alelade bir tüccar biçiminde karşısında somutlaşmıştı.

"Ben ülkemi severim..."

"Bundan kimin kuşkusu var prensim? Ama iktidarı tercih ediyorsunuz. Hititlerle yapacağınız bir ittifak iktidarınızı garantileyecektir."

"Düşünmeye ihtiyacım var."

"Bu, size sunamayacağım bir lükstür."

"Hemen bir yanıt mı istiyorsun?"

"Güvenliğim bunu gerektiriyor. Size açıldım, çünkü size güvendim."

"Ya reddedersem?"

Raya bu soruya yanıt vermedi, ama bakışları sabitleşti ve anlaşılmaz oldu.

Şenar'ın kafasındaki tartışma kısa sürdü. Kader ona etkili bir müttefik ikram etmiş olmuyor muydu? Duruma hâkim olmak, tehlikeyi kestirmek ve Mısır'ı tehlikeye düşürmeden bir stratejiden yarar sağlamak ona düşüyordu. Elbette, Mısır'ın baş düşmanı ile ilişki kurduğunu söylemeden Aşa'yı kullanmaya devam edecekti.

"Kabul ediyorum, Raya."

Tüccar belli belirsiz gülümsedi.

"Ününüz boşuna değilmiş prensim. Yakında gene görüşeceğiz. Size değerli vazolar satan bir tüccar olarak görüneceğimden benim ziyaretlerimden kimse kuşkulananmayacak. Rica ederim, bu vazoyu alın: O bizim anlaşmamızı onaylıyor."

Şenar olağanüstü güzellikteki vazoyu okşadı. Gelecek belirginleşiyor, aydınlanıyordu.

12

Ramses, Krallar Vadisi'nin her bir taşını hatırlıyordu. Seti onu, 'büyük çayır' olarak adlandırılan bu kurak yere daha önce getirmiş, yaşlı bir vezirten hükümdarlık soyunu sürdürmesi için bilgiler konseyince görevlendirilen ilk Ramses'in mezarına götürmüştü. I. Ramses ancak iki yıl hükümdarlık yapmış, bugün II, Ramses'e ihsan edilecek olan gücü taşıma görevini Seti'ye emanet etmişti.

Ramses, mezar eşyalarını taşıyan hamalların bazılarının bayılmasına neden olan dayanılmaz derecedeki sıcağa aldırış etmeden kortejin başında gidiyor, ölen kralın mumyasını ebedi istirahatgâhına götürüyordu.

Bir an için, babasını elinden çalan ve onu yalnızlığa mahkûm eden bu lanetli vadiye karşı içinde büyük kin duydu. Ama sonra ortamın büyüğü gücü bir kez daha ruhunu sardı. Bu büyü, ona ölmü değil, yaşamı aktarıyordu.

Bu sessizlik içinde atalarının sesi duyuluyordu. Bu ses, ışıktan, değişimden ve yeniden doğmaktan söz ediyor, her türlü hayat biçiminin olduğu tanrısal dünyaya büyük hayranlık ve saygı duyulmasını buyuruyordu.

Ramses, Vadi'nin en uzun ve en derin mezarı olan Seti'nin devasa mezarına ilk giren kişi oldu. Müstakbel firavun, hiç kimsenin bundan böyle bu mezardan daha görkemlisini yapmaması gerektiğini buyuracaktı. Gelecek kuşakların gözünde kimse Seti'den daha üstün olamayacaktı.

Mumyayı on iki rahip taşıdı. Ramses, Seti'nin öteki dünyaya geçişini ve tanrılar dünyasında yeniden doğuşunu sağlayacak ayinin yöneticisi sıfatıyla vücudunu bir panter postuyla sarmıştı. Mezarın duvarlarındaki kutsal metinler babasına bu yolculukta yol gösterecek ve ruhuna sonsuza dek eşlik edecekti.

Mumyacılar mükemmel bir çalışma yapmışlardı. Seti'nin yüzü, sağlıklı bir insanın ve mükemmel bir dinginliğin yüzüydü. Gözleri-

nin az sonra açılacağına ve ağzının açılarak konuşmaya başlayacağına yemin edilebilirdi... Rahipler, 'altın konut'un tam ortasına konan lahdin kapağını yerleştirdiler. Bundan sonra İsis, ölümlü olanı ölümsüz kılmak için simyacılık işini tamamlayacaktı.

Ramses:

"Seti dürüst bir kral oldu," diye mırıldandı. "Yasa'nın isteklerini yerine getirdi, ışığın sevgisini kazandı ve Batı'ya canlı olarak girdi."

Bütün Mısır'da berberler, yas dönemi sona erdiği için erkekleri tıraş etmek ve sakallarını kesmek için aralıksız çalıştılar. Kadınlar saçlarını eskisi gibi enselerinde topladılar, şık görünmek isteyenler, saçlarını kuaförlere emanet ettiler.

Taç giyme gününün arifesinde Ramses ile Nefertari Gurnak tapınağında derin düşüncelere daldılar. Bu tapınakta, öbür dünyaya geçen firavunun, canlılar dünyasında da varlığını sürdürmesi için, onun Kasına her gün dua edilecekti. Sonra karı koca Karnak tapınağına gittiler. Orada onları başrahip karşıladı. Davranışı protokole uygundu, ama coşkunluktan yoksundu. Sade bir akşam yemeğinden sonra, naip ile karısı, Tanrı Amon'un bu yeryüzü konutunun içinde yapılmış saraylarına çekildiler. Burada, zamanın başlangıcında kozmik okyanusta beliren ilk kara parçasını simgeleyen tahtın kaidesinin önünde, ikisi de dinsel düşüncelere daldılar. Tanrıça Maât'ın adını simgeleyen hiyeroglifte, sonsuza dek değişmeyecek Yasa yazılmıştı: 'Doğru olan şey doğru yolu gösterir!' Kral ve Kraliçe Mısır toplumunu beslemek için Yasa ile besleneceklerdi.

Ramses babasının ruhunun hemen yakınında olduğu duygusuna kapıldı. Onun eşliğinde geçireceği bu huzursuz saatlerden sonra taç giydiğinde hayatı tamamen değişecekti. Yeni kralın, halkının iyiliği ve ülkesinin refahından başka kaygısı olmayacaktı.

Bu görev onu yine çok korkuttu.

Bu saraydan çıkmak, kaybolmuş gençliğine, Güzel İset'e, zevk ve tasasızlığa doğru koşmak arzusuna kapıldı, ancak Seti'nin önceden belirlenmiş halefiydi ve Nefertari'nin kocasıydı. Hükümdar olma korkusunu yenmek ve taç giymeden önceki bu son geceyi geçirmek zorundaydı.

Karanlıklar aralandı ve derinliklerdeki canavarları yenen güneşin yeniden doğduğunu haber veren tan ağardı. Birinin yüzünde şahin, ötekinde de ibis maskesi bulunan iki rahip, Ramses'in sağında ve solundaki yerlerini aldılar. Biri krallığın koruyucusu Tanrı Horus'u, öteki de hiyerogliflerin ve kutsal bilimin efendisi Tot'u simgeliyordu. İkisi de, Ramses'i sıradan insanlığından arındırmak için çıplak vücuduna iki uzun vazodaki sıvıyı boşalttılar. Sonrada başının üstünden ayaklarının ucuna kadar dokuz ayrı merhem sürerek ona tanrıların görünümünü verdiler. Bu merhemler vücudundaki enerji merkezlerini açacak ve ona hiç kimsenin sahip olmadığı bir algılama gücü verecekti.

Tören giysileri de Ramses'in bu yeni oluşan kişiliğine uygun düşüyordu. İki rahip Ramses'e beyaz ve yaldız işlemeli bir peştamal giydirdiler. Bu peştamalin biçimi ilk firavundan beri hiç değişmemişti. Kemerine, kraliyetin gücünün simgesi olan bir boğa kuyruğu taktılar. Genç adam, cesaretini sınamak için babasının onu vahşi boğayla karşılaştırmasını hatırladı. Bugün ise o, bilinçli olarak kullanacağı gücün simgesi oluyordu.

Sonra ayinciler, Ramses'in boynuna yedi sıra renkli incilerden yapılmış geniş bir kolye, bileklerine ve pazularına bakır bilezikler taktılar ve ayaklarına beyaz sandaletler geçirdiler. En sonunda Ramses'e beyaz kürzü sundular. Ramses bu kürzle düşmanlarını yenecek, karanlıkları aydınlatacaktı. Ayinciler genç kralın alnına *Sia* denen ve anlamı 'İleriye görme önsezisi' olan altın yaldızlı krallık çatkısını sardılar.

Horus:

"Gücün sorumluluğunu kabul ediyor musun?" diye sordu.

"Kabul ediyorum."

Horus ile Tot, Ramses'in ellerini tuttular ve onu başka bir odaya götürdüler. Bu odada bulunan tahtın üzerinde iki taç vardı. Onları koruyan rahibin yüzünde Tanrı Set'in maskesi vardı.

Tot kenara çekildi. Horus ile Set kardeşçe kucaklaştılar. Sürekli düşmanlıklarına rağmen, tek bir varlıkta, Firavun'un kişiliğinde birleşmek onların göreviydi.

Horus, Güney Mısır'ın kırmızı tacını havaya kaldırdı ve Ramses'in başına koydu. Sonra Set, Kuzey Mısır'ın beyaz ve oval tacını yerine oturttu.

Tot:

"‘İki güç’ senin için birleştiler," dedi. "Ülkeyi yönet ve kara toprakla kırmızı toprağı birleştir. Sen Güney’in hasırotu ve Kuzey’in arısın. İki Ülke’yi de yeşert."

Set:

"Sadece sen bu iki taca yaklaşabilirsin. Onları zorbalıkla ele geçirmek isteyenleri, içindeki yıldırım yok edecektir."

Horus, Firavun’a iki kral asası verdi. Birincisi, ‘gücün egemenliği’ adını taşıyordu ve bağışları kutsamak için kullanılacaktı; ‘Sihir’ adı verilen ikincisi, bir çoban sopası olup halkın birliğini korumaya yarayacaktı.

Tot:

"Bütün ihtişamınla görüneceğin saat geldi," diye ilan etti.

Üç tanrının önünde giden Firavun, gizli salonlardan çıktı. Karnak tapınağına kabul edilmiş saygın kişilerin bulunduğu üstü açık büyük avluya doğru ilerledi.

Bir sekinin üstünde ve bir gölgeliğin altında bulunan, daha bir gösterişsiz, hatları özensiz, ağaçtan yapılmış yaldızlı bir taht vardı.

Bu Seti’nin resmi törenlerde kullandığı tahtıydı.

Oğlunun duraksadığını fark eden Tuya, ona doğru üç adım attı ve eğildi.

"Majesteleri, yeni doğan bir güneş gibi parlasın ve canlılar için yapılmış bu tahttaki yerini alsın."

Ramses, ölen Firavun’un dul karısı tarafından gösterilen bu saygı karşısında allak bullak oldu. Oysaki o annesine son nefesine kadar büyük saygı gösterecekti.

Tuya:

"İşte Seti’nin sana bıraktığı vasiyetname," diye kamuya açıkladı. "Bu vasiyetname, kendisi gibi senin ve senin yerine geçecek olanların da hükümdarlığının yasalara uygun olduğunu kanıtlayacak."

Tuya, içinde, uygarlığın ilk doğuşunda Tot’un el yazısıyla yazılmış ve Firavun’u Mısır’ın mirasçısı olarak gösteren papirüsün bulunduğu deri kaplı bir kutuyu Ramses’e verdi.

Ana Kraliçe:

"İşte senin beş adın," diye net ve ağırbaşlı bir ifadeyle ilan etti: "Yasa’nın çok sevdiği güçlü boğa; Yabancı ülkeleri kısıvrak bağla-

yan Mısır'ın koruyucusu; Büyük zaferler elde etmiş ordulardan yana zengin; Işığın seçtiği kişi, çünkü Yasa çok güçlüdür; Işığın Oğlu Ramses."

Bu sözler büyük bir sessizliğe neden oldu. Şenarbile, tutkusunu ve kırılganlığını unutarak bu anın sihrine kendini kaptırmıştı.

Tuya sözüne devamla:

"İki Ülke'yi bu çift yönetecek," dedi. "ilerle Nefertari, kocanın yanına gel, sen ki artık kralın eşi ve Mısır'ın kraliçesisin."

Ramses, törenin ciddiyetine rağmen, genç kadının güzelliği karşısında öyle heyecanlandı ki onu kollarının arasına almak istedi. Nefertari'nin üzerinde uzun keten bir elbise, boynunda altın kolye, kulaklarında mor renkli ametist küpeler, bileklerinde akik bilezikler vardı. Krala hayran hayran baktıktan sonra atalardan kalma kahlılaşmış sözleri tekrarladı:

"Horus ile Set'in aynı varlık içinde birleştiğini kabul ediyorum. Senin adım överek dile getiriyorum. Sen dün, bugün ve yarının ta kendisisin. Senin sözün beni yaşatacak, ben de kötülüklerle tehlikeleri senden uzaklaştıracam."

"Ben de seni İki Ülke'nin ve bütün toprakların hükümdarı olarak kabul ediyorum. Sen ki yumuşaklığı sonsuz tanrıların hoşnutluğunu kazanmış, sen ki tanrının eşi ve annesisin, ben de seni seviyorum."

Ramses, Nefertari'nin başına iki büyük tüyü olan tacı taktı. Bu tac artık onu, Firavun'la iktidarı paylaşan büyük kraliçe yapıyordu.

Sanki, güneşin içinden çıkmışsa benzeyen geniş kanatlı bir şahin, bir av görmüş gibi kralla kraliçenin başları üzerinde döndü. Birden, bu ava doğru öylesine büyük bir hızla daldı ki hiçbir okçu harekete geçmeye vakit bulamadı. Orada bulunanların şaşkınlıklarım ve korkularını belirten bir çığlık yükseldiği anda, şahin Ramses'in omzuna kondu.

Seti'nin oğlu hiç kıpırdamadı. Nefertari ona hayranlıkla bakmaya devam ediyordu.

Uzun süren saniyeler boyunca şaşırıp kalan davetliler bir mucizeye, krallığın koruyucusu Şahin Horus ile Mısır'ı yönetmek için seçilmiş olan adamın tam bir uyum içinde olduklarına tanık oldular.

Sonra **kuş**, güçlü ve sakin bir şekilde güneşe doğru uçup gitti.
Yürekten gelen **alkışlar**, yazın üçüncü ayının yirmi yedinci gününde Ramses'in tahta çıkışını **selamlıyordu**.⁽¹⁾

(1) Yakın zamanda kabul edilmiş varsayımlara göre M.ö. 1279 yılının başı.

13

Şenlikler sona erer ermez yüksek tempolu bir hayat Ramses'i bir kasırğa gibi kapıp sürükledi.

Firavun'un sarayının idare memurlarının şefi, idari bölümlerle özel dairelerden oluşan Teb'deki sarayını Ramses'e gezdirdi. Devlet başkanı olarak Ramses, döşeme taşlarını ve duvarlarını lotus, kamış, papirüs, balık ve kuş figürlerinin süslediği sütunlu kabul salonunu, kâtiplerin çalıştıkları büroları, özel görüşmeler için düzenlenmiş küçük salonları, penceresinin üzerinde kanatlı güneş kursu bulunan halka görünme balkonunu, ortasında daima meyve sepetleri ve çiçeklerle süslenen bir masanın bulunduğu yemek salonunu, yatağının üzerinde renkli yastıkların bulunduğu yatak odasını, taş döşeli banyoyu görmüş oldu.

Genç Firavun daha Mısır tahtına yeni oturmuştu ki sarayın kâhyası ona, sarayının görevlilerini tanıttı: gizli ayinlerin şefleri, Yaşam Evi'nin kâtipleri, doktorlar, özel dairenin sorumlusu mabeynci, krallığın posta işlerini yürüten büronun müdürü, Hazine müdürü, ambarlar, hayvanlar ve daha birçok bölümün müdürleri yeni Firavunu selamlamak ve ona sarsılmaz bağlılıklarını göstermek için sabırsızlık ediyorlardı.

"Şimdi, sıra..."

Ramses ayağa kalktı.

"Geçit törenini burada kesiyorum."

Kâhya karşı çıktı.

"Majeste, bu imkânsız bir şey! Bunca önemli kişi..."

"Benden daha mı önemli?"

"Affedersiniz, öyle demek istememiştim..."

"Beni mutfağa götürün."

"Orası sizin yeriniz değil!"

"Nerede bulunmam gerektiğini sen benden daha mı iyi bileceksin?"

"Affedersiniz, ben..."

"Zamanını boyuna özür dilemelerle mi geçireceksin? Sen asıl bana, vezirin ve **Amon** başrahibinin saygılarını sunmak için neden gelmediklerini söyle."

"Bilmiyorum Majeste. Bu işler benim yetki alanımın dışında."

"Mutfağa gidelim."

Kasaplar, konverve yapımcıları, sebze ayıklayıcıları, ekmekçiler, pastacılar, bira yapımcıları... Rom, birbirlerinin ayrıcalıklarını kıskanan ve izin günleri konusunda, çalışma saatleri kadar titiz olan bu uzmanlar topluluğunun üzerinde egemenliğini sürdürüyordu. Göbekli, gülyüzlü, tombul yanaklı, yerinden kalkarken zorlanan Rom, ne kat kat gıdğından ve ne de emekli olduğı zaman mücadele etmek zorunda kalacağı aşırı kilolarından kaygılanıyordu. Şimdilik, bu orduyu demir bilekle yönetmek, lezzetli ve kusursuz yemekler hazırlamak ve uzmanlar arasındaki kaçınılmaz kavgaları önlemek gerekiyordu. Mutfağın her ünitesinin temizliğı ve yiyeceklerin tazeliğı konusunda saplantı derecesinde titizlik gösteren Rom, yemeklerin tadına kendisi bakıyordu. Firavun'la saray görevlileri Teb'de bulunsun ya da bulunmasın aşçıbaşı her şeyin mükemmel olmasını istiyordu.

Kâhya, yanında ilgi çekecek kadar adaleli vücudu olan, pırıl pırıl beyaz bir peştamal sarınmış bir delikanlı ile birlikte görününce, Rom'un keyfi kaçtı. Bir yığın ayrıcalığı olan bu melun kâhya, gene işe yaramaz bir çırağı önermek için gelmişti. Karşılığında da çocuğun ailesinin ödeyeceğı bir rüşvet teklifedecekti.

"Merhaba Rom! Sana tanıştırmak..."

"Kim olduğunu biliyorum."

"Öyleyse, gereğini yerine getirmek için saygıyla eğil."

Ellerini kalçalarına dayamış olan aşçıbaşı bir kahkaha attı.

"Ben, bu veletin önünde mi eğileceğim? Önce görelim bakalım, bulaşık yıkamasını biliyor mu?"

Bu yanlış anlamadan kıpkırmızı kesilen kâhya, krala döndü.

"Affedersiniz, o..."

Ramses:

"Bulaşık yıkamasını bilirim," dedi. "Ya sen, yemek pişirmesini bilir misin?"

"Sen kimsin de benim yeteneğimden kuşku duyuyorsun?"

"Ramses, Mısır Firavunu."

Taş kesilen **Rom**, meslek hayatının sona erdiğini anladı.

Kuru bir hareketle, deri önlüğünü çıkardı, katladı ve alçak bir masanın üzerine koydu. Krala karşı işlenmiş bir suç, vezirin mahkemesi tarafından saptandığı takdirde ağır bir **cezayla** sonuçlanırdı.

Ramses:

"Öğle yemeği için ne hazırladın?" diye sordu.

"Kı... kızarmış **bıldırcın**, ince otlarla bezenmiş Nil levreği, incir marmeladı ve ballı pasta."

"İlgi çekici, ama bakalım gerçek, vaatleriniz düzeyinde olacak mı?"

Rom öfkелendi.

"Kuşkunuz mu var Majeste? Benim **ünüm**..."

"Ünler bana vız gelir. Yemeklerini sun bakalım."

Kâhya, yumuşak bir sesle:

"Sarayın yemek salonunu hazırlatmıştım," dedi.

"Gerekmez, öğle yemeğini burada yiyeceğim." Ramses kâhyanın endişeli bakışları altında yemeğini zevkle yedi.

Sonunda:

"Mükemmel," dedi. "Senin adın ne, aşçıbaşı?"

"Rom, Majeste."

"Rom, yani 'insan'... Bu ada layıksın. Seni sarayın yeni kâhyası olarak tayin ediyorum. Krallığın bütün mutfaklarının şefi ve içki sunucusu olacaksın. Benimle gel, sana soracağım bazı sorular var."

Eski kâhya:

"Ya... ya ben Majeste?" diye mırıldandı.

"Beceriksizliği ve pintiliği hiç affetmem. Bulaşıkçı bulmak hep zor olmuştur. Sen bu işi yapacaksın."

Kral ile Rom ağır adımlarla ilerleyip bir kemeraltının gölgesine sığındılar.

"Özel sekreterim Ameni'nin emrinde çalışacaksın. Çok sıksa görünür ve boğazına düşkün değildir, ama yorulmak nedir bilmeyen çalışkan bir adamdır. Onun dostluğu beni onurlandırır."

Rom, hayretini gizlemeden:

"Basit bir aşçıbaşı için bu kadar çok sorumluluk görülmüş şey değil," dedi.

"Babam bana, insanları yeteneklerine ve doğuştan var olan eği-

Hinlerine göre değerlendirmemi öğretti. Yanılırsam da *zararı* yok. Hükümdarlık edebilmem için birkaç sadık insana ihtiyacım var. Sarayda bu **karakterde**, tanıdığın insanlar var mı?"

"Gerçeği söylemek **gerekirse...**"

"Gerçeği söyle **Rom**, hık mık etme."

"Majestelerinin sarayı, krallıktaki bütün gözü doymaz ve iki-yüzlülerin bir araya gelerek oluşturduğu bir topluluk. Sanki babalarının çiftliğinde buluşmak için birbirlerine randevu vermişler. Babanızın sağlığında onun şimşeklerinden korktukları için gizleniyorlardı. Ama o ölür ölmez, çölde **sağnak** yağmurdan sonra çıkan çiçekler gibi, gizlendikleri yerden çıktılar."

"Benden nefret ediyorlar, değil mi?"

"Bu söz az bile."

"Ne umuyorlar?"

"Yeteneksizliğinizi ispat etmekte gecikmeyeceğinizi."

"Benimle beraber olursan, senden sonuna kadar açık yüreklilik isterim."

"Beni buna elverişli görüyor musunuz?"

"İyi bir aşçı zayıf olamaz. Yeteneği olduğu zaman, herkes onun yemek tariflerini çalmak ister, onun mutfağında binlerce dedikodu uğuldar. **Aşçıbaşının** zekâsı yiyecekleri seçerken gösterdiği aynı dikkatle bu dedikoduları da ayıklamasını bilir. Bana karşı olan gruplar hangileri?"

"Hemen hemen bütün saray size karşı Majeste. Onlar, Seti çapında bir firavunun yerine geçmeye çalışmanın, olanaksız bir bahis tutuşmaya benzediğini düşünüyorlar. Hükümdarlığınızın geçici **olacağı**, ciddi bir isteklinin ortaya çıkmasıyla sona ereceği düşünüyor."

"Bu durumda, sarayın bütün işlerini görmek için Teb'deki mutfağını terk etme tehlikesini göze alıyor musun?"

Rom tatlı bir gülümsemeyle:

"Güvende olmanın iyi ve kötü yanları **vardır...** Şayet birkaç iyi yemek yapmaya fırsatım olursa, bu serüvene memnuniyetle girişirim. Ancak geriye bir şey **kalıyor...**"

"Konus."

"Size saygısızlık etmek istemem Majeste, ancak başarmak için en küçük şansınız yok."

"Bu karamsarlık neden?"

"Çünkü Majesteleri genç ve tecrübesiz. Ayrıca, Amon başrahibinin suyuna giderek birtakım yararlar elde etmek niyetinde de değil. Dahası hükümetten kopmuş on kadar bakandan da yararlanmayı düşünmüyor. Kuvvetler dengesi şu anda aleyhinde."

"Firavun'un gücü bu dengeyi kendi lehine çeviremez mi?"

"Hayır. Bu nedenle sonuç kaçınılmaz olacak. Tek bir adamın bir orduya karşı ne şansı olabilir ki?"

"Firavun, vahşi boğanın gücüne sahip değil mi?"

"Vahşi boğanın kendisi bile dağları yerinden oynatamaz."

"Yanlış anlamadıysam, sen bana, az önce taç giymeme rağmen iktidarı bırakmamı öğütlüyorsun."

"Şayet elinizdeki gücü şu anda görevde bulunan insanlara verecek olsanız kim bunun farkına varacak ve kim sizi kınayacaktır?"

"Belki sen?"

"Ben krallığın en iyi aşçısıyım, ama benim fikrime kimse kulak asmaz."

"Şu anda sarayın kâhyası değil misin?"

"Size bir öğüt versem, beni dinler miydiniz Majeste?"

"Vereceğin öğüde bağlı."

"Asla kalitesi kötü bir birayı ve şöyle böyle bir eti kabul etmeyiniz. Yoksa bu çöküşünüzün başlangıcı olur. İşlerimle uğraşabilir ve evinizin yönetimini istenen duruma getirmek için yeniden kurmaya başlayabilir miyim?"

Ramses yanılmamıştı. Rom tam bu işin adamıydı.

Rahatlayan Ramses sarayın bahçesine doğru yürüdü.

Nefertari gözyaşlarını zorlukla tutabildi.

Korktuğu başına gelmişti. Sakin bir hayat yaşamayı düşlediği halde, kendini korkunç bir dalgaya kaptırmıştı. Taç giyme töreninin hemen ardından, Ramses'den ayrılmak zorunda kalmış, Büyük Kraliçe sıfatıyla, kendisine bağlı olan tapınakları, okulları ve dokuma atölyelerini ziyaret etmek sorumluluğunu yüklenmişti.

Tuya, Nefertari'yi, kraliçenin topraklarının yöneticilerine, genç kızların eğitimini yapan haremelerin müdürlerine, mal ve mülkünün yönetimi ile görevlendirilmiş kâtiplere, yeryüzündeki yaratıcı enerjisinin korunmasına yönelik 'Tanrı'nın eşi' ayinlerini yapacak olan rahip ve rahibelere tanıttı.

Nefertari günlerce, nefes almaya fırsat bulamadan oradan oraya götürüldü. Yüzlerce insanla karşılaşmak, her biri için uygun düşecek sözleri bulmak, dudaklarından gülümsemeyi eksik etmemek ve en ufak bir yorgunluk belirtisi göstermemek zorunda kaldı.

Her sabah berber, makyajcı, manikür ve pedikürcüler kraliçeyi ellerine geçiriyor ve onu bir önceki günden daha güzel yapıyorlardı. Mısır'ın mutluluğu, Ramses'in gücü kadar Nefertari'nin güzelliğine de bağlıydı. Nefertari, son derece zarif elbisesi ve belindeki kemeriyle kraliçelerin en çekicisi olarak görünüyordu.

Yorgun düşen genç kadın, alçak bir yatağın üzerine uzandı. Bu akşam yine onuruna düzenlenecek davete gitmeyi gerektirecek cesareti kendinde göremiyordu.

Hafif karanlıklaşan odanın içinde Tuya'nın silueti belirdi.

"Keyifsiz misin Nefertari?"

"Gücüm tükendi."

Seti'nin dul eşi, yatağın kenarına oturdu ve genç kadının sağ elini avuçlarının arasına aldı.

"Ben de senin gibi bu deneylerden geçtim. Seni iki ilaç iyileştirir: kuvvet verici bir şurup ve Ramses'e babasından miras kalan o çekici güç."

"Ben kraliçe olmak için yaratılmamışım."

"Ramses'i seviyor musun?"

"Canımdan çok."

"Bu durumda ona ihanet edemezsin. O bir kraliçeyle evlendi, kocasının yanında mücadele edecek olan bir kraliçeyle."

"Ya yanıldıysa?"

"Yanılmadı. Aynı yorgunluk ve bezginlik anlarını benim yaşamadığımı mı sanıyorsun? Kralın eşi kraliçeden beklenen şeyler, bir kadının gücünü aşar. Mısır kurulduğundan bu yana hep böyle olmuştur. Bundan başkası da **istenemez.**"

"İçinizden hiç vazgeçmek gelmedi mi?"

"Başlangıçta, günde on kez, yüz kez. Seti'ye, bir başka kadını seçmesi ve beni ötekinin yanında ikinci eş olarak kabul etmesi için yalvardım. Yanıtı her zaman aynı oldu: Beni kollarının arasına aldı, yüreğime su serpti, ama hiçbir biçimde de yükümü hafifletmedi."

"Ramses'in güvenine layık değilim, ne dersiniz?"

"İyi ki bu soruyu sordun, çünkü onun cevabını vermek bana düşer."

Nefertari'nin bakışlarına bir tedirginlik yerleşti. Tuya'nın kiler ise titremedi bile.

"Saltanat sürmeye mahkûm edildin Nefertari. Talihine karşı mücadeleyi bırak. İrmakta yüzer gibi, bırak kendini onun **akıntısına.**"

Ameni ile Rom, üç günden az bir sürede, Ramses'in talimatına uygun olarak Teb kentinde derinlemesine bir reform hareketini ele aldılar. Ramses küçük büyük demeden, belediye başkanından su haznesi görevlisine kadar bütün devlet memurlarıyla görüştü. **Memfis'den** uzakta oluşu ve Seti'nin **Kuzey'deki** mevcudiyeti nedeniyle, Güney'in bu büyük kenti, giderek daha özerk bir yönetim sürdürüyordu Amon başrahibi, **tapınağındaki** hudutsuz zenginliğin verdiği güçle kendisini bir tür hükümdar olarak görüyor, karar-nameleri, **kralinkilerden** daha çok önemseniyordu. Ramses her birini dinleyerek, böyle bir durumun ne denli **tehlikeli** olduğunun farkına vardı. Bu duruma ilgisiz kaldığı takdirde, Yukarı ve Aşağı Mısır farklı, hatta birbirleriyle ters düşen iki ülke olacak ve bu bölünme felaketle sonuçlanacaktı.

Cılız Ameni ile göbekli Rom, işbirliği yaparken hiçbir güçlükle

karşılaşmadılar. Farklı insanlar olmakla birlikte birbirlerini tamamlıyorlardı. Ramses'in kişiliğine karşı büyük bir saygı duyuyorlar ve onun doğru yolda olduğuna inanıyorlardı. Saray eşrafından gelen tüm kişisel istekleri reddetmişler, uyuşukluk içindeki hiyerarşiyi altüst etmişler ve kralın onayladığı, hiç kimsenin beklemediği bir yığın tayini gerçekleştirmişlerdi.

Taç giyme töreninden on beş gün sonra Teb, tam bir karmaşa içindeydi. Kimileri yeteneksiz birinin, kimileri ise avcılığa ve bedensel başarılarla kendini kaptırmış bir delikanlının iktidara geldiğini söylüyordu. Oysa Ramses sarayından çıkmamış, incelemelerini ve kararlarını çoğaltarak, Seti'ye layık bir sertlikle otoritesini gösteriyordu.

Ramses tepkileri bekledi.

Ama tepkiler gelmedi. Şaşkınlığa uğrayan Teb, büyük bir suskunluğa gömüldü. Kralın davet ettiği vezir, bir başbakan gibi çok uysal davrandı ve geciktirmeksizin uygulamak için Majesteleri'nin direktiflerini not etmekle yetindi.

Ramses, ne Ameni'nin gençlere özgü coşkunu ne de Rom'un neşeli hoşnutluğunu paylaştı. Bu kadar süratli hareket etmesi karşısında şaşırın düşmanları ne yenilmiş ne de yok olmuştu. Sadece geri çekilip daha büyük bir güçle saldıracakları zamanı bekliyorlardı. Kral açık açık savaşmayı kapalı kapılar ardında kurulan gizli ittifaklara yeğlerdi, ama bu çocuksu bir dilekten başka bir şey değildi.

Her akşam, güneş batmadan önce Ramses, yirmi kadar bahçıvanının çiçek tarhlarını suladığı ve gece serinliğinde ağaçlara su taşıdıkları bahçenin yollarında geziniyordu. Solunda, mavi kantaron çiçeklerinden yapılmış kolyesiyle sarı köpeği 'Gece Bekçisi', sağında, iri yapılı aslan 'Katil' ile birlikte çevik adımlarla yürüyordu. Ve bahçenin girişinde Majesteleri'nin muhafız birliğinin komutanı Sardunyalı Seramana, bir asmanın altına oturmuş, en ufak bir tehlike anında müdahale edebilmek için hazır bekliyordu.

Ramses bahçesindeki cınarları, nar ağaçlarını, incir ağaçlarını, avokadoları ve çiçekleri büyük bir şefkatle seviyordu. Bu ağaçlar, insanı ruhen dinlendiren bahçeyi cennete çeviriyordu. Bütün Mısır, farklı cinslerin uyum içinde yaşayacağı bir barış limanına neden benzemesindi?

O akşam Ramses, küçük bir çınar fidanı dikti, kökünün çevresine toprak doldurdu ve fidanı özenle suladı.

"Majesteleri on beş dakika kadar bekledikten sonra, başka bir testi suyu damla damla dökmelisiniz."

Bu sözleri söyleyen bahçıvanın yaşını kestirmek olanaksızdı. İki ucundan su dolu toprak kaplar sarkan bir omuz sırtı taşıyordu. Ensesinde sırtın yaptığı belli olan bir yaranın izleri görünüyordu.

Ramses:

"Akla uygun bir öğüt," dedi. "Senin adın ne?"

"Necem."

"'Yumuşakhuylu' demek... Evli misin?"

"Bu bahçeyle, ağaçlarla, bu bitkiler ve çiçeklerle evlendim. Onlar benim ailem, atalarım ve torunlarım. Diktiğiniz çınar fidanı sizden sonra da yaşayacak, bilgeler gibi yüz on yıl da yaşasınız."

Ramses gülümseyerek:

"Kuşkun mu var?" diye sordu.

"Kral olmak ve bilge olarak kalmak kolay değildir herhalde. insanlar kötülüğe eğilimli ve hilecidir."

"Sen de beğenmediğin bu ırktan değil misin? Yoksa sen bu kurlardan uzak mı kaldın?"

"Kesin olarak söylemeye cesaret edemem Majeste."

"Çırak yetiştirdin mi?"

"Bu benim işim değil, bahçıvanbaşının görevi."

"Bahçıvanbaşı senden daha mı bilgili?"

"Nasıl bilebilirim? Buraya hiç gelmez ki."

"Mısır'da yeterince ağaç bulunduğunu düşünüyor musun?"

"Çoğalsa bile yeterli sayıda olduğu kabul edilemeyecek bir şey varsa, o da ağaçlardır."

"Senin düşünceni paylaşıyorum."

Bahçıvan:

"Ağaç büyük bir armağandır," dedi. "Canlıyken gölge verir, çiçek verir; öldüğünde de kerestesini. Onun sayesinde karnımızı doyurur, evlerimizi yaparız. Yapraklarının altında oturduğumuz zaman ılık kuzey rüzgârı eserken mutluluk anlarının tadını çıkarırız. Öyle bir ağaçlar ülkesi düşünüyorum ki o ülkenin sakinleri kuşlar ve yeniden doğan ruhlar olsun."

Ramses:

"Bütün eyaletlerde çok sayıda ağaç diktirmek niyetindeydim," diye açıklamada bulundu. "Hiçbir köy meydanı gölgeden yoksun olmasın. Yaşlılarla gençler orada karşılaşsınlar, gençler yaşlıların sözlerini dinlesin."

"Tanrılar sizden yana olsun Majeste. Bir hükümetin bundan daha iyi bir programı olamaz."

"Bunu gerçekleştirmek için bana yardım eder misin?"

"Ben mi, ama..."

"Tarım Bakanlığı'nın büroları, çalışkan ve becerikli kâtiplerle dolu, ama bana, doğayı seven ve sırlarını sezinleyerek onlara yön verebilecek bir adam gerekli."

"Ben basit bir bahçıvanım Majeste..."

"Sende mükemmel bir Tarım Bakanı olma yeteneği var. Yarın sabah saraya gel ve Ameni'yi görmek istediğini söyle. Ona senden söz edeceğim. Yeni görevlerine alışman için sana yardımcı olacak."

Ramses, şaşkınlıktan donup kalan Necem'i bırakarak uzaklaştı. Yürürken, geniş bahçenin dip tarafında, iki incir ağacının arasında ince ve beyaz siluet gördüğünü sandı. Bu sihirli yerde az önce bir tanrıça mı görünmüştü?

Adımlarını sıklaştırarak yaklaştı.

Siluet kımıldamadı.

Batan güneşin yumuşacık aydınlığının içinde siyah saçlar ve uzun beyaz bir elbise parlıyordu. Nasıl olur da bir kadın bu kadar güzel, çekici ve aynı zamanda ulaşılması çok güç biri olabilirdi?

"Nefertari..."

Kadın ona doğru atıldı ve kendini onun kollarına bıraktı.

"Kaçmayı başardım," diye itiraf etti. "Bu akşamki lavta konseri sırasında, annen beni temsil etmeyi kabul etti. Beni unutmuş muydun?"

"Ağzın bir lotus goncası gibi ve dudakların büyüler fısıldıyor, ama ben onları öpmek için çılgınlar gibi arzu duyuyorum."

Öpüşmeleri bir gençlik pınarı oldu; tek bir vücut olmuşçasına sarılarak yeniden canlandılar.

Ramses:

"Saçlarının tuzağına düşmüş olan vahşi bir kuş gibiyim," dedi.

"Kokuları beni sarhoş eden bin çiçekli bir bahçeyi keşfettirdin bana.

Nefertari saçlarını çözdü, Ramses keten elbisesinin askılarını Nefertari'nin omuzlarından indirdi. Güzel kokulu ve sessiz bir yaz akşamının ılıklığı içinde birleştiler.

15

Güneşin ilk ışınları Ramses'i uyandırdı. Hâlâ uyumakta olan Nefertari'nin sırtını okşadı ve ensesini öptü. Karısı gözlerini açmadan onu kucakladı, güçlü gövdesine sarıldı.

"Çok mutluyum."

"Sen kendin bir mutluluksun Nefertari."

"Bir daha böyle uzun süre ayrı kalmayalım."

"Senin de benim de başka çaremiz yok."

"İktidarın gerekleri mi bizim yaşantımızı yönlendirecek?"

Ramses karısını kuvvetle kucakladı.

"Yanıt vermiyorsun..."

"Çünkü yanıt biliyorsun Nefertari. Sen kralın yüce eşisin, ben de **Firavun**'um: En gizli hayallerimizde bile bu gerçekten kurtulamayız."

Ramses kalktı, pencereye doğru yürüdü ve yaz güneşinin altında yeşermiş Teb kırlarını seyretti.

"Seni seviyorum Nefertari, ama aynı zamanda Mısır'ın eşiyim. Bu toprakları verimli kılmak ve insanların mutlu etmek zorundayım. Mısır'ın sesi beni çağırdığı zaman, kayıtsız kalma hakkına sahip değilim."

"Yapılacak bu kadar çok mu iş var?"

"Kral olmadan önce, sakın bir ülkeyi yöneteceğimi sanıyordum. Oysa bu ülkede sıradan insanların yaşadığını unutmuşum. Onlara, Maât yasasına ihanet etmek ve babamın ve atalarının eserini yıkmak için birkaç hafta yeter. Uyum, hazinelerin en **dayanıksızıdır**. İşleri biraz gevşetecek olsam, kötülük ve karanlıklar ülkeye sahip olur."

Nefertari de kalktı. Çırılçıplaktı. Ramses'e sarıldı. Hoş kokulu vücuduna dokunur dokunmaz, Ramses tam bir uyum içinde olduklarını anladı.

Yatak odasının kapısı hızlı hızlı çalındı. Ardından kapı açıldı, saç başı dağınık Ameni odaya daldı, ama kraliçeyi görünce arkasını döndü.

"Durum kötü Ramses, çok kötü!"

"Sabahın köründe beni rahatsız edecek kadar mı?"

"Gel, bir dakika bile kaybedemeyiz."

"Yıkayıp kahvaltı edecek zamanı di mi vermeyeceksin bana?"

"Bu sabah olmaz."

Ramses Ameni'nin görüşlerini yabana atmazdı, hele kendisine hâkim olmasını bilen genç sekreterin soğukkanlılığını kaybettiği zamanlarda.

Kral, iki atın çektiği arabasını kendisi kullanıyordu. Ardından gelen arabada da Seramana ile bir okçu vardı. Arabanın yolculuğundan rahatsız olmasına karşın Ameni, Ramses'in acele edişine sevinmişti. Karnak kale duvarlarındaki kapılardan birinin önünde durup arabalardan indiler. önlerindeki dikilitaşın üzerindeki, her geçen okuma yazma bilen vatandaşın anlayabileceği hiyeroglifi okudular.

Ameni:

"Bak," dedi, "üçüncü satıra bak!"

Üç hayvan postundan oluşan işarete baktılar. 'Doğum' anlamına gelen ve üç hayvan postundan oluşan ve Ramses'i ışığın 'oğlu' diye gösteren bu işaret kötü kazınmıştı. Bu kusur onun koruyucu büyüsunu kaybettiriyor ve Firavun'un gizli varlığını incitiyordu.

Ruhen çökmüş görünen Ameni:

"Araştırdım," dedi. "Aynı hata heykellerin kaidelerinde ve herkesin gördüğü dikilitaşlarda tekrarlanmış. Bunda bir kasıt var, Ramses."

"Bunu kim yapmış olabilir?"

"Amon'un başrahibi ile heykeltıraşları. Senin taç giydiğini ilan eden bildirileri kazıma görevi onlara verilmişti. Sen kendi gözlerinle görmeseydin, bana inanmayacaktın."

işaretin kötü kazılması bildirinin genel anlamında bir değişiklik yaratmasa bile, olay ciddiye alınacak kadar önemliydi.

Ramses:

"Heykeltıraşları getirt," diye emretti. "Hatalarını düzeltsinler."

"Suçluları mahkemeye vermeyecek misin?"

"Onlar sadece verilen emirlere uydular."

"Amon başrahibi rahatsız; bu nedenle sana saygılarını sunmaya gelemedi."

"Bu önemli kişi aleyhinde elinde kanıtlar var mı?"

"Suçluluğu apaçık!"

"Ameni, apaçıklıklardan sakın!"

"Cezasız mı bırakılacak! Ne kadar zengin olursa olsun, o senin hizmetkârın."

"Onun mal varlığı hakkında ayrıntılı bir rapor hazırla."

Rom yeni görevlerinden şikâyet edecek durumda değildi. Sarayın temizliğini sağlamak için, bu konuda ciddi ve işine titiz insanların tayinlerini yaptıktan sonra, dikkatini üç kedi, iki ceylan, bir sırtlan ve iki külrengi turna kuşunu barındıran kraliyet hayvanat bahçesi üzerinde yoğunlaştırmıştı.

Bir tek hayvan onun kontrolünün dışındaydı: Firavun'un sarı köpeği 'Gece Bekçisi', saray gölündeki balıkları avlama gibi can sıkıcı bir alışkanlık elde etmişti. Hırsızlık, Ramses'in koruyucu aslanının bakışları altında yapıldığı için, hiç kimse müdahale edemiyordu.

Rom, sabahın erken saatinde ağır bir papirüs sandığını taşımak için Ameni'ye yardım etmişti. Bu sıska kâtip, çok az yemek yediği ve gecede sadece üç dört saat uyuduğu halde bunca enerjiyi nereden buluyordu? Yorulmak nedir bilmeyen bu adam, zamanının büyük bölümünü, ağzına kadar belge yığılı odasında hiçbir bezginlik belirtisi göstermeden geçiriyordu.

Ameni, Ramses'le birlikte bir odaya kapanırken, Rom da günlük mutfak denetimine çıktı. Firavun'un sağlığı, dolayısıyla bütün ülkenin sağlığı, yemeklerin kalitesine bağlı değil miydi?

Ameni sehparların üzerine birçok papirüsü yaydı.

Sesinde, yaptığı işten gurur duyduğu hissedilen bir tonla:

"İşte araştırmalarımın sonucu," dedi.

"Bunları elde etmek zor mu oldu?"

"Hem evet, hem hayır. Karnak'ta görevli idareciler, ziyaretimden ve sorularımdan hoşlanmadılar, ama söylediklerini doğrulamak için yaptığım girişimleri önleme cesaretini gösteremediler."

"Karnak çok mu zengin?"

"Evet, öyle: Seksen bin görevli, taşrada faaliyet halinde olan ve tapınağa bağlı kırk altı şantiye, dört yüz elli bahçe, meyvelik ve bağ, dört yüz yirmi bin baş hayvan, doksan gemi ve doğrudan doğruya

Mısır'ın en büyük tapınağı hesabına **çalışan** çeşitli büyüklüklerde altmış beş kasaba ya da köy. Başrahip, kâtiplerden ve köylülerden oluşan gerçek bir orduya hükmediyor. Bu tutanağa başka bir şeyi de katmak gerekir. Tanrı Amon'un ve din adamlarının tüm mal varlığının sayımı yapılacak olsa, altı milyon büyük baş hayvan, altı milyon keçi, on iki milyon eşek, sekiz milyon katır ve birkaç milyon kümes hayvanı elde ederiz."

"**Amon**, zaferler tanrısı ve imparatorluğun koruyucusudur."

"Kimse bunu inkâr etmiyor, ama onun rahipleri, sonuçta birer insan. Elleri bir servet emanet edildiği zaman kolaylıkla yoldan çıkabilirler. Soruşturmamı daha derinleştirecek zamanım olmadı, ama endişeliyim."

"Kesin bir nedenin var mı?"

"**Teb'deki** önemli kişiler, Kral ile Kraliçe'nin bir an önce Kuzey'e doğru gitmelerini sabırsızlıkla bekliyor. Yani Majesteleri, siz onların huzurunu bozuyor ve her zamanki oyunlarını altüst ediyorsunuz. Sizden **Karnak**'ı zenginleştirmenizi ve onun, Amon başrahibi kendini Güney'in kralı olarak ilan edinceye ve Mısır'dan ayrılıncaya kadar devlet içinde devlet gibi gelişmesini istiyorlar."

"Bu, **Mısır**'ın ölümü demek olur **Ameni**."

"Ve halk için de sefalet."

"Bana, zimmetine para geçirdiğini kanıtlayacak çok kesin deliller gerek. Amon başrahibi aleyhine bir şey yapacaksam, yanılgıya düşmemek zorundayım."

"Bu işle ben ilgilenirim."

Seramana'nın huzuru kaçmıştı. Memfis'de Menelaos'un Yunanlı askerlerinin düzenlediği suikasttan beri, Ramses'in yaşamının tehlikede olduğunu biliyordu. **Evet**, barbarlar Mısır'dan ayrılmışlardı, ama tehlike ortadan kalkmış değildi.

Bu yüzden, hiç aralık vermeden, hassas noktalar olarak nitelenen Teb sarayını, Ordu genel karargâhını, polis müdürlüğünü ve seçkin birliklerin bulunduğu **kışlayı** gözetliyor, faaliyetlerini dikkatle inceliyordu. Bir isyan çıkacak olursa bu hassas noktalardan başlayacağını biliyordu. Eski bir korsan olan **Sardunyalı**, sadece kendi önsezisine **güveniyordu**. ister üst rütbeli subay olsun, ister bir acemi nefer, herkesten kuşkulanıyordu. Birçok durumda sağ

kalabilmenin tek yolu, dost gibi görünen düşmana ilk darbeyi vuran olmaktır.

Seramana, çok ağır gövdesine rağmen bir kedi kadar çevikti. Görünmeden gözlem yapmaktan ve iki kişinin konuşmasını suç üstü yakalamaktan hoşlanıyordu. Hava sıcaklığı ne olursa olsun madeni bir zırh takıyordu. Kemerinde de bir hançerle ucu çok sivri kısa bir kılıç bulunduruyordu. Kıvrıcık bıyıkları ile favorileri yüzüne, istediği gibi kullanmasını bildiği korkunç bir ifade veriyordu.

Ordu subaylarından, muvazzaf olanların çoğu varlıklı ailelerin çocuklarıydı ve Ramses'den nefret ediyor, özel muhafız kıtasının komutanlığını neden böyle bir barbara teslim ettiğini bir türlü anlamıyorlardı. Seramana onlara hiç kulak asmıyordu. Sevilme hiçbir işe yaramazdı ve insanı, komutanına hizmet edecek yetenekte bir savaşçı olarak eğitemezdi.

Üstelik Ramses iyi bir komutan, idare etmesi zor ve tehlikeli uçsuz bucaksız bir geminin kaptanıydı.

Kısacası, Sardunyalı korsan görevinden çok memnundu ve onu korumakta kararlıydı. Lüks villası, turuncu gibi yuvarlak göğüsleri olan nefis Mısırlı kadınlar ve iyi yemekler, onun için yeterli olmuyordu. Hiçbir şey bir çarpışmada gücünü ve değerini göstermenin yerini tutamazdı.

Sarayın muhafız birliği ayda üç kez değiştiriliyordu. Ayın 1'i, 11'i ve 21'inde. Askerlere şarap, et, pasta ve ücret karşılığında tahıl veriliyordu. Her nöbet değişiminde Seramana, askerlerini inceliyor, gözlerini gözlerine dikeyor ve her birine yapacakları görevi bildiriyordu. En ufak bir disiplinsizlik, en ufak bir gevşeklik dayakla cezalandırılıyor, er, kıtasına geri gönderiliyordu.

Sardunyalı, tek sıra halinde toplanan erlerin önünden yavaş yavaş geçti. Biraz sinirli görünen sarışın bir delikanlının önünde durdu.

"Nereden geldin?"

"Delta'nın bir köyünden komutanım."

"Hangi silahı yeğlersin."

"Kılıcı."

"Şunun tadına bak, susuzluğunu gider."

Seramana, içinde anasonlu şarap bulunan matarayı sarışın delikanlıya uzattı. Asker şarabı iki yudumda içti.

"Sen kralın bürosuna giden koridoru gözetleyecek ve gecenin son üç saati boyunca hiç kimsenin girmesine izin vermeyeceksin."

"Başüstüne komutanım."

Seramana silahların keskin ağızlarını inceledi, erlerin duruşundaki yamuklukları ve üniformalarını düzeltti, öteki erlerle de konuştu.

Sonra her biri görevlerinin başına gitti.

Sarayın mimarı, sıcak yaz gecelerinde koridorları serinletecek hava akımını sağlamak için pencereleri salonların ve odaların üst kısmına açmıştı.

Saray sessizdi.

Dışarda, dişilere kur yapan kurbağaların sesi duyuluyordu.

Seramana, Ramses'in bürosuna giden koridorun taşları üzerinde sessizce ilerledi. Daha önceden tahmin ettiği gibi sarışın er, görevinin başında değildi.

Gözetleme görevini yapacağı yerde, büroya girişi engelleyen sürgüyü yerinden sökmeye çalışıyordu. Kocaman eliyle eri boyundan yakalayan Sardunyalı, onu havaya kaldırdı.

"Bir Yunanlı, ha! Anasonlu şarabı bir dikişte içen adam, olsa olsa Yunanlıdır. Hangi fesat yuvasındansın? Menelaos'un kalıntısı mı yoksa yeni bir komplo mu? Konuş!"

Sarışın delikanlı kısa bir süre debelendi, ama ağzından tek bir ses çıkmadı.

Onun gevşediğini hisseden Seramana, onu yere bıraktı. Delikanlının vücudu bir bez bebek gibi yere serildi. Sardunyalı, istemeden delikanlının boynunu kırmıştı.

16

Seramana yazılı raporlardan pek bir şey anlamazdı. Olayı Ameni'ye anlatmakla yetinmiş, o da anlatılanları bir papirüse yazarak Ramses'i uyarmıştı. Bu Yunanlıyı kimse tanımıyordu. Bedensel yeteneği nedeniyle silah altına alınmıştı. Hoyratça öldürülmesi kralı tam bilgi edinmekten yoksun bırakmıştı, ama gösterdiği başarıdan dolayı, Sardunyalıya hiçbir sitemde bulunmadı.

Bu kez saldırı Firavun'un hayatına yönelik değildi, ancak kralın bürosuna, yani devlet işlerine bir saldırı söz konusuydu. Oraya ne aramak için gelmişti? Yoksa Firavun'un ülkeyi yönetme biçimi hakkında bilgileri ve gizli belgeleri mi elde etmek istiyorlardı?

Menelaos'un suikast girişimi öç almak için yapılmıştı. Bu başarılamamış hırsızlık ise daha karanlıktı. Bu Yunanlıyı oraya kim göndermişti, hükümdarın faaliyetlerine engel olmak için gölgede pusuya yatan kimdi? İşin içinde günahkâr kardeşi Şenar vardı elbette, çünkü taç giyme töreninden sonra sessizliğe gömülmüş, hiç çalışmaz olmuştu. Bu maske, eskisinden çok daha beceriyle yönetilen yeraltı faaliyetlerini gizlemiyor muydu?

Rom kralın önünde eğildi.

"Majeste, ziyaretçiniz geldi."

"Bahçeye, kameriyenin altına götür."

Ramses basit beyaz bir peştamal giymişti ve üzerinde, sağ bileğindeki altın bilezikten başka bir mücevher yoktu. Bu görüşmenin çok önemli olduğunu bildiği için bir süre bütün dikkatini bu konu üzerinde topladı. Ne de olsa konuşacakları Mısır'ın yazgısını belirleyecekti.

Kral, bahçede, bir söğüt ağacının gölgesine bir kameriye yaptırmıştı. Bir sehpanın üzerinde kuru üzüm, taze incir vardı. Hafif, sindirimi kolay ve şiddetli sıcaklar için en uygun içecek olan biralara kupalara konmuştu.

Karnak'ın Amon başrahibi dolgun yastıklı rahat bir koltuğa oturmuş, önüne de ayaklarını uzatması için bir tabure konmuştu.

Başında perukası, üzerinde keten elbisesi, göğsünde incilerden ve lacivert taşından yapılmış bir büyük kolye, kolunda da gümüş bilezikler vardı. Bu şatafatlı giyim, onun kibirli bir tutum takınmasına neden olmuştu.

Hükümdarın geldiğini görür görmez başrahip ayağa kalktı ve eğildi.

"Burası sizin için uygun mu?"

"Burayı seçtikleri için Majesteleri'ne teşekkür ederim. Havanın yumuşaklığı sağlığım için çok elverişli."

"Sağlığınız ne durumda?"

"Artık genç bir adam değilim: insan bunu kolay kolay kabullenmiyor."

"Sizi görmekten umudumu kesmiştim."

"Gerekmezdi Majeste. Bir yandan, bir süre için odamdan çıkmamam gerekti; öte yandan da, Güney ve Kuzey vezirleri ve Nubye genel valisi ile birlikte gelmeyi umuyordum."

"Oldukça etkileyici bir heyet! Peki ne oldu? Yoksa sizin teklifinizi kabul etmediler mi?"

"İlkin, ettiler; ama sonra, vazgeçtiler."

"Neden fikir değiştirdiler?"

"Onlar yüksek dereceli devlet memurları... Majesteleri'nin canını sıkmak istemiyorlardı. Ben yine de onların bulunmayışına üzülüyorum, çünkü onların yokluğu benim sözlerimin önemini yok etme tehlikesine neden oluyor."

"Eğer söyleyecekleriniz gerçekse korkmanız için hiçbir neden yok."

"Siz gerçek olduğunu düşünmüyor musunuz?"

"Bırakın da buna Maât'ın hizmetkârı sıfatıyla kendim karar vereyim."

"Endişeliyim Majeste."

"Şu bulutları aralamak için size yardım edebilir miyim?"

"Karnak'ın mal varlığı hakkında bir durum saptaması istemişsiniz."

"Onu elde ettim."

"Nasıl bir sonuç çıkardınız?"

"Sizin üstün nitelikli bir yönetici olduğunuzu."

"Bu bir kınama mı?"

"Hiç de değil. Atalarımız, bize tapınakların gelişmesinin halkın

refahının bir anahtarı olduğunu öğretmediler mi? Firavun Karnak'ı zenginleştiriyor ve siz bu zenginlikleri daha da artırıyorsunuz."

"Sesinizin tonunda bir kınama var."

"Sadece şaşkınlık, başka bir şey değil; sizin huzursuzluğunuzun nedenini tartışsak, ne dersiniz?"

"Karnak'ın servetinin, Majesteleri'ne gölge düşürdüğü ve Majesteleri'nin buna karşılık öteki tapınakları kayırmak istediği söyleniyor."

"Kim söylüyor?"

"Yaygın bir dedikodu..."

"Siz bu dedikoduları önemsiyor musunuz?"

"Israrla söylenirse, kulak ardı edilebilir mi?"

"Siz ne düşünüyorsunuz?"

"Majesteleri'nin, halihazır durumda bir değişiklik yapmamayı düşünmesini ve babasının politikasını izlemesini elbette. Böylesi daha uygun olmaz mı?"

"Onun hükümdarlığı ne yazık ki çok kısa sürdü. Bu yüzden zorunlu reformların hepsine birden girişemedi."

"Karnak'ın hiçbir reforma ihtiyacı yok."

"Ben aynı şekilde düşünmüyorum."

"Endişe etmekte haklı olduğum doğrulanmış oluyor."

"Benimki de doğrulanmış olmuyor mu?"

"Ben... pek anlayamadım."

"Amon'un başrahibi hâlâ Firavun'un sadık bir kulu mu?"

Başrahip, bakışlarını Ramses'inkilerden kaçırdı. Kendini toparlamak için bir incir yedi ve biraz bira içti. Hükümdarın giyimindeki sadelik, konuğunun giyimindeki kibar zarafetle taban tabana zıttı. Başrahip yüzüne karşı yapılan saldırılara da alışık değildi. Kral, onun soluklanıp aklını başına toplamasına fırsat vererek, onu terdirgin etmemeye özen gösterdi.

"Bundan nasıl kuşku duyabilirsiniz Majeste?"

"Ameni'nin yaptığı soruşturma nedeniyle."

Başrahip kıpkırmızı oldu.

"Bu cüce kâtip, bu her şeye burnunu sokan, bu fare, bu..."

"Ameni benim dostumdur ve onun tek tutkusu Mısır'a hizmet etmektir. Onurunu lekeleyecek hiçbir hakareti hoş göremem; hangi ağızdan çıkarsa çıksın."

Başrahip kem küm etti.

"Affedersiniz Majeste, ama uyguladığı yöntemler..."

"Çok sert mi davrandı?"

"Hayır, ama avını parçalayan bir çakaldan daha hırslı!"

"O görevini bilinçli olarak yapar ve hiçbir ayrıntıyı ihmal etmez."

"Peki beni ne gibi bir kusurla eleştiriyorsunuz?"

Ramses gözlerini başrahibin gözlerine dikti.

"Bilmiyor musunuz?"

Başrahip, bir kez daha bakışlarını başka tarafa çevirdi.

Ramses:

"Mısır topraklarının tamamı Firavun'a ait değil midir?" diye sordu.

"Tanrıların isteği de budur."

"Ama kral, toprak sahibi olmaya layık doğru, bilge ve mert insanlara tarlalarını verme hakkına sahiptir."

"Gelenekler de bunu ister."

"Peki, Amon başrahibi, Firavun gibi hareket etme hakkına sahiptir midir?"

"Başrahip, Karnak'ta onun temsilcisidir."

"Peki bu temsilciliği biraz ileri götürmediniz mi?"

"Sanmıyorum..."

"Arazileri, özel şahıslara verdiniz. Onlar da size minnettar oldular. Özellikle subaylar. Bana karşı olan dürüstlükleri, yarın belki de kuşkululu olacaktır. Özel arazinizi korumak için bir orduya ihtiyacınız mı olacak?"

"Bu sadece koşulların gereği Majeste. Başka ne olabilir ki?"

"Ülkenin üç büyük tapınağını üç kent barındırır: Yaratıcı ışık Râ'nın kenti Heliopolis; söz'ü ve sanatkârların davranışlarını esinleyen Ptah'ın kenti Memfis; son olarak da Amon'un saklı kenti Teb. Babam, tanrıların yansıması olan bu üç kent arasında kurulacak dengenin bozulmamasına çok önem verirdi. Siz izlediğiniz politikayla bu dengeyi bozdunuz. Teb şişirilmiş ve kendini beğenmiş bir kent olmuş."

"Majeste! Amon'a hakaret etmiyor musunuz?"

"Ben Amon'un başrahibi ile konuşuyorum ve ona, dinsel faaliyet ve ayinlerden başka hiçbir şeyle meşgul olmamalarını, dinle ilgili olmayan dünya işlerini bir kenara bırakmalarını emrediyorum."

Başrahip zorlukla ayağa kalktı.

"Siz de bunun olanaksız olduğunu biliyorsunuz."

"Hangi nedenle?"

"Benim görevim, sizinki gibi, bir yandan dinsel, bir yandan da yönetimseldir!"

"Karnak Firavun'a aittir."

"Kimse bunu inkâr etmiyor, ama arazilerini kim işletecek?"

"Tayin edeceğim bir uzman."

"Bu, bizim hiyerarşimizi yıkar! Bu hatayı yapmayınız Majeste. Amon din adamlarının tümünü kendinize düşman etmek, size çaresi bulunmaz bir biçimde zarar verir."

"Bu bir tehdit mi?"

"Deneyimli bir adamdan genç bir hükümdara öğüt."

"Buna uyacağımı mı sanıyorsunuz?"

"Hükümdarlık etmek birtakım ittifakları gerektiren güç bir sanattır. Kurulması gereken ittifaklardan biri de Amon rahipleriyledir. Elbette sizin direktiflerinize, nasıl olurlarsa olsunlar, uyacağım, çünkü ben sizin sadık bir hizmetkârınızım."

Görünür bezginliğine rağmen, başrahip kendine güvenini yeniden kazanmıştı.

"Yararı olmayacak bir savaşı başlatmayınız Majeste; bu savaşta çok şey kaybedersiniz. iktidar coşkunuğu geçtikten sonra aklınızı başınıza toplayıp hiçbir şeyi allak bullak etmeyiniz. Tanrılar aşırılıklardan dehşete düşerler. Teb ile ilgili olarak Akenaton'un içler acısı durumunu hatırlayınız."

"Kurduğunuz ağ çok iyi örülmüş, ancak bir şahin gagası onu parçalayabilir."

"Boşu boşuna harcanan ne büyük enerji! Sizin yeriniz Memfis'de, burada değil. Ülkemizi işgal etmek isteyen barbarlara karşı bizi korumak için Mısır'ın gücünüze ihtiyacı var. Bırakın burayı ben yöneteyim ve sizin çabalarınızı destekleyeyim."

"Bunu düşüneceğim."

Başrahip gülümsedi.

"Bu atılganlığınıza zekânızı da eklerseniz, büyük bir Firavun olursunuz Ramses."

Tebli her saygın kişinin kafasında bir hayal vardı: Kralla karşılaşmak ve daha önce elde etmiş olduğu çıkarları korumak için hakkını savunmak. Hiçbir cephenin adamı olmayan ve önceden ne yapacağı belli olmayan bir hükümdarın karşısında, en sözü geçen kimseler bile kötü bir sürprizle karşılaşabilirlerdi. Ama önce kralın özel sekreteri Amenî'nin kurduğu engeli aşmak gerekiyordu. Amenî randevuları titizlikle inceliyor ve uygun görmediklerini hiç acımadan iptal ediyordu. Ya dev yapılı Sardunyalı Seramana'nın her ziyaretçinin üstünü araması ve, silah ya da kuşkulu bir eşyanın bulunmadığına inanmadan kimseyi Firavun'un yanına sokmamasına ne demeliydi?

O sabah Ramses; onunla görüşmek isteyen herkesi başından savdı. Bunların arasında Amenî'nin önerdiği ve tek başına bentlerle meşgul olacak sorumlu da vardı. Kralın, karısı Kraliçe'den öğüt almaya ihtiyacı vardı.

Her zaman yüzmek için geldikleri havuzun kenarında çıplak vücutlarını güneşe vermişlerdi. Çınarların yaprakları güneş ışınlarını süzüyordu. Karı koca, sarayın bahçesinin güzelliğinin tadını çıkarıyorlardı. Tarım Bakanlığı vaadini alan Necem, titiz bir bakım göstererek bahçeyle uğraşmaya devam ediyordu.

Ramses:

"Az önce Amon başrahibi ile görüştüm," dedi.

"Düşmanlığı önlenemez mi?"

"Kesinlikle hayır. Ya onun durumunu kabul edeceğim, ya da kendiminkini zorla kabul ettireceğim."

"Ne teklif ediyor?"

"Karnak'ın Mısır'ın öteki tapınaklarına olan üstünlüğünü sürdürmesini, onun Güney'i, benim de Kuzey'i yönetmemi."

"Kabul edilemez."

Ramses, Nefertari'ye hayretle baktı.

"Bana ılımlı davranmamı tavsiye edeceğine sanıyordum!"

"Şayet ılımlı davranmak Mısır'ın yıkımına neden olacaksa artık

bu büyük bir kusur olur. Bu rahip kendi kuralını firavuna dayatmaya, ulusun çıkarlarına değil, kendi çıkarlarına öncelik vermeye çalışıyor. Şayet kabul edecek olursan, tahtın sarsılacak ve **Seti'nin** yaptığı her şey yıkılacak."

Nefertari, sakın ve yatıştırıcı bir sesle, yumuşak bir ifadeyle düşüncelerini açıklamıştı, ama kullandığı sözcüklerde bir kesinlik vardı.

"Kral ile **Amon** başrahibinin açıktan çatışmasının sonuçlarını düşünebiliyor musunuz?"

"Hükümdarlığının ilk gününden zayıflık gösterirsen, gözü yükseklerde olanlar ve yeteneksizler zincirlerinden boşanırlar. **Amon** başrahibine gelince, bir ayaklanmanın başına geçer ve **Firavun'un** aleyhine, kendi otoritesini iddia eder."

"Onunla çatışmaya girişmekten korkmuyorum, ama.

"Sadece kendi çıkarın için harekete geçmiş olmaktan mı korkuyorsun?"

Ramses, havuzun mavi sularındaki görüntüsüne baktı.

"Düşüncelerimi okuyorsun."

"Senin eşin değil miyim?"

"Kendi soruna sen ne cevap verirsin **Nefertari**?"

"Hiçbir insan kalıbı, **Firavun'un** varlığını içine alacak kadar geniş değildir. Sen bağışlayıcılık, coşkunluk ve otoritenin simgesisin. Senin yaşamını egemenliği altına alan görevin en tepesine çıkmak için bu silahlarını kullan."

"Ya seçtiğim yol yanlışsa?"

"Bölücülük yapan kötüdür ve bu başrahip bölünmeyi yeğledi, çünkü bunda çıkarı var. Senin **Firavun** olarak ona bir tutam toprak bile bırakmaya hakkın yok."

Ramses başını **Nefertari'nin** göğsüne dayadı, o da kocasının saçlarını okşadı. Kırılmaçılar, uğultuyla başlarının üzerinde dönüp duruyorlardı.

Bahçenin girişindeki bir ağz dalaşı, Ramses'le **Nefertari'nin** huzurlarını bozdu. Bir kadın, muhafızlarla tartışıyor, sesi gittikçe yükseliyordu.

Ramses beline bir peştamal sardı ve küçük topluluğa doğru yürüdü.

"Ne oluyor burda?"

Muhafızlar kenara çekilince Güzel İset'le karşı karşıya geldi. İset çok güzel ve çekici görünüyordu.

İset:

"Majeste!" diye haykırdı. "Yalvarırım, izin ver de seninle konuşayım!"

"Kim engelliyor bunu?"

"Polisin, ordun, sekreterin..."

"Benimle gel."

Annesinin arkasına saklanmış olan küçük bir oğlan çocuğu bir adım yana çıktı.

"İşte oğlun Ramses."

"Khâ!"

Ramses çocuğu kollarına aldı ve başının üzerine kaldırdı. Şaşkına dönen çocuk ağlamaya başladı.

İset:

"Oldukça çekingendir," dedi.

Kral, oğlunu, ata bindirir gibi omuzlarına oturttu. Khâ'nın korkusu çabucak geçti, gülmeye başladı.

"Dört yaşında... Oğlum dört yaşında! Lalası ondan memnun mu?"

"Onu çok ciddi buluyor. Khâ çok az oynuyor ve sadece hiyeroglifleri sökmeyi düşünüyor. Şimdiden birçok sözcüğü tanıyor ve birkaç tanesini yazmasını biliyor."

"Benden önce kâtip olacak! Gel, soğuk bir şey iç. Ben de ona biraz yüzme öğreteyim."

"O... Nefertari burada mı?"

"Elbette."

"Neden seninle görüşebilmek için onuncu keredir saraya gelmek zorunda kaldım, neden beni bir yabancı gibi uzak tutuyorsun? Ben olmasaydım, sen ölmüş olacaktın!"

"Ne demek istiyorsun?"

"Sana karşı düzenlenen komployu haber veren benim mektubum değil mi?"

"Sen neden söz ediyorsun?"

"Evet doğru, senin beni terk etmen nedeniyle çok ıstırap çektim ve üzüntülü geceler geçirdim. Ama seni hep sevdim ve seni yok etmeye çalışan senin aile üyelerine katılmayı reddettim."

"Mektubun benim elime geçmedi."

İset sarardı.

"O zaman, benim de senin düşmanlarınla bir arada olduğumu sanıyordun."

"Haksız mıyım?"

"Evet, haksızsın! Firavun adı üzerine yemin ederim ki sana ihanet etmedim!"

"Peki sana neden inanayım?"

tset, Ramses'in koluna asıldı.

"Sana nasıl yalan söyleyebilirim?"

İset, Nefertari'yi gördü.

Nefertari'nin güzelliği nefesini kesti. Sadece vücut hatlarının harika görünüşü değil, yaydığı ışık da insanı hayran bırakıyor ve her türlü eleştiriyi yumuşatıyordu. Nefertari kralın yüce eşi kraliçeydi ve hiç kimse ona rakip olamazdı.

Güzel İset hiçbir kıskançlık duygusuna kapılmadı. Nefertari, bir yaz gününün göğü gibi pırıl pırıldı. Soyluluğu saygı uyandırıyor.

"İset! Sizi gördüğüme memnun oldum."

Ramses'in ikinci eşi eğildi.

"Hayır, rica ederim... Gelin havuza girin, hava çok sıcak!"

İset böyle bir karşılama beklemiyordu. Afallamıştı, ama karşı çıkmadı, soyundu ve Nefertari gibi çırlıçıplak, havuzun mavi sularına daldı.

Ramses sevdiği iki kadının yüzüşlerini seyretti. Nasıl oluyor da çok farklı, ama yoğun ve samimi duygular yaşanabiliyordu? Nefertari, yaşamının en büyük aşkı, eşsiz bir insan, bir kraliçeydi. *Zamanın* ne felaketleri, ne de zararları, ikisinin birbirine karşı duyduğu pırıl pırıl tutkularını söndürebiliyordu. Güzel İset ise arzu, tasasızlık, çekicilik ve çılgın cinsel yaşam demekti. Böyle olmakla birlikte ona yalan söylemiş, aleyhindeki komploya karışmıştı. Onu cezalandırmaktan başka yapacak bir şey yoktu.

Khâ'nın ince sesi:

"Sizin babam olduğunuz doğru mu?" diye sordu.

"Doğru."

"Hiyeroglifte 'oğul' sözcüğü ördekle yazılır."

"Resmini çizebilir misin?"

Çocuk, bir büyük adam ciddiyetiyle, işaretparmağının ucuyla kumların üzerine bir ördek resmi çizdi.

"Firavun sözcüğü nasıl yazılır?"

Khâ önce bir ev, sonra bir sütun çizdi.

"Koruyucu bir mekânı anlatmak için ev, büyüklüğü anlatmak için bir sütun: 'Büyük ev,' firavun sözcüğünün anlamını veriyor⁽¹⁾. Bana neden böyle diyorlar, biliyor musun?"

"Çünkü sen herkesten daha büyüksün ve çok büyük bir evde oturuyorsun."

"Haklısın oğlum, ama bu ev bütün Mısır'dır ve bu ülkenin insanların her biri burada kendine bir yuva bulmalıdır."

"Bana başka hiyeroglifleri de öğretir misin?"

"Başka oyunları sevmez misin?"

Çocuk surat astı.

"Peki, anlaştık."

Khâ gülümsedi.

Kral, işaretparmağıyla bir daire çizdi ve ortasına da bir nokta kondurdu.

"Bu güneş," diye açıklama yaptı, "biz ona Râ diyoruz. Râ adı bir ağızla bir koldan oluşuyor, çünkü o söz ve eylemi simgeliyor. Şimdi resim yapma sırası senin."

Çocuk birbiri ardına güneş resmi çizmeye çalışarak eğlendi. Sonunda da kusursuz denecek bir daire resmi yapmayı başardı. Suddan çıkan İset ile Nefertari, sonuca pek hayret ettiler.

Kraliçe:

"Çocuğun yetenekleri olağanüstü!" dedi.

İset:

"Bu da beni korkutuyor," diye itirafta bulundu. "Lalası ise çok endişe ediyor."

Ramses:

"Adam haksız," diye kestirip attı. "Yaşı ne olursa olsun benim oğlum yoluna devam etsin. Belki de kader onu benden sonra tahta geçmek için hazırlıyordur. Böylesine hızlı gelişme, tanrıların bir ar-

(1) Hiyeroglif yazısında PER "konut, ev, tapınak" + AA "büyük" = PER ÂA, fonetik gelişme sonucu Firavun olmuştur.

mağanıdır. Buna saygı duyalım ve onu engellemeyelim. Beni burada bekleyin."

Kral bahçeden çıktı, saraya girdi.

Küçük Khâ, işaretparmağını kumda gezdire gezdire acıttığı için ağlamaya başladı.

Nefertari, İset'e:

"Onu kucağıma alabilir miyim?" diye sordu.

"Evet... evet, elbette."

Çocuk hemen sakinleşti. Nefertari'nin bakışlarında sonsuz bir sevgi vardı. İset, içini kemiren soruyu sormaya cesaret etti.

"Başınıza gelen felakete rağmen, başka bir çocuk sahibi olmak istiyor musunuz?"

"Hamile olduğumu sanıyorum."

"Bu kez doğum tanrıları yardımcınız olsun!"

"Bu sözleriniz için teşekkür ederim. Doğum için bana yardımcı olacaklar."

İset şaşkınlığını gizleyebildi. Nefertari'nin kraliçe oluşuna hiçbir itirazı yoktu, hatta sayısız görevin ve sıkıntının altında ezilen kraliçeyi kıskanmıyordu da; ama Güzel İset, Ramses'in daha birçok çocuğunu doğurmak, kralın yaşamı boyunca saygı göstereceği bir ana olmak isterdi. Şu anda krala ilk erkek evladı veren kadındı. Ancak Nefertari bir oğlan çocuğunun anası olursa, Khâ büyük bir olasılıkla ikinci plana atılırdı.

Ramses, biri kırmızı, biri siyah iki küçük mürekkep hokkası ve minicik fırçası ile bir kâtip tahtası ile döndü. Hepsini oğluna verdiği zaman Khâ'nın yüzü güldü, değerli armağanlarını göğsüne bastırdı.

"Seni seviyorum baba."

İset ile Khâ gidince, Ramses düşüncelerini Nefertari'den saklamadı.

"İset'in bana karşı komplo kurduğuna inanıyorum."

"Ona sordun mu?"

"Benim hakkımda olumsuz düşünceleri olduğunu itiraf etti, ama bana karşı düzenlenen bir saldırıyı haber verdiğini iddia ediyor. Yazdığı mektup elime geçmedi."

"Neden ona inanmıyorsun?"

"Sanırım yalan söylüyor ve kraliçe olarak seni seçtiğim için beni bağışlamıyor."

"Yanılıyorsun."

"Hatası cezalandırılmalıdır."

"Ne hatası? Bir firavun, belli belirsiz bir izlenime dayanarak kimseyi cezalandıramaz. İset sana bir oğul verdi, asla senin kötülüğünü istemez. İstemiş de olsa bu hatayı unut, hele cezayı tamamen aklından çıkar."

Setau'nun giysisi, saray görevlileri kâtiplerinin giysileriyle tamamen çelişiyordu. Karaca derisinden yapılmış kalın elbisesi, daha çok bir kışlık elbiseye benziyordu. Yılan zehirine karşı koyacak şifalı sıvı emdirilmiş bu giysiyi, bir yılan ısırması halinde üzerinden çıkarıyor, suya batırarak ilacım elde ediyordu.

Ramses:

"Çölde değiliz," dedi. "Burada bir seyyar eczaneye ihtiyacın yok."

"Burası, Nubye'nin en ücra bir köşesinden daha tehlikeli. Yılanlar ve akrepler bazen insan biçimine de girerler ve hızla çoğalırlar. Hazır mısın?"

"Tembihlediğin gibi ağzıma bir lokma koymadım."

"Hacım sayesinde, bazı kobralara karşı bile başışıklık kazanacaksın. Bu ek korumayı gerçekten istiyor musun?"

"Razı olduğumu söyledim ya."

"Hiç tehlikesi yok denemez."

"Vakit kaybetmeyelim."

"Nefertari'nin onayını aldın mı?"

"Ya sen, Lotus'unkini aldın mı?"

"O beni biraz deli buluyor, ama çok mükemmel anlaşıyoruz."

Tıraşına özen göstermeyen, peruka takmaya karşı çıkan Setau, bu haliyle hastalarının çoğunun gözünü korkuturdu.

"Bu ilacın dozunu iyi ayarlamamışsam," diye itirafta bulundu, "yaşam boyu aptal kalma tehlikesiyle karşı karşıyasın demektir."

"Tehditlerine pabuç bırakmam."

"Öyleyse iç şunu."

Ramses sıvıyı içti.

"Nasıl buldun?"

"Mükemmel."

"Keçiboynuzu suyu nedeniyle öyle. Geri kalanı pek hoş değildir: ısırgangillerden birçok bitkinin ve sulandırılmış kobra kanının kay-

natılmasından elde edilmiş bir sıvıdır. Artık her türlü yılan ısırmasına karşı bağışıklık elde ettin. Bu bağışıklığın devam etmesi için her altı ayda bir bu ilaç karışımını içmek yeterli olacak."

"Benim hükümetime girmeyi ne zaman kabul edeceksin?"

"Hiçbir zaman. Ya sen, ne zaman bu saflıktan kurtulacaksın? Seni zehirleyebilirdim!"

"Sende katil tabiatı yok."

"Sanki o tabiatı bilirmişsin gibi!"

"Menelaos bana çok şey öğretti. Hem sonra Seramana'nın, aslanımın ve köpeğimin önsezilerini unutuyorsun."

"Gerçekten, mükemmel bir üçlü! Teb kentinin senden kurtulmak için can attığını ve saygın kişilerin büyük çoğunluğunun senin başarısız olmanı istediklerini unutuyor musun?"

"Çok şükür doğa bana iyi bir hafıza vermiş."

"Ramses, insanoğlu, yılanlardan da korkunç bir mahluktur."

"Haklısın, ama Firavun doğru ve uyumlu bir dünya kurmak için insanı bir malzeme olarak kullanır."

"Boş versene! Gene bir düş. Yıllar onu da çürütüp götürecek. Kendini kolla dostum: Karanlık ve kötü insanlarla kuşatılmışsın. Ama şansın var. Kobralarla karşılaşmaya gittiğimde içimden çıkan gizemli güç sende de var. Ve bu güç sana eşi bulunmaz, gerçekleşmiş bir düş olan Nefertari'yi verdi. Anlaşılan sen başaracaksın."

"Sen olmadan bu zor olacak."

"Eskiden, kusurlarının arasında dalkavukluk yoktu. Yılanlarımdan topladığım zehiri Memfis'de satmaya gidiyordum. Kendine dikkat et, Ramses."

Ramses'in güç gösterilerine rağmen, Şenar umutsuzluğa kapılmıyordu. Genç kralla Amon başrahibini karşı karşıya getiren güce dayalı zıtlaşmanın nasıl bir sonuca ulaşacağı belirsizdi. Hiç kuşku yok ki iki adam da kararlarında ısrar edecek, bu da Ramses'in otoritesini zayıflatacaktı.

Şenar yavaş yavaş kardeşini keşfediyordu.

Cepheden saldırıya mı geçmeliydi? Bu durumda başarısızlık kaçınılmaz olurdu, çünkü Ramses öylesine bir biçimde kendisini savunacaktı ki durum onun lehine dönecekti. En iyisi çeşitli tuzaklar kurmak, hileye, yalana ve ihanete başvurmaktı. Şayet Ramses, düş-

inanlarının kim olduğunu öğrenemezse boşa yumruk atacaktı ve tükenenecekti. Bitkin düştükten sonra onun işini bitirmek kolay olacaktı.

Kral birçok taylorleri gerçekleştirip Teb'i kendi iradesine bağlar-ken, Şenar, sanki olanlar onu hiç ilgilendirmiyormuş gibi sessiz ve ağırbaşlı bir tavır takınmıştı. Artık suskunluğunu bozması gereki-yordu, yoksa bir komplo düzenlediği bahanesiyle şüpheli görülebi-lirdi.

Şenar, uzun uzun düşündükten sonra, Ramses'e çok acemice gözüken bir oyun oynamaya karar verdi. Bu oyun öylesine acemice olacaktı ki, bunu kolayca gören Ramses her zamanki atılganlığıyla hemen tepki gösterecekti. Oysa aslında Şenar'ın istediği de bu tep-kinin ta kendisi olacaktı. Bu girişim aslında bir denemeydi. Eğer Şenar'ın bu yöntemi başarılı olursa, kardeşini avucunun içine al-mış sayılırdı.

Bu durumda gelecek, onun yüzüne gülecek gibi görünüyordu.

Ramses, onuncu kez, sarı köpeği 'Gece Bekçisi'ne sarayın canlı balık havuzundan balık çalıp, onu aslanla paylaşmanın çok yakışık-sız bir şey olduğunu açıklamaya çalışıyordu. Onlara verilen günlük yiyecek yeterli değil miydi? Kral, sarı köpeğin canlı bakışlarında, azarlamının ne anlama geldiğini bilen ışıltıyı fark ediyordu, ama köpek hiç oralı olmuyordu. Aslanın desteğini aldığı için, kendisini dokunulmaz hissediyordu.

Seramana'nın dev gibi vücudu Ramses'in bürosunun eşliğinde belirdi.

"Kardeşiniz sizi görmek istiyor, ama üstünü aramamızı kabul etmiyor."

"Bırak gelsin."

Sardunyalı çekildi. Geçerken Şenar ona buz gibi bir bakış fırlattı.

"Majesteleri'yle başbaşa görüşebilir miyim?"

Sarı köpek, kendisine her zaman bir parça ballı börek veren Se-ramana'nın arkasından gitti.

"Karşılıklı olarak birbirimize düşüncelerimizi açma fırsatını çoktan beri bulamamıştık Şenar."

"Sen çok meşgulsün, ben de senin çalışmalarına engel olmak istemedim."

Ramses, Şenar'ın çevresinde döndü. Şenar şaşırmıştı:

"Bana neden öyle bakıyorsun?"

"Zayıflamışsın sevgili kardeşim..."

"Son haftalarda, zayıflama rejimine katlanmak zorunda kaldım."

Şenar, gayret göstermesine karşın gene de şişmandı. Küçük kah-verengi gözleri, tombul yanakları, ay gibi bir yüzü canlandırıyor, kalın dudakları ise oburluğunu ele veriyordu.

"Neden hâlâ çember sakallısın?"

Şenar:

"Seti'nin yasını sonsuza kadar taşıyacağım," diye açıkladı. "Babamızı nasıl unuturuz?"

"Üzüntünü anlıyorum, ben de onu paylaşıyorum."

"Hiç kuşkum yok, ama senin görevlerin bu duygunu açığa vurma engelleyen. Benim için durum farklı."

"Ziyaretinin nedeni nedir?"

"Bu ziyaretimi bekliyordun, değil mi?"

Kral sessiz kaldı.

"Ben senin ağabeyimin ve bunun tadını çıkarıyorum. Senin yerine tahta çıkarılmamış olmamın düş kırıklığı da geçti, ama işsiz güçsüz, ülkesine yararı dokunmayan bir soylu olmaya katlanamıyorum."

"Seni anlıyorum."

"Bana verdiğin protokol şefliğinin çalışma alanı çok sınırlı. Hem yeni saray kâhyası Rom, bu işi canı gönülden üstlenmiş durumda."

"Sen ne istiyorsun Şenar?"

"Bu müracaatı yapmadan önce çok düşündüm. Bu girişim benim için küçük düşürücü."

"Kardeşler arasında böyle bir söz geçerli olamaz."

"İsteklerimi red mi ediyorsun?"

"Hayır Şenar, çünkü henüz onları bilmiyorum."

"Beni dinlemeyi kabul ediyor musun?"

"Konuş, rica ederim."

Huzursuz olan Şenar odanın içinde habire gidip geliyordu.

"Vezir olmak? Olanaksız. Herkes seni, bana pek aşırı bir ayrıcalık tanıdın diye suçlar. Polisi yönetmek? Düşünmedim değil, ama

çok karışık bir görev. Kâtipler şefi? Çok zahmetli, istirahat ve eğlenceye zaman ayıramazsın. Büyük şantiyeler? En küçük bilgim bile yok. Tarım Bakanı? Bu görevi zaten birisine verdin. Maliye Bakanı? Seti'ye hizmet eden bakanı değiştirmedin. Tapınaklardaki yaşamdan ve başrahiplerin işlerinden hiç hoşlanmam."

"Kala kala hangisi kaldı?"

"Zevkime ve becerilerime en uygunu Dışişleri Bakanlığı. Bize bağlı prenslikler ve komşularımızla ticaret ilişkileri kurmak benim ilgimi çekiyor, sen de biliyorsun. Yabancılarla sadece servetimi artıracak kişisel görüşmeler yapmak yerine, diplomasimizi düzelterek barışı güçlendirmek için çalışmak istiyorum."

Şenar sonunda dolaşmaktan vazgeçti.

"Teklifim seni şaşırttı mı?"

"Bu çok ağır bir sorumluluk."

"Hititlerle bir savaşı önlemek için bana gerekli izni verecek misin? Hiç kimse kanlı bir çatışmayı arzu etmiyor. Firavun, Dışişleri Bakanlığı'nı ağabeyine versin de barışa ne denli önem verdiğini herkes anlasın."

Ramses uzun uzun düşündü.

"Arzu ettiğin şeyi veriyorum sana Şenar. Ancak yardıma ihtiyacın olacak."

"Bence uygun... Kimi düşünüyorsun?"

"Arkadaşım Aşa'yı. Diploması onun mesleğidir."

"Beni gözaltında mı tutacak."

"Umarız, etkili bir işbirliği olur."

"Mademki böyle arzu ediyorsun..."

"En kısa zamanda bir araya gelin ve tasarılarınızı bana tüm ayrıntılarıyla getirin."

Şenar, saraydan çıkarken, bir sevinç çığlığı atmamak için kendini zor tuttu.

Ramses tam beklediği gibi davranmıştı.

19

Ramses'in ablası Dolant yerlere kapandı ve kralın ayaklarını öptü.

"Yalvarırım, beni affet ve kocamı da bağışla!"

"Kalk, çok gülünç oluyorsun."

Dolant kardeşinin elini tuttu, ama ona bakmaya cesaret edemedi. İri, solgun Dolant, ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilemez duruma düşmüştü.

"Bizi affet Ramses, bir çılgınlık ettik!"

"Ölmemi istiyordunuz. Kocan iki kez bana komplo kurdu, oysa ki o benim lalamdı!"

"Kusuru çok büyük. Benimki de öyle, ama bizi kullandılar."

"Kim kullandı sevgili ablacığım?"

"Karnak başrahibi. Senin kötü bir kral olacağına ve ülkeyi iç savaşa sürükleyeceğine bizi inandırdı."

"Demek ki bana hiç güveniniz yoktu."

"Kocam Sari, senin, savaş tutkusunu frenleyemeyecek ateşli bir kişi olduğunu zannetmişti. Bu hatayı işlediği için çok pişman... Yaptıklarına nasıl üzülüyor, bir bilsen!"

"Kardeşim Şenar da sizi inandırmaya çalışmadı mı?"

Dolant yalan söyledi.

"Hayır. Keşke onun sözünü dinleseydik. Babamın kararım içine sindirdiğinden beri kendini senin kullarından biri olarak görüyor ve yeteneklerine uygun bir iş bularak Mısır'a hizmet etmekten başka bir şey düşünmüyor."

"Peki neden kocan seninle birlikte gelmedi?"

Dolant başını önüne eğdi.

"Fıravun'un öfkesinden çok korkuyor."

"Çok şansın varmış sevgili ablacığım. Annem ve Nefertari, seni ağır bir cezaya çarptırmamam için bir araya geldiler. Seti'ye saygılı olmak için ailenin dağılmamasını istiyorlar."

"Sen... sen beni bağışlıyor musun?"

"Seni Teb haremının onursal başkanı olarak tayin ediyorum. Bu çok güzel bir unvandır ve hiç gayret sarf etmeni gerektirmez. Ağırbaşlı ve ağzı sıkı ol ablacığım."

"Ya... kocam?"

"Onu Karnak şantiyesinde tuğlacıların şefi olarak tayin ediyorum. Böylece yararlı olacak ve yıkmak yerine yapmasını öğrenecek."

"Ama... Sari bir öğretmen, bir kâtip. Elleriyle hiçbir şey yapamaz ki!"

"Bu sözlerin atalarımızın öğretilerine ters düşüyor: El ve kafa birlikte çalışmazsa, insan kötü olur. İkinci de yeni görevlerinizin başına geçmek için acele edin. işten bol bir şey yok."

Dolant, Ramses'in yanından ayrılırken içini çekti. Şenar'ın tahminlerine uygun olarak, o ve Sari ucuz kurtulmuşlardı. Hükümdarlığının başında ve annesiyle karısının etkisi altında kalan Ramses, bağışlayıcı olmayı yeğliyordu.

Çalışmaya zorlanmak eskiden kalma bir cezaydı, ama vahalar-daki zindanlardan ve Nubye'nin kuş uçmaz kervan geçmez köşelerine sürgüne gönderilmekten daha iyiydi. Ölüm tehlikesiyle burun buruna gelen Sari'ye gelince, ahım şahım bir işi olmasa bile kendini hoşnut hissetmeliydi.

Bu küçük düşmeler uzun sürmeyecekti. Dolant, yalanları sayesinde, Şenar'ı yeniden saygınlığına kavuşturmuştu. Şenar, saygılı ve itaat eden, inanılır bir kardeş görünümünü kazanmıştı. Ramses bin bir sıkıntısı içinde, dünyanın düşmanı olan ağabeyi ile ablasının kendi yanında yer aldıklarına inanacak ve sakın bir yaşam sürmekten başka bir şey düşünmeyecekti.

Yas dönemi bittiğinde Ramses, babasının giriştiği dev eseri tamamlamak için, Karnak sütunlu salonunun inşaatını yeniden başlatınca, Musa da büyük bir sevinç içinde şantiyesine kavuştu. Uzun saçları, sakalı, geniş omuzları, güçlü gövdesi, esmer yüzü sayesinde taş yontucuları ile hiyeroglif kazıyıcılarından oluşan ekibince saygı ve sevgiyle anılıyordu.

Ramses'in önerdiği ustabaşılık görevini reddetmişti, çünkü böyle bir sorumluluğu yüklenecek yeteneği kendinde bulamıyordu. Uzmanların çalışmalarını koordine edebilir ve onlarda mükemmeli

yakalama arzusunu uyandırabilirdi. Ama Deyr ül-Medine birliğine bağlı bir mimarın yaptığı gibi, önemli bir yapının planını hazırlamak çok farklı bir şeydi. Mesleğini iş başında öğrenerek, kendisinden daha bilgili olanları dinleyerek ve malzemelerin farklı özellikleri konusunda bilgi edinerek, bina yapımı konusunda ustalaşabiliirdi.

Şantiyenin ağır yaşantısı, bedensel gücünü göstermesine olanak sağlıyor ve içini yakan ateşi unutturuyordu. Musa, her akşam yatağına uzanıp da boş yere uyku beklerken, neden basit mutluluğun avuçlarının içinden kaçtığını anlamaya çalışıyordu. Zengin bir ülkede doğmuş, iyi bir işi olmuştı. Firavun'un dostluğundan yararlanıyor, güzel kadınların bakışlarını üzerine çekiyor, kendi halinde ve mutlu bir yaşam sürüyordu... Ama bunların hiçbiri onu yatıştırmıyordu. Neden hiçbir şeyin haklı göstermediği bu sürekli hoşnutsuzluk, neden bu içindeki işkence?

Yoğun çalışmasına dönmek, yontma kalemleriyle tokmakların neşeli sesini yeniden duymak, büyük taş bloklarının yüklendiği kızakların yumuşak balçığın üzerinde kaydığını görmek, bir sütunun yükselmesinde hazır bulunmak; belki bu coşturucu serüveni yaşamak içini kemiren azabı silebilirdi.

Yazın, istirahate geçilirdi; ama Seti'nin ölümü ve Ramses'in taç giymesi alışkanlıkları altüst etmişti. Deyr ül-Medine birliği ile Karnak ustabaşılarının aralarında varılan anlaşma uyarınca, Musa, günlük çalışmayı ikiye böldü. İşçiler günün ilk bölümünde güneşin doğmasından öğleden iki saat öncesine kadar, ikinci bölümünde ise ikindiden güneş batımına kadar çalışacaktı. Böylece, arada dinlenmek için yeterli süreleri olacaktı. Ayrıca direkler arasına gerilmiş kumaşlar çalışmanın rahatça sürdürülebilmesi için gölge sağlayacaklardı.

Musa, inşa edilmekte olan sütunlu salonunun girişindeki nöbetçi kulübesini geçer geçmez, taş yontucuların şefi ona doğru ilerledi.

"Bu koşullar altında çalışmak olanaksız."

"Sıcak henüz rahatsız edici değil."

"Sıcaklığın bir zararı yok. Yapı iskelelerini kuran tuğlacılar ekibinin şefinin davranışından söz ediyorum."

"Onu tanıyor muyum?"

"Adı Sari. Karısı da Firavun'un ablası Dolant. İşte bu yüzden her istediğini yapabileceğini sanıyor!"

"Peki onu neyle suçluyorsun?"

"Burada çalışmak ona zor geldiği için, adamlarını iki günde bir getiriyor, ama onları ara vermeden bütün gün çalıştırıyor ve sularını eksik veriyor. Yoksa bu arkadaşlarımızı birer tutsak gibi mi görüyor? Biz Mısır'dayız, Yunanistan'da ya da Hititlerin ülkesinde değiliz! Ben tuğlacılardan yanayım."

"Haklısın. Sari nerede?"

"Gölgede, ekip şeflerinin çadırında."

Sari çok değişmişti. Ramses'in güleryüzlü öğretmeni, cılız, köşeli suratlı ve sinirli hareketleri olan bir adama dönmüştü. Sol bileğindeki çok geniş bakır bileziği durmadan döndürüyor, ayak başparmağının şeklinin değişmesine kadar varan artirit nedeniyle ağrıyan sağ ayağına arada bir merhem sürüyordu. Sari'nin eski görevinden kala kala, hali vakti yerinde kâtiplerin sınıfından olduğunu gösteren zarıfbeyaz keten elbisesi kalmıştı.

Yastıkların üzerine uzanmış olan Sari, soğuk birasını içiyordu. Çadıra giren Musa'ya kayıtsız gözlerle baktı.

"Merhaba Sari. Beni tanıdın mı?"

"Ramses'in pırlanta gibi arkadaşı Musa unutulabilir mi? Sen de bu şantiyede terlemeye mahkûm edilmişsin... Kral eski arkadaşlarını hiç kollamıyor."

"Benim görevim hoşuma gidiyor."

"Daha iyisine can attığını söyleyebilirdin!"

"Böylesine bir binanın yapımını gerçekleştirmekten daha iyi bir düşünür mü?"

"Düş dediğin, bu sıcak, bu toz, insan teri, bu koca taşlar, bu hutsuz çalışma, aletlerin gürültüsü, cahil işçilerle, taşeronlarla iç içe olmak mı? Bir kâbus demek istiyorsun, herhalde! Sen zamanını boşa harcıyorsun benim zavallı Musa'm."

"Bana bir görev verilmiş, onu yapmaya çalışıyorum."

"Güzel ve soylu bir davranış! Aradan zaman geçip can sıkıntısı ortaya çıkınca bu davranış da değişecek."

"Senin de yapacak bir işin yok mu?"

Ramses'in eski öğretmenin yüz şekli bir sırtımayla değişti.

"Tuğlacıları yönetmek... Bundan daha coşku verici ne olabilir?"

"Bu adamlar, çok beslenmiş tembel kâtipler kadar saygıdeğer ve dayanıklı insanlardır."

"Bunlar çok garip sözler Musa. Toplum düzenine karşı bayrak mı açtın yoksa?"

"insanları horlamana karşı bayrak açtım."

"Bana uzun uzun vaaz vermeye mi kalkışacaksın?"

"Ötekilere olduğu gibi tuğlacılara da çalışma saatlerini belirttim. Onlara uyulursa uygun olur."

"Ben kendi seçimimi yaptım."

"Benimkine uymuyor. Sana benimkilere uymak düşer Sari."

"Kabul *etmiyorum!*"

"Keyfin bilir. Karşı çıkmanı ustabaşına rapor edeceğim. O da vezire bildirecek. Vezir de ne yapması gerektiğini Ramses'e danışacak."

"Tehdit mi..."

"Hayır, kral şantiyesinde bir itaatsizlik yapıldığı zaman normal yoldur bu."

"Beni küçük düşürmek hoşuna mı gidiyor?"

"Bu tapınağın inşaatını sürdürmekten başka bir amacım yok ve hiç kimse onu engelleyemez."

"Benimle alay ediyorsun."

"Sari, bugün iki meslektaşız. Gayretlerimizi birleştirmek en iyi çözümdür."

"Ramses, beni başından attığı gibi seni de terk edecek!"

"Tuğlacılardan yapı iskelelerini kurmalarını iste, onlara yönetmeliğe uygun olarak öğle uykularını ve istedikleri kadar suyu ver."

20

Şarap eşsiz, dana eti lezzetli, fava baharatlıydı. Meba: 'Şenar için ne derlerse desinler,' diye geçirdi içinden, 'konuk ağırlamasını çok iyi biliyor.'

Ramses'in ağabeyi:

"Yemek hosunuza gitti mi?" diye sordu.

"Dostum, bu yemek bir harika! Aşçıların Mısır'ın en mükemmel aşçıları."

Dışişleri Bakanlığı'nda geçirdiği uzun yıllardan sonra diplomatik yalanlara alışmış olan altmışlık zarif adam, doğrusu bu konuda samimiydi. Şenar, konuklarına sunduğu yiyecekler konusunda hiç cimrilik etmezdi.

Meba:

"Kralın politikası size tutarsız görünmüyor mu?" diye sordu.

"Kardeşim anlaşılması kolay bir adam değildir."

Açıkça söylenmeyen bu eleştiri diplomatın pek hoşuna gitti. Bir süredir geniş ve güven verici yüzünde, alışılmadık sinirlilik işaretleri görülmeye başlamıştı. Genellikle çok ihtiyatlı olan Meba, kendi kendine, Şenar'ın, kendi huzurunu sağlamak ve elindeki ayrıcalıkları kaybetmemek için, Ramses'in yanına katılıp katılmadığını soruyordu. Ancak Şenar'ın az önce söyledikleri, aksini iddia etmek ister gibi görünüyordu.

"Birbiri ardına yapılan yersiz tayinleri onaylamıyorum. Devlete hizmet eden mükemmel insanlar, ikinci derecedeki görevlere gitmek için zorlanıyorlar."

"Bu görüşüne katılıyorum Meba."

"Bir bahçıvanı Tarım Bakanı yapmak, maskaralıktan başka bir şeydeğil. İnsanın aklına, Ramses'in benim bakanlığıma ne zaman saldıracağı sorusu takılıyor."

"Ben de seninle bu konuda görüşmek istiyordum."

Meba katılaştı, yaz-kış, hatta en sıcak günlerde bile başından çıkarmadığı perukasını düzeltti.

"Beni ilgilendiren haberler geldi mi kulağınıza?"

"Durumu bütün açıklığıyla kavrayabilmen için en küçük ayrıntıya kadar her şeyi anlatacağım. Ramses, dün beni çağırdı. Kesin, sert bir emirdi bu. Her işi bir yana bırakarak saraya gittim. Beni bir saatten fazla bekletti.

"Kaygılanmadınız mı?"

"İtiraf edeyim ki kaygılandım. Sardunyalı Seramana'sı saygısız bir davranışla üstümü başımı aradı. İtiraz ettimse de boşuna."

"Siz, kralın erkek kardeşi! Bu derece alçalabildik mi?"

"Korkarım ki öyle, Meba."

"Kralın yanına çıkınca protesto etmediniz mi?"

"Konuşmama fırsat vermedi ki. Kendi güvenliği, yakınlarına karşı duyması gereken saygıdan daha önemli değil mi?"

"Seti olsaydı böyle bir durumda cezalandırırdı."

"Ne yazık ki babam artık yaşamıyor ve Ramses onun yerine tah-ta çıktı."

"İnsanlar gelip geçicidirler, ama kurumlar kalır. Sizin değeriniz-de saygın bir kişi, en üst göreve kavuşacaktır."

"Buna tanrılar karar verecek Meba."

"Peki şu anlatacağınız şey... hani benim durumla ilgili olan?"

"Oraya geliyorum. Üstümün iğrenç bir biçimde aranmasından sonra utanç ve öfkeden titrerken Ramses, beni Dışişleri Bakanlığı'na tayin ettiğini bildirdi."

Meba sarardı.

"Benim yerime siz mi? inanılacak gibi değil!"

"Onun gözünde bir kukladan başka bir şey olmadığını gördüğün zaman durumu daha iyi anlayacaksın. Çevremi ajanlarla sara-cak ve hür türlü girişimimi engelleyecek. Sen hiçbir zaman her şeye eyvallah diyecek bir adam olmadın azizim Meba. Ben ise göz boyama için kullanılan bir isim olacağım. Yabancı ülkelerin hükümet-leri, Ramses'in kardeşini Dışişleri Bakanlığı'na tayin etmesinin çıkarlarına uygun düştüğünü görüp hoşnut olacaklar, ama benim elimin kolumun bağlı olduğunu bilemeyecekler."

Meba'nın kolu kanadı kırılmıştı.

"Demek artık ben bir hiçim..."

"Görünüşe rağmen ben de aynı durumdayım."

"Bu kral bir canavar."

"Bir sürü değerli insan, yavaş yavaş da olsa bunu anlayacaklar. Bu yüzden hemen unutsuzluğa kapılmamalıyız."

"Ne önerirsiniz?"

"Ya her şeye boşverip emekliliğini istersin ya da benim yanımda mücadeleye devam edersin."

"Ramses'e zarar verecek gücüm var."

"Emekliliğini ister gibi yap ve benim talimatımı bekle."

Meba gülümsedi.

"Ramses sizi küçümsemekle hata etmiş. Bu bakanlığın başında, çevremiz ajanlarla sarılı olsa da birtakım fırsatlar ortaya çıkacaktır."

"Çok zekisin, aziz dostum. Böylesine bir yetenekle yürüttüğün devlet çarkının nasıl döndüğünü bana anlatmanı isterim."

Meba ısrar beklemedi. Şenar, ona Dışişleri Bakanlığı hakkındaki tüm bilgileri kendisine ileten çok değerli bir müttefiki olduğundan hiç söz etmedi. Aşa'nın ihaneti, en iyi saklayacağı bir sır olacaktı.

Büyücü Ofir, Lita'yı elinden tutmuş, yavaş adımlarla, güneş kentinin ana caddesinde ilerliyordu. Burası bir zamanlar sapkın mezhepli firavun Akenaton ve karısı Nefertiti'nin başkentiydi. Şimdi ise terk edilmiş bir halde duruyordu. Hiçbir bina yıkılmamıştı, ama, çöl rüzgârı bora olarak estiği zaman kum yığınları kapılardan pencerelerden evlerin içine doluyordu.

Teb'in dört yüz kilometreden daha fazla kuzeyinde kurulmuş olan kent elli yıldır bomboştur. Akenaton'un ölümünden sonra, saray halkı, Amon kentine gitmek için Orta Mısır'ın bu büyük kentini terk etmişti. Eski dinsel gelenekler yeniden canlandırılmış, eski tanrılar yeniden kendilerini kabul ettirmişlerdi. Akenaton'un tek tanrı olarak gördüğü ve güneş kursuyla simgeleştirdiği Tanrı Aton unutulup gitmişti.

Ofir, Akenaton'un yeteri kadar ileri gitmediğini düşünüyordu. Bu güneş kursunun kendisi bile bu gerçeği açığa vuruyordu. Tanrı, bütün simgelerden ve temsillerden uzak olmalıydı. O göklerde bulunuyordu; insanoğlu ise dünyada. Mısır birçok tanrıya inanmayı sürdürerek, tek tanrının olduğu evreni kabul etmeye direniyordu. Bu yüzden Mısır yıkılıp yok olmalıydı.

Ofir, Akenaton'un Libyalı danışmanlarından birinin sülalesin-

dendi. Bu danışman hükümdarın yanında uzun saatler geçirmişti. Akenaton ona mistik şiirler yazdırmış, danışmanı da bu şiirleri bütün Yakın-Doğu'da, hatta Sina çölündeki kabilelerin ve özellikle Yahudilerin arasında dağıtmak işini üzerine almıştı.

Seti ile Ramses'in de dahil olduğu hanedanın gerçek kurucusu general Horemheb'di. Horemheb Ofir'in bütün sülalesini, kışkırtıcı ve kara büyücü oldukları, Akenaton'u etkileyerek ona görevlerini unutturdukları gerekçesiyle ortadan kaldırmıştı.

Evet, Libyalı danışmanın da gerçek niyeti buydu: Ulusunun, kendi sülalesine layık gördüğü küçük düşürücü davranışların öcünü almak, Mısır'ı zayıflatmak, Akenaton'un tükenen sağlığından yararlanıp onu bütün savunma politikalarını terk etmeye ikna etmek.

Horemheb olmasa bu entrika neredeyse başarılı olacaktı.

Bugün Ofir, meşaleyi yeniden ele geçiriyordu. Selefinin bilgisi ve büyücülük yeteneği ona miras kalmıştı. Mısır'dan da onun kadar nefret ediyordu. Onu yıkmak için gerekli gücü kininde bulacaktı. Mısır'ı yenmek demek Firavun'u devirmek demektir. Ramses'i devirmek.

Lita çevresine boş gözlerle bakıyordu. Böyle olmakla birlikte Ofir ona bütün resmi binaları ve soylu villalarını teker teker gösteriyordu. Zanaatkarlarla tüccarların mahallelerinin ve Akenaton'un çok ender bulunan hayvan türlerini topladığı hayvanat bahçesinin yerini buldurmaya çalışıyordu. Ofir ile Lita saatler boyu bomboş sarayın içinde dolaştılar. Burada kral ile Nefertiti kızlarıyla oynamışlardı. İşte bu kızlardan biri bu genç kadının büyükannesiydi.

Yıldan yıla daha da küçülen bu güneş kentine yaptıkları bu yeni ziyaret sırasında Ofir, Lita'nın eskisine göre daha dikkatli olduğunu fark etti. Sanki dış dünyaya karşı olan ilgisi yeniden doğuyordu. Akenaton ile Nefertiti'nin yatak odalarında uzun süre oyalandı, ayakları kırık bir beşiğin üzerine eğildi ve ağladı.

Gözlerindeki yaşları kuruladıktan sonra Ofir onu elinden tuttu ve heykeltıraş atölyesine götürdü. Sandıkların içinde, alçıdan yapılmış birçok kadın başı vardı. Bu başlar, taşa yontulacak heykeller için birer model görevi görüyordu.

Büyücü, alçı kadın başlarını birer birer sandıktan çıkardı.

Lita, birden alçı başlardan yüzü çok güzel olan bir tanesini okşadı.

"Nefertiti," diye mırıldandı.

Sonra eli, hatları çok ince olan daha küçük bir başka başa uzandı.

"Bu Merit Aton," dedi, "Aton'un en sevdiği kızı, benim büyükannem. Şu, onun kız kardeşi, bu beriki bir başka kız kardeşi... benim ailem, benim unutulmuş ailem! Şimdi ailem yeniden benim yanımda, yanbaşımda!"

Lita bütün başları göğsüne bastırdı, ama aralarından birini elinden bıraktı. Yere düşen alçı baş kırıldı.

Ofir, genç kadının bir sinir krizine kapılmasından korktu, ama Lita hayret çılgılığı atmadığı gibi, uzun bir süre hareketsiz durdu. Sonra öteki başları da duvara atıp parçalarını ayaklarıyla çiğnedi.

Gözleri kırık parçaların üzerinde takıldı kaldı.

"Geçmiş öldü," dedi, "şimdi ben de onu tamamen öldürüyorum!"

Büyücü:

"Hayır," dedi. "geçmiş hiçbir zaman ölmez. Büyükannenle annen işkence gördüler, çünkü Aton'a inanıyorlardı. Seni ben alıp baktım Lita. Seni sürgünden ve yüzde yüz bir ölümden kurtardım."

"Doğru, hatırlıyorum... Büyükannemle annem tepelerin içine gömüldüler ben de onların yanında olacaktım, ama sen bir baba gibi baktın bana."

"Öç alma zamanı geldi Lita. Mutlu bir çocukluk yaşamak yerine felaket ve acı çektiysen bunun nedeni Seti ile Ramses'dir. Seti öldü. Ramses tüm halka zulmediyor. Onu cezalandırmak zorundayız. Onu sen cezalandıracaksın."

"Kendi kentimde gezmek istiyorum."

Lita, ölü kenti eline geçiriyormuşçasına anıtların ve evlerin duvar taşlarına dokundu. Güneş batarken Nefertiti'nin sarayının terasına çıktı ve hayaletler krallığını seyretti.

"Ruhum bomboş Ofir ve senin düşüncen onu dolduruyor."

"İnsanlara tek tanrıya inancı kabul ettirmek için senin hükümdar olduğunu görmek istiyorum Lita."

"Hayır Ofir, bu söylediklerin sadece boş sözler. Seni asıl yönlendiren gücün ne olduğunu biliyorum: Kin. İçin kötülük dolu."

"Bana yardım etmeyi red mi ediyorsun?"

"Ruhum boştu, sen onu yıkıcı arzunla doldurdun. Beni, öç almak için sabırla yetiştirdin: Bugün, dövüşmeye hazırım, keskin bir kılıç gibi."

Ofırdiz çöktü ve Tanrı'ya dua etti. Duaları kabul edilecekti.

21

Köşe meyhanesi, profesyonel dansözler grubunun şehvetli eğlenceleriyle iyice canlanmıştı. Bu dans grubu Deltalı, Mısırlı kadınlarla abanoz tenli Nubyeli kadınlardan oluşuyordu. önündeki hurma şarabı kâsesi ile meyhanenin dip tarafında oturan Musa, kadınların esnekliklerine hayran kalmıştı. İki kazadan kıl payı kurtulduğu zor bir gün geçirdikten sonra, Musa gürültülü bir grubun ortasında yalnız kalmak, onlara bulaşmadan seyretmek ihtiyacındaydı.

Az ilerisinde tuhaf bir çift oturuyordu.

Kadın genç, sarışın, dolgun ve çekiciydi. Kadından çok daha yaşlı olan adamın yüzünde kaygı verici bir ifade vardı: Zayıf yüzü, çıkık elmacık kemikleri, çıkıntılı burnu, ince dudakları ve belirgin çenesiyle yırtıcı bir kuşu andırıyordu yaşlı adam. Gürültü nedeniyle Musa onların konuşmalarını duyamıyordu. Adamın monoton bir sesle anlattıkları arasından tutarsız kırıntılardan başka bir şey ona ulaşamıyordu.

Nubyeli kadınlar müşterileri dansa davet ettiler. Elli yaşlarında sarhoş müşterilerden biri, elini sarışın hanımın sağ omzuna koydu ve onu dansa davet etti. Şaşıran kadın, adamı reddetti. Kadının arkadaşı sağ elini münasebetsiz adama doğru uzattı. Adam şiddetli bir yumruk yemişçesine bir metre geriledi. Şaşkına dönen adam birkaç özür mırıldandı ve ısrar edemedi.

Kadının arkadaşı kimseye belli etmeden çok hızlı davranmıştı, ama Musa yanılmamıştı. Bu acayip adam olağanüstü güçlere sahip gibi görünüyordu.

Adamlar kadın meyhaneden çıktı, Musa da onları izledi. Teb kentinin yerleşim bölgesinin güneyine doğru ilerlediler ve daracık sokaklardaki tek katlı evlerden oluşan fakir mahallenin içinde kayboldular. Musa bir an için onları kaybettiğini sandı, ama sonra adamın kararlı adımlarının sesini duydu.

Gecenin ortasında bu mahallede in cin top oynuyordu. Sadece bir köpek havlıyor, yarasalar uçuşuyordu. Musa ilerledikçe merakı

daha da artıyordu. Yerlerine yeni binaların yapılması için yıkılmayı bekleyen viran evlerin arasından yürümeye çalışan çifti yeniden gördü. Bu mahallede hiç kimse oturmuyordu.

Genç kadın, gecenin sessizliğini bozan bir gıcırta ile bir kapıyı açtı. Adam gözden kaybolmuştu.

Musa duraksadı.

içeri girip, kim olduklarını ve neden böyle davrandıklarını sormalı mıydı? Ama yaptığı işin çok acayip bir davranış olduğunu fark etti. Polis olmadığı gibi başkasının yaşamına burnunu sokmaya da hakkı yoktu. Hangi kötü huylu cin onu böylesine saçma bir takibe bulaştırmıştı? Kendi kendine kızdı ve geri döndü.

Profili yırtıcı kuşunkine benzeyen adam önünde beliriverdi.

"Bizi mi izliyordun Musa?"

"Benim adımları nereden biliyorsun?"

"Meyhanede sormam yeterli oldu. Ramses'in arkadaşı ünlü bir kişidir."

"Ya sen kimsin?"

"Neden bizi izliyordun?"

"İçimden gelen bir duyguyla..."

"Pek inandırıcı bir açıklama değil."

"Ama gerçek bu."

"Sana inanmıyorum."

"İzin ver de geçeyim."

Adam elini uzattı.

Musa'nın önündeki toprak kımıldadı, dilini ağzından dışarı çıkaran öfkeli bir boynuzlu engerek yılanı ortaya çıkıverdi.

"Bu bir büyücü oyunu!"

"Yaklaşma, gerçektir. Onu uyandırmakla yetindim."

Musa geri döndü.

Başka bir yılan daha onu tehdit ediyordu.

"Canlı kalmak istiyorsan eve gir."

Gıcırdayan kapı açıldı.

Musa'nın bu daracık sokakta yılanlardan kurtulma şansı hiç yoktu. Üstelik Setau da yakınlarda değildi. Tavanı alçak, zemini dövülmüş topraktan odaya girdi. Adam onu izledi ve kapıyı kapadı.

"Kaçmaya çalışırsan, engerek yılanları seni ısırır. Ben istediğim zaman onları uyutacağım."

"Ne istiyorsun?"

"Konuşmak."

"Seni bir yumrukta gebertebilirim."

Adam gülümsedi.

"Meyhanedeki olayı anımsa ve sakın böyle bir tehlikeye atılma."

Genç kadın, odanın bir köşesinde büzülmüştü. Bir kumaş parçası yüzünü örtüyordu.

"Hasta mı?"

"Karanlığa dayanamıyor. Güneş doğar doğmaz hemen iyileşiyor."

"Kim olduğunu ve benden ne istediğini söyleyecek misin?"

"Benim adım Ofir. Libya'da doğdum ve büyücülük yapıyorum."

"Hangi tapınakta ayin yönetiyorsun."

"Hiçbirinde."

"Öyleyse sen yasalara aykırı davranıyorsun."

"Bu genç kadınla ben saklanıyoruz ve durmadan yer değiştiriyoruz."

"Başka ne gibi bir suç işlediniz?"

"Seti ile Ramses'in dinini paylaşmama suçunu."

Musa şaşkına döndü.

"Anlamadım..."

"Bu zayıf ve yaralı kadının adı Lita. Büyük Akenaton'un altı kızından biri olan Merit Aton'un torunu. Akenaton bundan elli beş yıl önce güneş kentinde öldü ve tek Tanrı olan Aton'un öğretisini Mısır'a kabul ettirmeye çalıştığı için adı krallık yıllıklarından silindi."

"Ama onun gibi düşünenlerden hiçbiri öldürülmedi!"

"Unutulmak cezaların en kötüsü değil midir? Tutankamon'un dul eşi ve Mısır tahtının vârisi Kraliçe Akesa, haksız yere ölüme mahkûm edildi ve Horemheb tarafından kurulan tanrıtanımaz hanedan İki Ülke'yi ele geçirdi. Şayet adalet olsaydı Lita tahta çıkmış olurdu."

"Ramses'e karşı bir komplo mu hazırlıyorsunuz?"

Ofir yeniden gülümsedi.

"Ben yaşlı bir büyücüyüm, Lita zayıf ve umutsuz bir kız. Kudretli Mısır Firavunu'nun bizden korkusu olamaz. Mısır'ı yıkacak ve kendi yasasını kabul ettirecek tek bir güç var."

"Yani kim?"

"Gerçek Tanrı Musa. Yakında, karşısında eğilmeyecek halkların hepsini yok edecek olan tek Tanrı!"

Ofır'ın ses tonunun yükselmesi viranenin duvarlarını sarstı. Musa acayip bir korkuya kapıldı. Hem ürkütücü, hem çekici bir korku.

"Sen bir Yahudisin Musa."

"Mısır'da doğdum."

"Sen de benim gibi bir sürgünsün. Biz onlarca tanrının kirletmediği temiz bir toprağın peşindeyiz! Sen Yahudisin Musa, ulusun azap çekiyor, atalarının dinini yeniden diriltmek, Akenaton'un ulu niyetini gerçekleştirmek istiyorlar."

"Mısır'daki Yahudiler mutludur. İyi kazanıyor ve iyi besleniyorlar."

"Maddi olanaklar onlar için yeterli değil."

"Mademki böyle düşünüyorsun, onların peygamberi ol!"

"Ben sadece bir Libyalıyım. Ne senin otoritene, ne de senin parıltınasahibim."

"Sen çığının birisin Ofır! Yahudileri Ramses'e düşman etmek, onların ortadan kaldırılmalarıyla sonuçlanır. Onlardan hiçbiri başkaldırmak ve bu ülkeyi terk etmek istemez. Bense, büyük bir hükümdarlık kuracağı belli olan bir Firavun'un arkadaşayım."

"Senin içinde bir ateş yanıyor Musa, tıpkı Akenaton'un yüreğinde yanan ateş gibi. Onun idealini paylaşıyorlar kaybolmadılar ve yeniden bir araya gelmeye başladılar."

"Lita ile sen yalnız değil misiniz yani?"

"Çok dikkatli davranmamız gerekiyor, ama her geçen gün çok değerli dostlar ediniyoruz. Akenaton'un dini, geleceğin dinidir."

"Ramses aynı fikirde değildir."

"Mademki sen onun arkadaşısın Musa, onu ikna etmek sana düşer."

"Benim ikna olduğumu mu varsayıyorsun?"

"Yahudiler bütün dünyaya tek tanrının üstünlüğünü kabul edecekler ve sen de onların önderi olacaksın."

"Gelecekle ilgili bu tahminin gülünç!"

"Gerçekleşecek."

"Krala karşı gelmek için en küçük bir niyetim yok."

"Bizim yolumuzdan çekilsin. Böylece canını kurtarmış olur."

"Saçma sapan şeyler söylemeyi bırak Ofir ve ÷lkene dön."

"Yeni dünya henüz yok, onu sen yaratacaksın."

"Benim başka tasarılarım var."

"Tek bir tanrıya inanıyorsun, değil mi?"

Musa'nın kafası karıştı.

"Sana yanıt vermek zorunda değilim."

"Alın yazından kaçma."

"Yıkıl karşımdan Ofir."

Musa kapıya doğru yürüdü. Büyücü onu engellemedi.

"Yılanlar yuvalarına girdi," dedi. "Korkmadan çıkabilirsin."

"Elveda Ofir."

"Yakında görüşürüz Musa."

Rahip Bakhen, gün doğmadan az önce görev yaptığı binadan çıktı, kıllı vücudunu yıkadı, üzerine beyaz bir peştamal sardı ve elinde ufak bir küple kutsal göle doğru yürüdü. Gölün üzerinde on kadar kırlangıç, doğan günü haber vermek için uçuşuyorlardı. Dört köşesindeki taş merdivenlerle girilen büyük gölde, hayatın bütün şekillerinin kaynağı olan enerji okyanusunun tükenmez suyu *Nunbu* lunuyordu. Bakhen oradan, çok değerli sudan bir parça alacak ve bu su, üstü kapalı tapınakta kutlanacak arınma ayinleri için kullanılacaktı.

"Beni hatırladın mı Bakhen?"

Bakhen, kendisine seslenen adama doğru başını çevirdi. Adamın üstünde 'safrahip'lerin giydiği sade bir elbise vardı.

"Ramses!..."

"Orduda, sen benim eğitimcimken karşılıklı dövüştük, sırayla da birbirimizi yendik."

Bakhen eğildi.

"Benim geçmişim çok gerilerde kaldı Majeste. Bugün, Karnak'a ait birisiyim."

Ahırların eski yöneticisi, kalın sesli, dört köşe yüzlü, kaba görünüşlü, sevimsiz adam gitmiş, yerine yeni görevinin gereğine uygun bir insan gelmişti.

"Karnak, krala ait değil midir?"

"Aksini kim söylüyor?"

"Senin huzurunu bozduğum için üzgünüm Bakhen, ama dostum musun, düşmanım mısın, bunu bilmek zorundayım."

"Niye Firavun'a karşı olayım?"

"Amon başrahibi bana savaş açtı, bilmiyor musun?"

"Bunlar devlet ileri gelenleri arasındaki her zamanki anlaşmazlıklar..."

"Anlamsız sözcüklerin ardına saklanma Bakhen. Bu ülkede iki efendiye yer yok."

Eski eğitimci ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilemez durumdaydı.

"Yakında terfi ettim ve ben..."

"Sen benim dostumsun Bakhen, yürüttüğüm savaşta da benim yanımda olmalısın."

"Ne şekilde?"

"Mısır'daki öteki tapınaklar gibi burada da doğruluk hâkim olmalıdır. Ama durum böyle değilse, senin tepkin ne olacak."

"Atları terbiye eder gibi suçluların dayaktan pestilini çıkarırım!"

"Benim senden istediğim yardım Bakhen. Bana burada hiç kimsenin Maât yasasına ihanet etmediğine dair kesin bilgiler getir."

Ramses uzaklaştı. Kötülüklerden arınmak için gölden su almaya gelen öteki rahipler gibi düzgün adımlarla göl boyunca yürüdü.

Bakhen hemen bir karar verecek durumda değildi. Karnak onun yuvası, içinde yaşamaktan hoşlandığı dünyası olmuştu. Ama Firavun'un iradesinin, her şeyin üstünde olan kutsal bir değeri yok muydu?

Teb'de, Suriyeli tüccar Raya, kentin ortasında üç dükkân satın almıştı. Soylu ailelerin aşçıları onun dükkânından üstün kaliteli et konserveleri satın almaya geliyor, hanımefendileri ise güzel Asya vazolarına sahip olmak için birbirleriyle kapışıyordu.

Yas döneminin bitiminden sonra işler açılmıştı. Son derece kibar biri olan ve şöhretin doruğuna çıkan Raya, giderek artan sadık müşterilerine güvenebilirdi. Raya, yanında çalışanları kutlamayı ve maaşlarını artırmayı hiç aksatmıyor, buna karşılık onlar da patronlarını habire övgülere boğup toplumdaki yerini daha da pekiştiriyorlardı.

İnce sakalını düzeltmek için gelen berber gittikten sonra Raya hesaplarının üzerine eğilmiş, kimsenin kendisini rahatsız etmemesini istemişti.

Tüccar alnındaki teri sildi. Yaz sıcağına dayanmakta zorluk çekiyordu. Parayla tuttuğu sarışın bir Yunan gencinin hükümdarın bürosuna girip Ramses'in öncelik verdiği dosyaların dökümünü yapma girişimi başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Aslında bu, göz göre göre meydana çıkan bir başarısızlıktı. Raya, Ramses ile Serama-

na'nın aldıkları güvenlik önlemlerinin ne derece sağlam olduğunu denemek istemişti. Ne yazık ki bu önlemler pek başarılı görünüyordu. Güvenilir bilgiler elde etmek için rüşvetin kesin sonuca götüren bir silah olduğunu bilmesine rağmen bu kolay olmayacaktı.

Suriyeli, kulağını bürosunun kapısına dayadı. Ara odadan hiç ses gelmiyordu. Demek ki kendisini izleyen bir casus yoktu. Sırf tedbir olsun diye bir taburenin üzerine çıktı ve ara duvara açılmış küçük bir deliğe sağ gözünü dayadı.

içine güven geldikten sonra ardiyeye girdi. Burada, Mısır'ın dostu olan Güney Suriye'den gelen kaymaktaşıdan yapılmış küçük vazolar duruyordu. Güzel hanımlar bu vazolara pek düşkün oldukları için, Raya onları teker teker satışa çıkarıyordu.

Boynunun altına belli belirsiz kırmızı bir nokta konmuş olan vazoyu aradı. Vazonun içinden aldığı ince uzun tahta parçasının üzerinde o malın özellikleri yazılıydı: yüksekliği, tepesindeki, ortasındaki ve altındaki genişliği, diğer ölçüleri ve değeri.

Raya bu sayıların içerdiği şifrelenmiş mesajı anlayabileceği bir dile çevirdi.

Hititli patronunun mesajı açıktı: Ramses'e karşı savaş, Şenar'ı destekle.

"Mükemmel bir parça," dedi Şenar.

Raya'nın önerdiği vazoyu büyük zevkle okşuyordu. Dükkânda ki diğer zengin müşteriler Ramses'in ağabeyinin verdiği üstünde bir fiyat teklif etmeye cesaret edemeyeceklerdi.

"Meslek sırrını kimselere kaptırmak istemeyen yaşlı bir sanatkârın başyapıtı bu vazo."

"Sana en cins sağmal ineklerden beş tane, abanoz ağacından bir karyola, sekiz sandalye, yirmi çift sandalet ve bronzdan bir ayna teklif ediyorum."

Raya eğildi.

"Çok cömertsiniz saygıdeğer efendim. Mührünüzü defterime basmak şerefini bana bahşeder misiniz?"

Tüccar, Şenar'ı dükkânın arkasına davet etti. Orada kimse tarafından duyulmadan konuşabilirlerdi.

"Eşsiz bir haberim var: Yabancı dostlarımız girişimlerinizi çok takdir ediyorlar ve size destek olmaya karar verdiler."

"Öne sürdükleri koşullar?"

"Ne koşulları var, ne de kısıtlamaları."

"Bu anlattıkların bir hayal mi?"

"Görüşmeler daha sonra yapılacak. Şimdilik prensipte anlaşmak söz konusu. Bunu büyük bir zafer olarak saymalısınız. Tebrikler saygıdeğer efendim: Henüz gidilecek yol çok uzun olsa da, ülkenin gelecekteki efendisiyle konuştuğum duygusunu taşıyorum."

Şenar sarhoş gibi olmuştu. Hititlerle yapılan bu gizli anlaşma öldürücü bir zehir gibi etkili ve tehlikeliydi. Şimdi Mısır'a ve kendisine zarar vermeden Ramses'i yok etmek için ne yapması gerektiğini düşünmek ona düşüyordu. Tıpkı derin bir uçurum üzerindeki bir cambazın tecrübesi gerekliydi. Şenar bu işi yapabilecek yeteneğe sahip olduğu kanısındaydı.

Raya:

"Mesajınız nedir?" diye sordu.

"Minnettarlığımı iletin ve durup dinlenmeden çalıştığımı belirtin... Dışişleri Bakanı olarak."

Suriyelinin yüzünde bir şaşkınlık ifadesi belirdi.

"Bu görevi elde ettiniz mi?"

"Çok sıkı bir gözetim altında."

"Bu durumu iyi bir biçimde kullanacağınız konusunda dostlarım ve ben size güveniyoruz."

"Dostların, Mısır'ın koruması altındaki en zayıf bölgelere baskınlarını sürdürmekten hiç çekinmesinler, prensleri ve kabileleri satın alsınlar ve uydurdukları dedikoduları olabildiğince yoğun bir biçimde yaysınlar."

"Ne tür dedikoduları?"

"Hitit sınırına yakın toprakların fethedileceği, Suriye'nin tamamının Hitit'e bağlanacağı, Lübnan limanlarının işgal edileceği, Mısır dışında bulunan Mısırlı askerlerin morallerinin bozuk olduğu... Ramses'i şaşkına çevirmek ve soğukkanlılığını yok etmek gerekir."

"Mükemmel stratejinizi alçakgönüllülükle onayladığımı söylemeye izin veriniz."

"Daha birçok fikrim var Raya. Dostların beni seçmekle yanılmadıklarını anlayacaklar."

"Sizi seçmelerinde kulunuzun önemsiz tavsiyesinin, bir parça olsa da etkili olduğunu düşünme cesaretini bağışlayınız."

"Resmi yoldan yapacağım ödemeye bir torba Nubye altını ekleyecek."

Şenar dükkânın arka odasından çıktı. Konumu, bir tüccarla uzun uzun konuşmasını engelliyordu. Yabancı vazolara karşı tutkunluğu herkesçe bilinse de.

Düşmanları Hititlerle gizlice bir anlaşma yaptığını diplomat Aşa'ya bildirmesi gerekiyor muydu? Hayır, böyle bir şey hata olurdu. Şenar, müttefiklerini birbirinden habersiz gruplara ayırmanın daha iyi olacağını düşündü. Böylece hem daha rahat hareket edebilir, hem de bazılarının yetersizliğini diğerleriyle kapatabilirdi.

Ana Kraliçe Tuya, çınar ağacının gölgesinde oturmuş, Seti'nin hükümdarlığı sırasında gerçekleşen tarihsel olayları yazıyordu. Mısır'ın barış ve mutluluğu tanıdığı bu yıllarda yaşanmış bütün başarıları anımsıyordu. Kocasının düşüncelerinden ve davranışlarından her biri hafızasına kazınmıştı. Seti'nin umutları kadar kaygılarını da hatırlamaya özen göstermiş, ikisinin de ruhunun birleştiği yakın anılarının anılarını aklından çıkarmamıştı.

Tuya'nın narin bedeninde Seti yaşamayı sürdürüyordu.

Ramses'in yanına geldiğini gören Tuya, ölen kralın gücünün hiç bozulmadan oğlunda da devam ettiğini fark etti. Genç Firavun'un kişiliğinde, birçok insanları özendiren bir hal vardı. Sanki bir diki-litaş gibi, yekpare mermerden yontulmuş gibiydi. Her türlü fırtına ya dayanacak gibi görünüyordu. Gençliğinin gücü bu yenilmez görünüşünü daha da perçinliyordu.

Ramses annesinin ellerini öpüp sağ tarafına oturdu.

"Bütün gün yazıyorsun."

"Geceleri de yazıyorum. Bir tek ayrıntıyı unutacak olsam beni bağışlar mıydın? Kaygılı görünüyorsun."

Tuya oğlunun ruhsal durumunu hemen anlıyordu.

"Amon başrahibi kralın otoritesine karşı meydan okuyor."

"Seti bunu öngörmüştü. Er geç bu çatışma kaçınılmazdı."

"Babam nasıl davranırdı?"

"Sen de çok iyi biliyorsun? Sadece bir tek çözüm yolu var."

"Nefertari farklı bir şey söylemiyor."

"O, Mısır'ın kraliçesi Ramses, kraliçe olarak Yasa'nın koruyucusudur."

"İlmlı davranmayı öğütlemıyor musun?"

"Ülkenin bütünlüğünü korumak gerektiğı zaman, ılımlı davranış geçerliliğini yitirir."

"Amon'un başrahibini görevinin başından kovmak korkunç çalkantılara neden olur."

"Hükümdar kim oğlum: sen mi, o mu?"

Sıra halindeki eşekler, başlarında ilerleyen gri renkli yaşlı eşeğin yönetiminde Karnak surlarından içeri girdi. Yaşlı eşek, dokuma atölyelerinden tapınağa giden yolun her bir karışını çok iyi tanıyor-du ve liderliği altındaki diğerlerinin düzenli adımlarla kendisini takip etmesini sağlıyordu.

Gelen mal çoktu. Bakhen, bu malları teslim alıp depolara yerleştirmek için bir başka rahiple birlikte çalışmak üzere görevlendirilmişti. Ayin giysileri yapılmak üzere dokunmuş keten kumaşların, numaraları, nereden geldikleri ve kaliteleri sicil defterine yazılıyordu.

Bakhen'in kısa boylu, sinsî suratlı olan meslektaş:

"Çok güzel mal," dedi. "Burada yeni misin?"

"Birkaç aylık."

"Karnak'taki yaşam hoşuna gidiyor mu?"

"Ben de bundan farklısını beklemiyordum."

"Tapındaki hizmetinin dışındaki mesleğin ne?"

"Geçmişimi geride bıraktım. Artık bu görevi ölene dek sürdürmek niyetindeyim."

"Ben, iki aydır buradaki depolarda çalışıyorum. Kentteki görevim ise yolcu taşıyan tekneleri kontrol etmek... O iş pek yorucu değil... Burada ise, aksine soluk almadan çalışıyoruz!"

"Neden burada çalışıyorsun o zaman?"

"Bu beni ilgilendirir. Ben birinci kalite kumaşlarla ilgileneceğim, sen de ötekilerle."

Eşeğin birinin yükü indirilir indirilmez, depo memurları, kumaşları yüklü bir kazağın üzerine özenle üstüste yayıyorlardı. Bakhen kazağın içindekileri yokluyor ve küçük bir yazı tahtasının üzerine teslim tarihini yazmayı unutmaksızın kaydediyordu. Meslektaşının az çalıştığını ve zamanının çoğunu, gözetlenmekten korkarçasına çevresine bakınmakla geçirdiğini fark etmişti.

"Susadım," dedi rahip. "Su içmek ister misin?"

"Memnuniyetle."

Sinsi suratlı rahip gözden kayboldu. Bakhen, meslektaşının gri eşeğin üstün koyduğu yazı tahtasına bir göz attı.

Tahtada, birinci kalite ketenin teslimiyle hiç ilgisi olmayan uyduruk birkaç hiyeroglif işaretinden başka bir şey yoktu.

Rahip bir bardak soğuk suyla geri döndüğü zaman Bakhen işine başlamıştı.

"Al, iyi gelir... Bizi bu cehennem sıcaklığında çalıştırmaları insanlık dışı bir şey."

"Eşekler şikâyetçi değil."

"Sen de hiçbir şeyi ciddiye almayan adamsın, hani!"

"Birazdan işin bitecek nasıl olsa."

"Sen öyle san! Daha bunların depolara yerleştirilmesine göz kulak olmam lazım."

"Peki bu tahtaları ne yapacağız?"

"Seninkini bana ver. Benimkiyle birlikte sicil bürosuna teslim ederim."

"Depolar uzakta mı?"

"Pek değil, ama gene de biraz yürümek gerekiyor."

"İşleri bölüşelim; tahtaları ben götürürüm."

"Hayır, hayır! Seni tanımazlar bürodakiler."

"Kendimi tanıtmak için bundan iyi fırsat olur mu?"

"Onların bazı alışkanlıkları vardır ve değiştirmek istemezler."

"Alışkanlıklar zararlı değil midir?"

"Teklifine teşekkür ederim, ama ben çaresine bakarım."

Bakhen'in meslektaşı heyecanlanmıştı. Tahtasını Bakhen'nin göremeyeceği biçimde kenara çekti.

"Ne o, bir yerine kramp mı girdi arkadaşım?"

"Hayır, iyiyim."

"Kuşkumu gider benim: yazı yazmasını biliyor musun?"

Onuru yaralanan rahip, Bakhen'e doğru döndü.

"Bu soru neden icap etti?"

"Eşeğin üzerindeki yazı tahtanı gördüm."

"Çok meraklısın..."

"Bazen meraklı olmak gerekir. istersen gerekenleri ben yazayım. Yoksa senin tahtan kabul edilmeyecek ve başını derde sokacaktır."

"Anlamaz gibi davranma Bakhen."

"Neyi anlamam gerekiyor?"

"Uzattın ama! Anladık, sen de kendine pay istiyorsun... Bu hakkın tabii ama sen de hiç vakit kaybetmiyorsun!"

"Ne demek istiyorsun?"

Sinsi suratlı rahip, Bakhen'e sokuldu ve alçak sesle konuştu.

"Bu tapınak çok zengin, çok. Biz de paçamızı kurtarmaya bakıyoruz. Birkaç parça keten kumaş eksik olsa Karnak batmaz. Biz de onları iyi müşterilere satarak yolumuzu buluruz. Anladın mı?"

"Sicil bürosu da bu işe ortak mı?"

"Sadece bir kâtip ile iki depo memuru. Keten kumaşlar kaydedilmediği için yok sayılır. Biz de onları gizlice satarız."

"Yakalanmaktan korkmuyor musun?"

"Meraklanma."

"Peki ya âmirler?"

"Âmirlerin derdi başlarından aşkın. Zaten onların bu işe göz yummadığını kim söyledi? Şimdi söyle bakalım ne kadar yüzde istersin."

"Şey... olabildiğince fazla."

"Sen de sıkı adammışsın ha! İyi bir ekip oluşturacağız. Birkaç yıl sonra küçük bir servetin sahibi olacak ve buraya çalışmaya gelme ihtiyacını duymayacağız. Bu teslimatı bitirelim mi?"

Bakhen baş işaretiyle onay verdi.

Nefertari başını Ramses'in omzuna koydu. Yeni doğan güneş, sabahın güçlü parlaklığı ile onların odasını aydınlatıyordu. İkisi de her gün gerçekleşen bu mucizeye, ışığın karanlıklara karşı durmadan yenilenen zaferine saygı duyuyorlardı. Gün doğuşunu kutlayan kral ve kraliçe, güneş kayığının yeraltında yaptığı yolculuğu ve her gece tanrıların evreni yok etmeye çalışan dev gibi ejderhaya karşı yaptığı savaşı hatırlıyorlardı.

"Senin büyüne ihtiyacım var Nefertari. Bugün zor bir gün geçireceğiz."

"Annen benim düşüncemi paylaşıyor mu?"

"İkiniz birbirinizin işini kolaylaştırıyorsunuz."

Nefertari gülümseyerek:

"Görüşlerimiz hep aynı oluyor," diye itirafetti.

"Kanıtlarınız beni ikna etti. Bugün Amon başrahibini görevinden alacağım."

"Neden bugüne kadar bekledin?"

"Yönetimin kötü olduğunu belirleyecek bir kanıt gerekiyordu."

"Bu kanıtı elde edebildin mi?"

"Benim eski eğitimcim Bakhen şu anda Karnak'ta rahip. Bakhen işin içinde Karnak memurlarının birçoğunun da bulunduğu bir keten kumaş kaçakçılığını ortaya çıkardı. Ya başrahip de bu kaçakçılığa karışmıştır ya da emrindeki memurları denetlemiyor. İki durumda da bu tapınağın başında bulunmaya layık görülüyor."

"Bakhen dediğin bu adam güvenilir bir kimse mi?"

"Gençtir, ama Karnak onun tüm yaşantısı oldu. Böyle bir hırsızlığın olduğunu öğrenmesi onu gerçek bir umutsuzluğa sürükledi. Susma hakkına sahip olmadığını biliyor, ama gerçeği elde edebilmek için sözcüklerini cımbızla çıkarmak zorunda kaldım. Bakhen ne ihbarcı, ne de ihtiraslı biridir."

"Başrahibi ne zaman göreceksin?"

"Bu sabah. Karşılaşmamız çok gergin olacak, sorumluluğu kabul etmeyecek ve ortada bir adaletsizlik olduğunu bağırıp çağırarak söyleyecek."

"Neden korkuyorsun?"

"Tapınağın bütün ekonomik etkinliklerini felce uğratmasından ve kısa bir süre de olsa besin dağıtımını karmakarışık etmesinden korkuyorum. Ülkenin bölünme tehlikesinden sakınmak için ödenecek bedel bu olacak."

Ramses'in düşünceli hali Nefertari'yi duygulandırdı. O, can sıkıcı hasmından kurtulmak isteyen bir hükümdar değil, karşılaşacağı bütün tehlikelere rağmen İki Ülke'nin birliğinin korunması gerektiğinin bilincine varmış bir Firavun'du.

Nefertari dalgın bir ifadeyle:

"Sana bir itirafta bulunacağım," dedi.

"Karnak'ta kendin de mi bir araştırma yaptın?"

"Böyle bir şey yok."

"Öyleyse annem yapmıştır ve seni bir mesaj göndermek için kullanıyor."

"Bu da değil."

"Bu itiraftan benim başrahiple görüşmemle ilgisi var mı?"

"Hayır, ama belki de devlet yönetimiyle ilgilidir."

"Beni bekletecek misin?"

"Birkaç ay daha... Hamileyim."

Ramses Nefertari'yi kollarıyla sardı. Ramses'in kaba gücü birden koruyucu bir güce dönüşmüştü.

"Krallığın en iyi doktorlarının her saniye seninle meşgul olmalarını istiyorum."

"Endişelenme."

"Nasıl endişelenmem? Çocuğumuzun güzel ve güçlü kuvvetli olacağını umuyorum, ama senin hayatın ve sağlığın her şeyden daha önemlidir."

"Hiçbir bakımdan mahrum kalmayacağım."

"Şu andan itibaren çalışma hızını azaltmanı sana emredebilir miyim?"

"Tembel bir kraliçeyi hoşgörüyü karşılar mısın?"

Ramses sabırsızlanıyordu. Başrahibin gecikmesi giderek onur kırıcı oluyordu. Geç kalışım mazur gösterecek ne gibi bir özür duyuracaktı? Bakhen'in ortaya çıkardığı kaçakçılıktan haberi olduyorsa şayet, delilleri ortadan kaldırıp suçluları ve aleyhte tanıkları uzaklaştırarak idari soruşturmayı örtbas etmek isteyebilirdi belki. Bu savsaklama manevraları, sonunda durumu başrahibin daha da aleyhine çevirebilirdi.

Güneş gökte en yüksek noktaya ulaştığında, Amon'un dördüncü kâhini görüşme isteğinde bulundu. Kral onu hemen kabul etti.

"Amon'un başrahibi nerede?"

"Az önce öldü Majeste."

Firavun'un emri üzerine meclis toplandı. Toplantıya Karnak'taki Amon tapınağının ikinci, üçüncü ve dördüncü kâhinleri ile Mısır'ın bellibaşlı tapınaklarının başrahipleri ve başrahibeleri katılmışlardı. Dendera ile Athribis tapınaklarının başrahipleri toplantıya katılamamışlardı. Birincisi yolculuk yapamayacak kadar yaşlı olduğu, ikincisi de hastalığı nedeniyle evinden çıkacak durumda olmadığı için toplantıya gelememişlerdi, ama yerlerine tam yetkili iki delege göndermişlerdi.

Kral adına ayinleri yönetmekle yükümlü olan bu ileri yaştaki erkekler ve kadınlar 'Anıtı ışık gibi aydınlatan kişi' diye adlandırılan Tutmosis III'ün tapınağının salonlarında toplanmışlardı. Amon'un yeni başrahipleri burada seçilir ve görevlerinin yükümlülüklerini öğrenirlerdi.

Ramses:

"Karnak'ın başrahibini seçmek için size danışma ihtiyacını duy-dum," dedi.

Çoğunluğu başlarını sallayarak onayladılar. Yeni Firavun belki de söylendiği gibi aksi biri değildi.

Memfis'in başrahibi:

"Bu görev yasal olarak ikinci kâhine düşmez mi?" diye sordu.

"Kıdemin yeterli bir ölçü olduğunu sanmıyorum."

Amon'un üçüncü kâhini:

"Majesteleri'ni bir konuda uyarabilir miyim?" diye araya girdi.

"Dinle ilgili konularda dışarıdan gelen yeni bir kimseye sorumluluk vermek kuşkusuz olasıdır, ama Karnak'ın yönetim kadrosunda böylesine değişiklik yapmak hata olur. Tecrübe ile saygınlık ağır basmalı ve ödüllendirilmelidir."

"Saygınlık dediğimiz bu konu üzerinde konuşalım! Birinci kalite keten kumaşların kaçakçılığının yapıldığını ve bu kaçakçılığın kaynağının Karnak'ın içinde bulunduğunu biliyor musunuz?"

Kralın bu sözleri büyük bir şaşkınlığa neden oldu.

"Sorumlular tutuklandı ve dokuma atölyelerinde çalışmaya mahkûm edildiler. Artık bunlar, geçici unvanla da olsa hiçbir tapınağa kabul edilmeyecekler."

"Müteveffa başrahibin bu sorumlulukla ne ilişkisi var?"

"Yok gibi görünüyor, ama mabedin bugünkü yöneticileri arasından yeni başrahibi neden seçmediğimi anlıyorsunuzdur."

Ramses'in beklenmedik açıklamalarından sonra uzun bir sessizlik oldu.

Heliopolis başrahibi:

"Majesteleri'nin düşündüğü bir ad var mı?" diye sordu.

"Bu meclisten ciddi bir teklifbekliyorum."

"Bize ne kadar zaman veriyorsunuz?"

"Geleneklere uygun olarak kraliçe ve saray mensuplarının birçoğu ile birlikte belirli sayıda kent ve tapmağı ziyaret etmek zorundayım. Döner dönmez bana görüşmenizin sonucunu bildirirsiniz."

Ramses, hükümdarlığının ilk yılında yapılması gereken geleneksel Mısır gezisine çıkmadan önce Teb'in batı kıyısındaki Gurna tapınağına gitti. Bu tapınakta babası Seti'nin ölümsüz gücü *Ka* için her gün ayin yapılıyordu. Bu iş için özel yetiştirilmiş rahipler sunakları et, ekmek, sebze ve meyvelerle donatıyor ve müteveffa kralın ruhunun yeryüzündeki sürekliliğini sağlamak için uzun dualar okuyorlardı.

Kral, sonsuza kadar genç kalacak olan babasını tanrıların karşısında dururken gösteren kabartmayı seyretti. Babasından, taşın içinden çıkmasını, duvardan fışkırmasını ve onu kucaklayarak yıldızlaşmış bir hükümdarın gücünü kendisine aktarmasını istedi.

Günler geçtikçe Ramses babasının yokluğunu, daha yoğun bir biçimde yaşıyordu. Bu tıpkı bir deneme ve bir çağrı gibiydi. Denemeydi, çünkü güvenilir ve yürekli bir rehberden öğüt alamıyordu; çağrıydı, çünkü ölen babasının her sözü düşüncelerinde canlılığını koruyor ve engeller ne olursa olsun bir adım daha atmasını ona buyuruyordu.

Zengin soylular, sanatkârlar ve ev kadınları da dahil olmak üzere, Teb'de oturan hemen hemen herkesin, kapı eşiklerinde çene ça-

larken aklına hep aynı soru takılıyordu: Ramses ile Nefertari, **İki Ülke'yi** birlikte dolaşmak ve Firavun'un tanrıların tümü ile yapacağı birleşmeyi onaylamak için saray halkından kimleri yanlarında götüreceklerdi?

Herkes ya sarayda tanıdığı bir memurdan ya da yetkili bir kişiden yapılacak yolculuk hakkında bilgi edinmeye çalışıyordu. Güvenilir kaynaklara göre kraliyet filosu önce güneye, Assuan'a kadar gidecek, sonra da Nil'in akışına uyarak kuzeye Delta'ya kadar uzanacaktı. Mürettebata gerekli talimat verilmişti: Yoğun gayret göstererek hızlı gidilecek, uğranılan iskelelerde kısa süre kalınacaktı. Ama herkes bu geleneksel yolculuğun gerçekleştirilmesine sevinmiyordu. Böylelikle kral ve kraliçe, sonsuza kadar yaşayacak olan Maât yasası ile uyum sağlamak amacıyla kurdukları hâkimiyeti tescil etmiş olacaktı.

Ameni, filo yola çıkar çıkmaz, bir yığın kalın dosyayı incelemesi için Ramses'e sundu. Bu dosyalarda yerleşim birimlerinin belediye başkanları, tapınakların ileri gelenleri, eyalet valileri hakkında ayrıntılı bilgiler vardı. Kralın kiminle karşılaşacağını önceden bilmesi gerekliydi. Kralın özel sekreteri, her önemli kişinin özgeçmişini, aile durumunu, tutkularını, öteki ünlü kişilerle ilişkilerini kaydetmişti. Elde edilen bilgiler arasından biraz kuşkulu ya da dedikodulara bakıp da doğrulanamamış olanlarını **Ameni** belirtmişti.

Ramses:

"Bu hazineyi ele geçirmek için kaç gün ve gece harcadın?" diye sordu.

"Saymadım. Benim tek kaygım elde edeceğim bilgilerin gerçeği **aksettirmesi**ydi. Bu bilgiler olmasa ülkeyi nasıl yönetirsiniz?"

"Dosyalara şöyle bir göz atınca Şenar taraftarlarının zengin ve etkili kişileri olduklarını anladım."

"Bu sizce bir sürpriz mi?"

"Bu noktada, evet."

"Aynı miktarda insanı kendine bağlamak gerekir."

"Çok iyimsersin."

"Sen kralısın ve hükmetmek zorundasın. Geri kalan gevezelikten başka bir şey değildir."

"Sen hiç dinlenmeyecek misin?"

"Ölüm dinlenmek için yeterince uzun bir zaman; senin sandalet

taşıyıcın olduğum sürece senin yolunu açacağım. Kamp koltuğundan memnun musun?"

Firavun'un tahtadan yapılmış açılır kapanır iskemlesinin sağlam çerçeveli bir deri minderi ve uçları fildişi kakmalarla süslenmiş kalın ayakları vardı. Resmi törenler ve toplantılarda Firavun bu konfordan yararlanacaktı.

Ameni:

"Gemide size hizmet edecek maiyeti haremnden ince eleyip sık dokuyarak seçtim," dedi. "Yolculuk boyunca hiçbir eksiğiniz olmayacak. Yemekler saraydaki yemekler kalitesinde olacak."

"Doğrusu her şeyi düşünmüşsün!"

"Bir yandan iyi yemek yemek uzun ömürlü olmanın güvencesidir. Öte yandan az içmek enerjiyi ve zihnin bir konu üzerinde yoğunlaşma özelliğini korur. Hızlı posta servisiyle, duracağımız her kentin belediye başkanları ile başrahiplerine, yolculuğa katılan üyelerin barınmaları için uygun yer hazırlamalarım emrettim. Elbette ki kraliçe ve sen sarayda kalacaksınız."

"Nefertari ile ilgilendin mi?"

"Gereksiz bir soru. Eşinin hamileliği bir devlet işidir. Kamarası havalandırılıyor. Rahatça yolculuk edecek. Beş doktor sırayla nöbet tutacaklar. Sana her gün onun sağlığı hakkında rapor verecekler. Ah! Geriye bir sıkıntı kalıyor."

"Karım konusunda mı?"

"Hayır, iskeleler konusunda. Elimde bazı kaygı verici haberler var. Bu haberler bazı iskelelerin kötü durumda olduklarını bildiriyor, ama ben kuşkuluyum. Benim düşünceme göre bazı eyalet yöneticileri, malzemelerinin bakımını sağlamak için ek para yardımı elde etmeye çalışıyorlar. Senin yolculuğun nedeniyle bu istekler yasa ve kurallara uygun, ama onların etkisinde kalmaman gerekir. Her saygın kişi para yardımının en çoğunu elde etmeye çalışacak ama sen ulus çıkarlarına öncelik vererek adaletli davranacaksın."

"Güney ve Kuzey vezirleriyle aran nasıl?"

"Onlara sorarsan berbat; bana sorarsan mükemmel. Bu insanlar iyi insanlar, ama çok ürkekler. Sürekli olarak yetkilerinin elinden alınması korkusuyla yaşıyorlar. Onları yerlerinde bırak, sana ihanet etmeyecekler."

"Bendüşünüyordumki..."

"Beni vezir tayin etmeyi mi? Sakın ha! Benim bugünkü görevim senin yararınadır. Vezirlik gibi idari bir hizmetin altında ezilmek yerine arka planda daha serbest hareket etmeyi tercih ederim."

"Konuklarımın arasında tepkiler var mı?"

"Yolculuğa katıldıkları için çok memnunar, ama Seramana'nın onları baştan aşağı araması ve sürekli olarak kuşkulu insanlarmış gibi gözlenmesi canlarını sıkımsı. Şikâyetlerini dinledim ve çabucak unuttuklarını gördüm. Bizim Sardunyalı görevini büyük bir özenle yapıyor."

"Köpeğimle aslanımı unutuyorsun."

"Rahat ol, karınları iyice doyuyor ve özel muhafız görevlerini en iyi bir biçimde yapıyorlar."

"Rom nasıl?"

"Öylesine mükemmel ki gören ezelden beri senin kâhyan olduğunu sanır. Onun sayesinde sarayın yönetimi mükemmel bir biçimde sağlanıyor. Önsezin seni yanıltmamış."

"Necem için de aynı şeyi söyler misin?"

"Yeni Tarım Bakanı rolünü gereğinden fazla ciddiye alıyor. Günde iki saat idare ile ilgili sorularıyla kafamın etini yiyor, sonra, ona görevinin gereklerini öğreten, eski bakanın teknik danışmanlarıyla odasına kapanıyor... Bu yolculuk sırasında kafasını kaldırıp da bir manzara seyredeceğini sanmıyorum!"

"Ya benim sevgili ağabeyim?"

"Şenar'ın gemisi tıpkı bir yüzen saray. Yeni Dışişleri Bakanı'nın sofrası herkese açık ve Ramses'in Mısır'ına parlak bir gelecek vaat ediyor."

"Hâlâ beni tedavi edilemez safbiri olarak mı görüyor?"

Ameni:

"Gerçek daha çapraşık," dedi. "Bu görevi elde ettikten sonra Şenar gerçekten işe boğulmuş görünüyor."

"Şenar'ın bizim müttefikimiz olacağını da düşünebilir misin?"

"Onun karakter yapısına bakarsak, elbetteki hayır, ama insanoğlu zekidir, kurnazdır, sınırlarının ne olduğunu bilir. Onun iktidar susuzluğunu giderdin ve sahnenin önünde yer almasına izin verdin. Zengin ve pohpohlanmış saygın bir kişi olarak belki de yattır?"

"Umarım tanrılar seni duyuyordur!"

"Sen yatıp uyumalısın, yarın yorucu bir gün olacak; ondan az olmayan görüşme ve üç kabul töreni. Yatağından memnun musun?"

Kral, 'Daha sadesi de olabilirdi,' diye düşündü: Baş dayamak için bir arkalık, çapraz düğümlenmiş kenevir yumaklarından yapılmış bir şilte ve ahşap bir somya, uçlarında aslan pençeleri bulunan dört ayak, kantaronotu ve lotuslarla bezenmiş bir ayak basma yeri.

Kralın özel sekreteri:

"Biraz daha yumuşak yastık koymak gerek," dedi.

"Bir tanesi bana yeter."

"Olur mu öyle şey! Şu sefaletle bak..."

Ameni yatağın baş tarafına konmuş yastığı aldı.

Kasılmıştı. Geriçekildi.

Siyah bir akrep, rahatsız edilmenin öfkesiyle saldırıya geçmek üzereydi.

Seramana'yı yatıştırmak Ramses'e düştü. Özel muhafız kıtası komutanı, akrebin hükümdarın odasına nasıl sokulduğunu anlayamıyordu. Hizmetçileri sıkı bir sorgulamadan geçirmiş, ama hiçbir sonuç alamamıştı.

Sardunyalı:

"Hiçbiri suçlu değil," dedi, "kâhyanızı sorguya çekmek gerek."

Ramses karşı çıkmadı.

Rom, Seramana'dan pek hazzetmiyordu, ama hükümdar, Sardunyalının sorularına kem küm etmeden yanıt vermesini istediği zaman hiç itiraz etmedi.

"Bu odaya girme izni alan kaç kişi var?"

"Beş. Yani... daimi çalışanlardan beş kişi."

"Bu ne demek oluyor?"

"Bazen bazı iskelelerde geçici görevle bir ya da iki kişiyi işe alıyorum."

"Ya son iskelede?"

"Evet, birini işe aldım. Çarşafı taşıması ve çamaşırcıya götürmesi için."

"Adı neydi?"

"Ücret defterimde yazılıdır."

Kral:

"İşe yaramaz," dedi. "Bu adam yanlış bir ad vermiştir. Üstelik geri dönüp de onu arayacak zamanımız yok."

Seramana parlarcasına:

"Bu çalışma tarzını bilmiyordum!" dedi. "Benim aldığım güvenlik önlemlerini sıfıra indiriyor!"

Rom, şaşkın bir ifadeyle:

"Ne oldu?" diye sordu.

"Sizin bilmeniz gerekmiyor! Bir dahaki sefere Majesteleri'nin gemisine binecek herkesi, general de olsa, rahip de olsa, temizlik işçisi de olsa tepeden tırnağa arayacağım!"

Rom başıyla onaylayan Ramses'e baktı.

"Ya... yemekler ne olacak?"

"Aşçılarımızdan biri benim gözümün önünde yemeklerin tadına bakacak."

"Nasıl isterseniz."

Rom kralın kamarasından çıktı. Çok öfkelenen Seramana yumruğunu kirislerden birine öylesine hızla vurdu ki ağaç çatırdadı.

Seramana:

"Bu akrep sizi öldürmezdi Majeste," dedi, "ama ateşiniz adama-kıllı yükselirdi."

"Ve yolculuğuma devam edemezdiniz... Başarısızlığım, tanrıların gözünden düşmem olarak yorumlanırdı. Onlar da bunu amaç edinmişlerdi."

Sardunyalı:

"Bir daha böyle bir olay olmayacak" diye, vaatte bulundu.

"Gerçek suçlunun kimliğini ortaya çıkaramadıkça korkarım gene olacak."

Seramana surat astı. Kral:

"Kuşkulandığın biri mi var?" diye sordu.

"İnsanlar bazen nankör oluyor."

"Daha açık konuşsana."

"Şu Rom... Şayet yalan söylediye ve kendi başına harekete geçiyorsa?"

"Bunu ortaya çıkarmak senin görevin değil mi?"

"Bana güvenebilirsiniz."

Kralla kraliçenin yolculuğu iskeleden iskeleye ilerledikçe görkemli bir zafere dönüştü. Ramses'in otoritesi ve Nefertari'nin çekici güzelliği, eyalet valilerini, başrahipleri ve diğer önemli kişileri kendine bağlamıştı. Ramses, Dışişleri Bakanlığı'na tayin ederek birçok saygın kişinin korkusunu giderdiği ağabeyine değer verdiğini göstermeyi hiç ihmal etmiyordu. Bir yandan kral ailesi birlik içindeydi ve iki kardeş el ele ilerliyorlardı; öte yandan Şenar'ın vatanseverliği ve güçlü iradesi, uygarlıklarını barbarların saldırılarından korumak için zorunlu olan savunma politikasını sürekli olarak garanti altına alıyordu.

Her etapta, kralla kraliçe, sadece varlığı heyecan ve saygı uyan-

dırmaya yeten Ana Kraliçe Tuya'ya saygılarını sundular. Narin, sessiz, daima geri çekilmesini bilen Tuya, geleneklerin ve devlet sürekliliğinin yeryüzündeki simgesi olarak oğlunun hükümdarlığını yaşılatıyordu.

Ünlü Osiris tapınağı Abidos'a yaklaşıırken, Ramses Aşa'yı geminin ön tarafına davet etti. Gün ve saat ne olursa olsun genç diplomat hep özenli ve soylu bir görünüm içindeydi.

"Bu yolculuk hoşuna gidiyor mu Aşa?"

"Majesteleri gönülleri fethediyor ve bu çok iyi."

"Bazılarının davranışları oldukça ikiyüzlü değil mi dersin?"

"Belki, ama önemli olan otoritenizi kabul etmeleri değil mi?"

"Şenar'ın tayini hakkında ne düşünüyorsun?"

"Çok şaşırtıcı oldu."

"Başka türlü söylersek, seni rahatsız etti."

"Hiçbir şey bana Firavun'un kararlarını eleştirme hakkım vermez."

"Kardeşimin yeteneksiz olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Şu andaki koşullarda diplomasi güç bir sanattır."

"Mısır'ın gücüne kim kafa tutmaya cüret edebilir?"

"Senin kendi ülkedeki kişisel zaferin, dış gerçeği maskeleyemelidir. Hitit düşmanı uyuşuk durmuyor. Senin değersiz bir hükümdar olmadığını bildiği için, belki de daha saldırgan bir tavır almadan önce konumunu güçlendirmeye çalışacak."

"Kesin kanıtların var mı?"

"Henüz varsayımlar söz konusudur."

"Bilmen gereken bir şey var Aşa. Ağabeyim Şenar resmi kabullerde ve şölenlerde çok rahat davranan, ülkemizi mükemmel bir şekilde temsil edebilen ve yüzeysel konuşmalarıyla yabancı büyükelçilerini hayran bırakan biri. Ama kötülük yapma ve komplo kurma gibi düşünceler onun iştahını kabartacaktır. Onun devletin iyi bir hizmetkârı olduğunu belirterek benimle işbirliği yapması bana kuşkulu görünüyor. İşte bu nedenle senin oynayacağın rol çok önemli olacak."

"Benden ne bekliyorsun?"

"Seni Yukarı ve Aşağı Mısır'ın gizli hizmetler servisinin şefi olarak tayin ediyorum. Senden öncekiler gibi görünürdeki görevin diplomatik kurye servisini yönetmek olacak, ama sonuç olarak Şenar'ın yazacağı belgeleri inceleyeceksin."

"Yani bana casusluk mu emrediyorsun?"

"Senin gizli görevlerinden biri de bu olacak."

"Şenar benden kuşulanmayacak mı?"

"Ona istediğini yapma özgürlüğü olmadığını anlattım. Sürekli olarak gözetim altında olduğunu bilerek, can sıkıcı davranışlar yapmaya kalkmayacaktır."

"Ya benim dikkatimden kaçarsa?"

"Sen çok beceriklisindir dostum."

Ramses, Abidos'un kutsal topraklarını görünce kalbi sızladı. Burada her şey Seti'yi hatırlatıyordu. Seti, kozmosun gücünü temsil eden Tanrı Set'in yeryüzündeki simgesiydi. Ve burada, Set tarafından öldürülen ve sonradan yeniden doğan kardeşi Tanrı Osiris'in adına büyük bir tapınak inşa ettirmişti. Ramses ve Nefertari, bu tapınakta yapılan ve Osiris'in gizemlerini kutlayan ayinlere katılmışlar, halkla paylaşmak görevini yüklendikleri ölümsüzlük inancını yüreklerinin en derinlerine kazımışlardı.

İskeleyle kadar uzanan kanalın iki yanında hiç kimse yoktu. Elbette bu kutsal topraklarda sadece Osiris'in dirilmesini simgeleyen bayramlar sırasında sevinçli kutlamalar yapıldı. Ama kraliyet filosunun karşılanmasındaki kayıtsızlık yolcuları hayrete düşürmüştü.

Elinde kılıcıyla iskeleyle ilk inen Seramana'ydı. Onun ardından Firavun'un yakın korumaları da çevresindeki yerlerini aldılar.

Sardunyalı:

"Bu hoşuma gitmedi," diye homurdandı.

Ramses ayağını iskeleyle bastı. Uzakta, bir sıra akasya ağacının arkasında Osiris tapınağı görünüyordu.

Seramana:

"Tehlikeye atılmayın," dedi. "Çevrenin kontrolünü bana bırakın."

Abidos'da kargaşa çıkaranlar vardı demek! Kral böylesine bir saygısızlığı kabul edemezdi.

Ramses:

"Savaş arabaları gelsin," diye emretti. "Başında ben bulunacağım."

"Majeste..."

Sardunyalı ısrarın **yararsız** olduğunu anladı. Böylesine akılsızca davranan bir hükümdarın güvenliği nasıl sağlanırdı?

Kralın bindiği savaş arabası iskele ile tapınağın surları arasında ki yolu büyük bir hızla katetti. Ramses ana giriş kapısının açık olduğunu görünce şaşırdı. Arabadan inen Ramses üstü açık avluya girdi.

Tapınağın cephesi yapı iskeleleriyle kaplıydı. Yerde babasını Osiris olarak simgeleyen heykeli yatıyordu. Aletler sağa sola saçılmıştı. Tek bir sanatkâr çalışmıyordu.

Şaşırp kalan Firavun, tapınağa girdi. Sunakların üzeri bomboştu ve hiçbir rahip dua okumuyordu.

Hiç kuşku yok ki tapınak terk edilmişti.

Ramses dışarı çıktı ve eşikte hareketsiz duran Seramana'ya seslendi.

"Bana hemen şantiye sorumlularını getir."

İç i rahat eden Sardunyalı fırladı.

Ramses'in öfkesi Abidos'un pırıl pırıl göğüne kadar yükseldi.

Tapınağın büyük avlusunda rahipler, devlet memurları, tapınağın bakımı ve işleyişi ile görevli sanatkârlar ve **ayinciler** toplanmışlardı. Hep birlikte eğildiler, dizlerini büküp burunlarını toprağa dokundurdular. Onları tembellikleri ve savsaklamaları yüzünden *azarlayan* hükümdarın güçlü sesi hepsini dehşete düşürmüştü.

Ramses hiçbir özürlerini kabul etmemişti. Nasıl olur da Abidos sorumluları bu denli utanç verici biçimde davranır ve Seti'nin ölümünün onların herhangi bir girişimde bulunmalarını engellediğini bahane olarak öne sürebilirdi? Böyle bir anlayış sürdüğü sürece, düzensizlik ve uyuşukluk en ufak bir fırsatta zihinleri egemenliği altına alır ve artık hiç kimse görevini düşünmezdi.

Herkes ağır cezalardan korkuyordu, ama genç Firavun, Seti'nin **Ka'sına** çifte sunuda bulunmalarını istemekle yetindi. Bir meyve bahçesi **yapmalarını**, ağaç **dikmelerini**, kapılarını yaldızla boyamalarını, tapınağın inşaatına devam etmelerini, heykelleri tamamlamalarını, her günkü ayinleri sürdürmelerini emretti ve Osiris'in sırlarını kutlamak için bir kayığın yapılmasını istedi. Tapınağın topraklarında çalışan köylüler tapınağa karşı olan bütün maddi yükümlülüklerinden başışık tutulacaklar ve tapınak, bu şekilde ihmal

edilmemek koşuluyla devletten alacağı yardımlarla birçok zenginliklere kavuşacaktı.

Büyük avlu sessizce boşaldı. Tapınak görevlileri kralın hoşgörüsünden dolayı çok sevindiler ve bir daha onu gazaba getirecek hiçbir şey yapmayacaklarına dair yemin ettiler.

Yatışan Ramses ortadaki küçük tapınağa, Abidos'un 'Gök'üne girdi. içerde karanlıkların ortasında gizli bir ışık parıldıyordu. Babasının ruhu ile düşünce ve duygu ortaklığını kurdu, yıldızlarla bütünleşti. Bu sırada güneş kayığı sonsuz yolculuğunu sürdürüyordu.

Şenar büyük bir sevinç içindeydi.

Ramses'i akreple zehirleme girişimi başarısızlıkla sona ermişti ermesine ama, kralın ağabeyi, kinden gözü dönmüş Sari'nin bu planının işleyeceğine zaten inanmamıştı. Ramses'i hasta edip güçten düşürmek kolay bir iş değildi. Ama bu tecrübe en azından, en sıkı güvenlik önlemlerinin bile bir zayıf noktası olabileceğini kanıtlamıştı.

Şenar büyük bir sevinç içindeydi, çünkü Aşa, çok mükemmel hazırlanmış bir akşam yemeğinin sonunda ona harika bir haber vermişti. Nil üzerinde kayar gibi giden geminin pruvasındaki iki adamın konuşmaları, şimdiden şarabı gereğinden fazla içen öteki konuklar tarafından duyulamazdı. Geminin doktoru kusan bir yüksek rütbeli memurla uğraşırken diğerleri de çevresinde toplanmıştı.

"Gizli servis şefi demek... Düş görmüyorum ya?"

"Tayinin gerçek."

"Aynı zamanda beni ispiyonlamakla da görevlendirildiniz sanırım?"

"Evet."

"Görünüşte, dizginler elimde olmayacak ve sadece sosyetik biri olmakla yetineceğim."

"Hükümdarın isteği de aynen böyle."

"istediğini yerine getirelim aziz dostum Aşa! Ben rolümü mükemmel bir biçimde oynarım. Yanlış anlamadıysam, siz, Hitit politikası konusunda kralın başlıca bilgi kaynağı olacaksınız."

"Muhtemelen."

"Aramızdaki ittifak sizin için hâlâ geçerli mi?"

"Her zamankinden daha fazla. Ramses despotun biri, bundan hiç kuşku yok. Başkalarını küçümsüyor ve sadece kendine inanıyor. Onun bu kendini beğenmişliği ülkeyi felakete sürükleyecek."

"Düşüncelerimiz hâlâ aynı yönde, ama bütün tehlikeleri göze almaya kararlı mısınız?"

"Benim durumum değişmedi."

"Neden Ramses'den bu derece nefret ediyorsunuz?"

"Çünkü o Ramses."

Dendera tapınağı yemyeşil bir kırın ortasına kurulmuştu. Güzel ve güleç yüzlü Tanrıça Hator'un bu tapınağı gökle yer arasındaki uyuma adanmış bir ezgi gibiydi. Tapınak surlarının çevresine dikilmiş çınar ağaçları ana bina ile ona bağlı ek binaları gölgeliyordu. Bu ek binalardan biri de müzik okuluydu. Hator rahibesi sıfatıyla, yıldızlar dansının sırlarına ermiş olan **Nefertari**, buraya uğrayacakları için çok seviniyor, ziyareti sırasında tapınakta birkaç saat dinsel düşüncelere dalabileceğim umuyordu. Kraliyet filosu, Abidos'da olanlardan sonra güneye dönmek zorunda kalmıştı, ama kraliçe yolda burayı ziyaret etme konusunda ısrarlı olmuştu.

Ramses Nefertari'ye endişeli göründü.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu Nefertari.

"**Amon** başrahipliğine kimi tayin edeceğimi. **Ameni** bana başlıca adayların dosyalarını verdi, ama hiçbiri beni memnun etmedi."

"Tuya'ya danıştın mı?"

"O da benim gibi düşünüyor. Bu adayların hepsi de Seti'nin ısırtaya çıkardığı adamlar ve durumdan yararlanmaya çalışıyorlar."

Nefertari, taşın üzerine şaşırtıcı bir sevimlilikle çizilmiş **Hator'un** yüzlerini seyretti. Birden kraliçenin bakışları garip bir ışığa takıldı.

"Nefertari..."

Nefertari, kafası gizli bir görüntüye takıldığı için yanıt vermedi. **Ramses**, ebediyen elinden kaçır ve sevimli yüzlü tanrıça tarafından tanrılar katına götürülür korkusuyla karısının elini tuttu. Kraliçe, rahatlamış olacak ki Firavun'un göğsüne sokuldu.

"Uzağa, çok uzaklara **gitmiştim**... Işıktan bir okyanus vardı ve ben ahenkli bir sesin verdiği mesajı dinliyordum."

"Ne diyordu?"

"Sana önerilen isimlerden hiçbirini kabul etme. **Amon'un** başrahibini arayıp bulmak bize düşüyor."

"Hiç vaktim yok."

"**Ahiretin** sesini dinle; Mısır kurulduğundan bu yana firavunlara ne yapmaları gerektiğini gösteren o değil mi?"

Tapmağın bahçesinde konser verecek olan müzisyenler ve şarkıcıların şefi kralla kraliçeyi karşıladı. Nefertari bu tadına doyum olmaz konseri zevkle izledi. Ramses ise, sabırsızlıktan yerinde duramıyordu. Amon başrahipliği görevine uygun, kişisel tutkuları olmayan birini bulması için yeni bir tanrısal esin mi gerekecekti?

Ramses, bu konuyu Ameni ile enine boyuna görüşmek için gemiye dönmeyi canı gönülden isterdi, ama tapınağı, atölyeleri ve depolan ziyaretten kaçınamadı. Her yerde düzen ve güzellik vardı.

Ramses kutsal gölün kenarında kaygılarını unuttu. Bahçenin sükûneti, süsen ve mavi kantaron çiçeği tarhlarının zarafeti, akşam duası için bir parça su almaya gelen rahibelerin oluşturduğu ayin alayı, en sıkıntılı insanı bile rahatlatırdı.

Yaşlı bir adam zararlı otları koparıp bir çuvalın içine dolduruyordu. Hareketleri yavaş, ama belirgindi. Bir dizini toprağa dayamış, sırtını kralla kraliçeye çevirmişti. Bu saygısız davranış aslında kınama cezasını hak ediyordu, ama adam işine öylesine dalmıştı ki kral onu rahatsız etmek istemedi.

Nefertari:

"Çiçekleriniz çok güzel," dedi.

Adam ters bir sesle:

"Ben onlarla şefkatle konuşurum," dedi. "Yoksa çiçekler eğri çikarlardı."

"Böyle bir olaya ben de şahit oldum."

"Öyle mi? Sizin gibi güzel bir kadın bahçeyle mi uğraşıyor?"

"Çalışma durumumun elverdiği nadir dinlenme zamanlarında bahçeyle uğraşırım."

"Sizin o kadar çok işiniz var mı?"

"Benim görevim bana çok az serbest zaman bırakır."

"Yoksa rahibelerin başrahibesi misiniz?"

"Bu görev benim görevlerimden bir tanesi."

"Başka görevleriniz de mi var? Ah! Affedersiniz... Sizi bu sorularımla böylesine rahatsız etmeye hiç hakkım yok. Aslında ortak çiçek sevgisi iki insanın tanışması için yeter. Başka soru sormaya gerek yok."

ihtiyar adam acıdan kıvrandı.

"Lanet sol dizim... Bazen beni öylesine kıvrandırıyor ki kalkarken çok zorluk çekiyorum."

Ramses ihtiyara kolunu uzattı.

"Teşekkür ederim, prensim... Böyle diyorum çünkü siz en azından bir prens olmalısınız?"

"Bu durumumuzla bahçeye bakmanız için sizi Dendera başrahibi mi zorladı?"

"Evet, o."

"Söylenene göre sert biriymiş ve şu anda yolculuk yapamayacak kadar hastaymış."

"Evet. Bu genç hanım gibi siz de çiçekleri sever misiniz?"

"Ağaç dikmek benim en çok sevdiğim eğlencedir. Başrahiple görüşmek isterdim."

"Hangi nedenle?"

"Çünkü Amon başrahipliği için Ramses'e bir aday belirleyecek rahipler meclisine katılmadı."

"Tanrıların bu yaşlı hizmetkârını çiçekleriyle uğraşması için rahat bırakır mıydınız?"

Ramses'in artık kuşkusu kalmamıştı: Bu bahçıvanın kılığına girerek saklanmaya çalışan adam başrahibin ta kendisiydi.

"Ağrıyan dizine rağmen, gemiye binip Teb'e kadar gidemeyecek durumda görünmüyor bana."

"Sağ omuzu hiç de iyi durumda değil, geçen yılların ağırlığı altında..."

"Dendera başrahibi yoksa talihinden memnun değil mi?"

"Bilakis Majeste. O bu tapınağın surlarının ortasında günlerini huzur içinde geçirmek istiyor."

"Ya Firavun bizzat ondan meclis toplantısına katılıp bilgilerinden meslektaşlarını yararlandırmasını isterse?"

"Şayet Firavun, genç yaşına rağmen insanları tanıma konusunda daha şimdiden tecrübeliyse, yaşlı bir adamı bunun gibi yorgunluklardan esirgeyecektir. Ramses, alçak duvarın üzerindeki bastonumu bana verecek mi?"

Ramses yaşlı adamın dediğini yaptı.

"Siz de görüyorsunuz Majeste: İhtiyar Nebu zorlukla yürüyor. Kim onu bahçesinden çıkmaya zorlama cesaretini gösterecek?"

"Dendera başrahibi olarak, Mısır kralına bir öğüt vermeyi kabul eder misiniz?"

"Benim yaşımdaki adamın susması daha iyidir."

"Bilge Ptah-hotep'in düşüncesi böyle değil. Onun özdeyişleri bizi piramitler zamanından beri besliyor. Sizin söyleyecekleriniz çok değerlidir ve ben onları işitmekten çok memnun olacağım. Sizce, **Amon** başrahipliği görevi için en uygun insan kimdir?"

"Ben bütün ömrümü Dendera'da geçirdim ve Teb'e hiç gitmedim. Devlet hiyerarşisi ile ilgili sorunlar benim hiç bilmediğim şeyler. Majesteleri beni bağışlasın, çünkü erken yatma alışkanlığım var."

Nefertari ile Ramses gecenin bir bölümünü, tapınağın terasında astronomi bilginleri ile geçirdiler. Karanlık gecenin göğünde binlerce ruh ve sonsuza dek sürecekt yıldızlar, görüneni görünmeze bağlayan eksenin üzerinde duran kutup yıldızının çevresinde toplanmışlardı.

Sonra karı koca, pencereleri kırlara bakan saraya geçtiler. Saray küçük ve köylü tarzı döşenmiş olsa da kuş sesleri ile birlikte gelen sabaha kadar geçirdikleri kısa gece onlar için bir cennet oldu. Nefertari, Ramses'in kollarında uyumuştı ve ikisi de mutluluk düşlelerini paylaşmışlardı.

Sabah ayinini yönetip zengin bir kahvaltı ettikten ve sarayın bitişindeki havuzda yüzdükten sonra Ramses ile Nefertari yola çıkmak için hazırlandılar. Rahipler onları selamladı. Ramses birden ayin alayının izlediği yoldan ayrıldı, kutsal göl yanındaki bahçeye gitti.

Nebu yere diz çökmüş, çiçeklerine göz kulak oluyordu.

"Kraliçeyi seviyor musunuz Nebu?"

"Nasıl bir yanıt vermemi bekliyorsunuz Majeste? O, güzelliğin ve zekânın bir simgesi."

"Peki, onun düşünceleri size anlamsız görünüyor mu?"

"Nedir o düşünceler?"

"Sizi bu huzurlu ortamdan koparmak zorunda olduğum için üzgünüm, ama sizi Teb'e götürmek zorundayım. İşte kraliçe de bunu istiyor."

"Ne amaçla Majeste?"

"Sizi Karnak'a başrahip olarak tayin etmek için."

Kraliyet filosu, Nil'in sularını aydınlatarak Karnak iskelesine yanaşırken bütün Teb coşkunun içindeydi. Ramses'in erken dönüşü ne anlama geliyordu? Birbirleriyle çelişkili dedikodular dört nala giden bir atın hızıyla bütün kente yayıldı. Bazılarına göre kral, Amon rahiplerini ortadan kaldırmak ve kenti taşra kasabalarından biri durumuna indirmek istiyordu. Başkalarına göre de kral yolculuğu sırasında hastalanmış, sarayında, can çekişmeye geliyordu. Genç Firavun'un göğre çıkması pek erken olmayacak mıydı? Demek ki tanrılar onun taşkınlıklarını cezasız bırakmamışlardı.

Hititlerin parayla tuttıkları Suriyeli casus Raya'nın beklemekten canı sıkılıyordu. İlk kez, elinde ciddi denecek bir haber yoktu. Böyle olmakla birlikte, ırmak boyunca başlıca yerleşim bölgelerinde bulunan hem gezginci, hem yerleşik tüccar şebekesi sayesinde, kralın nerelere gittiğini ve ne kararlar verdiğini Teb'den ayrılmasına gerek kalmadan kolayca öğrenmişti.

Raya, Ramses'in Güney Mısır'ın başkenti olan Teb'e acele dönüşünün nedenini bilmiyordu. Daha önceden belirlendiği gibi kral Abidos'da durmuş, ama kuzeye doğru yoluna devam edeceğine geri dönmüş ve Dendera'da birkaç saat kalmıştı.

Ramses'in ne yapacağı önceden bilinemezdi. Çok hızlı hareket ediyor ve danışmanlarına güvenmiyordu. Oysa onların gevezelik ve boşboğazlıkları Suriyelinin kulağına gelirdi. Raya çılgına dönmüştü. Genç hükümdar çok önemli bir hasımdı ve denetim altında tutulması güç biriydi. Şenar, elindeki silahları en iyi bir şekilde kullanmak için çok beceri göstermek zorundaydı. Açıkta bir çatışma durumunda Ramses'in hayal edemeyeceği kadar tehlikeli olabileceği gerçeğini aklından çıkaramazdı. Ama hiçbir şey yapmadan oturup beklemek de söz konusu olmazdı. Raya casus şebekesi içindeki yeteneksizleri ve uyuşukları ayıklamak için hemen harekete geçmeliydi.

Başında mavi tacı, üzerinde uzun kırmızı beyaz elbisesi, sağ elinde krallık asası ile Ramses görkemin ta kendisiydi. Meclis üyelerinin toplandıkları tapmak salonuna girdiği zaman tartışmalar kesildi.

"Bana teklif edeceğiniz bir isim var mı?"

Heliopolis başrahibi:

"Majeste," dedi, "görüşmeye devam ediyoruz."

"Görüşmeleriniz sona **ermiştir**. İşte yeni **Amon** başrahibi."

Bastonuna dayanan Nebu meclis salonuna girdi.

Sais başrahibesi:

"Nebu!" diye haykırdı. "Senin hasta olduğunu ve yolculuk yapacak durumda olmadığını **sanıyordum!**"

"Öyleydim, ama Ramses bir mucize yarattı."

Amon'un ikinci kâhini:

"Bu yaşınızda rahat bir emekliliği düşünmeniz gerekmez miydi?" diye itiraz etti. "**Karnak** ile Luksor'un yönetimi ezici bir **görevdir!**"

"Haklısınız, ama kralın iradesine kim karşı çıkacak?"

Ramses:

"Kararnamen taş a oyuldu bile," diye açıklamada bulundu. "Birçok dikilitaş **Nebu'nun** tayinini kamuya ilan **edecek**. İçinizden biri Nebu'nun bu yüksek göreve layık olmadığını söyleyebilir mi?"

İtiraz eden olmadı.

Ramses, Nebu'ya, iktidar simgeleri olan altın bir yüzük ve gümüş-altın karışımı bir âsâ verdi.

"Bundan böyle Amon'un başrahibisin. **Tapınağın** hazineleri ile ambarları senin emrinde olacak. Tapınağının ve arazilerinin başrahibi sıfatıyla titiz, namuslu ve dikkatli ol. Kendin için değil, tanrıların **Ka'sını** yüceltmek için çalış. Amon, insanların ruhlarını ve kalplerini okur, her insanın neyi sakladığını bilir. Şayet senden memnun olursa, senin en tepede kalmanı sağlar ve sana uzun bir ömür, mutlu bir yaşlılık verir. Maât yasasına saygılı olacağına ve görevlerini yerine getireceğine yemin eder misin?"

Nebu, Ramses'in önünde eğilerek:

"**Firavun'un** hayatı üzerine yemin ederim," dedi.

Amon'un ikinci, üçüncü kâhinleri öfkeli ve umutsuzdular. Ramses sadece onların başına, her istediğini kimseyi dinlemeden yapacak olan bir ihtiyarı getirmekle kalmamış, **Bakhen** adında

kim olduğu belirsiz bir adamı dördüncü kâhin olarak tayin etmiş-
ti! Kralın her istediğini gözü kapalı yapmaya hazır bu adam, ihti-
yarı gözetim altında tutacak ve **Karnak'ın** gerçek efendisi olacaktı.
Böylece Karnak'ın bağımsızlığı uzun yıllar boyunca yok olacaktı.

İki kâhinin, Mısır'ın en zengin arazileri üzerinde hak sahibi ol-
ma umutları tümenden yok olmuştu. Nebu ile **Bakhen** arasında tuza-
ğa düşürüldükleri için, mesleklerini yok sayarak er geç istifa etmek
zorunda kalacaklardı. Ne yapacaklarını bilemez bir duruma düş-
tükleri için kendilerine bir müttefik aradılar. Akıllarına Şenar geldi,
ama kralın ağabeyi, bakan olmayı kabul ederek **Firavun'un** davası-
nı benimsemiş olmuyor muydu?

Kaybedecek hiçbir şeyi kalmadığını düşünen ikinci kâhin, Ram-
ses'in kararına karşı olan rahiplerin tümü adına Şenar'la buluştu.
Balıklı bir gölün kenarında, iki direk arasına gerilmiş büyük bir
tentein altında kabul edildi. Hizmetçinin biri keçi boynuzu suyu
ikram etti ve çekildi. Şenar incelediği papirüsü rulo yaptı.

"Yüzünüz bana yabancı gelmedi..."

"Adım Doki ve Amon'un ikinci kâhiniyim."

Adam, Şenar'ın hiç hoşuna gitmemişti. Kısa boyu, kazınmış
saçları, dar alnı, fındık gibi gözleri, uzun burnu ve çenesiyle âdetâ
bir timsahı andırıyordu.

"Size nasıl yardımcı olabilirim?"

"Belki de beni beceriksiz biri sanacaksınız, ama protokole ve ki-
bar sözlerle hiç alışık değilim."

"Biz böyle şeylere önem vermeyiz."

"Nebu adında bir ihtiyar, Amon'a başrahip, yani birinci kâhin
olarak tayin edildi."

"Siz de ikinci kâhin olarak bu görevin size verilmesini istiyordu-
nuz, değil mi?"

"Müteveffa başrahip bunu benden esirgememişti, ama kral bu-
nu bilmezden geldi."

"Onun kararlarını eleştirmek tehlikelidir."

"Nebu, Karnak'ı yönetecek yetenekte bir adam değil."

"Kardeşimin arkadaşı Bakhen, perde arkasında Karnak'ın efen-
disi olacak."

"Açıkça sorduğum için özür dilerim, ama bu uygulamayı uygun
görüyor musunuz?"

"Gerçek irade **Firavun'un**kidir."

Doki hayal kırıklığına uğradı. Şenar, Ramses'le birlik olmuştu. Rahip ayağa kalktı.

"Sizi daha fazla rahatsız etmeyeyim."

"Bir **dakika**... Anladığım kadarıyla siz bu durumu kabul etmeyi reddediyorsunuz."

"Kral, **Amon** rahiplerinin gücünü kırmak istiyor."

"Karşı koyacak olanaklarınız var mı?"

"Ben yalnız **değilim**."

"Kimi temsil ediyorsunuz?"

"Rütbe sıralamasındakilerin önemli bir bölümü ile rahiplerin büyük çoğunluğunu."

"Peki bir eylem planınız var mı?"

"Sayın Şenar! Biz kışkırtıcı olmak niyetinde **değiliz!**"

"Siz kararsızsınız Doki ve ne istediğiniz bilmiyorsunuz."

"Yardıma ihtiyacım var."

"Önce bir plan yapmanız gerek."

"Nasıl yani..."

"Bunu bulmak size düşer."

"Ben sadece bir rahibim, bir..."

"Ya siz bir gözü yükseklerde bir insansınız ya da beceriksizin biri. Tek yapacağınız şey durmadan üzüntünüzü yinelemekten ibaret olacaksa, beni ilgilendirmezsiniz."

"Ya Firavun'un adamlarının saygınlığını yitirmelerini sağlayabilirsem?"

"Hele siz dediğinizi yapın o zaman görüşürüz. Elbette ki bu görüşmeyi de unutacaksınız."

Doki için yeniden umut doğmuştu. Gerçekleşmesi olanaksız bir yığın tasarıyı kafasından geçirerek Şenar'ın villasından ayrıldı. Araya araya, ilham nasıl olsa gelecekti.

Şenar kuşku içindeydi. Adam önemsiz biri değildi, ama kararsız ve etki altına alınabilir biri gibi görünüyordu. Kendi cüretinden korkarak belki de Ramses'le savaştan vazgeçebilirdi. Ancak muhtemel bir müttefik hiç ihmal edilmemeliydi ve **Amon'un** ikinci kâhininin gerçek kimliğini öğrenmek için en iyi strateji bekleyip görmektir.

Ramses, Musa ve **Bakhen, Seti'nin** hayal ettiği ve oğlunun gerçekleştirdiği muazzam sütunlu salonun inşaatında görevli sanat-kârların çalıştıkları şantiyeyi geziyorlardı. Blokların tesliminde hiçbir gecikme kabul edilmiyordu. Loncalar arasındaki uyum hiçbir çatışma olmadan sağlanıyor, zamanın başlangıcındaki okyanustan çıkan papirüsleri simgeleyen taş sütunlar teker teker yük-seliyordu.

Ramses Musa'ya:

"Ekiplerinden memnun musun?" diye sordu.

"**Sari'yi** çalıştırmak kolay değil, ama ona boyun eğdirdiğimi sa-nıyorum."

"Tam olarak suçu nedir?"

"İşçilere karşı kabul edilemeyecek biçimde küçümseyici davra-nıyor ve daha da zenginleşmek için günlük yiyeceklerinden bir bö-lümünü kırpmaya çalışıyor."

"Onu hemen bir mahkemeye gönderin."

Musa **gülümseyerek**:

"Böyle bir şeye gerek yok," dedi. "Onu kontrolüm altında bu-lundurmayı tercih ederim. Sınırım aşar aşmaz ben devreye giriyo-rum."

"Onu fazla itip kakarsan, şikâyet edebilir."

"Sakin olun Majeste: Sari korkağın tekidir."

Bakhen:

"Sizin öğretmeniniz değil miydi?"

Ramses:

"Öyleydi," diye yanıt verdi. "Hem de iyi bir öğretmen. Ama ne-dense bir çılgınlığa kaptırdı **kendini**. İşlettiği alçakça cinayetleri dü-şünürsek, benim yerimde bir başkası olsaydı onu **vahâlardaki** zin-danlardan birine gönderirdi. Şimdi yaptığı işin onun aklını başına getireceğini umuyorum."

Musa:

"İlk sonuçlar pek iç açıcı değil," diye yakındı.

"Sende bu azim oldukça her işi başarırısın Musa. Benim de se-nin bu azmine ihtiyacım var... ama burada değil. Birkaç gün son-ra kuzeye gitmek üzere yola çıkacağız. Yolculuğa sen de katılıyor-sun."

Musa'nın canı sıkılmış gibiydi.

"Ama bu sütunlu salon tamamlanmadı ki!"

"Bu işi **Bakhen'e**, **Amon'un** dördüncü kâhinine emanet edeceğim. Sen ona gerekli öğütleri ve bilgileri verirsin. **Bakhen** inşaatı sonuna kadar götüreceksin ve Luksor tapınağının **büyütülmesiyle** de meşgul olacaksın. Dev heykeller, büyük kapı ve dikilitaşlar bittikten **sonra**, tapınak mükemmel görünecek! Çalışmalar hızlansın **Bakhen**; belki de **alın yazım** bana kısa bir ömür biçmiştir. Bu görkemli şeylerin açılışını ben yapmak istiyorum."

"Güveniniz beni onurlandırıyor **Majeste**."

"Ben hiçbir zaman değersiz birini tayin etmem **Bakhen**. **İhtiyar** **Nebu** kendi görevini yerine getirecek, sen de **seninkini**. **Karnak**'ın yönetimi ona ait, büyük **şantiyelerinki** de senin. Bir zorlukla karşılaştığınız zaman bana hemen haber vereceksiniz. Sen işine başla ve başka şey düşünme."

Firavun'la **Musa** şantiyeden çıktılar. **Yasa**, gerçek ve adaletin Tanrıçası **Maât**'ın tapınağına giden, kenarlarında ılgın ağaçları olan yolda ilerliyorlardı.

Kral:

"Burada derin düşüncelere dalmayı seviyorum," diye itirafta bulundu. "Burada başımı dinç hissediyorum. Algılarım daha da güçleniyor. Dış dünyada olup bitenden habersiz yaşayan bu rahipler ne şanslı! Tapınağın her taşında tanrıların ruhu hissediliyor, her küçük tapınakta onların mesajı ortaya çıkıyor."

"Neden beni **Karnak**'ı terk etmeye **zorluyorsun**?"

"Müthiş bir serüven bizi bekliyor **Musa**. **Aşa**, **Ameni** ve **Setau**'yla birlikte gerçek güçten söz etmenizi hatırlıyor musun? Bu güce sadece **Firavun**'un sahip olduğuna emindim. Işığın pervaneleri kendisine çekmesi gibi bu güç de beni çekiyordu ve babam beni hazırlamamış olsaydı ben de bir pervane gibi yanacaktım. Dinlenmediğim zamanlarda bile içimdeki güç konuşuyor ve yapılar kurmamı istiyor."

"Tasarladığın proje nedir?"

"O kadar büyük olacak ki sana ondan söz etmeye henüz cesaret edemiyorum. Bu konuyu yolculuk boyunca düşüneceğim. Onu gerçekleştirme olanağını bulursak senin de bu projede önemli bir rolün olacak."

"itiraf edeyim ki beni şaşırtıyorsun."

"Neden?"

"Kralın, arkadaşlarını unutacağına ve sadece soylu kişileri, devletin yararı ve iktidarın gereklerini düşüneceğine inanmıştım."

"Beni yanlış değerlendirmişsin Musa."

"Değişecek misin Ramses?"

"Bir adam ulaşmak istediği amaca bağlı olarak değişir. Benim amacım ülkemin büyümesidir ve bu değişmeyecektir."

Ramses'in eski öğretmeni Sari'nin öfkesi bir türlü yatışmıyordu. Krallığın en seçkin insanlarını yetiştirmiş olan bir kimsenin, bir avuç sefil tuğlacının başına şef diye verilerek bu derece aşağılanması olacak iş miydi? Hele, fizik gücüne güvenerek onu durmadan tehdit eden Musa! Her geçen gün hor görmelere ve alaylara direnci azalıyordu. Bir ara işçileri Musa'ya karşı ayaklanmaya teşvik etmeyi denemişti, ama Musa'nın herkes tarafından sevilmesi yüzünden **Sari'nin** eleştirilerine kimse kulak asmamıştı.

Musa sadece aldığı emirleri uygulayan biriydi. Asıl önemli olan, her şeyin başında olan ve kendisini felakete sürükleyip gözden düşüren kişiden öç almaktı.

Ramses'in kız kardeşi olan karısı Dolant yastıkların üzerine uyusuk uyusuk uzanmıştı.

"Ben de senin kinini paylaşıyorum," dedi. "Ama öne sürdüğün çözüm korkunç, çok **korkunç**..."

"Ne tehlikesi var?"

"Korkuyorum sevgilim. Böyle bir davranış dönüp dolaşıp yapının tepesinde patlar."

"Öyle olsa bile fark etmez! Sen unutuldun, aşağılandın ve ben iğrenç denecek kadar kötü muamelelere uğruyorum! Böyle nasıl yaşayabiliriz?"

"Anlıyorum Sari, **anlıyorum**... Ama işi oraya kadar vardır-mak..."

"Benim yanımda olacak mısın yoksa yalnız mı gideyim?"

"Ben senin karınım."

Sari, karısına kalkması için yardım etti.

"İyice düşündün mü?"

"Bir aydan beri hep bunu düşünüyorum."

"Ya **şayet**... bizi ele verirlerse?"

"Hiçbir tehlikesi yok."

"Nasıl emin olabiliyorsun?"

"Önlemlerimi aldım."

"Yeterli olacak mı?"

"Bana güven."

"Bu işten kaçınmak mümkün değil mi?"

"Hayır Dolant. Kararını ver."

"Gidelim."

Kan koca dikkat çekmeyecek mütevazı giysiler içinde yürüdüler ve Teb'in içinde birçok yabancıнын yaşadığı fakir mahalleye giden dar sokağa girdiler. Ramses'in kız kardeşi, izledikleri yolun doğru olup olmadığı konusunda duraksayan kocasının koluna sinirli bir şekilde sarılmıştı.

"Kayıp mı olduk Sari?"

"Tabii ki hayır."

"Daha uzak mı?"

"İki ev grubunu daha geçeceğiz."

Herkes onlara, davetsiz konuklara bakar gibi dikkatlice ve uzun uzun bakıyordu. Ama Sari, karısının giderek daha çok titremesine aldırmadan yoluna devam ediyordu.

"İşte geldik."

Sari, üzerine bir akrep ölüsünün çakıldığı alçak, kırmızı boyalı kapıyı çaldı. ihtiyar bir kadın açtı. Karı koca, tahta bir merdivenden, içinde on kadar kandilin yandığı, rutubetli bir mağarayı andıran odaya indiler.

ihtiyar kadın:

"Geliyor," dedi. "Taburelere oturun."

Dolant, bulunduğu yerden ürktüğü için ayakta kalmayı yeğledi. Mısır'da kara büyü yapmak yasaklanmıştı, ama bazı büyücüler fa-hiş fiyatlar isteyerek işlerini sürdürüyorlardı.

Şişko dalkavuk Lübnanlı, ağır adımlarla müşterilerine doğru yürüdü.

"Hazır," dedi, "gerekeni getirdiniz mi?"

Sari büyücünün avcuna deri kese içinde bulunanları boşalttı: mükemmel saflıkta on parça turkuaz.

"Satın aldığınız şey mağaranın dibinde duruyor. Onun yanında bir balık kemiği bulacaksınız. Büyülemek istediğiniz kişinin adını bu kemiğin üstüne yazacaksınız. Sonra o kemiği kıracaksınız ve adını yazdığınız kişi hastalanıp yatağa düşecek."

Büyücünün bu konuşması sırasında Dolant yüzünü bir şalla gizlemişti. Kocasıyla yalnız kalınca hemen onun bileklerine yapıştı.

"Gidelim, bu çok korkunç bir şey!"

"Biraz cesaret, bitti sayılır."

"Ramses benim kardeşim!"

"Yanılıyorsun, o bizim en acımasız düşmanımız oldu. Bizim de hiç korkmadan ve pişmanlık duymadan harekete geçmemiz gerekiyor. Bu işin hiçbir tehlikesi yok. Saldırının nereden geldiğini bile bilmeyecek."

"Belki de biz..."

"Artık bu işin geri dönüşü yok Dolant."

Mağaranın dibinde, korkunç hayvanları ve uğursuz cinleri simgeleyen garip işaretlerle dolu bir sunağın üzerinde, kalın ve sivri uçlu bir balık kemiği ile çok ince bir kireç taşı plakası vardı. Kireç plakanın üzerinde kahverengi lekeler vardı. Büyücü, zararlı gücün artması için plakanın üzerine yılan kanı dökmüş olmalıydı.

Sari balık kemiğini aldı hiyeroglif harflerle Ramses'in adını kireç taşının üzerine kazımaya başladı. Şaşkına dönen Dolant gözlerini yumdu.

Sari:

"Sıra sende," diye emretti.

"Hayır, yapamam!"

"Büyü, karı koca tarafından tamamlanmadığı takdirde etkisini kaybeder."

"Ramses'i öldürmek istemiyorum!"

"Ölmeyecek. Büyücü bana bu konuda söz verdi. Hastalığı onun hükümdarlığını engelleyecek. Şenar naip olacak ve biz Memfis'e döneceğiz."

"Yapamam..."

Sari, balık kemiğini karısının sağ elinin içine koydu ve onun parmaklarını sıktı.

"Ramses'in adını kazı."

Karısının eli titrediği için Sari ona yardım etti. Beceriksizce çizilen hiyeroglifler kralın adını oluşturdu.

Şimdi sıra ince plakayı parçalamaya gelmişti.

Sari plakayı aldı, Dolant yeniden gözlerini kapattı. Bu korkunç olaya tanıklık etmeyi reddediyordu.

Sarf ettiği onca güce rağmen Sari bir türlü başaramıyordu. Plaka mukavemet ediyor, granitten de sağlam olduğu izlenimi veriyordu. Sari mağaranın zeminine döşenmiş taşlardan birini aldı ve büyüdü kireç taşı kırma çalıştı, ama üzerine bir çizgi çizmeyi bile başaramadı.

"Anlamıyorum... Bu plaka ince, çok ince!"

Dolant:

"Ramses korunuyor!" diye haykırdı. "Hiç kimse ona zarar veremez, bir büyücü bile! Gidelim buradan, çabuk gidelim!"

Karı koca fakir mahallenin daracık sokaklarında hızla ilerliyordu. Paniğe kapılan ve bu nedenle karın ağrıları başlayan Sari, bir türlü yolunu bulamıyordu. Hangi eve sokulsalar kapılar yüzlerine kapanıyor, yarı açık kepeneklerin arkasındaki bakışlar onları dikkatle izliyordu. Dolant, boğucu sığa rağmen yüzünü bir şalla gizlemeye devam ediyordu.

Profili yırtıcı bir kuşu andıran zayıf bir adam onlara sokuldu. Koyu yeşil gözlerinde kaygı verici bir ışık parlıyordu.

"Yolunuzu mu kaybettiniz?"

Sari:

"Hayır," diye karşılık verdi. "Çekilin."

"Ben düşmanınız değilim, size yardım edebilirim."

"Biz başımızın çaresine bakarız."

"Bu mahallede bazen insanın başı derde girebilir."

"Kendimizi savunabiliriz."

"Silahlı bir çete karşısında hiç şansınız yoktur. Burada, cebinde değerli taşlarla dolaşan biri çok çekici bir avdır."

"Bizim üzerimizde böyle bir şey yok."

"Lübnanlı'nın büyüünü turkuaz taşlarıyla ödemediniz mi?"

Dolant kocasına iyice sokuldu.

"Dedikodu, sadece bir dedikodu!"

"İkiniz de çok tedbirsizsiniz. Unutmadınız mı... şunu?"

Zayıf adam, üzerinde Ramses adı yazılı kireç plakayı gösterdi.

Dolant bakışlarını çevirdi. Kocasının kollarında çılgına dönmüştü.

"Fıravun'a karşı kara büyü yaptırmanın cezası idamdır, bilmiyor muydunuz? Benim niyetim sizi ele vermek değil, içiniz rahat olsun."

"Ne... Ne istiyorsunuz?"

"Az önce de söylediğim gibi, size yardım etmek istiyorum. Solunuzdaki eve girin. Karınızın bir şey içmeye ihtiyacı var."

Tabanı dövme topraklı ev mütevazı, fakat temizdi. Sarışın genç bir hanım, Dolant'ı üzerinde hasır bulunan bir kanepeye yatırmak için Sari'ye yardım etti ve Dolant'a su verdi.

Zayıf adam:

"Benim adım Ofır," dedi. "Bu da Akenaton sülalesinden gelen Lita, Mısır tahtının meşru vârisi."

Sari şakına dönmüştü. Dolant kendine geldi.

"Siz... şaka mı yapıyorsunuz?"

"Hayır, bu gerçek."

Sari sarışın genç kadına döndü.

"Bu adam yalan mı söylüyor?"

Lita olumsuzluk ifade eden bir biçimde başını kaldırdı, bir kenara çekilip olan bitenle hiç ilgisi yokmuş gibi oturdu.

Ofır:

"Şaşırmayın," dedi. "Öylesine ıstırap çekti ki yeniden yaşamayı öğrenmesi çok uzun ve güç olacak."

"Peki ama... ona ne yaptılar?"

"Ölümle tehdit ettiler, dövdüler, hapse attılar, tek Tanrı Aton'a olan inancını inkâr ettirdiler, adını, anne ve babasını unutmasını emrettiler, ruhunu yok etmeye çalıştılar. Araya ben girmeseydim şimdi zavallı bir deli olarak kalacaktı."

"Ona neden yardım ediyorsunuz?"

"Çünkü benim ailem de, onunki gibi öldürüldü. Bizim tek bir yaşama nedenimiz var: öç. Lita'ya iktidarı verecek ve sahte tanrıları Mısır topraklarından kovacak bir öç."

"Ramses başınıza gelen felaketlerin sorumlusu değil!"

"Elbette ki sorumlu. Çünkü o, halkı aldatan lanetli bir hanedana mensup ve halka kan kusturuyor."

"Hayatta kalmayı nasıl başardınız?"

"Aton'a inananlar Tanrı'nın bizim dualarımızı kabul edeceği umuduyla bizi saklayıp besliyorlar."

"Sayıları çok mu?"

"Tahmin edebileceğinizden fazla, ama şimdilik seslerini çıkarmıyorlar. Sadece Lita ile ben kalsaydık bile, mücadelemize devam ederdik."

Ramses'in kız kardeşi:

"Sizin sözünüzü ettiğiniz dönem geride kaldı," diye karşı koydu. "Bu hınç sadece sizi ilgilendirir."

Ofir:

"Yanılıyorsunuz," dedi. "Şu anda siz bizim müttefikimizsiniz."

"Bu evi terk edelim Sari. Bu insanlar çıldırmış."

Ofir:

"Kim olduğunuzu biliyorum," dedi.

"Yalan!"

"Siz, Ramses'in kız kardeşi Dolant'sınız, bu adam da sizin kocanız Sari, Firavun'un eski öğretmeni. İkiniz de onun zulmüne uğradınız ve öç almak istiyorsunuz."

"Bu bizi ilgilendirir."

"Kullandığınız büyü plaka elimde. Bu plakayı, sizin aleyhinizde tanıklık edeceğimi söyleyerek vezirin bürosuna verecek olsam..."

"Bu bir şantaj!"

"Müttefik olalım ve tehdit yok olsun."

Sari:

"Bizim çıkarımız ne olacak?" diye sordu.

"Ramses'e karşı büyü yapmak güzel bir fikir, ama siz bu işin uzmanı değilsiniz. Seçtiğiniz bu büyü basit bir insanı hasta edebilir, ama bir kralı asla. Firavun, taç giydiği sırada, görünmez güçler çevresinde koruyucu duvarlar oluşturdu. Onların her birini teker teker yıkmak gerekecek. Ben ve Lita, bu işi yapacak yetenekteyiz."

"Karşılığında ne istiyorsunuz?"

"Barınacak bir yuva, yiyecek ve ilişkilerimizi pekiştirmek için kullanacağımız gizli bir yer."

Dolant, Sari'ye sokuldu.

"Onu dinleme. Tehlikeli bir adam o, bize zararı dokunacak."

Sari büyücüye döndü.

"Anlaştık. Müttefikiz."

Ramses, Karnak tapınağının en gizli bölümünü aydınlatan yağ kandillerini yaktı. Bu bölüme sadece Firavun, o olmadığı zaman ise, vekili olan başrahip girebiliyordu. Yağ kandillerinin aydınlığında karanlıklar dağıldı. Pembe granitten yapılmış küçük tapınak ortaya çıktı. Burada, 'saklı' olarak bilinen ve hiçbir insanın gerçek biçimini asla öğrenemeyeceği Tanrı Amon'un yeryüzündeki imgesi olan heykel bulunuyordu. Buhur macunları yavaş yavaş tükenirken, görüneni ve görünmeyeni canlandıran enerjiyi barındıran bu kutsalların kutsalı yeri güzel kokularla dolduruyordu.

Kral, ortadaki kapının üzerindeki kil mühürü kırdı, sürgüyü çekti ve kutsal emanetlerin saklandığı bölümün kapılarını açtı.

"Her an yeniden yaratan kaynak gücü, huzur içinde doğ. Beni tanı, ben senin oğlunum, yüreğim seni seviyor. Sana yararlı olacak şeyi tamamlamak için öğütlerini içime doldurmaya geldim. Huzur içinde doğ ve yalnız senin sevginle yaşayan bu topraklar üzerinde ışıklarını saç. Senden yayılan enerji, varolan her şeyi yeniden canlandırarak."

Kral, kutsal heykeli aydınlattı, gövdesini saran renkli keten bantları çıkardı, heykeli kutsal gölün suyu ile temizledi, kremle ovdu ve tertemiz bir kumaştan yapılmış bantlarla yeniden sardı. Sonra ona sunularda bulundu. Aynı anda rahipler, tapınakta bölüştürülmüş sunakların üzerine aynı sunuları koyuyorlardı. Her sabah aynı ayın Mısır'ın her tapınağında yapılıyordu.

Sıra yaşamın ölümsüz yasası olan Maât'a yapılacak ulu sunuya gelmişti.

Kral, Tanrı'ya:

"Sen bu yasayla sürüp gidiyorsun, kokusu ile hayat buluyor, çiyi ile besleniyorsun. Senin gözlerin Yasa, tüm varlığın Yasa."

Firavun, Gücü kardeşçe kucakladı, sonra gizli odanın kapılarını kapattı, sürgüsünü çekti ve üzerine kil mührünü bastı. Yarın başrahip Nebu aynı şeyleri onun adına yapacaktı.

Ramses 'saklı' bölümden çıktığı zaman tüm tapınak uyanmıştı. Rahipler sunaklardaki arınmış yiyecekleri insanlara dağıtmak için topluyor, Karnak fırınlarından ekmekler ve pastalar çıkıyordu. Kasaplar öğle yemeği için gerekli etleri hazırlıyor, zanaatkarlar çalışmaya başlıyor, bahçıvanlar tapınakları çiçeklerle süslüyorlardı. Bu sıkıntısız ve mutlu bir gün olacaktı.

Seramana'nın kullandığı arabanın önündeki arabayı süren Ramses, Krallar Vadisi'ne doğru gidiyordu. Sabahın erken saati olmasına rağmen, sıcak kavurucuydu. Nefertari, vadinin cehennem sıcağından korkmasına rağmen serinkanlıydı. Ensesine nemli bir bez koymuştu. Şemsiye bu serüvene tahammül etmesine yardımcı oluyordu.

Ramses, kuzeye doğru hareket etmeden önce babasının mezarını ziyaret etmek, Mısır dilinde adı 'Hayatın efendisi' olan lahdinin önünde saygı duruşunda bulunmak istiyordu. Bu lahit, adının da belirttiği bu görevi sürdürüyor, altın odanın esrarı içinde Seti'nin ruhu durmadan yeniden diriliyordu.

İki araba vadinin dar girişinin önünde durdu. Ramses, Nefertari'nin inmesine yardım etti. Bu sırada Seramana, güvenlik görevlilerinin bulunmasına rağmen çevreyi dikkatle inceliyordu. Sardunyalı, girişi koruyan görevlilerin yüzlerine dikkatle ve uzun uzun baktı ve onların durumunda anormal bir şey göremedi.

Ramses, Seti ile, atası I. Ramses'in yan yana yattıkları, ebedi istirahatgâhlarının bulunduğu yere doğru gideceği yerde, Nefertari'nin şaşkın bakışları altında sağa saptı ve bir şantiyeye doğru ilerledi. Burada, işçiler kayayı kazma ile kırıyor, kopan parçalar sepetlere konuyordu.

Deyr ül-Medîne birliğinin ustabaşlarından biri, sıraya dizilmiş birçok cilalanmış taş oluğun üzerine bir papirüs açmıştı. Kralla kraliçenin önünde eğildi.

Ramses Nefertari'ye:

"İşte benim mezarımın yeri," diye açıklamada bulundu.

"Şimdiden o anı düşündün demek..."

"Bir firavun, hükümdarlığının ilk yılından itibaren ebedi istirahatgâhının planını tasarlamak ve çalışmalara başlamak zorundadır."

Nefertari'nin bakışlarını karartan keder örtüsü dağıldı.

"Haklısın, ölüm her an bize arkadaşlık eden bir olgudur. Ona hazırlanmasını bilirsek, gülyüzlü olacaktır."

"Burası senin için uygun mu?"

Kraliçe sanki buranın sahipliğini üstleniyormuş gibi kayaları ve toprağın derinliğini inceledi. Yavaş yavaş kendi etrafında döndü. Sonra durdu, gözlerini kapadı.

"Gövden tam burada dinlenecek," diye haber verdi.

Ramses onu bağrına bastı.

"Genel Yasa senin mezarının Kraliçeler Vadisi'nde olmasını emretse de biz birbirimizden ayrılmayacağız. Ve ben senin ebedi istirahatgâhını öylesine güzel yapacağım ki tanrıların gözdesi ülkemizde eşi benzeri olmayacak. Gelecek kuşaklar onu hiç hatırlarından çıkaramayacak ve yüzyıllar boyu güzelliğinin şarkısını söyleyecek."

Vadinin gücü ve yaşadıkları anın önemi onları yepyeni bir bağla birleştirdi. Taş yontucuları, taş kırıcıları ile ustabaşı ışığın daha da şiddetlendiğini hissettiler karşılarında. Birbirine âşık bir kadınla bir erkeğin ötesinde, bir firavunla yüce eşi duruyordu. Onların yaşamları kadar ölümleri de sonsuzluğun mührüyle damgalanmıştı.

Çalışma durmuş, aletler susmuştu. Çalışanlardan her biri, gökteki ve yeryüzündeki huzuru sağlamak için çalışan bu iki varlığın gizemine şahit olduklarını hissediyorlardı. Onlar olmadan Nil'in sulan akmaz, balıklar dalgaların arasında zıplayamaz, kuşlar mas-mavi gökte uçamaz, insanlık gereksinim duyduğu yaşam soluğundan yoksun kalırdı.

Ramses ile Nefertari, bakışları birbirinden ayrılmadan kollarını gevşettiler. Gerçek evliliğin kapısından geçmişlerdi böylece.

işçiler kayayı kırmaya başladılar. Kral ustabaşına sokuldu.

"Düzenlediğin planı göstereceğin."

Kral önüne açılan planı inceledi.

"İlk koridoru daha da uzatacaksın, dört sütunlu bir salon yapacaksın ve kayayı daha fazla oyarak Maât salonunu genişleteceksin."

Ustabaşının uzattığı fırçayı aldı, kırmızı mürekkeple çizilmiş çizgiyi düzelterek uzattı ve istediği boyutları belirtti.

"Maât salonundan itibaren dik açıyla döneceksin; kısa ve dar bir geçit altın konuta gidecek. Sekiz sütunlu salonun ortasına lahit

konacak. Gömütle ilgili eşyaların konacağı küçük tapınaklar bu salona açılacak. Sen ne dersin?"

"Teknik hiçbir sorun yok Majeste."

"Çalışmalar sırasında bir güçlkle karşılaşsanız derhal bana haber verin."

"Benim görevim güçlükleri çözümlenektir."

Karı koca ve onlara koruma için katılanlar Krallar Vadisi'nden çıkarak, Nil'e doğru giden yolu tuttular. Kral, Seramana'ya nereye gideceğini söylemediği için, muhafız kıtası komutanı sürekli olarak tepelerin doruklarını gözetliyordu. Genç hükümdar tehlikeyi pek önemsemediği için Ramses'in güvenliğini sağlamak sürekli bir çaba gerektiriyordu. İnsan şansına bu kadar güvenirse onu bir gün kaybedebilirdi.

Ekilmiş arazilerin yakınına gelince kralın arabası sağa saptı, soyuların mezarlığı ile Asya'da barışı sağlayan ve Mısır uygarlığını Yakın-Doğu'ya ve hatta daha ötesine yayan III. Tutmosis'in gömüt tapınağının yanından geçti.

Ramses, mimarlar köyünün yakınında, tarlalarla çölün sınırında yer alan, insan yaşamayan köyde durdu. Seramana hemen adamlarını savaş düzenine soktu. Buğdayların arasında bir saldırının bulunabileceğinden korkuyordu.

"Burası hakkında ne düşünüyorsun Nefertari?"

Zarif ve tüy gibi hafif olan kraliçe toprağın enerjisini daha iyi alabilmek için sandaletlerini çıkarmıştı. Çıplak ayakları yakıcı kumları hafifçe okşadı, önce sağa, sonra sola gitti, nihayet geri döndü, bir palmiye gölgesindeki düz bir taşın üzerine oturdu.

"Güç burada oturuyor. Tıpkı senin kalbinde oturan güce benzeyen bir güç."

Ramses diz çöktü, kraliçenin zarif ayaklarını yumuşak hareketlerle ovuşturdu.

Nefertari:

"Dün garip bir duyguya kapıldım," diye itiraf etti. "Korku verici bir duyguydu."

"Tarif edebilir misin?"

"Seni çevreleyen ve koruyan bir taşın içindeydin. Bizi bu korumayı ortadan kaldırıp seni yok etmek için taşı kırmaya çalışıyordu."

"Kırabildi mi?"

"Düşüncem bu karanlık güce karşı mücadele etti ve onu gerilet-
ti. Taşa da hiçbir şey olmadı."

"Kötü bir rüya mıydı?"

"Hayır, uyanıktım ve bu görüntü, uzak fakat hemen oracıkta,
çok yakında bir gerçek gibi kafamın içinden geçiyordu..."

"Heyecanın yatıştı mı?"

"Hayır, tamamen değil. Yürek darlığım geçmedi. Sanki erişile-
meyecek bir yerde, ama seni yok etme arzusu ile tutuşan bir düş-
man senin gölgenin içinde saklanıyordu."

"Benim çok düşmanım var Nefertari, ancak buna hiç şaşmama-
lı, değil mi? Beni yıkmak için en aşağılık silahları tereddütsüz kulla-
nırlar. Ya onların davranışları karşısında donup kalacağım ya da
hiç kaygılanmadan yoluma devam edeceğim. Ben ilerlemeye karar
verdim."

"Benim görevim seni korumaktır."

"Bu işe Seramana bakıyor."

"O görünür saldırıları önler, ama ya görünmeyen saldırılara
karşı nasıl önlem alır? Bu da benim rolüm olacak Ramses, aşkımla
kalbinin çevresine bir duvar öreceğim ve şeytanlar bu duvarı aş-
mayacaklar. Ancak tek başına bu yetmez..."

"Neyi düşünüyorsun?"

"Henüz olmayan bir şeyi. Adım ve yaşamını sonsuza dek sürdü-
recek şeyi."

"O, burada, çıplak ayaklarının çiğnediği bu toprak üzerinde do-
ğacak. Ben de senin düşüncelerindeki koruyucunun hayalini gör-
düm. Gövdesi taştan ve ruhu sonsuzluğun malzemesinden bir ko-
ruyucu. Burada, milyonlarca yıl ayakta kalacak tapınağım Rames-
sum'u kuracağım. Onu seninle birlikte vücuda getireceğiz, tıpkı ço-
cuğumuz gibi."

Seramana bıyıklarını düzeltti, yakası açık menekşe renkli bir tunik giydi, kokusunu süründü, saçlarının düzgün olup olmadığını görmek için aynaya baktı. Ramses'le konuşmak istediği konunun ciddiyeti onun, düşünceleri dikkate alınacak, saygın ve akıllı başında bir adam gibi görünmesini gerektiriyordu. Sardunyalı, konuşmayı yapma kararını vermeden önce çok tereddüt etmişti; ama vardıgı sonuçtan çok emindi ve içindeki şüpheleri kralla paylaşmak zorundaydı.

Kral yataktan kalkıp yıkandıktan sonra Seramana yanaştı. Kral dinçti, dinlenmişti. Şu anda bu konuşmayı yapmak için elverişli durumdaydı.

Ramses:

"Muhteşem," dedi. "Memfis'in son modasını izlemek için benim özel muhafız birliğime komuta etmekten vaz mı geçtin yoksa?"

"Düşünmüştüm ki..."

"Düşündün ki, ancak zarif bir giyim kuşam yapacağın açıklamalara uygun düşer."

"Kim söyledi..."

"Hiç kimse, için rahat olsun; senin sırrından kimsenin haberi yok."

"Ama haklıyım Majeste!"

"Konuya girişin çok güzel! Hangi konuda haklısın?"

"Sizi sokması ve yolculuğunuzu berbat etmesi düşünülen akrep... Onu birisi sizin odanıza koydu."

"Söylediğin doğru Seramana. Başka?"

"Kendi güçsüzlüğüme sinirlendiğim için bir soruşturma yaptım."

"Ve sonucu senin canını sıktı."

"Gerçekten de öyle oldu Majeste."

"Yoksa korkuyor musun, Seramana?"

Bu hakaret karşısında Sardunyalı sapsarı kesildi. Şayet Ramses Mısır'ın Firavunu olmasaydı Seramana'nın yumruğu onun suratını dağıtırdı.

"Sizin güvenliğinizi sağlamak zorundaydım Majeste. Ama bu her zaman kolay olmuyor."

"Benim ne yapacağı hiç belli olmayan biri olduğumu mu söylemek istiyorsun?"

"Şayet biraz daha dikkatli olup..."

"O zaman hayat çok daha sıkıcı olurdu."

"Ben eski bir korsanım, ama işimi iyi yapmayı severim."

"Görevini en iyi bir biçimde yapmanı engelleyen mi var?"

"Şiddete başvurmadan yapılan pasif koruma konusunda bir sorunum yok, ama biraz daha ileri gitmeye hakkım var mı?"

"Daha açık konuşsana."

"Yakınlarınızdan birinden kuşkulaniyorum. Bu akrebi sizin odanıza koydurmak için kamaranızın nerede olduğunun bilinmesi gerekiyordu."

"Birçok kişi benim kamaramın hangisi olduğunu biliyordu!"

"Olabilir, ama içgüdüm bana suçlunun kim olduğunu ortaya çıkarma şansım olduğunu söylüyor."

"Hangi yöntemlerle?"

"Kendi yöntemlerimle."

"Mısır toplumunun temeli adalettir Seramana. Firavun, Yasa'nın ilk uygulayıcısıdır ve hiçbir zaman yasaların üstünde değildir."

"Yani açıkçası, bu konuda resmi hiçbir emir alamayacağım."

"Bu durum girişimini engellemeyecek mi?"

"Anladım Majeste!"

"Anladığından emin değilim. Yoluna devam et Seramana, ama insanlara saygı duy. Haksızlık ve işkenceyi asla kabul etmem. Resmi emir versem de vermesem de senin davranışlarının sorumlusu olarak kendimi kabul ederim."

"Hiç kimseye karşı kaba güç kullanmayacağım."

"Söz vermeni istiyorum."

"Bir korsanın sözünün değeri olur mu?"

"Cesur bir adam kendi sözüne ihanet etmez."

"‘Kaba güç kullanmayacağım,’ dediğim zaman ben..."

"Söz ver Seramana."

"Peki Majeste, sözümde durduğumu göreceksiniz."

Ramses'in sarayın kâhyası olarak tayin ettiği Rom'un kafasından atamadığı saplantılarından biri sarayın temizliği ve Firavun'un konforuydu. Bu nedenle temizlik görevlilerini hiç boş bırakmıyordu. Rom'un, görevlendirdiği kılı kırk yaran bir kâtip de onun gözüne girmek için çalışmaları titizlikle gözden geçiriyor, en ufak bir ihmali gördüğü işçileri ücretlerini indirmekle tehdit etmekten geri durmuyordu.

Gece karanlığı inince, kâtip ayna gibi parlatılmış saraydan çıktı. Yorgundu ve susamıştı. Hızlı adımlarla birası çok güzel olan meyhaneye yollandı. Buğday yüklü eşeklerin tıkadığı dar bir sokaktan geçerken, güçlü bir bilek onu yakasından tuttuğu gibi karanlık küçük bir dükkânın içine sokuverdi. Ardından kapı kapandı. Korkudan dili tutulan memur bağıraramamıştı bile.

Kocaman iki el boynunu sıktı.

"Konuş, rezil!"

"Bırak beni... bırak da nefes alayım..."

Seramana ellerini biraz gevşetti.

"Patronunun suç ortağısın, değil mi?"

"Patron mu?... Hangi patron?"

"Kâhya Rom."

"Ama, ben... ben işimi kusursuz bir şekilde yapıyorum!"

"Rom, Ramses'den nefret ediyor, değil mi?"

"Bilmiyorum... Hayır, hayır, sanmam! Bana gelince, ben, kralın sadık bir hizmetkârıyım!"

"Hiç kuşku yok, Rom usta bir akrep meraklısıdır."

"Akrep mi? O mu? Akrepler onu çok korkutur."

"Yalan söylüyorsun!"

"Hayır, yemin ederim ki yalan söylemiyorum."

"Onu akreplerle oynarken gördüm."

"Yanıyorsunuz..."

Sardunyalı kuşku duymaya başladı. Kullandığı bu yöntem her zaman sonuç verirdi. Bu kâtip doğruyu söylüyor gibiydi.

"Akreplerle oynayabilen birisini mi arıyorsunuz?"

"Tanıdığın biri var mı?"

"Kralın bir arkadaşı, Setau adındaki biri... O, hayatını yılanlar ve akreplerle geçiriyor. Onların dilini konuştuğu ve yılanlarla akreplerin ona itaat ettikleri söyleniyor."

"Onu nerede bulabilirim?"

"Memfis'e gitti. Orada bir laboratuvarı var. Lotus adında Nub-yeli bir büyücüyle evlendi. Karısı da onun kadar korkunç."

Seramana kâtibi bıraktı. Tekrar soluk alabildiği için sevinen adam boynunu ovuşturdu.

"Gide... gidebilir miyim?"

Sardunyalı, memuru elinin tersiyle kovdu.

"Bir dakika... Sana hiç kötülük etmedim, değil mi?"

"Hayır, hayır!"

"Çek git ve bu konuşmadan hiç kimseye söz etme. Yoksa kollarım yılanlara dönüşür ve seni soluksuz bırakır."

Kâtip kaçarken Seramana da sükûnetini bozmadan karanlık dükkânı terk etti ve düşüncelere dalmış olarak ters yöne yürüdü.

İçgüdüleri ona, aceleyle sarayın kâhyası tayin edilen Rom'un krala zarar verebilecek en iyi konumda kişi olduğunu söylüyordu. Seramana tutkularını güler yüzlülüklerinin ardına saklamasını bilen bu tür insanlardan kuşkulanıyordu. Ama bu durumda hata yapmış olduğunu kabul etmesi gerekiyordu. Yine de bu hatası ona faydalı olabilecek bir ipucu vermişti. Katibin sözleri olası bir şüpheliyi ortaya çıkarmıştı: Kralın arkadaşı Setau.

Sardunyalı yüzünü buruşturdu.

Ramses, dostluk duygusu gelişmiş bir insandı. Onun için dostluk kutsal bir değerdi. Setau'ya saldırmak çok tehlikeli görünüyordu, çünkü bu adamın korkunç silahları vardı. Bununla birlikte, bu bilgiyi edindikten sonra Seramana eli kolu bağlı duramazdı. Memfis'e dönünce, yılanlarla bir arada yaşayan bu karı-kocaya özellikle dikkat edecekti.

Ramses:

"Senin hakkında hiç şikâyet gelmedi," dedi.

Seramana:

"Sözümü tuttum Majeste," dedi.

"Emin misin?"

"Tamamen."

"Araştırmanın sonuçları?"

"Şimdilik hiç."

"Yani tümünden başarısızlık mı?"

"Yanlış bir iz sürmüşüm."

"Demek hâlâ vazgeçmedin."

"Benim görevim sizin güvenliğinizi sağlamak... Tabii yasalara saygılı olarak."

"Önemli bir ayrıntıyı benden saklamıyorsun ya, Seramana?"

"Beni böyle bir şeyi yapabilecek bir kişi olarak mı görüyorsunuz Majeste?"

"Bir korsan her şeyi yapacak nitelikte değil midir?"

"Ben eski bir korsanım. Bugünkü görevimi gereksiz tehlikelere atılamayacak kadar çok seviyorum."

Ramses'in bakışları sertleşti.

"Suçlu sandığın insanın öyle olmadığını anladın, ama hâlâ direniyorsun."

Seramana başını belli belirsiz salladı.

"Üzgünüm, ama araştırmalarını kesmek zorundayım."

Sardunyalı düş kırıklığını gizlemedi.

"Sizi temin ederim ki ölçülü davrandım."

"O yüzden değil. Yarın Memfis'e gidiyoruz."

Rom ne yapacağını bilemiyordu. Sarayın Teb'den Memfis'e taşınmasını düzenlemek onu kaygılandırıyordu. Zarif hanımların tek bir makyaj malzemesi, soylu beylerin tek bir iskemlesi bile unutulmamalıydı. Gemilerde hazırlanacak yemekler sarayda hazırlanan yemekler gibi lezzetli olmalı, Ramses'in köpeği ile aslanının yemeği bol ve çeşitli hazırlanmalıydı. Bütün bu zorluklar yetmiyormuş gibi aşçı hastalanmış, çamaşırcı geç kalmış ve dokumacı gönderdiği havlularda yanlışlık yapmıştı.

Ramses bir kere emir vermişse, bu emirler aynen uygulanacaktı. Lezzetli yemekler yaparak sakin bir yaşam sürdürmeyi uman Rom, bu güç beğenir ve aceleci krala karşı büyük bir hayranlık duymaktan kendini alıkoyamamıştı. Evet, bu hükümdar çevresindekileri paylıyor, hoşgörüsüz görünüyor, ona yaklaşanları yanma tehlikesi ile karşı karşıya bırakan bir ateşi içinde barındırıyordu. Ama aynı zamanda, göklerde süzülen koruyucu bir şahin gibi büyüleyiciydi. Rom, huzurunu feda etmek pahasına da olsa niteliklerini kralına ispat etmek istiyordu.

Rom, içinde taze incir bulunan bir sepeti yüklenmiş, kral gemisinin iskelesine geldi. Seramana önünü kesti.

"Üstünü aramamız zorunlu."

"Ben majestelerinin kâhyasıyım!"

Sardunyalı:

"Aramamız zorunlu," diye yineledi.

"Olay mı çıkarmak istiyorsun?"

"Yoksa vicdanın rahat değil mi?"

Rom sarsıldı.

"Ne demek istiyorsun?"

"Ya bilmiyorsun, ki bu senin için iyi; ya da biliyorsun, ki o zaman elimden kurtulamazsın."

"Sen delirmişsin Sardunyalı! Madem ki bu kadar kuşkulusun bu sepeti krala sen götür. Benim, yapılacak bin türlü işim var."

Seramana sepetin üstündeki beyaz bezi kaldırdı. incirler harikuladeydi, ama belki de içlerinde ölümcül bir tuzak vardı. Seramana incirleri teker teker çıkardı ve endişeyle inceleyerek ruhuma koydu. Her inciri kaldırışında saldırgan bir akrebin kuyruğunu salladığını görmeyi bekliyordu.

Sepet boşaldığı zaman hiçbir şey olmadığını anladı. incirleri, zarar vermeden yeniden sepete yerleştirmekten başka yapacak bir şey kalmamıştı.

Güzel İset çok güzeldi.

Ramses'in önünde, tıpkı onu ilk kez görmüş gibi heyecandan bayılırcasına eğildi.

Ramses güçlü ve sevecen bir tavırla genç kadını ayağa kaldırdı.

"Bu kadar dayanıksız mı oldun?"

"Belki Majeste."

Kadının yüzü ciddi, hatta endişeli görünüyordu, ama gözleri gülümsüyordu.

"Sıkıntıda mısın?"

"Açıklamama izin verir misiniz?"

Alçak bir kanepenin üzerine yan yana oturdular.

"Özel bir görüşme için çok az zamanım var."

"Krallık mesleği insanın bütün zamanını mı alıyor?"

"Artık ben kendime ait değilim İset. Yapmam gereken işlere saatler yetiştiriyor, ama böylesi daha iyi."

"Saray Memfis'e dönüyor."

"Evet."

"Bana ne yapacağımı söylemedin... Seninle yola çıkmam mı gerekiyor, yoksa Teb'de kalmam mı?"

"Sessiz kalışımın nedenini anlamadın mı?"

"İtiraf ederim ki bu sessizlik beni eziyor."

"Seçimi sana bırakıyorum İset."

"Neden?"

"Çünkü ben Nefertari'yi seviyorum."

"Ama beni de seviyorsun, değil mi?"

"Seni böyle bir durumda bıraktığım için benden nefret etseydin şaşırmazdım."

"Sen bir imparatorluğa hükmediyorsun, ama bir kadının kalbi-

ni *acaba* anlıyor musun? Nefertari olağanüstü bir insan, oysa ben değilim. Ama bana ayıracağın yer neresi olursa olsun ne o, ne sen ve ne de tanrılar seni sevmemi engelleyemezsiniz. ikinci eşin, kendisine sunulan her saniyenin değerini bilip mutlu olmaya hakkı olamaz mı? Seni görmek, seninle konuşmak, kısa bir an da olsa varlığını paylaşmak, hiçbir şeyle değişmeyeceğim en değerli anlarım.”

"Neye karar verdin?"

"Sarayla birlikte ben de Memfis'e gidiyorum."

Kırk kadar gemi, Ramses'le Nefertari'yi bağırklarına basan kalabalık bir halk topluluğunun tezahüratı altında Teb'den ayrıldı. **Amon** başrahibinin tayini hiç sürtüşme olmadan gerçekleşmiş, Güney'in başkentinin belediye başkanı ile vezir görevlerinin başında kalmış, saray halkı çok gösterişli bir şölen vermiş, halk da ülkenin refahını güvence altına alan su baskınlarının istenildiği düzeyde olmasına sevinmişti.

Rom birkaç dakika dinlendi. Kral gemisinde, her an onu gözetleyen dev gibi Sardunyalıdan başka uygunsuz bir şey yoktu. **Seramana** bütün kamaraları ve mürettebatı teker teker aramıştı. Elbette bir gün, bu Sardunyalı da hak ettiğini bulacak ve o zaman da hiç kimse ona acımayacaktı. Seçkin kişilere karşı saygıda kusur etmesi düşmanlarının çoğalmasına neden olmuştu. Sadece kralın desteği durumunu korumasına yarıyordu. Ama bu sürekli olacak mıydı?

içine kuşku düşen Rom, kralın yatağını ve koltuklarını belki onuncu kez gözden geçirdi, öğle yemeğinde sunulacak olan yemeklerin istediği gibi hazırlandığından emin oldu. Sonra güneşten korunmak için gölgeliğin altına yerleşmiş olan köpekle aslanın suyunu tulumla taşımak için güverteye koştu.

Nefertari'nin geniş kamarasının pencerelerinden birinden bakan Ramses, onun çalışmasını keyifle seyretti.

"Sonunda, ayrıcalıklarından çok, göreviyle ilgilenen bir kâhya bulduk! Mutlu bir sonuç, sen öyle düşünmüyor musun?"

Yorgunluğunun gölgesi Nefertari'nin aydınlık yüzünü örttü. Ramses yatağa oturdu ve karısını kucakladı.

"Seramana seninle aynı fikirde değil. Onunla Rom arasında kesin bir öfke giderek büyüyor."

Kral şaşırdı.

"Nereden kaynaklanıyor bu?"

"Seramana kuşkucu biri, daima diken üzerinde."

"Rom'dan kuşkulananmanın hiçbir anlamı yok!"

"Umarım öyledir."

"Sen onun dürüstlüğünden kuşku duyar mıydın?"

"Onu çok az tanıyoruz."

"Ona hayal ettiği görevi verdim."

"Bu iyiliğini unutacaktır."

"Bugün kötümserisin."

"Umarım Rom beni haksız çıkarır."

"Bir olaya tanık oldun mu?"

"Seramana'nın öfkesinden başka bir şey görmedim."

"Senin dikkatli bakışın değerlidir, çok değerlidir."

Nefertari başını Ramses'in omzuna koydu.

"Ramses, hiç kimse sana karşı kayıtsız kalamaz. Ya senin yanında yer alacaklar ya da senden nefret edecekler. Senin gücün öyle bir şey ki insanları endişelendiriyor."

Kral sırtüstü uzandı. Nefertari ona sokuldu.

"Babamın gücü benimkinden daha üstün değil miydi?"

"Siz ikiniz hem birbirinize benziyorsunuz, hem birbirinizden farklısınız. Seti tek sözcük sarf etmeden otoritesini kuruyordu. Onun gücü gizliydi. Sense hem ateş, hem selsin. Sarf edeceğin çabayı umursamadan kendine bir yol açıyorsun."

"Bir tasarım var Nefertari, çok büyük bir tasarı."

"Bir tek mi?"

"Ama bu gerçekten çok büyük. Taç giydiğim günden beri aklımdan çıkmıyor. Bu, bana kaçamayacağım bir zorunluk gibi görünüyor. Şayet amacıma ulaşırsam, Mısır'ın çehresi değişecek."

Nefertari kralın alnını okşadı.

"Bu tasarım şekillendi mi yoksa henüz bir düşün halinde mi?"

"Düşleri gerçeğe döndürecek yeteneğe sahibim, ama bir işaret bekliyorum."

"Peki bu tereddüt neden?"

"Çünkü tanrıların bana izin vermesi gerek. Hiç kimse tanrılarla yapılan bir anlaşmayı bozamaz."

"Sırrını saklamayı mı arzu ediyorsun?"

"Onu sözcüklere dökmek, tanrılardan izin almadan onu şimdi-
den canlandırmak olurdu, ama sen ulu kraliçesin ve benim ruhum-
daki hiçbir şeyi bilmezlik edemezsin."

Ramses gizini açtı, Nefertari dinledi.

Çok büyük... Evet, Firavun'un tasarısı çok büyüktü.

Nefertari:

"Öte dünyadan gelecek bir işareti beklemekte haklısın," dedi.

"Ben de senin yanında onun gelişini gözleyeceğim."

"Ya gelmezse..."

"Gelecek. Onu kavramak bize düşüyor."

Ramses doğruldu ve bütün dudaklarda 'güzeller güzeli' diye yinelenen Nefertari'yi hayranlıkla seyretti. Nefertari, aşk şiirlerindeki ideal kadını andırıyor, porselen ve turkuazdan yapılmış gibi duran zarıfve pürüzsüz vücudunda, tanrısal suların derinliğini taşıyordu.

Kral yumuşak bir biçimde kulağını karısının karnına dayadı.

"Çocuğumuzun büyüdüğünü hissediyor musun?"

"O doğacak, sana söz veriyorum."

Nefertari'nin elbisesinin askısı omzundan kaymış, göğsünü meydana çıkarmıştı. Ramses ince kumaşı dişleriyle çekti ve karısının hayran olunacak vücudunu bütün çıplaklığıyla açıverdi. Gözlerinde, kutsal Nil'in akışkanlığı, arzunun derinliği ve hudutsuz bir aşkın birleştirdiği iki vücudun eşsiz mucizesi okunuyordu.

Ramses ta giydikten sonra ilk kez babasının Memfis'deki çalışma odasına girdi. Pencereleri tavana yakın açılmış beyaz duvarlı odada, mobilya olarak büyük bir masa, kral için arkalıklı bir koltuk, konuklar için hasır sandalyeler ve papirüs dolabından başka bir şey yoktu.

Yoğun bir heyecan boğazında düğümlendi.

Seti'nin ruhu, Mısır'ı yönetmek ve onu mutlu kılmak için gece gündüz çalıştığı bu soğuk yeri hâlâ canlandırıyordu. Burada ölümün en küçük bir izi yoktu. Tam tersine, bitip tükenmeyen irade sürekli olarak kendini hissettiriyordu.

Geleneklere göre tahta geçen oğulun kendi evini kurması ve kendine özgü bir yaşam çevresi oluşturmaları gerekirdi. Ramses bu evi tamamen yıktırıp yerine kendi isteğine uygun bir yenisini yaptırmak için emir çoktan vermiş olmalıydı. Aslında, genç Fırun'un niyeti de buydu; ta ki bu büyük odayı tekrar görene kadar.

Ramses pencerelerden birinden, kral arabasının barındırıldığı avluya baktı, sonra çalışma masasına dokundu. Hiç kullanılmamış papirüslerin konduğu dolabı açtı ve arkalıklı koltuğa oturdu.

Seti'nin ruhu onu geri itmedi.

Oğul, babasının yerini almış, baba da oğlunu İki Ülke'nin efendisi olarak kabul etmişti. Ramses, babasının çalışma odasını olduğu gibi koruyacak, Memfis'de bulunduğu zamanlarda burada çalışacaktı. Bu odanın sadeliği, onun rahatça düşünüp karar vermesine çok yardımcı olacaktı.

Büyük masanın üzerinde, uçları keten iple bağlanmış esnek iki akasya dalı vardı. Bu, Seti'nin çölde su bulmak için kullandığı su değneğiydi. Ramses, henüz kaderin ona ne hazırladığını bilmediği bir anda eğitimine damgasını vuran bu önemli olayı hatırladı! Fırun'un evrenin ve yaratılışın gizemlerini idrak etmesi ve maddenin ta kalbine inerek içinde saklı olan gizli yaşamı ortaya çıkarması gerektiğini o gün öğrenmişti.

Mısır'ı yönetmek demek sadece Devlet'i yönetmek demek değil, aynı zamanda gaiple ilişki kurabilmek demektir.

Hmeros, ileri yaşı nedeniyle zaman zaman uyuşan parmaklarıyla, adaçayı yapraklarını harmanladı, iri bir salyangozun kabuğundan yapılmış ve içi, olması gerektiği gibi iyice kömürleşmiş piposuna doldurdu. İki nefes arasında anason ve kişnişle kokulandırılmış şarabından bir yudum alıyordu. Limon ağacının altında yumuşak yastıklarla bezenmiş koltuğunda akşam serinliğinin tadını çıkarırken, oda hizmetçisi kadın, kralın geldiğini haber verdi.

Ramses'in yakınına kadar geldiğini gören Hmeros kralın heybeti karşısında şaşırıldı.

Şair zorlukla ayağa kalktı.

"Rica ederim, kalkmayın."

"Majeste, ne kadar değişmişsiniz!"

"Bu kadar teşrifata gerek var mıydı sevgili Hmeros?"

"Taç giydiniz. Sizin heybetinizdeki bir hükümdara karşı herkes haddini bilmelidir. Sizi görünce, bir zamanlar uzun uzun öğütler verdiğim coşkulu delikanlının artık çok gerilerde kaldığını anladım. Yine de umarım sözlerim Firavun'un kulaklarına hâlâ erişebilir."

"Sizi sağlıklı gördüğüm için mutluyum. Burada yaşam koşullarından memnun musunuz?"

"Oda hizmetçisini yola getirdim, bahçıvan sessiz sedasız bir adam, aşçı mesleğinin ehli ve şiirlerimi yazdırdığım kâtip onlardan hoşlanmış görünüyor. Bundan iyisi can sağlığı."

Hektor adındaki beyazlı siyahlı kedi şairin dizlerine zıpladı ve mırıldadı.

Hmeros, her zamanki gibi vücuduna zeytinyağı sürmüştü. Ona göre zeytinyağı gibi sağlığa yararlı ve güzel kokulu başka bir şey olamazdı.

"Şiirinizde ilerlediniz mi?"

"Zeus'un tanrılara seslenen sözleri fena olmadı: *Göklere altından bir halat asm. Öyle ki, onu çektiğimde olanca gücümle, sürüklesin kara ve denizi birlikte. Ve bağlayınca bu halatı Olimpos dağına, havada asılı kalsın koca dünya.*"

"Başka bir deyişle, benim hükümdarlığım henüz kabul görmedi ve havada asılı kalmış krallığım rüzgârın etkisiyle sallanıyor."

"Böyle ıssız bir yerde benim olup bitenlerden ne haberim olur ki?"

"Şair ilhamı ve hizmetçilerin dedikoduları, olayların aslını size ulaştırmıyor mu?"

Homeros ak sakalını sıvazladı.

"Olabilir... Böyle hareketsiz otursam da olaylardan uzak sayılmam. Memphis'e dönüşünüz dört gözle bekleniyordu."

"Çok nazik bir sorunu çözümlmek için gitmiştim."

"Size ihanet etmeyecek yeni bir başrahibi Amon'a tayin ettiğinizi biliyorum... Çabucak ve akıllıca yürütülen bir operasyon. Tutkusu olmayan bir ihtiyarı seçmek, genç bir hükümdar için az rastlanır bir politika becerisidir."

"Bu adamı beğeniyorum."

"Neden olmasın? Esas olan size itaat etmesi."

"Şayet Kuzey ile Güney birbirinin gözünü oysaydı, Mısır yıkılır giderdi."

"Garip fakat çekici bir ülke. Alışkanlıklarınız yavaş yavaş beni de etkisine aldı. Öyle ki, bir zamanlar çok sevdiğim şaraba bile vefasızlık etmeye başladım."

"Sağlığınıza özen gösteriyor musunuz?"

"Bu Mısır, tepeden tırnağa hekim dolu! Başucumdan hiç eksik olmuyorlar. Birbiri ardına diş hekimi, göz hekimi ve dahiliyeci hekim geliyor! Bütün bu hekimler bana bir sürü ilaç veriyor, ben de hiçbirini almıyorum. Biraz daha iyi görmemi sağlayan şu göz damlaları dışında... Yunanistan'dayken bu göz damlaları olsaydı gözlerim belki de sağlam kalacaktı. Oraya dönmeyeceğim... Hep fesat, hep çatışma... Kabile şeflerinin sayısı belli değil. Hepsi de rekabet tuzağına düşmüş kral bozuntuları. Yazabilmek için bana sakin ve konforlu bir ortam gerek. Büyük bir ulus yaratmak için çabalayın Majeste."

"Babam bu işe girişmişti."

"Şu mısraları yazdım: *Neye yarar gözyaşları, yüreği sızlatmaktan başka, tanrılar mahkûm etmişsefanileri acı dolu bir hayata.* Böyle olmakla birlikte göreviniz sizi ıstırap altında ezilen insanlığın ötesinde bir noktaya getiriyor. Yüzyıllardan beri Firavun'un ve kurumlarının sürekliliği nedeniyle değil midir ki halkınız mutluluğa inanır ve ondan doymak bilmezcesine zevk alır ve ona ulaşmayı başarır?"

Ramses gülümsedi.

"Mısır'ın sırlarını anlamaya başladınız."

"Babanızın artık yanınızda olmamasına üzülmeyiniz ve onu taklit etmeye çalışmayınız. Onun gibi yeri doldurulamaz bir kral olunuz."

Ramses'le Nefertari Memfis'in bütün tapınaklarındaki dinsel ayinlere katılmışlar, başrahibin büyük bir beceriyle yönettiği meslek okullarını gezmişler ve bu başarısından dolayı onu kutlamışlardı. Şimdi de onlar için belki de en zor an gelmişti: poz vereceklerdi. 'Hayat verenler' diye adlandırılan heykeltıraşların, onları sonsuza dek genç bir çift olarak yaşatacak heykellerini yapması için kral ve kraliçe tahtlarına oturup saçları başlarında, asaları ellerinde, bitmek bilmeyen saatler boyunca hareketsiz durmak zorundaydılar. Nefertari bu eziyete ağırbaşlılıkla katlandı; oysa Ramses kısa bir süre sonra sabırsızlık belirtileri göstermeye başladı. İkinci günden itibaren, uzun süre hiçbir şey yapmadan duramayacağı için Ameni'yi çağırttı.

"Su taşmasından ne haber?"

Kralın özel sekreteri:

"Yeterli," diye karşılık verdi. "Çiftçiler daha fazlasını umuyordu ama su havzalarındaki görevliler iyimser. Suyumuz eksik olmayacak."

"Benim Tarım Bakanım ne yapıyor?"

"İdari işleri bana devretti. Kendisi bürosuna adım atmıyor. Tarladan tarlaya, çiftlikten çiftliğe koşuşturup duruyor, her geçen gün bin bir çeşit güçlüğü çözümlüyor. Aslına bakarsanız normal bir bakanlık davranışı değil, ama..."

"Devam etsin! Köylüler durumlarından memnun mu?"

"İyi ürün elde edildi, ambarlar dolu."

"Ya sürüler?"

"Son sayımda elde edilen bilgilere göre doğum yüzdesi artıyor, ölüm yüzdesi azalıyor. Veteriner hizmetleri bana kaygı verici hiçbir rapor göndermedi."

"Ya benim sevgili ağabeyim Şenar?"

"Sorumluluk örneği. Dışişleri Bakanlığı'ndaki çalışma arkadaşlarım topladı, onlara senin övgülerini aktardıktan sonra her birin-

den Mısır'a şuurlu ve verimli bir biçimde hizmet etmelerini istedi. Görevini çok ciddiye alıyor, sabah erkenden çalışmaya başlıyor, bazı konuları danışmanlarına soruyor ve dostumuz Aşa'ya saygıyla davranıyor. Şenar sorumlu bir bakan oldu."

"Ciddi misin Ameni?"

"Yönetim konusunda şaka yapmak âdetim değildir."

"Onunla görüştün mü?"

"Elbette."

"Seni nasıl karşıladı?"

"Kibarca. Ondan, her hafta çalışmaları ile ilgili bana rapor vermesini istediğim zaman hiç itiraz etmedi."

"Hayret... Başka zaman olsaydı seni kovardı."

"Bence, oyuna dahil oldu. Sen onu kontrol ettiğin sürece korkacak bir şey yok."

"Onun tarafından yapılacak hiçbir yolsuzluğu hoşgörme."

"Tavsiye gereksiz Majeste."

Ramses kalktı, ilk taslağı biçimlenen heykeltıraşı başından savdı ve tacıyla esasını tahtın üzerine koydu.

Rahat bir nefes alan Nefertari de aynı şeyi yaptı.

Hükümdar:

"Poz vermek bir işkence," diye itiraf etti. "Bu kadar güç olduğunu söyleselerdi vazgeçerdim! Bereket versin ki bizim portrelerimiz ilk ve son olarak mermere kazınmış olacak."

"Her görevin gerekleri vardır, Majesteleri bundan kaçınamaz."

"Dikkat et Ameni, şayet bilge olursan belki senin de heykelini yaparlar."

"Majestelerinin bana yaşattığı hayata bakacak olursak hiçbir şansım olmadığı görülür!"

Ramses arkadaşına sokuldu:

"Kâhyam Rom hakkında ne düşünüyorsun?"

"Etkili ve sıkıntılı bir insan."

"Sıkıntılı mı?"

"En küçük bir ayrıntı kafasına musallat oluyor ve durmadan mükemmeli arıyor."

"Demek sana benziyor."

Üzülen Ameni kollarını kavuşturdu.

"Bu bir sitem mi?"

"Rom'un davranışlarının seni kuşkulandırıp kuşkulandırmadığını öğrenmek istiyorum."

"Bilâkis, beni rahatlatıyor! Bütün idare kademeleri onun gibi hareket etseydi, hiçbir sıkıntım kalmazdı. Onun hakkında şüpheleriniz mi var?"

"Şimdilik, hayır."

"Rom'dan korkmak için hiçbir neden yok. Şayet Majesteleri beni daha fazla alıkoymayacaksa büroma gidiyorum."

Nefertari Ramses'in kolunu şefkatle tuttu.

"Ameni hiç değişmedi."

"O tek başına bir hükümet."

"Büyük tasarın için beklediğin işaret göründü mü?"

"Hayır Nefertari."

"Onu hissediyorum."

"Nasıl bir şekil alacak?"

"Bilmiyorum, ama dört nala koşan bir at gibi bize doğru geliyor."

Eylül ayının bu ilk günlerinde kabaran sular her yere yayılmıştı. Mısır uçsuz bucaksız bir göl olmuş, bir zamanlar köylerin taçlandırdığı tepeler şimdi birer adaya dönüşmüştü. Firavun'un şantiyelerinde çalışmayanlar için bu günler tatil yapma ve sandalla gezme zamanıydı. Sularla çevrili küçük tepelerin üzerinde tehlikeden uzak yaşayan hayvanlar kuru otla beslenirlerdi. Su baskınından önce işlenen topraklarda şimdi balık avlanıyordu!

Delta'nın güney ucunda, Memfis'in biraz üstünde, Nil yirmi beş kilometre genişliğinde bir alana yayılıyordu. Kuzey sınırında ise su baskını iki yüz kilometreden daha fazla bir alanı kaplıyor, ırmak bu suları iterek denizle birleşiyordu.

Papirüs ile lotuslar, ülke sanki insansız dünyanın ilk zamanlarına dönüyormuşçasına hızla çoğalıyordu. Coşkun sular toprağı arındırıyor, zararlı böcekleri boğuyor ve bolluk ve refah getiren verimli mil, ülkenin her tarafına yayılıyordu.

Mayısın ortasından bu yana, bir uzman Memfis'deki su ölçüm istasyonunun merdiven basamaklarını iniyor ve Nil'in derinliğini ölçüyordu. Bu istasyonun duvarına arış⁽¹⁾ ölçüsüne göre bir cetvel kazınmıştı. Böylece suyun derinliği ve bir günde ne kadar yükseldiği bir bakışta görölüyordu. Yılın o döneminde, suların çekilmesi önce gözle fark edilmeyecek şekilde yavaş başlar, eylül ayının sonuna doğru ise gözle görölür şekilde hızlanırdı.

Su ölçüm istasyonu yontma taş bloklardan yapılmış bir kuyuyu andırıyordu. Uzman, kayarım korkusuyla dikkatle indi. Sol elinde bir tablet ve yazmak için kullanacağı bir balık kemiğı vardı. Sağ eliyle de duvara dayanıyordu.

Sol ayağı suya değdi.

Birden şaşırdı, donup kaldı. Duvar üzerindeki işaretlere dikkat-

le baktı. Gözleri onu yanıltıyor olmalıydı. Bir daha, bir daha baktı ve merdivenleri koşarak çıktı.

Memfis kanallarının genel gözetmeni, şaşkın uzmana baktı.

"Raporunda yanlışlık var."

"Dün ben de öyle sandım. Bugün yeniden gözden geçirdim, hiç kuşku yok!"

"Hangi günde yazıyor biliyor musun?"

"Biliyorum, eylül başındayız."

"Sağduyulu, sicili iyi ve terfi edecek bir memursun. Bu olayı unutabilirim, ama aynı şeyi bir daha yapma ve hatanı düzelt."

"**Bu bir hata değil.**"

"İlle de disiplin cezası mı almak istiyorsun?"

"Siz de gözden geçirin, rica ederim."

Nil'in derinliğini ölçmekle görevli memurun kendinden bu denli emin olması genel gözetmeni şaşkına çevirmişti.

"Bunun imkânsız olduğunu sen de biliyorsun!"

"Anlayamıyorum, ama bu gerçek... İki gün üst üste tabletime kaydettiğim gerçek bu!"

İki adam istasyona gitti.

Genel gözetmen olağanüstü olayı bizzat kendi gözleriyle saptadı: Sular çekileceği yerde aksine yükseliyordu!

On altı arış en ideal su yüksekliği idi. On altı arış ya da diğer adıyla 'mükemmel sevinç'.

Bu haberle birlikte ülkeye büyük bir sevinç dalgası yayıldı. Ramses hükümdarlığının ilk yılında bir mucizeyi gerçekleştirmişti! Yedek havuzlar ağzına *kadar* doldurulacak, tarlaların sulanması kuraklık döneminin sonuna dek sürecek ve İki Ülke, kralın sihri sayesinde uğurlu bir dönem yaşayacaktı.

Ramses halkın yüreğinde Seti'nin yerini almıştı. Mısır, doğaüstü gücü olan, su taşkınlarını kontrol altında bulundurabilen ve açlık gibi bir felaketi kovup herkesin karnını doyuran yardımsever bir hükümdar tarafından yönetiliyordu.

Şenar kudurmuştu. Doğal bir olayı bir büyü'nün marifetiymiş gibi gören bu cahil halkın aptallığının önüne nasıl geçilebilirdi? Suların şu lanet yükselmesi gerçekten de alışılmadık bir şeydi ve hatta

olağanüstü bir olay bile sayılabilirdi. Ama bu işle Ramses'in en küçük bir ilgisi bile yoktu! Böyle olmakla birlikte kentlerde ve köylerde, adı içten sevgiyle anılan Firavun'un onuruna törenler düzenlendi. Herkes Firavun'un bir gün tanrılarla eşit olacağına inanıyordu.

Kralın ağabeyi bütün randevularını iptal etti ve hükümetteki öteki bakanların yaptığı gibi o da bakanlığındaki memurlara bir günlük izin verdi. Ters bir hareketle dikkatleri üstüne çekmek çok ağır bir hata olurdu.

Neden Ramses bu kadar şanslıydı? Birkaç saat içinde halkın ona karşı sevgisi, Seti'ye olan sevgisini geçmişti. Hasımları sarsılmışlar, onunla savaşmanın mümkün olup olmadığını düşünmeye başlamışlardı. Şenar önden yürümektense, iki kat ihtiyatlı olmalı ve ağını yavaşça örmeliydi.

Şenar'ın azmi, sonunda kardeşinin şansını yenecekti. Şans sadakatsiz bir sevgiliydi, ona bağlanıp peşinden gidenleri günün birinde mutlaka terk ederdi. Şansı Ramses'i terk ettiği anda Şenar harekete geçecekti. Bu arada, zamanı geldiğinde, yerinde ve güçlü bir biçimde vurmak için etkili silahları hazırlaması gerekiyordu.

Sokaktan gelen bağrışlar duyuldu. Şenar önce bir kavga olduğunu sandı. Ama gürültü korkunç bir uğultu haline gelinceye kadar arttı: Bütün Memfis ayağa kalkmış haykırıyordu! Dışişleri Bakanı binanın terasına birkaç basamaklı merdivenden çıktı.

Gördüğü manzara, binlerce Mısırlıyı olduğu gibi Şenar'ı da çok şaşırttı.

Balıkçıl kuşunu andıran kocaman mavi bir kuş kentin üzerinde dönüyordu.

'Bu zümrüdüanka kuşu,' diye düşündü Şenar. 'İmkânsız, zümrüdüanka kuşu geri geldi...' Ramses'in ağabeyi bu saçma düşünceyi kafasından atamıyor, bakışlarını mavi kuştan ayıramıyordu. Efsaneye göre bu kuş çok parlak bir yönetimi bildirmek ve yeni bir dönemi açmak için öbür dünyadan geliyordu.

Çocuklar için bir masal, halkı eğlendirmek için rahiplerin uydurduğu zırvallardan biri! Ama zümrüdüanka kuşu, yönünü seçmeden önce Memfis'i keşfetmek istercesine göz kamaştırıcı bir uçuşla kentin üzerinde dönüp duruyordu.

Şenar bir okçu olsaydı şayet, bu kuşun yolunu şaşırmış bir göçmen kuş olduğunu kanıtlamak için onu vurarak düşürürdü. Bir as-

kere emir verse? Hiçbir asker bu emre itaat etmez ve Dışişleri Bakan'ını cılgınlıkla suçlardı! Halk, büyülenmiş bir halde zümrüdüanka kuşunu seyrediyordu. Birden gürültü azaldı.

Şenar umutlandı. Elbette, herkes biliyordu! Şayet bu mavi kuş zümrüdüanka kuşu olsaydı Memfis üzerinde dolanmakla kalmazdı, çünkü efsaneye göre onun gitmesi gereken belli bir hedefi vardı. Kuşun tereddüt içinde uçtuğunu gören halk, boş bir hayale kapıldığını anlayacak ve Ramses'in bu ikinci mucizesine inanmayacaktı. Dahası, belki de ilk mucizeyi de sorgulamaya başlayacaktı.

Şans Şenar'ın lehine dönmeye başlamıştı!

Birkaç çocuk çığlığından sonra ortalık sessizleşti.

Kocaman mavi kuş büyük daireler çizmeye devam ediyor, ortalığı kaplayan sessizlikte kanatlarının sesi duyuluyordu. Neşenin ardından acı ve gözyaşı gelmişti. Demek zümrüdüanka kuşunu görme mutluluğu gerçekleşmemişti. Bu, sürüsünü kaybetmiş, nereye gideceğini bilemeyen zavallı bir balıkçıl kuşuydu.

İçi rahat eden Şenar bürosuna döndü. Kafası çalışmayan insanların sersemletmek için uydurulmuş bu eski efsanelere inanmamakla ne kadar haklı olduğu anlaşıyordu! Ne bir kuş, ne bir insan binlerce yıl yaşayabilirdi. Zümrüdüanka kuşu diye bir şey yoktu. Yine de bu olaydan bir ders çıkarmak gerekiyordu. Bir ülkeyi yönetmek isteyen bir kimse için kalabalıkları yönlendirebilmek bir zorunluktur. Halk için hayallere inanmak, karnını tok tutmak kadar önemli bir ihtiyaçtı. Bir devlet başkanı söylenti ve dedikoduları kullanarak kendisinin iyi bir yönetici olduğuna halkı inandırabilirdi.

Uğultu yeniden başladı.

Hiç kuşkusuz umduğunu bulamayan, öfkeli bir kalabalığın kızgınlığı olmalıydı bu gürültü. Şenar, Ramses adının tekrarlandığını fark etti. Demek ki Ramses'in bozgunu giderek yürekler acısı bir duruma dönüşüyordu.

Tekrar terasa çıkan Şenar, gördüğü karşısında şaşkına döndü. Sevinç içindeki kalabalık zümrüdüanka kuşunun efsanede belirtilen hedefi olan o eşsiz dikilitaşa doğru uçuşunu selamlıyordu.

Cılgına dönen Şenar tanrıların yeni bir dönemin başladığını ilan ettiklerini anladı. Ramses'in dönemi.

Nefertari:

"İki işaret," dedi. "Suların beklenmedik yükselişi ve zümrüdüanka kuşunun dönüşü! Hangi hükümdarlık böylesine göz kamaştırıcı olmuştur?"

Ramses eline ulaşan raporları okuyordu. Suların bu inanılmaz yükselişi Mısır için Tanrı'nın bir lütfuydu. Bütün Memfis halkının hayranlıkla seyrettiği kocaman mavi kuşa gelince, o da büyük Heliopolis tapınağına doğru uçmuş ve güneş ışığının taşlaşmış biçimi olarak kabul edilen eşsiz dikilitaşın tepesine konmuştu.

Öbür dünyadan gelen bu zümrüdüanka kuşu artık kımıldamıyor ve tanrıların sevdiği ülkeyi seyreliyordu.

Kraliçe:

"Şaşırmış görünüyorsun," dedi.

"Bu işaretlerin gücü karşısında kim şaşırmazdı?"

"Sana geri adım attıracaklar mı demek istiyorsun?"

"Bilakis Nefertari. Onlar bana, güçlülere, kösteklemelere ve eleştirilere aldırış etmeden ilerlemem gerektiğini bildirerek destek oluyorlar."

"Demek oluyor ki büyük projeni gerçekleştirme zamanı geldi."

Ramses karısını kollarına aldı.

"Su kabarması ile zümrüdüanka, beklediğim işareti verdi."

Ameni kralla kraliçenin kabul salonuna nefes nefese girdi.

"Yaşam evinin... başrahibi... seninle konuşmak istiyor."

"Gelsin."

"Seramana onun üzerini aramak istiyor... Bir skandala neden olacak!"

Ramses hızlı adımlarla ara odaya yürüdü. Orada başı kazınmış ve uzun beyaz bir elbise giymiş sağlam yapılı altmışlık başrahibe, mihverli, zırhlı ve silahlı Sardunyalı karşı karşıya gelmişlerdi.

Başrahip, Firavun'un önünde eğildi. Seramana kralın hoşnutsuzluğunun farkına vardı.

Sardunyalı:

"İstisna yok," dedi. "Yoksa bundan böyle güvenliğin sağlanamaz."

Ramses, başrahibe:

"Ne arzu ediyorsunuz?" diye sordu.

"Yaşam Evi en kısa zamanda sizi görmek istiyor Majeste."

Ramses Heliopolis'e ilk gittiğinde, Seti tarafından, henüz belirsiz olan geleceğini tayin edecek önemli bir sınavdan geçirilmişti. Bugün ise Ramses, Karnak'taki Amon tapınağı kadar geniş olan büyük Râ tapınağının surlarından içeri bir firavun olarak giriyordu.

içinden bir kanalın geçtiği bu kutsal topraklar üzerinde birçok bina yapılmıştı: zamanın başlangıcındaki taşın tapınağı, yaratıcı tanrı Atum'un bir çınar ağacının gölgesindeki tapınağı, Sakkare piramidini yaptıran Coser'in, gövdesine kralların adları kazınmış söğüt tapınağı.

Heliopolis büyüleyici bir yerd. Kutsal heykellerin dizildiği ağaçlı yollar, akasya ve söğüt korularının içinden geçiyor, meyve bahçeleri ve zeytinlikler gelişip büyüyordu. Arıcılar bol miktarda bal üretiyor, ahırlar bol süt veren inekleri barındırıyor, atölyeler seçkin sanatkârları yetiştiriyordu. Yüzlerce köy kutsal kent için çalışıyor, buna karşılık olarak da kutsal kent onların huzur ve refahını güvence altına alıyordu.

Burada Mısır bilgeliği biçimlenerek, ayin kitaplarına yazılıyor ve mitolojik öyküler ustaların dudaklarından çırakların kulaklarına aktarılıyordu. Okullarda bilginler, ayinciler ve büyücüler sanatlarını büyük bir gizlilik içinde öğretiyorlardı.

Heliopolis'te, diğer tapınaklara bir örnek olarak gösterilen *en* eski Yaşam Evi yer alıyordu. Buranın başrahibi toplum içinde pek görünmez, kendisini dinsel düşünce ve çalışmalara adanmış tapınaktan ender olarak dışarı çıkardı.

Ramses'e:

"Babanız fırsat bulunca buraya gelir, aramızda otururdu," dedi. "Onun en büyük dileği bu dünyadan elini eteğini çekmekti, lakin bu düşünün gerçekleşmeyeceğini biliyordu. Siz, Majeste, gençsiniz. Kafanızda ve yüreğinizde sayısız tasarı itişip kakışır. Ama taşıdığınız ada layık olacak mısınız?"

Ramses öfkesini zor zapt etti.

"Kuşkunuz mu var?"

"Benim yerime tanrılar yanıt verecek. Benimle gelin."

"Bu bir emir mi?"

"Siz ülkenin efendisisiniz ve ben de sizin hizmetkârınızım."

Yaşam Evi'nin başrahibi gözlerini eğmemiştii. Bu hasım daha önce karşılaştıklarından çok daha güçlüydü.

"Geliyor musunuz?"

"Bana yolu gösterin."

Başrahip düzenli adımlarla ilerledi ve zamanın başlangıcındaki taşın tapınağına doğruldu. Üzeri hiyeroglifyazısıyla dolu bir dikilitaş bu tapınağın önünde yükseliyordu.

Dikilitaşın tepesinde zümrüdüanka kuşu hareketsiz duruyordu.

"Majeste, başınızı kaldırıp şu kuşa bakar mısınız?"

Öğle güneşi öylesine göz kamaştırıcıydı ki zümrüdüanka kuşu ışığın içinde kayboluyordu.

"Beni kör etmeye mi niyetlisiniz?"

"Karar sizin Majeste."

"Kral meydan okumanıza karşılık vermek zorunda değil."

"Kendisi dışında kim onu buna zorlayabilir?"

"Davranışınızın nedenini açıkla mısınız?"

"Sizin bir adınız var Majeste ve bu ad hükümdarlığınızın dayanağı. Şu ana kadar bu ad bir ideal olarak kaldı. Bunu böyle mi devam ettireceksiniz, yoksa karşılaşılabilecek tehlike ne olursa olsun, bu ideali gerçekleştirmek için gerekeni yapmaya cesaret edecek misiniz?"

Ramses güneşe doğrudan baktı.

Altın yuvarlak onun gözlerini yakmadı, zümrüdüanka giderek büyüdü, kanatlarını çırpıp göğe doğru yükseldi. Uzun dakikalar boyunca, hükümdarın bakışı, göğü aydınlatan ve günü yaratan güneş ışınlarından ayrılmadı.

"Siz gerçek Ramses'siniz, Işığın Oğlu ve güneşin çocuğusunuz. Hükümdarlığınız karanlığın üzerinde zaferini ilan ediyor."

Ramses, yeryüzündeki simgesi olduğu bu güneşten hiç korkmaması gerektiğini anladı. Onunla düşünce ve duygu ortaklığı kurarak enerjisinden besleniyordu.

Başrahip hiçbir şey söylemeden kalın ve yüksek duvarlı uzun bi-

naya doğru yürüdü. Ramses onu takip ederek Heliopolis'in Yaşam **Evi'ne** girdi. Bu yapının merkezinde, koç postuna sarılmış kutsal taş duruyordu. Simyacılar değişimleri gerçekleştirmek için bu taş-tan yararlanıyorlardı. Ölen rahiplerin lahitlerine, ölümden sonra dirilmelerini sağlaması için bu taştan ufak bir parça konuyordu.

Başrahip, kralı çok geniş bir kütüphaneye soktu. Bu kütüphanede astronomi, astroloji ve kehanetle ilgili eserlerle krallığın yıllıkları saklanıyordu.

Başrahip:

"Yıllıklarımıza göre, zümrüdüanka Heliopolis'de bin dört yüz altmış bir yıldan beri görünmemiştir. Sizin hükümdarlığınızın ilk yılında gelişi, gökbilginlerimizin hazırladıkları iki takvimin dikkat çekici bir biçimde örtüştükleri ana rastlıyor. Bu takvimlerden birincisi sabit yıl takvimi olup dört yılda bir, bir günü kaybeder. Gerçek yıl takvimi ise yılda dörtte bir gün kaybeder. Sizin tahta çıktığınız dönem bu iki takvimin de aynı günü gösterdikleri döneme rastladı. Şayet siz de onaylarsanız bu olayı duyurmak için bir dikilitaş yapılacaktır."

"Bu açıklamalarınızdan ne gibi bir ders çıkarmalıyım?"

"Rastlantı diye bir şey olmadığını Majeste ve mukadderatınızın tanrılara ait olduğunu."

Mucizevi su kabarması, zümrüdüanka kuşunun dönüşü, yeni bir dönem... Şenar için bu kadarı fazlaydı artık. Tamamen çökmüş olmasına rağmen, Şenar, son günlerdeki olayların desteğiyle hüküm süren Ramses onuruna düzenlenen törenler sırasında sevimli bir yüz takınmayı başarmıştı. Ramses'in geleceğinin çok iyi olacağı anlaşılıyordu. Hiç kimse, bu genç adamı İki Ülke'yi yönetmek, birliğini sağlamak, saygınlığını artırmak için tanrılarının seçtiğinden kuşku duymuyordu.

Sadece Seramana keyifsiz görünüyordu. Kralın güvenliğini sağlamak her geçen gün daha da zorlaşıyordu. Saygın kişiler Firavun'u selamlamak için sürüler halinde geliyordu. Dahası, Ramses, üstü açık arabası ile Memfis'in başlıca sokaklarını, halkın alkışları altında dolaşmaya kalkmıştı. Halkın sevgisinden sarhoş olan Firavun, Sardunyalının ihtiyatlı davranması için yaptığı ikazlara kayıtsız kalıyordu.

Başkentin sokaklarında kendini tehlikeye atması yetmezmiş gibi, Ramses, büyük bir bölümü taşkından sonra durgun suların altında kalan kırsal bölgeleri gezmeye girişti. Köylüler aletleriyle sabanlarını onarıyor, ambarlarını sağlamlaştırıyor, çocuklar da bu arada şamandıraları kullanarak yüzme öğreniyorlardı. Kırmızı siyah gagalı turnakuşları üzerlerinde uçuyor, su aygırı sürüleri ırmakta tembel tembel yatıyordu. Geceleri iki üç saatlik **uykuyla** yetinen Ramses birçok köyü ziyaret etmeyi başardı. Taşralı kabile reisleriyle belediye başkanlarından sadakat sözü aldığı gibi, buralarda yaşayan halkın güvenini de kazandı.

Memfis'e döndüğü zaman sular çekilmeye başlamıştı ve çiftçiler ekime hazırlanıyorlardı.

Nefertari:

"Hiç yorulmamış gibisin," dedi.

"insan halkıyla bütünleştiği zaman nasıl yorgun olabilir? Sense sıkıntı çekmiş **benziyorsun.**"

"Hafif bir **keyifsizlik...**"

"Doktorlar ne diyor?"

"Normal bir doğum yapmak istiyorsam yatağa yatmak zorunda olduğumu."

"Neden ayaktasın?"

"Senin yokluğunda ben..."

"Doğuma kadar Memfis'den ayrılmayacağım."

"Ya senin büyük tasarın?"

Ramses'in canı sıkılmış gibiydi.

"Bana... kısa bir yolculuk yapmama izin verir misin?"

Kraliçe gülümsedi.

"Firavun ister de ben nasıl reddedebilirim?"

"Bu topraklar ne kadar güzel Nefertari! Oraları dolaşırken bu toprakların tanrının bir mucizesi, su ile güneşin evladı olduğunun farkına vardım. Bu toprakların içinde Horus'un gücü ile Hator'un güzelliği birleşiyor. Yaşamımızın her saniyesi bu topraklara adanmalıdır. Sen ve ben ona hükmetmek için değil, hizmet etmek için doğduk."

"Ben de bir zamanlar buna inanıyordum."

"Ne demek istiyorsun?"

"Hizmet etmek insanoğlunun yapacağı en soylu bir davranıştır.

Onunla, sadece onunla belki de refaha ve mutluluğa ulaşabilir. ‘Hizmetkâr’ anlamına gelen yüce sözcük *Hem*, en alçakgönüllü insanı, şantiye ya da tarım işçisini tanımlarken aynı zamanda tanrıların ve halkının hizmetkârı en güçlü adam Firavun'u tanımlamaz mı? Yine de, taç giyme töreninden sonra başka bir gerçeği sezinler gibi oldum. Ne sen ne ben hizmet etmekle yetinebiliriz. Bizim için yönetmek, yönlendirmek, devlet gemisini iyi yöne götürecek dümeni kullanmak da gerekiyor. Başka hiçbir kimse bunu bizim yerimize yapamaz.”

Kral düşünceye daldı.

"Babam öldüğü zaman ben de aynı duyguları hissettim. Yol göstermesini, öğüt ve emir vermesini bilen üstün bir insanın varlığını hissetmek ne kadar güzel bir şeydi! Onun sayesinde hiçbir güçlük önlenemez, hiçbir felaket çaresi bulunmaz değildi."

"İşte halkının da senden istediği bu."

"Doğruca güneşe baktım ve gözlerim yanmadı."

"Güneş senin içinde Ramses. O hayat verir, bitkileri, hayvanları ve insanları geliştirir, ama çok güçlü olduğu zaman da kurutur ve öldürür."

"Güneş çölü yakar, ama orada da hayat vardır."

"Çöl yeryüzündeki öbür dünyadır, insanlar orada evlerini kuramazlar. Orada sadece kuşaktan kuşağa ulaşacak ve zamana kafa tutacak öteki dünya konutlarını kurarlar. Firavun'un en büyük günahı, düşüncesini çöle gömmek ve insanları unutmak olmaz mı?"

"Babam bir çöl adamıydı."

"Her firavun öyle olmalıdır, ama bakışları aynı şekilde Vadi'yi yeşillendirmelidir."

Ramses ile Nefertari, akşamın huzurlu havasının tadını birlikte çıkardılar. O sırada batan güneşin ışınları Heliopolis'in biricik diki-litaşım altın sarısı bir renge boyuyordu.

Ramses'in odasının pencereleri kararınca, Seramana, kendi elle-riyle yerleştirdiği muhafızlarının yerlerinde olup olmadıklarını kontrol edip sarayı terk etti. Siyah renkli muhteşem bir atın sırtına atlayıp Memfis'in içinden dört nala geçti ve le doğru yöneldi.

Mısırlılar gece yolculuk yapmaktan hiç hoşlanmazlardı. Güneş battıktan sonra şeytanların yuvalarından çıktıklarına ve ihtiyatsız yolculara saldırdıklarına inanıyorlardı. Dev yapılı Sardunyalı by-lesi boş inançlara kulak asmıyor, kendini en korkunç canavarlara karşı bile koruyabileceğinden emin, yoluna devam ediyordu. Aklına bir şeyi taktı mı, onu kimse durduramazdı.

Seramana, Setau'nun, Ramses onuruna düzenlenen şenliklere katılacağını ummuştu. Ama yılan uzmanı, acayip şöhretine sadık ka-larak laboratuvarından ayrılmamıştı. Ramses'in odasına akrebi ki-min soktuğunu bulmak için yaptığı araştırmaları sürdüren Sardun-yalı herkesi sorguya çekmiş, konuyla ilgili bilgi edinmeye çalışmıştı.

Hiç kimse Setau'yu sevmiyordu. Bylerinden ve haşır neşir ol-duğu korkunç yaratıklardan rkyorlardı. Ama yaptığı ticaretin gittikçe arttığını da unutmamak gerekiyordu. Ağır hastalıkları te-davi etmek için ilaç üreticilerine yılan zehiri satarak servetine ser-vet katıyordu.

Seramana, Rom'dan kuşkulanmakta ısrar etmesine rağmen Se-tau'nun mükemmel bir suçlu olduğunu kabul etmek zorunda kal-mıştı. Setau başarıya ulaşmayan alçakça cinayet girişiminden sonra Ramses'in karşısına çıkmak, arkadaşının bakışlarına meydan oku-mak cesaretini gösterememişti. Kendi laboratuvarında gizlenerek, dolaylı yoldan itirafta bulunmuş olmuyor muydu?

Seramana'nın onu görmesi gerekiyordu. Eski korsan hasımları-nı yüzlerine bakarak değerlendirmeye alışıktı ve sağ kalmış olmaşı-nı da bu basiretine borlıydu. Setau'yu inceledikten sonra kararını verecekti. Mademki saklanıyordu, Sardunyalı onu sığındığı yerden çıkarırdı.

Tarlaların sınırına gelince attan indi ve atın dizginini bir incir ağacının gövdesine bağladı. Hayvanı rahatlatmak için kulağına bir şeyler mırıldandı ve Setau'nun laboratuvar çiftliğine doğru yürüdü. Ay henüz hilal biçiminde olmasına rağmen gece aydınlıktı. Bir çakalın uluması Sardunyalıyı ürkütmedi. Sanki bir gemideymiş gibi hissediyordu kendini.

Laboratuvarın içinin hâlâ aydınlık olduğunu gördü. Acaba biraz güç kullanması gerçeği elde etmesine yardımcı olur muydu? Seramana şüphelilere karşı kaba güç kullanmayacağına söz vermişti, ama zorunlu durumlar kendi yarasını yaratmaz mıydı? Tedbirli davranarak eğildi, bir tepeceğin çevresini dolandı ve eve arka taraftan ulaştı.

Sırtını duvara dayayıp dinledi.

içerden inleme sesleri geliyordu. Yılan oynatıcısı hangi zavallıya işkence ediyordu? Seramana yengeç gibi yürüyerek bir pencereye kadar gitti ve içeri bir göz attı. Kavanozlar, küpler, süzgeçler, içinde akreplerle yılanların bulunduğu kafesler, her boyda bıçaklar, sepetler... Tahtaların ve tezgâhların üzerine konmuş bir yığın eski eşya.

Yerde çıplak bir erkekle çıplak bir kadın birbirine sarılmıştı. Harika vücutlu Nubyeli kadın zevkten inliyordu. Siyah saçlı eşi, kısa boylu ve güçlü bir adamdı.

Sardunyalı arkasını döndü. Kadınları sınırsız derecede beğeniyordu, ama başkalarının sevişmesi onun hiç ilgisini çekmiyordu. Böyle olmakla birlikte bu Nubyeli kadının güzelliği onu heyecanlandırmıştı. Onların bu coşkulu sevişmelerini yarıda kesecek olsa büyük bir suç işlemiş olurdu. Bu nedenle sabırlı olmaya razı oldu. Yorgunluktan tükenmiş bir Setau'yu sorguya çekmek daha kolay olacaktı.

Neşesi yerindeydi, ertesi akşam birlikte yemek yiyeceği güzel Memfisli kadını düşündü. Arkadaşının söylediğine göre bu güzel kadın güçlü ve kaslı erkekleri beğeniyordu.

Sol taraftan garip bir gürültü duyuldu.

Sardunyah basını çevirdi ve kocaman bir kobra yılanının, saldırıya hazır bir biçimde kafasını kaldırmış olduğunu gördü. Karşı koymamak daha iyiydi. Geri geri çekildi, duvara dayandı ve olduğu yerde kaldı. Birinciye benzeyen ikinci bir yılan yolunu kesiyordu.

"Çekilin pis hayvanlar!"

Dev yapılı adamın hançeri yılanları korkutmadı. Yılanlar gene aynı tehdit edici tavırlar içindeydi. Birini öldürecek olsa bile öteki ısıracaktı.

"Burada ne oluyor?"

Elinde meşalesiyle gelen çıplak Setau, Sardunyalıyı fark etti.

"Benim malımı çalmaya geldin değil mi?... Benim sadık bekçi köpeklerim beni böylesi sıkıntılara karşı korurlar. Senin için üzgünüm, ama onların öpücüğü ölümcüldür."

"Bir cinayet işlemezsin sanırım Setau!"

"Demek adımı biliyorsun... Ama sen gene de elinde hançerinle suçüstü yakalanmış bir hırsızısın. Yargıç kendimi savunduğum için beni suçsuz bulacaktır."

"Ben Seramana'yım, Ramses'in özel muhafız kıtasının komutanıyım."

"Yüzün hiç yabancı gelmiyordu zaten. Neden bu hırsızlığa kalkıştın?"

"Seni görmek istiyordum, sadece seni görmeyi amacım."

"Gecenin bu saatinde mi? Beni Lotus'la sevişirken engellemekle kalmadın, şimdi de adi bir yalan söylüyorsun."

"Gerçeği söylüyorum."

"Peki bu ani istek niçin?"

"Güvenlik gereği."

"Bu ne anlama geliyor?"

"Benim görevim kralı korumaktır."

"Ben Ramses'i tehdit mi ediyorum?"

"Bunu söylemedim."

"Ama aklından geçiriyorsun. Buraya beni gözetlemeye geldiğine göre."

"Görevim gereği her şüpheliyi araştırmak zorundayım."

İki kobra, Sardunyalıya biraz daha sokuldu. Setau'nun bakışları öfke doluydu.

"Bir çılgınlığa kalkışma."

"Eski bir korsan ölümden korkar mı?"

"Böylesinden korkar."

"Çabuk git Seramana ve bir daha beni rahatsız etme. Yoksa muhafızlarımı tutmam."

Setau'un bir işareti üzerine kobra kenara çekildi. Ter içinde

kalan Sardunyalı iki yılanın arasından geçti, sağına soluna bakmadan ekili topraklara kadar yürüdü.

Kafasının içinde düşüncesi oluşmuştu: Bu Setau denen adam bir katilin ruhuna sahipti.

Küçük Khâ, koyun sürüsünü suya batmış topraklar üzerinde gütmeğe çalışan köylülere bakarak:

"Bunlar ne yapıyor?" diye sordu.

Tarım bakanı Necem:

"Ektikleri tohumları koyunların yardımıyla toprağa gömmeye çalışıyorlar," diye yanıtladı. "Su taşkını tarlalara ve ırmak kıyılarına büyük miktarda mil yığı. Onun sayesinde buğday bol ve olgun olacak."

"Bu koyunlar yararlı mı?"

"İnekler ve tanrının yarattığı diğer bütün hayvanlar gibi onlar da yararlı."

Suların çekilmesi başlamış, tohum ekiciler işe koyulmuş, büyük ırmağın onlara bol bol ihsan ettiği verimli çamuru çiğnemekten mutluluk duyuyorlardı. Sabahın erken saatlerinde çalışmaya başlıyorlar, işlenmesi gayet kolay olan bu yumuşak topraktan yararlanmak için çok az günleri olduğunu biliyorlardı. Tarla çapasıyla su dolu toprakları açıyorlar, tohumları ekiyorlar ve sonra üzerine bu nemli toprağı yeniden örtüyorlardı. Hayvanlar da tohumları toprağa iyice gömerek insanlara yardım ediyordu.

Khâ:

"Senin kırların güzel," dedi, "ama ben papirüsleri ve hiyeroglifleri daha çok seviyorum."

"Bir çiftlik görmek ister misin?"

"Nasıl istersen."

Bakan çocuğu elinden tuttu. Okurken ve yazarken takındığı tavrı yürürken de gösteriyordu: yaşına göre hiç alışılmadık çok büyük bir ciddiyet. Çok yumuşak bir adam olan Necem bu çocuğun insanlardan uzakta yetişmiş olmasına çok üzülmüştü. Çocuk ne oyuncak istiyordu, ne de arkadaş. Annesi Güzel İset'ten, ona öğretmenlik yapmasına izin vermesini istemişti. Tarım Bakanı, Ram-ses'in oğlunun altın kafesinden çıkıp doğayı ve doğanın harikalarını keşfetmesi gerektiğini düşünüyordu.

KM, yeni ve alışılmamış bir manzara karşısında şaşkınlığa uğrayan bir çocuk gibi değil, yönetime rapor yazmak için not tutmaya hazır deneyimli bir kâtip gibi çevreyi dikkatle izliyordu.

Çiftliğin buğday siloları, ahırları, bir kümesi, bir ekmek fırını ve bir sebze bahçesi vardı. Çiftliğin eşliğinde Necem ile Khâ'dan ellerini ve ayaklarını yıkamalarını istediler. Sonra çiftlik sahibi, böylesine önemli kişilerin ziyaretinden çok mutlu bir ifadeyle onları karşıladı. Onlara iyi beslenmiş, bakımları hiç eksiksiz yapılmış, güzel sağmal ineklerini gösterdi.

"Benim sırrım," diye açıkladı, "onları en güzel otlaklara götürmektir. Onlar sıcaktan fazla rahatsız olmazlar, doyasıya yerler ve haftadan haftaya gelişip büyürler."

Küçük Khâ:

"İnek, Tanrıça Hator'un hayvanıdır," diye açıklama yaptı. "Bu yüzden inek güzel ve yumuşak huyludur."

Çiftçi şaşırılmıştı.

"Bunları size kim öğretti prens?"

"Bir masalda okudum."

"Şimdiden okumayı öğrendiniz mi?"

"Beni sevindirmek ister misiniz?"

"Elbette!"

"Bana bir kireç parçası ve bir kamış verin."

"Peki, peki... hemen..."

Çiftçi, Necem'in gözlerinin içine baktı. Bakan göz kırparak oluru verdi. Küçük oğlan çocuğu, aletleri elinde, çiftliğin avlusunda gezindi, sonra köylülerin şaşkın bakışları altında ahırlara doğru gitti.

Bir saat sonra prens, kireç plakayı çiftlik sahibine verdi. Plakanın üzerinde rakamlar vardı:

Khâ:

"Çok iyi saydım," dedi. "Senin yüz on iki ineğin var."

Çocuk gözlerini ovuşturdu ve Necem'in ayaklarının arasına sığındı.

"Şimdi uykum geldi," dedi.

Tarım Bakanı çocuğu kollarının arasına aldı.

Khâ uykuya dalmıştı bile.

Necem: 'Ramses'in yeni bir mucizesi,' diye düşündü.

Ramses gibi atletik vücutlu, geniş omuzlu, gür saçlı, sakallı, yüzü güneşten yanmış olan Musa yavaş adımlarla Mısır kralının çalışma odasına girdi.

Ramses ayağa kalktı, iki arkadaş kucaklaştılar.

"Seti de burada çalışıyordu, değil mi?"

"Hiçbir şeyi değiştirmedim Musa. Onun düşünceleriyle dolu bu oda. Umarım bana da ülkeyi yönetmek için ilham verir."

Tavana yakın açılmış üç pencereden gözleri rahatsız etmeyen bir ışık giriyordu. Pencerelerin düzenleniş biçimi çok tatlı bir hava akımı sağlıyor, sona ermekte olan yazın sıcaklığını dayanılır kılıyordu.

Ramses arkalı koltuğunu bıraktı, arkadaşının karşısına, hasır iskemleye oturdu.

"Nasılsın Musa?"

"Sağlığım mükemmel, ama hiçbir işim yok."

"Görüşmeye pek fırsat bulamıyoruz. Sorumlusu da benim."

"Sen de bilirsin ki işsiz güçsüz bir hayat, şatafatlı da olsa benim tüylerimi diken diken eder. Karnak'taki işimi seviyordum."

"Memfis sarayının çekiciliği yok mu?"

"Saray halkı benim canımı sıkıyor. Seni göklere çıkarmaktan başka bir işleri yok sanki. Gün gelecek seni tanrı katına çıkarmakta gecikmeyecekler. Bu çok aptalca ve aşağılık bir şey."

"Yaptıklarımı eleştiriyor musun?"

"Mucizevi su taşkını, zümrüdüanka, yeni bir çağ... Bu tartışmasız olaylar halk tarafından bu kadar sevilmeni sağladı. Doğaüstü güçlerin mi var, büyük yazgıların adamı mısın? Senin halkın buna inanıyor."

"Ya sen Musa?"

"Belki bu gerçektir. Ama sen gerçek bir tanrı değilsin."

"Ben böyledir mi dedim?"

"Uyanık ol Ramses. Çevrendekilerin dalkavukluğu seni sınırsız bir kendini beğenmişliğe sürükleyebilir."

"Sen Firavun'un rolü ile görevinin ne olduğunu pek bilmiyorsun. Ayrıca beni vasat bir adam gibi görüyorsun."

"Sadece sana yardım etmek istiyorum."

"Sana az sonra yardım etme fırsatını vereceğim."

Musa'nın bakışları merakla parıldadı.

"Beni Karnak'a geri mi gönderiyorsun?"

"Sen kabul edecek olursan, sana vereceğim görev ondan büyük ve önemli olacak."

"Karnak'tan daha mı önemli?"

Kral ayağa kalktı sırtını duvara yasladı.

"Kafamda çok büyük bir tasarı var ve bundan Nefertari'ye söz ettim. Nefertari ile ben o tasarımı somutlaştırmadan önce bir tanrısal işaret beklememiz gerektiğini düşündük. Suların kabarması ve zümrüdüanka... Tanrılar bize bu iki işareti ihsan etti. Yaşam Evi gökbilim yasalarına göre yeni bir dönemin açıldığını doğruladı. Abidos'da olduğu gibi Karnak'ta da babamın başladığı eseri bitireceğim elbette. Ama bu yeni dönem yeni eserlerle damgalanmalıdır. Bu da mı kendini beğenmişlik Musa?"

"Her firavun, geleneğe göre böyle yapmalıdır."

Ramses tasalı görünüyordu.

"Dünya değişiyor, Hititler sürekli olarak tehdit oluşturuyor. Mısır zengin ve herkesin göz diktiği bir ülke. İşte büyük projemi tasarlama neden olan gerçekler."

"Ordunun gücünü mü artıracaksın?"

"Hayır Musa. Benim tasarım Mısır'ın yaşamsal merkezinin yerini değiştirmek."

"Demek istiyorsun ki..."

"Yeni bir başkent kurmak."

Musa şaşkına döndü.

"Bu bir... çılgınlık değil mi?"

"Ülkemizin yazgısı kuzey-doğuda belirlenecek. Bu nedenle hükümetimin Lübnan'dan, Suriye'den ve Hititler'in tehdit ettiği korumamız altındaki bölgelerden en kısa zamanda haber alabileceğimiz Delta'da bulunması gerekiyor. Teb Amon'un kenti olarak kalacak. Orada muazzam Karnak ile daha da güzelleştireceğim Luksor yükselecek. Batı kıyısındaki Sessizlik Dağı sonsuza dek Krallar ve Kraliçeler Vadisi'ndeki mezarlara gözkulak olacak."

"Peki... Memfis?"

"Memfis Güney Mısır ile Kuzey Mısır arasında denge ögesi olacak. Delta ile Nil vadisinin birleştiği noktadaki bu kent, ülkenin ekonomi başkenti olarak kalacak, ülkeyi düzene koyma merkezi olacak. Daha kuzeye, daha doğuya gitmek gerek Musa. Bu görkemli yalnızlığımızla kurulup oturamayız. Daha önce Mısır'ın istila edildiğini unutmayalım. Mısır herkesin iştahını çekiyor."

"Surlardan oluşan hat yeterli değil mi?"

"Tehlike anında çok çabuk harekete geçmem gerekir. Sınıra ne kadar yakın olursam, haberler bana o kadar çabuk ulaşır."

"Yeni bir başkent yapmak tehlikeli bir girişim demektir. Akenaton başarısızlığa uğramadı mı?"

"Akenaton bağışlanamayacak kusurlar işledi. Orta Mısır'da seçtiği kent, daha ilk taşı konurken başarısızlığa uğradı. O, halkın mutluluğunu aramıyordu, sadece kendi gizemli düşünüyü gerçekleştirmeyi düşünüyordu."

"O da senin gibi Amon rahiplerine karşı gelmemiş miydi?"

"Şayet Amon başrahibi Yasa'ya ve krala sadıksa onunla neden savaşıyım ki?"

"Akenaton tek tanrıya inanıyordu ve o kenti tek tanrıya hamdolsun diye yaptı."

"Akenaton, babası büyük Amenotep'in ona bıraktığı mutlu ülkeyi harabeye çevirdi. O kendini dualarına adanmış, zayıf ve kararsız bir insandı. Onun hükümdarlığı sırasında Mısır'a düşman olan güçler kontrolümüz altındaki birçok toprağı fethettiler. Onu savunmaya mı kalkıyorsun."

Musa duraksadı.

"Bugün onun başkenti terk edildi."

"Benimki ise birçok kuşak için kurulacak."

"Ramses beni oldukça korkutuyorsun."

"Cesaretini yenile dostum!"

"Hiç yoktan böyle bir kent yaratmak için kaç yıl gerekecek?"

Ramses gülümsedi.

"Hiç yoktan yaratılmayacak."

"Açıkla."

"Benim eğitildiğim yıllar boyunca Seti bana önemli kentleri gezdirdi. Her yolculuğumuzda bana, o zamanlar tam olarak anla-

yamadığım bir sürü bilgi aktardı. Ama artık bu bilgiler kafamda gerçek anlamlarını kazandı. Ziyaret ettiğimiz kentlerden biri de Avaris'di."

"Avaris, lanetlenmiş kent. Hiksoslu⁽¹⁾ istilacıların başkenti değil mi?"

"Seti de Osiris'in katili Set'in adını taşıyordu. Ama Set'in yıkıcı gücünü iyi şeyler yapmak için kullanmayı başardı."

"Ya sen, Avaris'i Ramses'in kenti haline mi dönüştürmek istiyorsun?"

"*Pi-Ramses*, 'Ramses'in kenti', Mısır'ın başkenti bu adı taşıyacak."

"Bu bir çılgınlık!"

"Pi-Ramses muhteşem olacak. Bütün şairler onun güzelliğini şiirlerine konu edecekler."

"Kaç yıl sonra?"

"Sorduğun soruyu unutmadım. İşte seni de bunun için çağırttım."

"Korkarım anlamıyorum..."

"Bana çalışmaları denetleyecek ve gecikmeyi önleyecek güvendiğim bir adam gerekli. Acelem var Musa. Avaris olabildiğince çabuk Pi-Ramses'e dönüşmek zorunda."

"Bunu ne kadar zamanda gerçekleştirmeyi düşünüyorsun?"

"Bir yıldan az bir süre içinde."

"Olanaksız!"

"Senin sayende olanaklı."

"Sadece kendi irademle koca koca taşları şahin hızıyla taşıyabileceğimi mi sanıyorsun?"

"Elbetteki taşları götüremezsin; ama tuğlaları götürebilirsin."

"Öyleyse, düşündüğün..."

"Evet, tuğlacılıkta çalışan çok sayıdaki Yahudileri düşünüyorum. Şu anda onlar birçok yerleşim bölümüne dağılmış durumdadılar. Onları bir araya getirirsek, mükemmel bir kadron olacak. Bunlar bu dev projeyi başarıyla tamamlarlar!"

(1) Hiksos: Mısır dilinde Heka-hasut ('yabancı bir ülkenin önderi'). Birçoğu Yukarı Suriye'dengelen ve M.Ö. XVIII. yy.'da silahlı birlikleriyle Nil deltasının doğu yarısına yerleşen önderler.

"Tapınakların yapımında taş kullanmak zorunda değil miyiz?"

"Önce var olan tapmakları büyüteğim. inşaat üç yıla yayılacak. Tuğlayla sarayları, devlet dairelerini, soyluların villalarını, büyük küçük evleri yapacağız. Bir yıl dolmadan Pi-Ramses oturmaya ve başkent olarak görevini yapmaya elverişli durumda olacak."

Musa'nın yüzünde şüpheli bir ifade belirdi.

"Bunun olanaksız olduğu kanısındayım. Sadece planların hazırlanması bile..."

"Plan benim kafamın içinde! Planı papirüs üzerine bizzat ben çizeceğim. Sen de uygulanmasına gözkulak olacaksın."

"Yahudiler çoğunlukla saldırgan olurlar. Her kabilenin bir önderi vardır."

"Senden bir ulusun kralı olmanı istemiyorum, sadece çalışmaların şefi olmanı istiyorum."

"Bunu benimsemem kolay olmayacak."

"Sana güveniyorum."

"Tasarı öğrenilir öğrenilmez başka Yahudiler benim yerimi almaya çalışacaklar."

"Böyle bir olanağı elde edebileceklerini mi sanıyorsun?"

Musa gülümsedi.

"Verdiğin süre içinde hiçbir bu işi bitiremez."

"Pi-Ramses'i kuracağız. Bu yeni kent Delta güneşinin altında parıltıdayacak ve güzelliği ile Mısır'ı aydınlatacak. Haydi görev başına Musa."

Tuğla işçisi Abner, Sari'nin giderek artan haksızlıklarına katlanamıyordu. Sari, Ramses'ia ablasının kocası olmasına güvenerek işçileri hor görüyor, onlara sert davranıyordu. Fazla mesailere çok az ücret veriyor, günlük tayınları üzerine aldatmacaya sapıyor, işin kötü yapıldığını bahane ederek izinleri vermiyordu.

Musa Teb'de oturduğu sırada Sari yelkenleri indirmek zorunda kalmıştı. Onun gidişinden sonra saldırganlığını iki katına çıkardı. Bir gün önce on beş yaşındaki bir çocuğu, tuğlaları fabrikadan gemiye çabuk götürmemekle suçlayıp sopa ile dövmüştü.

Bu kez bardağı taşırmıştı.

Sari, fabrikaya girdiğinde Yahudileri daire biçiminde oturur buldu. Sadece Abner boş küfelerin önünde ayakta duruyordu.

Sari:

"Kalkın ve işinizin başına gidin!" diye emretti.

Sanki her geçen gün daha zayıflıyormuş gibi görünüyordu.

Abner gayet sakin bir ifadeyle:

"Özür dilemenizi istiyoruz," dedi.

"Ne dedin sen, ne dedin?"

"Haksız yere dövdüğün çocuk hasta yatıyor. Ondan olduğu kadar bizden de özür dilemelisin."

"Sen aklını mı kaçırdın Abner?"

"Gönlümüz alınmadığı sürece, işe başlamayacağız."

Sari'nin gülüşü acımasızdı.

"Gülünç oluyorsun zavallı Abner!"

"Mademki sen bizimle alay ediyorsun, seni şikâyet edeceğiz."

"Hem gülünç hem de aptalsın. Benim emrim üzerine polis soruşturma yaptı ve bu gencin kendi kusuru yüzünden kaza geçirdiğini saptadı."

"Ama... bu bir yalan!"

"Bir kâtip onun ifadesini benim yanımda aldı. Söylediklerini inkâr edecek olursa, onun yalan söylediği meydana çıkacak."

"Nasıl oluyor da gerçeği böylesine saptırmaya cesaret edebiliyorsun?"

"Hemen işe başlamadığınız takdirde, *cezanız* çok ağır olacak. Tuğlaları Teb'in yeni belediye başkanının evine teslim edeceksiniz. Belediye başkanı gecikmeye hiç katlanamaz."

"Yasalar..."

"Yasalardan söz etme Yahudi. Onları anlayacak yetenekte *değil*sin. Şayet şikâyet edecek olursan ailen ve yakınların zarar görür."

Abner Mısırlıdan korktu. O ve öteki işçiler işlerinin başına döndüler.

Sari'nin karısı Dolant, Libyalı büyücü Ofir'ingarip kişiliğine giderek daha çok kapılıyordu. Endişe verici yüzüne, yırtıcı kuşu *andıran* profiline rağmen Ofiryatıştırıcı konuşuyor, güneş kursundan ve Aton'dan söz ederken heyecanını karşısındakine de aktarabiliyordu, Ramses'in ablasının birçok arkadaşını evinde ağırlıyor, *onlara* Akenaton'a reva görülen haksız işkenceyi ve tek tanrının dinini uygulamanın zorunlu olduğunu hatırlatıyordu.

Ofir insanları büyülüyordu. Hiç kimse onunla görüştüktan sonra eskisi gibi olmuyordu. Bazıları duydukları karşısında sarsılıyor, bazıları da onun haklı olduğuna inanıyordu. Böylece Libyalı, ona ilgi duyan soyluları içinde tutacak olan bir ağı yavaş yavaş örüyordu. Haftalar geçtikçe Aton ve Lita'nın hükümdarlığına taraftar olanların sayısı artıyordu. Tahtın ele geçirilmesi daha uzak bir ihtimal olsa bile en azından bir düşünce hareketi oluşuyordu.

Lita görüşmelere katılıyor, ama ağzını açmıyordu. Genç kadının saygınlığı ve ağırbaşlılığı birçok soylu insanın ona inanmasını sağlamıştı. Dikkate alınması gereken bir kral soyundan geldiği belliydi. Eninde sonunda sarayda bir mevki sahibi olması gerekmiyordu mu?

Ofir hiç eleştiride bulunmuyor, hiçbir şey istemiyordu. Kalın ve inandırıcı sesiyle Akenaton'un derin inancını hatırlatıyor, Aton onuruna düzenlediği şiirlerinin güzelliğini, gerçeğe karşı tutkusunu dile getiriyordu. Sevgi ve barış: işkence görmüş kral ile onun soyundan gelen Lita'nın da istediği bunlar değil miydi? Ve bu mesaj muhteşem bir geleceği, Mısır'a ve onun uygarlığına layık bir geleceği bildiriyordu.

Dolant eski Dışışleri Bakanı Meba'yı büyücüye tanıtacağı için gurur duyuyordu. Her zamanki uyuşukluğundan kurtulmuştu ve artık soylu bir davaya hizmet ediyordu. Ramses onu terk etmişti, büyücü ise yaşantısına bir anlam kazandırıyordu.

Geniş ve güven veren bir yüzü, soylu ve saygı uyandıran bir görünüşü olan eski diplomat güvensizliğini saklamadı.

"Sizin ısrarınız üzerine kabul ediyorum sevgili bayan, sadece sizi kırmamak için."

"Teşekkürlerimi kabul edin Meba. Pişman olmayacaksınız."

Dolant Meba'yı, avokado ağacının altında oturmuş, iki keten ipi örerek bir nazarlığa kordon yapmaya çalışan büyücünün yanına götürdü.

Büyücü kalktı ve eğilerek selam verdi.

"Benim için bir bakanı ağırlamak büyük bir onurdur."

Meba dokunaklı bir sesle:

"Artık hiçbir şey değilim," dedi.

"Haksızlık herkesin başına her yerde gelebilir."

"Ama bu bir teselli değil."

Ramses'in ablası araya girdi.

"Dostum Meba'ya her şeyi açıkladım. Belki bize yardım etmeyi kabul edecektir."

"Yanılığa düşmeyelim sevgili bayan! Ramses beni emekli ederek altından bir kafese hapsetti."

Büyücü ağırbaşlı bir ifadeyle:

"Ondan öcünüzü almak istiyorsunuz," dedi.

Meba karşı çıktı:

"Abartmayalım. Yönetimde sözü geçen birkaç dostum kaldı. Onlar..."

"Onlar kendi meslekleriyle uğraşırlar, sizinkiyle değil. Benim başka bir hedefim var: Lita'nın haklılığını kanıtlamak."

"Bu, gerçekleşmesi olanaksız bir düş. Ramses eşi az bulunur güçlü bir kişiliğe sahip. iktidarı hiç kimseye bırakmaz. Ayrıca hükümdarlığının ilk yılına damgasını vuran mucizeler onu halkın sevgilisi yaptı. inanın bana o erişilmez bir insan."

"Böylesine önemli bir düşmanı yenmek için onun kendi alanında savaşmamak gerekir."

"Sizin planınız nedir?"

"Sizin ilginizi çekiyor mu?"

"Belki..."

Bu sorudan sıkılan Meba boynundaki muskaya dokunmuştu.

"Bu hareketinizle yanıtın birini verdiniz: büyü. Ramses'in çevresindeki koruma kalkanını kırabilecek yetenekteyim. Uzun zaman alacak ve zor olacak, ama amacıma ulaşacağım."

Ürkmüş olan diplomat bir adım geriledi.

"Size yardımcı olacak yetenekte biri değilim."

"Sizden böyle bir şey istemiyorum Meba. Ramses'e saldırmak için başka bir alan daha var: Fikirler alanı."

"Ne demek istediğinizi anlayamıyorum."

"Aton'danyana olanların onurlu ve saygılı bir öndere ihtiyaçları vardır. Aton öteki tanrıları sildikten sonra bu adam ön planda rol oynayarak zayıflamış ve hareket yeteneğinden yoksun Ramses'i devirecek."

"Bu... bu çok tehlikeli bir şey."

"Akenaton'a işkence yapıldı, ama Aton'a değil. Hiçbir yasa onun dinini yasaklamamıştır. Aton'nun hayranları çok kalabalık ve onun dinini zorla kabul ettirmeye kararlılar. Akenaton başarısızlığa uğradı, ama biz başaracağız."

Meba allak bullak olmuştu. Elleri titriyordu.

"Düşünmem gerekir."

Kralınablası:

"Coşku verici, değil mi?" diye sordu. "Bu bizim önümüzde açılan yeni bir dünya. içinde gerçek yerimizi alacağımız yeni bir dünya!"

"Evet, belki... Düşüneceğim."

Ofirbu görüşmeden son derece memnundu. İhtiyatlı ve korkak bir diplomat olan Meba, önder olacak çapta bir adam değildi. Ama Ramses'den nefret ediyor ve eski mevkiini yeniden elde etmek istiyordu. Harekete geçme yeteneği yoktu, ama bu durumdan yararlanmak için dostu ve rehberi Şenar'a danışacaktı. Ofir'in asıl kullanmak istediği adam Şenar'dı. Dolant, daha düne kadar kardeşini kıskanan bu yeni Dışişleri Bakanı'ndan söz etmişti. Şayet düşüncelerinde bir değişiklik olmamışsa, Şenar yeni maskesinin altında Ramses'i devirme arzusunu duyuyordu. Büyücü araya Meba'yı sokarak bu güçlü kişiyle ilişki kuracak ve onu başlıca müttefiki yapacaktı.

Yorucu ve bitmek bilmeyen bir çalışma gününden sonra, Sari'nin eklem iltihabı nedeniyle şekil değiştirmiş olan ayak başparmağı şişmiş ve kızarmıştı. Arabasını zorlukla sürebiliyordu. Ayakta durmak dayanılır gibi değildi. Tek tesellisi Yahudi işçiler üzerinde disiplin kurmayı başarmasıydı. Zavallı işçiler sonunda ona başkaldırmanın yararsız olduğunu anlamışlardı. Teb kenti polisiyle olan ilişkileri ve belediye başkanın desteği sayesinde tuğla işçilerine keyfine göre muamele ediyor, öfkesini bu ayak takımından çıkarıyordu.

Büyücü ile ona akıl hocalığı eden sessiz kadın onu iyice tedirgin ediyorlardı. Evet, bu iki yabancı ölçülü davranıyorlardı, ama Dolant'ı gereğinden çok etkiliyorlardı. Karısının Aton'a karşı duyduğu yürekten bağlılık giderek sinir bozucu oluyordu. Onun gizemli havasında kaybolmak, Ofir'in sözlerini bir kaynak suyu gibi içmek, onun ev kadınlığı görevlerinin ihmal etmesine neden olmayacak mıydı?

Uzun boylu, esmer karısı onu villalarının eşliğinde bekliyordu. Sari ona:

"Masajımı yapmak için bana merhem getir," diye emretti. "Acı dayanılır gibi değil."

"Pek çıtkırıldım olmadın mı şekerim?"

"Ben mi çıtkırıldım? Omuzlarımdaki yükün ne olduğundan haberin yok. Bu Yahudi sürüsü beni çökertiyor."

Dolant kocasını kolundan tutup yatak odalarına götürdü. Sari yastıkların üzerine sırtüstü uzandı, karısı ayaklarını yıkadı, kokular sürdü, şişmiş ayak başparmağını merhemledi.

"Senin büyücü hâlâ burada mı?"

"Bugün Meba ile görüştü."

"Eski Dışişleri Bakanı mı?"

"Çok iyi anlaştılar."

"Meba, Aton'a inanıyor ha? Ödleşin biridir o!"

"Hâlâ bağlantısı olan birçok insan var, birçok soylu ona saygı duyuyor. Ofir ile Lita'ya yardım etmeye razı olursa biz ilerleriz."

"Bu iki meczuba gereğinden çok önem vermiyor musun?"

"Sari! Böyle konuşmaya nasıl cesaret ediyorsun?"

"Peki, peki... bir şey demedim."

"Eski mevkîimizi elde etmek için onlar bizim son şansımız. Hem sonra Aton'a inanmak öylesine güzel, öylesine saf ki... Ofir dinden imandan söz ederken kalbinin içinden ılık bir şeyin aktığını hissetmiyor musun?"

"Senin kocan bu Libyalı sihirbazdan daha önemli biri değil mi?"

"Ama... böyle bir karşılaştırma söz konusu bile olamaz!"

"Ofir bütün gün seni seyrediyor. Bense tembel Yahudilere göz kulak oluyorum. Biri sarışın, öteki esmer iki kadın aynı çatı altında... Senin şu, Ofir çok şanslı bir adam!"

Dolant hasta parmağı ovmayı bıraktı.

"Sayıkhyorsun galiba Sari! Ofir bilge bir kişi ve din adamı. İma ettiğin şeyi, o uzun zamandan beri düşünmüyor..."

"Ya sen? Sen düşünüyor musun?"

"Beni iğrendiriyorsun Sari!"

"Elbiseni çıkar ve bana masaj yapmaya başla. Dualar mualar bana vız gelir."

"Ha, az daha unutuluyordum!"

"Neyi?"

"Kralın bir habercisi senin adına yazılmış bir mektup getirdi."

"Getir bana şunu."

Dolant çekildi. Sari'nin ayak başparmağı şimdi daha az acıyordu. Devlet ondan ne istiyordu? Belki de daha onursal bir göreve atanacak ve Yahudilerle ilişkisi kalmayacaktı.

Uzun boylu esmer kadın elinde mektupla göründü. Sari papirüsü açtı ve okudu.

Yüzü kasıldı, dudaklarından kan çekildi.

"Kötü bir haber mi?"

"Tuğlacı ekibimle birlikte Memfis'e çağırılıyorum."

"Bu... bu çok harika bir şey!"

"Mektup, kraliyet şantiyeleri baş gözetmeni Musa tarafından imzalanmış."

Hiçbir Yahudi tuğla işçisi gelmemezlik etmedi. Musa'nın mektupları onların çalıştıkları yerleşim birimlerine geldiği zaman hepsi coştı. Karnak'ta kaldığı süreden bu yana Musa'nın ünü bütün Mısır'a yayılmıştı. Herkes onun kan kardeşlerini savunduğunu ve hiçbir zulme izin vermediğini biliyordu. Ramses'in arkadaşı olması ona hatırı sayılır bir kolaylık sağlıyordu. Ve şimdi de kraliyet şantiyelerinin baş gözetmeni olmuştu! Birçokları için yeni bir umut doğuyordu: Musa, kuşkusuz ücretleri artıracak ve çalışma koşullarını düzeltecekti.

Musa'nın kendisi bile böyle bir başarı beklemiyordu. Bazı kabile reislerinin canı sıkılmıştı, ama Firavun'un emirleri tartışılmazdı. Bu nedenle Musa'nın otoritesi altında yer aldılar. Musa, Memfis'in kuzeyinde kurulu çadırli kampı dolaşüyor, sağlık koşullarının ve konforun sağlanıp sağlanmadığını kontrol ediyordu.

Sari onun yolunu kesti.

"Bu davetinin sebebi nedir?"

"Yakında öğrenirsin."

"Ben Yahudi değilim!"

"Birçok Mısırlı ekip şefi burada."

"Karımın kralın ablası olduğunu unutmayacaksın herhalde?"

"Ben, şantiyelerin baş gözetmeniyim. Başka bir deyişle benim emirlerime uymak zorundasın."

Sari dudaklarını ısırdı.

"Benim Yahudi sürüsü çok disiplinsiz. Bu nedenle sopa kullanma alışkanlığını kazandım ve bunu değiştirmek niyetinde değilim."

"Sopa iyi kullanıldığı takdirde kulağı açar. Haksızlık yapıldığı durumlarda ise sopayı kullananı cezalandırmak gerekir. Bu işi de bizzat ben yaparım."

"Bu kibirli halin beni korkutmuyor."

"Kendini sakın Sari. Seni görevinden alacak gücüm var. Sen iyi bir tuğla ustası olursun, değil mi?"

"Buna asla cesaret edemezsin..."

"Ramses bana sonsuz yetki verdi. Bunu unutma."

Musa, Sari'yi kenara itip yürüdü. Sari ise Yahudinin ayak izlerine tükürdü.

Memfis'e dönüşleri Dolant'ı çok sevindirmişti, kocasıyla beraber Memfis'e geldiği resmi yoldan haber verilmiş olmasına rağmen Ramses hiçbir tepkide bulunmadı. Karı koca orta boy bir villaya yerleşmişler, yanlarında da Ofir ile Lita'yı hizmetçi olarak getirdiklerini belirtmişlerdi. Sari'nin az da olsa karşı çıkmasına rağmen Dolant, Ofir ve Lita üçlüsü Teb'de giriştikleri eylemi Memfis'de de sürdürmeye karar vermişlerdi. Ülkenin ekonomik başkentinde oturan çok sayıdaki yabancı nedeniyle Aton dininin yayılması, geleneklere bağlı ve dinsel gelişmelere karşı düşmanca fikirlerin beslendiği Güney'den daha kolay olacaktı. Dolant Memfis'e çağrılmalarını, başarılı olacaklarını haber veren olumlu bir işaret olarak görüyordu.

Sari daima kuşkuluydu ve daha çok kendi durumuyla ilgileniyordu. Musa, binlerce coşkulu Yahudinin önünde yapacağı konuşmasında neler söyleyecekti?

Dışişleri Bakanlığı'nın girişinde, Tot'un, dev bir şebek biçimindeki heykeli bekçilik ediyordu. Hiyeroglif ustası Tot, insan ırklarının yaratıldığı sırada dilleri de birbirinden ayırmıştı. Onu örnek alan diplomatlar birçok dili konuşmak zorundaydılar, çünkü Mısırlıların taşların üzerine kazıdıkları kutsal işaretlerin yurtdışına çıkarılması yasaktı. Yabancı ülkelerde bulundukları zaman elçiler ve ulaklar bulundukları ülkenin dilini konuşuyorlardı.

Bakanlığın yüksek rütbeli öteki memurları gibi, Aşa da bina girişinin solundaki tapınakta saygı duruşunda bulundu ve nergis çiçeklerini Tot'un sunağı üzerine koydu. Ülkenin güvenliği ile ilgili karmaşık dosyaların üzerine eğilmeden önce kâtiplerin tanrısının sevgisini dilemek akıllıca bir davranıştı.

Tapınakta işi biten Aşa zarif ve parlak diplomat memurların harıl harıl çalıştıkları birkaç salonu geçti ve Şenar tarafından kabul edilmesini istedi. Şenar'ın aynı katta geniş bir bürosu vardı.

"Aşa, hele şükür! Nerelerdeydiniz?"

"Biraz uçarı bir gece geçirdim ve her zamankinden daha fazla

uyudum. Umarım bu ufak gecikme sizin için bir sorun yaratmamıştır?"

Şenar'ın yüzü kıpkırmızıydı ve şişmişti. Hiç kuşkusuz Ramses'in ağabeyi korkunç bir heyecana kapılmıştı.

"Önemli bir olay mı oldu?"

"Memfis'in kuzeyinde Yahudi tuğlacıların toplandığından söz edildiğini duydun mu?"

"Hiç dikkat etmedim."

"Ben de dikkat etmedim. Ve bu yüzden ikimiz de büyük bir hata yaptık."

"Bu insanlar bizi neden ilgilendiriyor?"

Aşa, daha önceden hiç görmediği bu işçiler hakkında, onları kümsemenin dışında, fazla bir şey düşünmüyordu.

"Yahudi işçileri oraya davet eden ve kraliyet şantiyelerinin baş gözetmenliğine tayin edilen adamın kim olduğunu biliyor musun?... Musa!"

"Şaşılacak ne var bunda? Daha önce Karnak'taki şantiyede gözetmenlik yaptı ve bir *terfiyi* hak etti."

"Bu kadarla kalsa neyse... Dün Musa Yahudilere bir konuşma yaptı ve onlara Ramses'in tasarısını açıkladı: Delta'da yeni bir başkent kurmak!"

Bu açıklamanın ardından uzun bir sessizlik oldu. Genellikle kendine güveni olan Aşa şaşkına dönmüştü.

"Emin misiniz?..."

"Evet Aşa, tamamen eminim! Musa, kardeşimin emirlerini uyguluyor."

"Yeni bir başkent... Bu olanaksız bir şey."

"Ramses için değil!"

"Basit bir proje mi?"

"Planı Firavun'un kendisi yaptı ve yerini seçti. inanılmaz bir yer: Avaris, Hiksos istilacılarının lanetli kenti. Onlardan kurtulmak için çok zorluk çektik!"

Birden Şenar'ın yuvarlak yüzü aydınlandı.

"Evet... Ya, Ramses aklını kaçırdıysa? Girişimi ister istemez başarısızlığa uğrayacaktır ve bu durumda daha akli başında bir insana gerek duyulacaktır."

"Bu kadar iyimser olmayınız. Ramses çok büyük tehditler altın-

da bulunuyor, ama içgüdüğü onun için iyi bir rehberdir. Daha iyi bir karar alamazdı. Başkenti çok uzağa, ülkenin kuzeydoğusuna ve sınırın çok yakınına götürerek Hititlere açık bir uyarıda bulunmuş olacak. Mısır, kendi içine kapanmaktansa, tehlikeden haberli olduğunu ve bir karış toprağını bile vermeyeceğini göstermiş olacak. **Kral**, düşmanının hareketlerinden çabucak haberdar olacak ve ivedilikle harekete geçecektir."

Şenar umutları kırılmış bir vaziyette oturdu.

"Bu bir felaket. Bizim stratejimiz çöküyor."

"Bu kadar karamsar olmayınız. Ramses'in bu arzusu belki de gerçekleşemeyecek. Neden planlarımızdan vazgeçelim?"

"Kardeşimin dış politikayı ele aldığı açık değil mi?"

"Bu bir sürpriz değil, ama benden alacağı istihbarata göre durum değerlendirmesi yapacak ve harekete geçecek. Bizim rolümüzü önemsiz gibi göstermesine aldırmayalım ve ona saygıyla itaat edelim."

Şenar eski güvenine kavuşmuştu.

"Haklısın Aşa. Yeni başkent bizi durduramaz."

Ana Kraliçe Tuya, Memfis'deki sarayının bahçesine geri dönmenin heyecanını yaşıyordu. Seti ile birlikte bu bahçede yaptıkları ender gezileri hatırladı. Birlikte geçirdikleri yıllar, tıpkı bu geziler gibi kısa olmuştu. Onun her sözünü hatırlıyordu. Çoğu kez uzun ve rahat bir yaşlılık geçirmeyi hayal ediyordu. O sürede anılarım teker teker birlikte anımsayacaklardı. Ama Seti, öteki dünyanın güzel yollarından gitmişti. Ve Tuya, şimdi bu güzel bahçenin yollarında tek başına dolaşıyordu. Bahçede nar, ılgın ve hünnap ağaçları vardı. Yolların iki tarafına mavi kantaronlar, dağlaleleri, acıbaklalar ve düğünçiçekleri dikilmişti. Biraz yorgun olan Tuya üzerinde lotus çiçekleri bulunan havuzun yakınındaki, salkım çiçeklerinin süslediği kameriyenin altına oturdu.

Ramses'in kendisine doğru geldiğini görünce kederi dağılıverdi.

Oğlu, hükümdarlığı bir yılı doldurmadan öylesine güven sağlamıştı ki kafasının içinde kuşku diye bir şey kalmamıştı. Sanki içinde tükenmez bir güç varmışçasına babasınıninkine eşit bir kararlılıkla hükümdarlık ediyordu.

Ramses annesini sevgi ve saygıyla kucakladı ve sağ yanına oturdu.

"Sana söyleyeceklerim var."

"Ben de bunun için buradayım oğlum."

"Hükümetimi oluşturan bakanları onaylıyor musun?"

"Seti'nin öğüdünü hatırlıyor musun?"

"Bana o yol gösterdi: 'İnsanların ruhunu dikkatle incele, sağlam karakterli ve doğruluktan yana ulu kişileri ara bul ki tarafsız hüküm versinler ve ettikleri yemine sadık kalsınlar.' Başarabildim mi? Bunu ancak önümüzdeki yıllar gösterecek."

"Şimdiden bir başkaldırıdan korkuyor musun?"

"Acele ediyorum, bu yüzden bir başkaldırı kaçınılmaz. Bazı alınganlar incinecek, bazılarının çıkarları engellenecek. Bu yeni başkent fikri kafamda bir şimşek gibi çıktı. Düşüncemin içinden bir ışın geçti ve kendini bana yadsınamaz bir gerçek olarak gösterdi."

"Bunun adına *sia* derler, mantık ve analize yer bırakmadan gelen doğrudan önsezi. Seti de birçok kararı onun sayesinde almıştır. Bu önsezinin Firavun'un kalbinden diğerlerinkine aktarıldığını düşünürdün."

"Benim kentim Pi-Ramses'in kuruluşunu onaylıyor musun?"

"Madem ki *sia* senin kalbinde konuştu neden benim düşünce-me ihtiyaç duyuyorsun?"

"Çünkü babam şu anda bu bahçede ve sen de, ben de onun sesini duyuyoruz."

"İşaretler göründü Ramses. Senin hükümdarlığınla birlikte yeni bir dönem açılıyor. Pi-Ramses senin başkentin olacak."

Ramses'in elleri annesinin elleriyle birleşti.

"Bu kenti göreceksin anne ve hoşuna gidecek."

"Koruyucun beni tasalandırıyor."

"Seramana dikkatli ve uyanıktır."

"Ben sihirli koruyucudan söz etmek istiyorum. Milyonlarca yılın tapınağını yaptıracak mısın?"

"Onun yeri seçildi, ama önceliği Pi-Ramses'e veriyorum."

"Bu tapınağı unutma. Şayet karanlık güçler sana öfkelenirlerse, bu tapınak senin en iyi müttefikin olacaktır."

Burası gözkamaştırıcı bir yerd.

Verimli bir toprak, göz alabildiğine uzanan tarlalar, yeşil çayır-
lar, kenarlarında çiçek açmış patikalar, meyveleri bal tadında elma
ağaçları, sağlıklı zeytinlikler, içi balık dolu gölcükler, tuzlalar, gür
ve yüksek papirüs alanları. Avaris'in kurulduğu bölge gerçekten de
inanılmaz güzellikteydi. Ama bu tiksiniyen eski kent, birkaç evle
Tanrı Set'in bir tapınağından başka bir şeyi olmayan harap bir ka-
sabaya dönmüştü.

İşte burada Seti, oğlu Ramses'i tanrısal güçle karşılaştırmıştı. Ram-
ses, başkentini buraya kuracaktı.

Arazinin güzelliği ve verimliliği Musa'yı şaşkına çevirmişti. Ya-
hudiler ve Mısırlı ustabaşılar, Ramses'in yanında aslanı ve köpeği
ile birlikte bizzat yönettiği sefere katılmışlardı. Seramana ve on ka-
dar öncüsü, büyük bir ihtiyatla önden gidiyorlar, hiçbir tehlikenin
hükümdarı tehdit etmesine olanak tanımıyorlardı.

Avaris kasabası güneş altında uyukluyordu. Bu kasabada gelece-
ği olmayan memurlardan, uyuşuk köylülerden ve papirüs toplayı-
cılarından başka kimseler yoktu. Bu eski kent, sanki unutulmaya ve
mevsimlerin ezeli âhengine terk edilmiş gibiydi.

Memfis'den yola çıkan kafil kutsal Heliopolis kentinde mola
vermişti. Bu sırada Ramses koruyucusu Râ'ya bağlıta bulunmuştu.
Sonra, yeryüzünde dişi kedi olarak simgelenen tatlılık ve aşk Tanrı-
çası Bastet'in kenti olan Bubastis'den geçtiler. 'Râ'nın Suları' diye
vaftiz edilen, Nil'in Pelüsiak⁽¹⁾ adındaki kolu boyunca ilerlediler.
Menzele gölünün yakınındaki Avaris, 'Horus Yolu'nun batı ucun-
da bulunuyordu. Buradan devam eden yol Sina Yarımadası'nı kıyı-
dan takip edip Suriye ve Filistin'e gidiyordu.

Ramses'in gösterdiği plana bakan Musa:

(1) Pelüsiak: Delta'nın üç büyük kolundan biri. Tel Faramek yakınındaki Pe-
lüs'de denize ulaştığı için bu ad verilmiştir.

"Çok önemli bir stratejik nokta," dedi.

"Seçimimin nedenini anlıyor musun? Bir kanalla uzatılacak olan 'Râ'nın Suları', El-Kantara berzahının kenarı boyunca uzanan büyük göllerle bağlantı kurmamıza olanak sağlayacak. Olağanüstü bir durumda gemiyle Sile kalesine ve sınırdaki küçük tabyalara çabucak ulaşabiliriz. Delta'nın doğusunun korunmasını güçlendireceğim, istila yollarını denetleyeceğim ve himayemiz altındaki prensliklerde herhangi bir karışıklıktan çabucak haberim olacak. Burada yaz çok güzel geçecek. Garnizonlar sıcaktan zarar görmeyecek ve her an harekete geçebilecekler."

Musa:

"ileriye gören birisin," dedi.

"Adamların nasıl karşıladılar bu durumu?"

"Benim buyruğum altında çalışmaktan mutlu görünüyorlar. Onları işe daha iyi ısındırmanın yolu dolgun bir ücret vermek olmaz mı?"

"Cömertlik olmadan zafer olmaz. Görkemli bir kent istiyorum."

Musa yeniden planın üzerine eğildi. Başlıca dört tapınak yapılacaktı: Batıda Amon'un 'saklı' tapınağı; güneyde, bu toprakların efendisi Set'in tapınağı; doğuda, Suriye Tanrıçası Astarte'nin tapınağı; kuzeyde, kasabanın kalkınmasının güvencesi olacak 'yeşil' Tanrıça Uacet'in tapınağı. Set'in tapınağının yanında büyük bir ırmak limanı 'Râ'nın Suları' ve 'Avaris'in Suları'nı birbirine bağlayacak, bu iki geniş kanal kentin çevresini dolanacak ve kentin içme suyu ihtiyacını mükemmel bir biçimde karşılayacaktı. Limanın çevresinde depolar, buğday ambarları, fabrikalar ve atölyeler olacaktı. Daha kuzeyde, kentin merkezinde kral sarayı, devlet daireleri, soyluların villaları ve mahalleler kurulacaktı. Kentin ana caddesi saraydan başlayarak yaratıcı Ptah'ın tapınağına ulaşacak, bu yoldan ayrılan iki başka yol solda, Amon tapınağına, sağda, Râ tapınağına gidecekti. Set'in tapınağı ise, 'Râ'nın Suları' ile 'Avaris'in Suları'm bağlayan kanalın öbür kıyısında yer alacaktı.

Ordu dört kışladan yararlanacaktı. Bunlardan biri Pelüsiak kolu ile devlet dairelerinin arasında olacaktı. Öteki üçü 'Avaris'in Suları' boyunca dizilecek, biri Ptah tapınağının ardında, ikincisi halk mahallelerinin yanında, üçüncüsü ise Râ ve Astarte tapınaklarının yakınında yer alacaktı.

Ramses:

"Yarından itibaren uzmanlar verniklenmiş kiremit yapacak atölyelerini açacaklar," dedi. "En mütevazı evden, sarayın kabul salonuna kadar her yerde canlı renkler kullanılacak. Ama önce yapıların kurulması gerekiyor. İşte senin görevin bu Musa."

Musa sağ elinin işaretparmağıyla, boyutlarını hükümdarın belirttiği binaların yapılacağı yerleri gösterdi.

"Bu, devâsâ ve heyecan verici bir proje. Böyle olmakla birlikte..."

"Evet?"

"Majesteleri'ne karşı çıkıyor olmayayım, ama bu projede bir tapınak eksik. Onu Amon tapınağı ile Ptah tapınağının arasındaki boş alanda görmek isterim."

"Bu tapınak hangi tanrıya adanacak?"

"Firavunun görevini yaratana. Yenilenme törenini bu tapınakta kutlamayacak mısın?"

"Bu törenin yapılabilmesi için firavunun otuz yıl hükümdarlık yapması gerekir. Böyle bir tapınağın inşasına bugünden girişmek kadere hakaret olur."

"Ama gene de o yeri boş bıraktın."

"Onu düşünmemek de kendi kişiliğime hakaret olurdu. Hükümdarlığımın otuzuncu yılını kutlarken yanımdaki saygın insanların arasında, çocukluk arkadaşlarımızla birlikte ilk sırada olacağım."

"Otuz yıl... Tanrı'nın yazgısı bize ne gösterecek?"

"Şimdilik o bize, Mısır'ın başkentini ikimizin kurmasını emrediyor."

"Yahudileri iki bölüme ayırdım. Birinci grup taş bloklarını tapınakların şantiyelerine kadar götürüp orada Mısırlı ustabaşların yönetiminde çalışacak. İkinci grup senin sarayın ve sivil binalar için gerekli tuğlaları yapacak. İki grup arasında işbirliğini kurmak zor olacak. Korkarım onların gözündeki şu anki popüleritem uzun ömürlü olmayabilir. Yahudilerin bana ne ad taktıklarını biliyor musun? *Masha*, 'Sulardan kurtulan'!"

"Sen de bir mucize mi gerçekleştirdin?"

"Bu, eski bir Babil söylencesidir. Onların çok hoşuna gider. Gerçek adım Musa üzerine yapılmış bir sözcük oyunu. Musa 'do-

ğan kişi' anlamına gelir. Soylu insanlar gibi eğitim görmedim mi? Firavun'un arkadaşı değil miyim? Tanrı beni sefaletin ve bahtsızlığın 'suları'ndan kurtardı. Şansı böylesine çok olan bir kişinin peşinden gidilir. Bu nedenle tuğla işçileri bana güveniyor."

"Onların hiçbir eksikleri olmasın. Zorunlu olduğu zaman krallık ambarlarını kullanma yetkisini veriyorum sana."

"Senin başkentini kuracağım Ramses."

Başlarında beyaz bir çatki ile tutturulmuş siyah kısa bir peruk vardı. Kulakları açıktaydı. Bıyıkları ve kısa sakalları vardı. Alınları dar, alt dudakları kalındı. Bu Yahudi tuğlacılar hünerlerini kiskançlıkla saklayan bir lonca oluşturmuşlardı. Suriyelilerle Mısırlılar onlara rakip olmak istiyorlardı, ama Yahudilerin bu alandaki uzmanlıklarını daha uzun bir süre koruyacakları anlaşılıyordu. Çalışmaları zordu ve Mısırlı ustabaşlarının sıkı gözetimi altındaydılar, ama iyi ücret alıyor ve sık sık izne çıkıyorlardı. Ayrıca Mısır'da beslenme çok iyiydi ve yemekleri boldu. Barınmaları zorluk yaratmıyordu. En cesurları toplama malzemelerle kendilerine birer ev bile yapmıştı.

Musa, Pi-Ramses şantiyelerindeki çalışmanın her zamankinden yoğun olacağını gizlemiş değildi, ama primlerin dolgun olması bu sıkıntılı durumu telafi edecekti. Yeni başkent inşaatına katılan bir Yahudi, çok iyi çalıştığı takdirde zengin olacaktı. Normal bir çalışma düzeni içinde üç işçi günde, sekiz ya da dokuz yüz küçük boy tuğla yapabilirdi. Pi-Ramses'de, ise çok sayıda küçük boy tuğlanın yanı sıra, temel için kullanılacak oldukça büyük boyda⁽¹⁾ tuğlaları kalıba dökmek gerekecekti.

İlk günden itibaren Yahudiler Musa'nın ciddiyetinin gevşemeyeceğini anlamışlardı. Bir ağacın altında uzun bir öğle uykusu yapabileceklerini sananlar yelkenleri suya indirdiler ve boyun eğdiler. Bu çalışma hızı başkent inşaatının yapılacağı güne kadar devam edecekti. Abner de arkadaşları gibi Nil'in balçığına saman katmak ve elçabukluğuyla en iyi karışımı elde etmek için ter akıtmaya karar verdi. Bu iş için işçilere birçok geniş alan⁽²⁾ ayrılmıştı. Balçığı yeni-

(1) 38x18x12 santimetre.

(2) Her biri 6.000 m²

den nemlendirmek için bir kanala bağlanmış hendekten suyu alıyorlardı. Yapacakları tuğlaların çok sağlam olması için ellerindeki malzemeyi çapaları ve kazmalarla ufalıyorlar, şarkılarla karışık bir coşkuyla çalışmalarını sürdürüyorlardı.

Abner eline çabuk ve becerikliydı. Kilin tam kıvamında olduğunu anlar anlamaz hemen bir küfeye dolduruyor, bir işçinin sırtında atölyeye gönderiyordu. Orada bu kil tahtadan yapılmış dikdörtgen kalıplara dökülüyordu. Tuğlaların kalıptan çıkarılma işlemi büyük bir özen gerektirdiği için Musa da bazen çalışmalara gözkulak oluyordu. Tuğlalar kalıptan çıktıktan sonra dört gün boyunca kurumaya bırakılıyordu. Sonra üst üste istif ediliyor ve sonra en iyilerinden başlanarak değişik şantiyelere gönderiliyordu.

Nil ırmağının balçığı, oldukça gösterişsiz bir malzeme olduğu halde, doğru bir şekilde tuğlaya dönüştüğünde çok dayanıklı oluyordu. Yuvaları iyice hazırlanıp özenle yerleştirildikleri takdirde bu tuğlalar yüzyıllara meydan okuyordu.

Yahudiler arasında amansız bir rekabet başlamıştı. Bunda, ücretlerin ve primlerin artırılmasının payı vardı, ama böylesine dev gibi girişime katılmanın gururu ve onlara sunulan bahsi kazanma tutkusu da önemli etkenlerdi. Çalışma hızı biraz yavaşlamaya yüz tutar tutmaz Musa yeniden bir atılım başlatıyor ve binlerce en iyi kalite tuğla, kalıplarından çıkıyordu.

Pi-Ramses doğuyor, Ramses'in düşlerinden fıskırdığı gibi gerçekleşiyordu. Ustabaşları ve taş yontucuları, kralın planına aynen uyarak sağlam temelleri kuruyorlardı. Yorulmak bilmeyen işçiler Yahudilerin yaptığı tuğlaları getiriyorlardı.

Kent, Mısır güneşinin altında şekillenmeye başlamıştı.

Abner, her günün sonunda Musa'yı hayranlıkla seyrediyordu. Yahudilerin başkanı bir gruptan ötekine koşuyor, yemeğin kalitesini denetliyor, hasta ve çok yorgun işçileri dinlenmeye gönderiyordu. Daha önce düşündüğünün aksine işçiler tarafından daha çok sevilirdi.

Abner de, çalışmalarının karşılığında kazanacağı parayla, yeni başkentte ailesinin oturacağı bir evin sahibi olacaktı.

O anda Abner'in karşısında Sari belirdi. Zayıf yüzünde şeytani bir sevincin izleri vardı.

"Kendinden hoşnut musun Abner?"

"Benden ne istiyorsun?"

"Senin grubun şefiyim. Unuttun mu yoksa?"

"Ben işimi yapıyorum."

"Kötü yapıyorsun."

"Nasıl kötü?"

"Birçok tuğlan bozuk çıktı."

"Doğru değil bu!"

"İki ustabaşı senin hatalarını belirlediler ve bir rapor düzenlediler. Bu raporu Musa'ya verecek olursam kovulursun ve belki de cezalandırılırsın."

"Neden böyle yalanlar uyduruyorsun?"

"Senin için tek bir çözüm var: kazancına karşılık benim sessizliğim. Böylece kusurun örtbas edilecek."

"Sen çakalın tekisin Sari!"

"Başka seçeneğin yok **Abner**."

"**Neden** benden nefret ediyorsun?"

"Ötekiler gibi sen de Yahudisin. Ötekilerin adına bunun bedelini sen ödüyorsun. Hepsi bu."

"Buna hakkın yok!"

"Hemen yanıtını ver."

Abner bakışlarını indirdi. En güçlüsü Sari'ydi.

Ofir, Memfis'de kendisini Teb'de olduğundan daha rahat hissediyordu. Bu büyük kent, bağrında birçok yabancıyı barındırıyordu. Bunların büyük çoğunluğu Mısır halkı ile içli dışlı olmuştu. Aralarında Akenaton'un öğretisinden yana olmuş olanlar vardı. Büyücü onların giderek zayıflamış bu inancını yeniden canlandırdı ve onlara yakın bir gelecekte mutluluk ve refah sağlayacağını vaat etti.

Lita'yı görme şansına kavuşanlar, her zaman sessiz duran bu kadından çok etkilendiler. Hiç kimse onun kanında kral kanının aktığından ve yasaklanmış kralın mirasçısı olduğundan kuşku duymadı. Büyücünün sabır dolu ve ikna edici konuşmaları çok etkileyici sonuçlar veriyordu. Ramses'in ablasının Memfis'deki villasında yapılan bu verimli görüşmelerin sonucunda her geçen gün tek tanrıya inananların sayısı artıyordu.

Ofir özgün düşüncelerini yayan ilk yabancı değildi, ama Akenaton'dan sonra gelenlerin sapkın düşünce diye reddettikleri dini canlandırmaya çalışan ilk yabancıydı. Akenaton'un başkenti ve kabri terk edilmiş ve hiçbir soylu Aton kentinin yakınındaki mezarlığa gömülmemişti. Ve herkes Ramses'in Karnak yönetimine kendi iradesini kabul ettirdikten sonra hiçbir dinsel kavgaya izin vermeyeceğini biliyordu. Bu nedenle Ofir, krala ve onun politikasına karşı oluşturduğu eleştirilerini düşük dozda tutmaya özen gösterdi.

Büyücü nihayet bir yerlere varmaya başlamıştı.

Dolant ona taze keçiboynuzu sütü getirdi.

"Yorulmuş görünüyorsun Ofir."

"Bizim görevimiz her an diri olmayı gerektirir. Kocanız nasıl?"

"Cam çok sıkkın. Son mektubuna göre, bütün zamanını tembel ve yalancı Yahudileri azarlamakla geçiriyormuş."

"Ama başkent inşaatının çok çabuk ilerlediği söyleniyor."

"Genel kaniya göre çok güzel olacaktı!"

"Ama karanlık güçlerin ve kötülüğün tanrısı Set'e adanmış!"

Ramses ışığı söndürmeye ve güneşi gizlemeye çalışıyor. Onun başarısını engellemek zorundayız."

"Ben de buna inanıyorum Ofir."

"Desteğiniz benim için zorunlu, bunu biliyorsunuz. Ramses'in Mısır'ı yıkmasını engellemek için büyü konusundaki bilgimi kullanmama izin verir misiniz?"

Uzun boylu esmer kadın dudaklarını ısırdı.

"Ramses benim kardeşim!"

Ofir yavaşça Dolant'ın ellerini tuttu.

"O bize çok kötülük etti! Elbette sizin kararınıza boyun eğeceğim, ama neden hâlâ tereddüt ediyorsunuz? Ramses ilerliyor! Ve o ilerledikçe sihirli koruyucuları daha da artıyor. Mücadelemizi erteleyecek olursak, onu durdurma şansınız kalmayabilir."

"Bu tehlikeli, çok tehlikeli..."

"Sorumluluklarınızın bilincinde olunuz Dolant. Hâlâ harekete geçmek için vaktim var, ama kısa bir süre sonra iş işten geçmiş olacak."

Kralın ablası böyle bir şeyi onaylamaya cesaret edemiyordu. Ofir genç kadının ellerini bıraktı.

"Belki başka bir yol vardır."

"Neyi düşünüyorsunuz?"

"Söylentilere göre kraliçe Nefertari hamileymiş."

"Bu artık söylenti olmaktan çıktı! Ona bakmak yeter."

"Onu seviyor musunuz?"

"Zerre kadar sevmiyorum."

"Bu gece bir memleketlim bana gereken şeyleri getirecek."

Dolant gözden kaybolmadan:

"Ben odama kapanacağım!" diye haykırdı.

Adam gecenin yarısında geldi. Villa sessizdi. Dolant ve Lita uyuyordu. Ofir villanın kapısını açtı ve tüccarın uzattığı çuvalı aldı. Karşılığında da, Dolant'ın ona bağışlamış olduğu iki parça keten kumaşı verdi.

Alışveriş kısa sürede sona erdi.

Ofir bütün pencerelerini kapadığı küçük bir odaya kapandı. Tek bir yağ kandili zayıf bir ışıkla odayı aydınlatıyordu.

Büyücü, çuvalın içindekileri bir sehpanın üzerine yaydı: küçük

bir maymun heykeli, fildişinden bir el, çıplak bir kadının bayağı bir heykeli, minyatür bir sütun ve elinde yılanlar tutan bir başka kadın heykelciği. Maymun heykelciği ona Tanrı Tot'un yöntemini gösterecekti. El, hareket yeteneğini; çıplak kadın, kraliçenin üreme organlarına zarar vermeyi; sütun ise büyüünün sürekliliğini simgeleyecekti. Yılanlı kadın, Nefertari'nin içine kara büyüünün zehrini yayacaktı.

Ofir'in işi hiç de kolay görünmüyordu. Kraliçe çok güçlü bir kişiliğe sahipti. Taç giyme törenleri sırasında Ramses'in kine benzeyen görünmez güçlerin koruyuculuğundan yararlanmıştı. Ama hamilelik koruma direncini azaltıyordu. Başka bir canlı Nefertari'nin canından besleniyor ve onun gücünü zayıflatıyordu.

Büyünün başarı şansı olması için üç gün üç gece beklemek gerekecekti. Ofir doğruca Ramses'e saldıramamanın düş kırıklığı içindeydi, ama ablasının karşı çıkması onu engelliyordu. Dolant'ın beynini ele geçirdikten sonra daha iddialı bir amaca yönelecekti. Şimdilik hasmını zayıf düşürmekle meşguldü.

Günlük işlerin yönetimini Ameni ve bakanlarına bırakan Ramses, sık sık Pi-Ramses şantiyesine gidiyordu. Musa'nın azmi ve sıkı çalışma disiplini sayesinde eser dev adımlarla ilerliyordu.

işçilerin arasında neşeli bir hava esiyordu. Bunun nedeni sadece güzel ve bol yemekler değil, her birinin gayreti göz önünde bulundurularak verilecek primlerin söz verildiği gibi düzenli bir şekilde dağıtılmasıydı. İyi çalışan bir işçi kendisi için yeterli parayı toparlayıp ister yeni başkentte, ister başka bir yerleşim biriminde oturma şansına kavuşabilir ya da bir arazi sahibi olabilirdi. Ayrıca tam teşekküllü bir sağlık ocağı hastalarla ilgileniyor, gerekli ilaçları bedava veriyordu. Öteki şantiyelerin aksine Pi-Ramses şantiyesinde, hayali hastalıklar bahane ederek istirahat koparmaya çalışan numaracılar rastlanmıyordu.

Kral, işçilerin iş güvenliği konusunda çok hassastı. Birçok usta-başını sürekli olarak güvenliği sağlamakla görevlendirmişti. Amon tapınağının büyük granit blokları yerleştirilirken birkaç işçinin yaralanması onu üzmüştü. Grupların nöbetleşe çalışmaları sayesinde işçilerin bitap düşmesi önleniyordu. Altı gün çalıştıktan sonra verilen iki günlük izin süresi onların dinlenmelerini ve eski güçlerine kavuşmalarını sağlıyordu.

Sadece Musa kendine bir dakika bile dinlenme izni vermiyordu. Her şeyi gözden geçiriyor, çatışmaları önlüyor, acil kararlar alıyor, gücü tükenen grupları yeniden düzenliyor, eksilen malzemeyi istiyor, raporlar yazıyor, öğle yemeğinden sonra bir saat, geceleri de üç saat uyku uyuyordu. Olağanüstü bir canlılığa sahip bir önderleri olduğunu gören Yahudi tuğla işçileri, onun her dediğine aynen itaat edip işlerini yapıyorlardı. O güne kadar haklarını bu denli kollayan bir adamın buyruğu altında çalışmamışlardı.

Abner, Musa'ya Sari'nin hakaretlerinden söz edebilirdi, ama Sari'nin polisle iyi ilişkiler içinde bulunması onu korkutuyordu. Şayet Abner bozguncu damgasını yiyecek olursa ülkeden kovulur ve karısıyla çocuklarını göremezdi. Haraç verdiği için bu yana, Sari onu artık rahatsız etmiyor, üstelik ona karşı sevecen denebilecek bir tavır takınıyordu. Bu yüzden Yahudi işçi sessizliğe gömüldü ve arkadaşları gibi aynı hevesle kalıplara tuğla döktü.

Sabah Ramses şantiyeyi ziyaret etti. Hükümdarın geleceği bildirilince Yahudi işçiler bol suyla yıkandılar, sakallarını ve bıyıklarını kestiler, yeni aldıkları bantlı perukalarını taktılar, tuğlaları yan yana düzgün biçimde sıraladılar.

Atölyenin önünde ilk duran arabadan zırhlı ve silahlı dev gibi bir adam indi. Görünüşü korku salıyordu. Yoksa işçilerden biri disiplini cezasına mı uğrayacaktı? Yirmi kadar okçunun yayılması havayı ağırlaştırdı.

Seramana, endişe içinde kımıldamadan sıra halinde duran Yahudi işçilerin arasından sessizce geçti.

Denetlemesinden hoşnut kalan Sardunyalı, askerlerden birine kral arabasının yolu açmasını işaret etti.

İşçiler Firavun'un önünde eğildiler. Kral her birine seslenerek onları kutladı. Yeni perukalar ve Delta'nın beyaz şarabı ile dolu testiler dağıtılacağını açıklayınca büyük sevinç çılgınlığı yükseldi. Fakat işçiler için en iyi armağan, kralın kalıplarına yeni dökülen tuğlalara gösterdiği ilgi oldu. Onlardan birkaç tanesini eline aldı ve tarttı.

"Mükemmel," dedi. "Bir hafta süreyle yiyecek ve içecek payları iki katına çıkarılacak ve fazladan bir gün dinlenecekler. Grup şefiniz nerede?"

Sari sıraların arasından çıktı.

Ramses'in eski öğretmeni hükümdarın ziyaretinden hoşlanma-

yan tek kişiydi. Eskiden parlak bir öğretmen ve iddialı bir saray görevlisi iken şimdi, kendisine karşı komplo kurduğu kralı tekrar görmekten korkuyordu.

"Yeni görevinden memnun musun Sari?"

"Bana bu görevi verdiğinden dolayı Majestelerine teşekkür ederim."

"Annemin ve Nefertari'nin iyi yüreklilikleri olmasaydı, cezan çok daha ağır olurdu."

"Bunun farkındayım, Majesteye davranışlarımla hatalarımı unutturmaya çalışıyorum."

"Hataların silinemez Sari."

"Kalbimi asit gibi kemiren pişmanlık, bana büyük bir acı veriyor."

"Yine de o kadar kötü değilmiş ki, aradan geçen bunca zaman boyunca çektiğin bu acıya dayanabilmişsin."

"Majestelerinin affına mazhar olabileceğimi umamaz mıyım?"

"Af denen şeyi bilmiyorum Sari. Ya Yasa'nın içinde ya da Yasa'nın dışında yaşanır. Sen Maât'ı kirlettin ve ruhun sonsuza dek aşağılık kalacak. Musa senden şikâyet etmeyegörsün, kimseye zarar veremeyecek duruma düşersin."

"Majestelerine yemin ederim ki..."

"Başka laf istemez Sari. Pi-Ramses'in kurulmasında çalışma şansını yakaladığın için şükret."

Kral, arabasına binince yürekten gelen alkışlar göğe yükseldi. Sari de istemeye istemeye bu alkışa katıldı.

Önceden kararlaştırıldığı gibi tapınakların inşaatı, öteki binaların inşaatından daha yavaş ilerliyordu. Bununla birlikte blok taşların teslimi hiç gecikmeden yapılmıştı. içlerinde birçok Yahudinin de bulunduğu taş taşıyıcıları şantiyelere düzenli olarak taş getiriyorlardı.

Taş temelleri önceden yapılmış kraliyet sarayı tuğla, işçilerinin sıkı çalışması sayesinde, başkentin göbeğinde muhteşem bir kütle olarak yükseliyordu. İlk yük gemileri iskelelere yanaşıyordu. Depolar açılmıştı. Marangoz atölyeleri çok lüks mobilyalarını çıkarıyor, seramik imalathanelerini sürekli olarak çalışıyordu. Villaların duvarları yerden fışkırmış gibiydi. Kentin mahalleleri şekilleniyor, kışlalar yakında birlikleri konuk etmeye hazırlanıyordu.

Musa:

"Sarayın gölü çok güzel olacak," dedi. "Kazı işinin önümüzdeki ayın ortalarında biteceğini sanıyorum. Başkentin güzel olacak Ramses, çünkü o büyük bir sevgiyle yapılıyor."

"Bu başarının başlıca sanatkârı sensin."

"Görünürde öyle. Planı çizen sensin. Bense sadece onu uyguluyorum."

Kral, arkadaşının ses tonunda hafif bir sitem hisseder gibi oldu. Tam nedenini soracakken Memfis sarayının habercilerinden birinin dörtlü geldiğini gördü. Seramana onu hükümdara on adım kala durdurdu.

Nefes nefese kalan haberci attan indi.

"Hemen Memfis'e dönmelisiniz Majeste... Kraliçe... Kraliçe hasta."

Ramses saraya öylesine hızla girdi ki saray hekimlerinin şefi Pariamaku'ya çarptı. Elli yaşındaki bu bilgili ve otoriter hekimin uzun ve ince elleri vardı. Deneyimli bir cerrah ve üstün nitelikli bir hekimdi ama hastalarına karşı sert davranmakla tanınıyordu.

Ramses:

"Kraliçeyi görmek istiyorum," dedi.

"Kraliçe uyuyor Majeste. Hemşireler kraliçenin vücudunu yağ ve uyku ilacı karışımı bir merhemle ovdular."

"Ne oldu?"

"Erken doğumdan korkuyorum."

"Bu tehlikeli değil mi?"

"Gerçekten de tehlike büyük."

"Size Nefertari'yi kurtarmanızı emrediyorum."

"Koyduğumuz teşhise göre durumu doğum için elverişli görünüyor."

"Bunu nasıl biliyorsunuz?"

"Servisimdeki ilgililer her zamanki muayenelerini yaptılar Majeste. Birine arpa diğerine buğday koydukları iki çuvalı birkaç gün art arda kraliçenin idrarı ile suladılar. Arpa ve buğday yeşerdiği için başarılı bir doğum olacak. Önce buğday yeşerdiği için de çocuğunuz kız olacak."

"Bana tam tersini söylemişlerdi."

Hekimbaşı Pariamaku dondu kaldı.

"Majesteleri başka bir muayene tekniğiyle karıştırıyorlar. O teknikte arpa ile has buğday kullanılır ve üzerleri toprakla örtülür. Sizin kalbinizden kraliçenin kalbine kadar giden tohumun çocuğun omurgasında ve kemiklerinde sağlıklı bir şekilde yerleşmiş olduğunu ummaktan başka şey kalmıyor. Sağlıklı bir sperm omurilik ile kemik iliklerinin mükemmel bir şekilde oluşmasını sağlayacaktır. Babanın çocuğun kemiklerini ve kirişlerini; annenin de bedenini ve kanını oluşturduğunu size hatırlatabilir miyim?"

Pariamaku, böyle saygın birine tıp dersi vermekten pek hoşnuttu.

"*Kap'ı*nski bir öğrencisinin fizyoloji bilgisinden kuşku mu duyuyorsunuz doktor?"

"Asla kuşku duymadım Majeste!"

"Erken doğum tehlikesini önceden göremediniz mi?"

"Benim bilimimin bir sınırı var Majeste ve."

"Benim gücümün sınırı yoktur hekimbaşı ve ben sağlıklı bir doğum istiyorum."

"Majeste..."

"Evet hekimbaşı?"

"Sizin sağlığınıza da dikkat etmek gerekir. Henüz sizi muayene etme onuruna kavuşamadım. Benim görevlerimden biri de bu."

"Aklınızdan çıkarın bunu, hastalık nedir bilmem ben. Kraliçe uyanır uyanmaz bana haber verin."

Seramana doktor **Pariamaku'nun**, kralın çalışma odasına girmesine izin verdiği zaman güneş batıyordu.

Doktor pek keyifsizdi.

"Kraliçe uyandı Majeste."

Ramses kalktı.

"Ama..."

"Konuşun doktor!"

Ramses'i kolayca idare edebileceğini düşünen **Pariamaku**, dik-kafalı ve uyumsuz olan **Seti'yi** özlemle arar olmuştu. Ramses bir fırtınaydı ve en iyisi onun öfkesinden sakınmaktı.

"Kraliçe doğumhaneye götürüldü."

"Onu görmek istediğimi söylemiştim!"

"Ebeler, bir saniye bile kaybedilmemesi gerektiği kanısında olduklarını belirttiler."

Ramses kamıştan kalemini öfkeyle kırdı. Şayet Nefertari ölecek olursa, hükümdarlık edecek gücü bulabilecek miydi?

Yaşam Evi'nin, uzun tunikler giymiş ve turkuaz kolyeler takmış altı ebesi, doğumhaneye yürüyerek gitmesi için **Nefertari'ye** yardım ettiler. Doğumhane iyi havalandırılmış, çiçeklerle bezenmiş özel bir odaydı. Kraliçe de, öteki Mısırlı kadınlar gibi çıplak olacak, üzerine saz serilmiş taşların üzerine çömecek ve doğumu gerçekleştirecekti. Bu taşlar, ömrü Tanrı Tot tarafından saptanan bebeğin alınyazısını simgeliyordu.

Birinci ebe, kraliçeyi belinden tutacak, ikinci ebe doğumun her anında gerekeni yapacak, üçüncüsü doğan bebeği tutacak, dördüncüsü bebeğin ilk bakımını yapacak, beşincisi sütannelik edecek ve altıncısı bebek ilk çıplığını **atıncaya** kadar kraliçeye iki yaşam anaharını sunacaktı. Tehlikenin farkında olan altı ebe yine de son derece sakın görünüyorlardı.

Nefertari'ye uzun uzun masaj yapan baş ebe, göbek altına lapa

koymuş, karnına bir kuşak bağlamıştı. Acı vereceği belli olan doğumu çabuklaştırması gerektiğini düşünen baş ebe, vajinaya sakızağacı reçinesi, soğan, süt, rezene ve tuz karışımından oluşmuş macunu koydu. Acıyı hafifletmek için ılık yağ ile karıştırmak ve doğum bölgesine sürülmek üzere ufalanmış kuru toprak hazırlamıştı.

Altı ebe de Nefertari'nin yapacağı doğumun uzun ve sonu belirsiz olduğunu biliyorlardı.

İçlerinden biri: "Tanrıça Hator kraliçeye bir çocuk versin," diye dua etti, "ve hiçbir hastalık ona bulaşmasın; karanlıklardan sinsice gelen, yüzü arkasına dönük şeytan kaybolsun! Ey şeytan, bu çocuğu kucaklamayacaksın, onu **uyutmayacaksın**, ona zarar vermeyeceksin, onu alıp götürmeyeceksin! Ruhu gelsin ve onu canlandır-sın, ona hiç nazar değmesin, yıldızlar ondan yana olsun!"

Gece olunca kasılmalar sıklaştı. Kraliçenin sıkarken kendini yaralamaması için dişlerinin arasına bakla ezmesinden yapılmış bir macun koydular.

Uyguladıkları yöntemden emin bir şekilde görevlerine konsantre olan ve acısını dindirmek için eski duaları okuyan altı ebe Mısır kraliçesine hayat vermek için ellerinden geleni yaptılar.

Ramses artık yerinde duramaz olmuştu.

Doktor Pariamaku onuncu kez görüldüğü zaman kralın, boğazına sarılacağını sandı.

"Nihayet bitti mi?"

"Evet Majeste."

"**Nefertari** nasıl?"

"Kraliçe canlı ve sağlıklı yerinde. Bir kızınız oldu."

"Çocuk da sağlıklı mı?"

"Onun durumu... biraz nazik."

Ramses doktoru itti ve doğumhaneye doğru koştu. Ebe doğumhaneyi temizliyordu.

"Kraliçe ile kızım nerede?"

"Sarayın bir odasında Majeste."

"Gerçeği söyleyin!"

"Çocuk çok zayıf."

"Onları görmek istiyorum."

Nefertari yatışmıştı, sevinç ve mutluluk saçıyordu, ama bitkin

olduğu için uyuyordu. Baş ebe ona yatıştırıcı bir şurup içirmişti. Bebek çok güzeldi. Nefertari ile Ramses'in kızı körpe gözlerindeki şaşkın ve meraklı bakışları ile mucizevi yaşamın tadını çıkarıyordu.

Kral onu kollarına aldı.

"Harika bir çocuk bu! Neden korkuyorsunuz?"

"Boynuna takmamız gereken muskanın kurdelesini koptu. Bu kötü bir belirti, Majeste, çok kötü bir belirti."

"Tahmininiz doğrulandı mı?"

"Bir kadın kâhin bekliyoruz."

Birkaç dakika sonra beklenen kâhin geldi ve altı ebeyle birlikte çocuğun çevresinde yedi Hator'un çemberini oluşturdu. Bebeğin talihinin ne olacağını bulmak için düşüncelerini birleştirdiler.

Meditasyonları her zamankinden çok daha uzun oldu.

Kâhin hanım yüzünde üzüntülü bir ifadeyle gruptan ayrıldı ve krala doğru yürüdü.

"Şu an kesin bir şey söylemek için elverişli değil Majeste.

"Bana ne gördüğünüzü söyleyin."

"Yanılabiliriz."

"Rica ederim, açık yürekli olun."

"Bu çocuğun alınyazısı önümüzdeki yirmi dört saat içinde belirlenecek. Kalbini kemiren şeytanları püskürtmenin çaresini bulamazsak kızınız önümüzdeki gece yaşamayacak."

Yüzünden kan fışkıran sağlıklı sütanne, kralla kraliçenin kızlarını beslemekle görevlendirilmişti. Doktor Pariamaku, keçiboynuzu ununun hoş kokusuna sahip olması gereken sütün muayenesini bizzat kendisi yapmıştı. Sütünü bollaştırmak için sütanne incir suyu içmiş, pişirildikten sonra ezilip yağla karıştırılmış sazan balığı omurgası yemişti.

Bebeğin süt emmeyi reddetmesi sütanne ile doktoru çok üzümüştü. Başka bir sütanne denendi, sonuç değişmedi. Son çare olarak suaygırı biçimindeki bir kavanozda korunan üstün nitelikli sütü içirmek istediler, ama başarılı olamadılar. Bebek, bu sütü de emmedi.

Doktor küçük hastasının dudaklarını hafifçe ıslattı. Bebeği nemli bir bezin içine sarmaya hazırlanırken Ramses kızını kollarına aldı.

"Onu nemli beze sarmak gerekir Majeste."

"Sizin bilginiz yararsız. Benim gücüm onu hayatta tutacaktır."

Kızını göğsüne bastıran kral, Nefertari'nin başucuna gitti. Kraliçe yorgunluğuna rağmen sevinç ve mutluluk saçıyordu.

"Mutluyum... Çok mutluyum! Yeterince korunmuş değil mi?"

"Sen kendini nasıl hissediyorsun?"

"Hiç endişen olmasın. Kızımızın adını düşündün mü?"

"Bu annenin hakkıdır."

"Onun adı, 'Amon'un Gözbebeği' anlamına gelen Meritamon olsun. Ve senin yaptıracağın milyonlarca yılın tapınağını görsün. Onu dünyaya getirirken garip bir düşünce kafama takıldı... Bu tapınağı hiç gecikmeden kurmak gerekir Ramses... O seni kötülüklerle karşı koruyan en mükemmel kale olacak. Onun içinde ikimiz güçlüklerle karşı birlik olacağız."

"Bu dileğin gerçekleşecek."

"Neden çocuğumuzu göğsünde sıkıyorsun?"

Nefertari'nin bakışları öylesine parlak, öylesine güven doluydu ki Ramses gerçeği söylemekte zorlandı.

"Meritamon rahatsız."

Kraliçe doğruldu ve kralın bileğini tuttu.

"Rahatsızlığı nedir?"

"Süt emmiyor, ama onu iyi edeceğim."

Yorgun düşen kraliçe ısrar etmedi.

"Daha önce bir çocuk kaybettim. Karanlık güçler kızımızı almak istiyorlar... Gece beni kemiriyor."

Nefertari bayıldı.

Ramses:

"Ne sonuca vardınız?" diye sordu.

Pariamaku:

"Kraliçe çok zayıf," diye yanıtladı.

"Onu kurtaracak mısınız?"

"Bilmiyorum Majeste. Yaşasa bile artık çocuğu olmayacak. Yeni bir gebelik öldürücü olur."

"Kızımız?"

"Hiçbir şey anlamıyorum. Şu anda öylesine sakın ki! Ebelerin varsayımı belki de doğrudur, ama bana saçma görünüyor."

"Konuşun!"

"Onlar büyüye inanıyorlar."

"Büyü mü, hem de burada, benim sarayımda?"

"Ben de bu düşüncenin inanılmaz olduğu kanısındayım. Yine de sarayın büyücülerini çağırmamız iyi olabilir.

"Ya sorumlu onlardan biriye? Hayır, olmaz. Bana tek bir şans kalıyor."

Meritamon, Ramses'in güçlü kollarında uyumuştı.

Sarayın içinde dedikodular hızla yayılıyordu. Bu dedikodulara göre Nefertari ikinci kez ölü çocuk doğurmuştu, kendisi de ölmek üzereydi ve umutsuzluğa kapılan Ramses aklını kaçırmıştı. Şenar bu mükemmel haberlere pek inanmamakla birlikte, ateş olmayan yerden duman çıkmayacağını düşünerek umutlanıyordu.

Ablası Dolant'la birlikte saraya giden Şenar ağırbaşlı ve çok üzgün bir ifadeye büründü. Dolant çökmüş görünüyordu.

"Sevgili ablacığım; rol yapma yeteneğinin mükemmel olduğunu söylemeliyim."

"Bu olaylar beni allak bullak ediyor."

"öyle olsa da Ramses'i de, Nefertari'yi de sevmiyorsun."

"Bu çocuk... Bu çocuk sorumlu değil ki."

"Ne önemi var! Bakıyorum gene birden duygusal oldun. Şayet dedikodular doğruysa, geleceğimiz aydınlanıyor demektir."

Dolant, onu aslında tedirgin eden şeyin Ofır'ın başarılı büyüü olduğunu Şenar'a söylemeye cesaret edemiyordu. Kraliyet çiftinin kaderini kötü yöne çevirebilmesi Libyalı büyücünün karanlık güçler üzerinde ender görülür bir etkisi olduğunu gösteriyordu.

Her zamankinden daha solgun olan Ameni, Dolant ile Şenar'ı karşıladı.

Şenar:

"Durum gereği, kralın erkek kardeşi ile ablasını yanında görmek isteyeceğini düşündük," dedi.

"Üzgünüm, yalnız kalmak istiyor."

"Nefertari nasıl?"

"Kraliçe dinleniyor."

Dolant:

"Ya bebek?" diye sordu.

"Doktor Pariamaku bebeğin başucunda."

"Daha ayrıntılı bilgi veremez misiniz?"

"Sabırlı olmak gerekiyor."

Şenar ile Dolant saraydan çıkarlarken Seramana ile askerlerinin, antilop derisinden bol cepli bir tunik giymiş, perukasız ve tıraşsız bir adama eşlik ettiklerini gördüler. Hızlı adımlarla kral ve kraliçenin özel dairelerine doğru gidiyorlardı.

"Setau, sen benim son umudumsun."

Yılan oynatıcısı krala sokuldu ve kollarında tuttuğu bebeğe baktı.

"Çocukları sevmem, ama bu küçük bir harika. Ne de olsa Nefertari'nin eseri."

"Kızımız Meritamon ölecek Setau."

"Ne diyorsun sen?"

"Büyü yapıldı."

"Burada, sarayda mı?"

"Bilmiyorum."

"Nasıl anladınız?"

"Bebek süt emmek istemiyor."

"Ya Nefertari?"

"O daha kötü."

"Sanırım aziz başhekim yenilgiyi kabul etmiş."

"Ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilemez duruma düştü."

"Bu onun doğal halidir. Kızını yavaşça beşiğine koy."

Ramses denileni yaptı. Meritamon babasının kollarından ayrılır ayrılmaz güçlüğüle nefes almaya başladı.

"Sadece senin gücün onu hayatta tutuyor... Benim de korktuğum buydu. Ama... Bu bebeğin üzerinde koruyucu bir muska bile yok! Bu sarayda kimse ne yapılması gerektiğini bilmiyor!"

Setau cebinin birinden pislikböceği biçiminde bir muska çıkardı, yedi düğümlü bir ipe geçirdi ve Meritamon'un boynuna taktı. Pislikböceğinin üzerinde şunlar yazıyordu: "Açgözlü ölüm beni yalayamayacak ve kutsal ışık beni kurtaracak."

Setau:

"Kızını al," dedi, "ve laboratuvarın kapılarını aç."

"Başarabileceğine inanıyor musun?"

"Sonra konuşuruz. Zamanımız kısıtlı."

Saray laboratuvarı birkaç bölümden oluşuyordu. Setau içinde suaygırı dişlerinin saklandığı odaya girdi. Bu dişlerden birini hilal biçiminde yonttu. Dişe zarar vermeden parlattıktan sonra, anne ve bebeği öldürmeye çalışan uğursuz güçleri defetmek için üzerine şekiller kazıdı. Setau bu duruma en uygun düşen şekilleri seçmişti: şahin başlı bir aslan, elinde bir bıçak tutan biri suaygırı, bir kurbağa, pırıl pırıl bir güneş, ellerinde yılanları tutan sakallı bir cüce. Setau bu figürleri yüksek sesle tanıtarak onları daha etkin bir hale döndürdü ve onlara tüm şeytanları boğazlamalarını, çiğnemelerini, parçalamalarını ve kovmalarını emretti. Sonra da bebeğin mide borusunu açmak için engerek yılanı zehirinden bir şurup hazırladı. Zehirin dozu çok az tutulsa da bir süt bebeğinin bünyesi için çok sert olabilirdi.

Setau çıkınca başhekim Pariamaku, çıldırmış gibi ona doğru koştu.

"Çabuk olun, bebek kötüleşti."

Batan güneşe doğru dönmüş olan Ramses, kaderini ona teslim etmiş kızını hâlâ kollarında tutuyordu. İçindeki gücün etkisine rağmen bebeğin nefes alışını giderek düzensizleştiriyordu. Nefertari'nin çocuğu, birlikteliklerinin tek çocuğu yaşamalıydı... Şayet Meritamon ölecek olursa, Nefertari kızının ardından sağ kalamazdı. Öfke kralın bütün benliğini sarmıştı. Bu öfke karanlık güçlere kafa tutacak ve kızını onların nazarından kurtaracaktı.

Setau odaya girdi. Elinde yonttuğu diş vardı.

"Bunun büyüüyü durdurması gerekiyor," diye açıklamada bulundu. "Ancak bu yeterli olmayacak. Çocuğun vücudunun içinde oluşturulan hasan onarmak ve ona beslenme olanağını sağlamak için bu ilacı içirmek gerekecek."

Setau ilacın içindekilerin ne olduğunu açıklayınca başhekim yerinden sıçradı.

"Ben buna karşıyım Majeste."

"Sonuçtan emin misin Setau?"

"Tehlike gerçek. Karar senin."

"Harekete geçelim."

Setau, yonttuğu suaygırı dişini Meritamon'un göğsünün üstüne koydu. Beşiğe yatırılmış olan bebek, rahatça soluk aldı.

Ramses, Setau ve Pariamaku sessizce beklediler. Tılsım etkisini gösteriyordu, ama koruması sürekli olacak mıydı?

On dakika sonra Meritamon kıpırdadı ve ağladı.

Setau:

"Tanrıça Opet'in heykelini getirsinler," diye buyurdu. "Ben laboratuvara dönüyorum. Hekim, bebeğin dudaklarını suyla ıslatın, ama sakın başka bir şey yapmayın!"

Dişi bir suaygırı biçiminde simgelenen Opet, ebelerin ve sütanelerin koruyucusuydu. Gökyüzünde, Set'in yıkıcı doğasını taşıyan Büyük Ayı'yı engelleyen takım yıldız biçimini almıştı. Böylece Büyük Ayı'nın yeniden dirilmiş Osiris'in huzurunu bozmasını engelliyordu. İçine anne sütü konan ve Yaşam Evi'nin büyücülerı tarafından olumlu enerji yüklenen Opet'in heykeli beşiğin baş tarafına kondu.

Bu heykel çocuğu sakinleştirdi. Meritamon uykuya daldı.

Setau yeniden ortaya çıktı. İki elinde kabaca yontulmuş iki suaygırı dişi vardı.

"Bunu üstünkörü hazırladım," dedi, "ama yeterli olacaktır."

Birini bebeğin karnının üzerine, ötekini de ayaklarının üzerine koydu. Meritamon hiçbir tepki göstermedi.

"şu anda olumlu bir güç alanı onu koruyor. Büyü kırıldı, nazarın etkisi yok edildi."

Kral:

"Kurtuldu mu?" diye sordu.

"Sadece emzirme onu ölümden kurtaracak. Midesinin deliği kapalı olacak olursa ölecek."

"Ona şurubunu ver."

"Sen kendin ver."

Ramses yumuşak bir hareketle, derin bir uykuya dalmış olan kı-

zının dudaklarını araladı ve küçük ağzının içine amber kokulu sıvıyı boşalttı. Hekim **Pariamaku** başını öteki yana çevirmişti.

Birkaç saniye sonra **Meritamon** gözlerini açtı ve ağladı.

Setau:

"Çabuk," dedi. "Heykelin memesi!"

Ramses kızını kaldırdı. Setau memenin ağzındaki metalik çubuğu çıkardı ve içinden süt akan meme ağzını bebeğin dudakları arasına soktu.

Meritamon besleyici sıvıyı keyifle içti. Arada bir soluk almak için duruyor ve hoşnutluğunu belirtircesine iç çekiyordu.

"Ne istersin Setau?"

"Hiçbir şey Ramses."

"Seni sarayın büyücübaşılığına tayin ettim."

"**Bensiz** baksınlar başlarının çaresine! Nefertari nasıl?"

"Görsen inanmazsın. Yarın bahçede dolaşmaya çıkacak."

"Ya ufaklık?"

"Yaşama tutkusu önlenemez."

"Yedi Hator'un kehaneti nedir?"

"**Meritamon'un** kaderini örten siyah örtü yırtıldı. Onlar bir rahibe elbisesi, soylu bir kadın ve bir tapınağın taşlarını gördüler."

"Çok sade bir yaşama benziyor."

"Zengin olmayı hak ediyorsun Setau."

"**Yılanlarım**, akreplerim ve Lotus bana yeter."

"Araştırma kredin sonsuz olacak. Elde edeceğin bütün yılan zehiri en iyi fiyata saray tarafından alınacak ve hastanelere dağıtılacak."

"Ayrıcalık istemiyorum."

"Bu ayrıcalık değil ki. Mademki ürünlerin mükemmel, karşılığı da yüksek olmalı ve çalışmana destek olunmalı."

"Bir şey istemeye cüret edebilsem..."

"Et."

"**Seti'nin** üçüncü yılının kırmızı **Fayum** şarabı var mı acaba?"

"Yarıdan tezi yok sana hemen birçok testi gönderirim."

"Bu bana oldukça fazla yılan zehiri şişesine mal olacak!"

"Bırak da onları ben sana ikram edeyim."

"Hediyeden hoşlanmam, hele kraldan gelirse."

"Senden bu hediyeyi kabul etmeni isteyen kral değil, arkadaşın. Meritamon'u kurtaran bilimi nasıl elde ettin?"

"Yılanlar bana hemen hemen her şeyi öğretti. Gerisini de Lotus tamamladı. Nubyeli büyücülerin yönteminin üzerine yoktur. Kızının boynuna takılı muska, büyü her yıl yenilendiği takdirde, birçok can sıkıntısını giderecektir."

"Memfis'de resmi bir konut Lotus'u ve seni bekliyor."

"Kentın göbeğinde mi? Ciddi olamazsın... Peki yılanları nasıl inceleyeceğiz? Bize çöl, gece ve tehlike gerekli. Tehlike deyince aklıma geldi... Bu büyü alışılmamış bir büyü."

"Biraz daha açıkla."

"Oldukça aşırı yöntemler kullanmak zorunda kaldım, çünkü saldırı çok ciddiydi. Bu işin içinde yabancı parmağı var. Suriyeli, Libyalı ya da Yahudi. Sihirli üç dişi kullanmamış olsaydım, olumsuz güç alanını kırmayı başaramazdım. Birinin bir süt bebeğini ağızdan öldürmek isteyeceğini aklımda almıyor... Kanımca, özellikle ahlaki bozulmuş bir kafa bu."

"Saray büyücülerinden biri mi?"

"Zanetmem. Senin düşmanın, kötülük güçleriyle içli dışlı biri."

"Yeniden yapabilir..."

"Bundan hiç kuşkun olmasın."

"Kim olduğunu nasıl bulur ve onu nasıl zararsız hale getirebiliriz?"

"En ufak bir fikrim yok. Bu çaptaki bir şeytan yetkin bir beceriyle saklanması bilir. Belki de onunla daha önce karşılaştın. Sana sevimli ve zararsız biri gibi görünmüştür. Belki de ulaşamayacak bir ine saklanmıştır."

"Peki Nefertari ile Meritamon'u bundan nasıl koruyacağız?"

"Etkinliği kanıtlanan yöntemleri kullanarak: Muskalarla ve yararlı güçleri yardıma çağırma ayinleriyle."

"Ya bu yeterli olmazsa?"

"O zaman kara büyüünkinden üstün bir enerjiyi kullanarak."

"Demek oluyor ki bu gücü üretecek bir merkez kurmak gerekecek."

Milyonlarca yılın tapınağı... Ramses bundan daha iyi bir müttefike sahip olamayacaktı.

Pi-Ramses yükseliyordu.

Henüz buraya bir kent denemezdi, ama devlet daireleri ile evler şekilleniyordu. Ana temel duvarı taştan yapılan sarayın gösterişli gövdesi, Memfis ile Teb saraylarından hiç de aşağı kalmayacaktı. Çalışanlarda göreve bağlılık hiç tükenmiyordu. Musa yorulmak nedir bilmez görünüyor, örnek bir yönetim gösteriyordu. Sarf ettikleri gayretin sonucunu gören, mimarlarla, ustabaşısından taşeronuna kadar herkes, kentin bir an evvel bitmesini arzuluyor, çocukları kendi elleriyle kurdukları bu kentte oturmak istiyordu.

Musa'nın başarısını çekemeyen iki kabile reisi, Musa'ya başkaldırma girişiminde bulundu. Musa'nın bu girişime karşılık vermesine fırsat kalmadan, işçilerin büyük çoğunluğu onun başlarından ayrılmasına razı olmadıklarını bildirdi. O andan itibaren Musa ülkesi olmayan bir halkın taşsız kralı gibi görünmeye başladı. Bu başkentin yaratılması o kadar vaktini alıyordu ki, kafasının içindeki sıkıntılı soruları unutmuştu. Artık tek tanrı fikri üzerinde düşünmeye fırsatı olmuyor, şantiyelerin düzgün çalışmasından başka hiçbir şeyle uğraşmıyordu.

Ramses'in geleceği haberi onu sevindirdi. Birkaç gündür, Nefer-tari ve kızının öldüğü söylentisi yayılmış, şantiyedeki hava çok gerginleşmişti. Musa, bu dedikoduları yalanlayarak, kralın inşa halindeki kentini görmek için yakında geleceğini söylemişti.

Ramses onu haklı çıkarıyordu.

Seramana işçilerin, kral arabasının geçeceği yolun her iki yanına dizilmelerini engellemeyi başaramadı. Onlar Firavun'un sihrinden bir parça nasiplenmek için ona dokunmak istiyorlardı. Sardunyalı, güvenlik önlemlerini hiç önemsemeyen ve kendini bir saldırganın hançerine açık hedef yapan bu genç hükümdara çok kızıyordu.

Ramses Musa'nın oturduğu geçici villaya doğru gitti. Firavun arabasından indiği anda Musa saygıyla eğildi. Villadan içeri girip de gözlerden uzaklaşınca iki arkadaş kucaklaştılar.

"Böyle devam edersek senin sağduyuya aykırı iddian gerçekleşmek üzere sayılır."

"Yani verilen zamandan önce mi bitireceksin?"

"Kesinlikle."

"Bugün her şeyi görmek istiyorum!"

"Hoş sürprizlerle karşılaşacaksın. Nefertari nasıl?"

"Kraliçe ile kızım çok iyiler. Meritamon annesi gibi güzel bir kız olacak."

"Ölüm tehlikesi atlattıklarını duyduk?"

"Onları Setau kurtardı."

"Yılan zehirleriyle mi?"

"Setau sihir alanında da bir uzman olmuş. Karımla kızıma mu-sallat olan büyüü bozdu."

Musa şaşkınlıktan donakaldı.

"Böyle bir şeyi yapmaya kim cesaret etti?"

"Henüz bilmiyoruz."

"öfkesini bir kadından ve onun çocuğundan çıkarmak! Onlara saldırmak için alçak ve deli olmak gerekir!"

"Bu korkunç saldırı ile Pi-Ramses inşaatının bir ilgisi olabileceğini düşündüm. Bu yeni başkenti yaratarak birçok saygın kişinin hoşnutsuzluğuna neden oldum."

"Hayır, bu imkânsız... Hoşnutsuzluk ile cinayet arasında çok büyük bir uçurum vardır."

"Şayet saldırgan bir Yahudi olsaydı tepkin ne olurdu?"

"Hangi ulustan olursa olsun canı canidir. Ama ben senin yanlış bir iz sürdüğünü sanıyorum."

"Şayet herhangi bir şey öğrenecek olursan benden gizleme."

"Bana güvenin eksiliyor mu?"

"Söylediklerimden öyle bir anlam mı çıkardın?"

"Hiçbir Yahudi bu tür bir cinayeti tasarlamaz."

"Birkaç hafta başkentten ayrılacağım, Musa. Başkentimi sana emanet ediyorum."

"Döndüğün zaman onu tanıyamayacaksın. Çok geç kalma. Açıklı ertelemek istemeyiz."

Haziran ayının bunalıcı ilk günleri Ramses'in iktidara gelmesinin birinci yıl dönümü kutlamalarına şahit oldu. Seti'nin yıldızlar ülkesine gidişinin üzerinden ne çabuk bir yıl geçmişti?

Kraliyet gemisi Cebel Silsile'de demir attı. Burada Nil'in iki kıyısı birbirine yakındı. Nil tanrısının burada oturduğuna inanılıyor. Mısır'ı beslemesi ve suların yükselmesini sağlaması için Fira-vun'un onu uyandırması gerekiyordu.

Kralla kraliçe süt ve şarap sunduktan ve yüksek sesle dualar ettikten sonra kayaların arasına oyulmuş küçük bir tapınağa girdiler. İçerde hoş bir serinlik vardı.

Ramses, Nefertari'ye:

"Hekim Pariamaku seninle konuştu mu?" diye sordu.

"Yorgunluğun son izlerini gidermek için bir ilaç verdi."

"Başka?"

"Meritamon hakkında benden bir şey mi saklıyor?"

"Hayır, için rahat olsun."

"Bana ne söylemesi gerekirdi?"

"Cesaret bu hekimin sahip olduğu bir erdem değil."

"Ne gibi bir alçaklıkla suçluyorsun onu?"

"Doğumdan sonra bir mucize sayesinde hayatta kalabildin."

Nefertari'nin yüzü karardı.

"Başka çocuğum olmayacak, değil mi? Ve sana bir oğul veremeyeceğim."

"Khâ ile Meritammon hükümdarlığın yasal vârisleri."

"Ramses'in daha başka çocukları, başka oğulları olması gerekir. Şayet benim tapınağa kapanmamın kaçınılmaz olduğuna inanıyorsan..."

Kral karısını bağrına bastı.

"Seni seviyorum Nefertari. Sen sevgi ve ışıksın, Mısır'ın kraliçesisin. Ruhlarımız sonsuza dek birleşti, hiçbir şey bizi birbirimizden ayıramaz."

"İset sana oğullar verecek."

"Nefertari..."

"Öyle gerek, Ramses, öyle gerek. Sen ötekiler gibi bir insan değilsin. Sen Firavun'sun."

Kralla kraliçe Teb'e ulaşır ulaşmaz, Ramses'in, milyonlarca yılın tapınağını kuracağı yere gittiler. Tapınağın yeri çok güzeldi. Bir yandan Batı dağından, öte yandan verimli ovadan beslenen bir enerjiyle yüklüdü.

Ramses:

"Başkenti kuracağım derken bu girişimi ihmal ederek hata ettim," diye itirafta bulundu. "Annemin uyarısı ve seninle kızımıza karşı düzenlenen saldırı aklımı başıma getirdi. Yalnızca milyonlarca yılın tapınağı bizi karanlıkların içine gizlenmiş kötülüğe karşı koruyabilir."

Görkemli ve ıslıl ıslıl bir görünümü olan Nefertari, âdeta verimsizliğe mahkûm edilmiş kum ve kaya kaplı geniş araziye adımladı. O da Ramses gibi güneşin çocuğuydu. Güneş onun derisini yakmadan sıvazlıyor, ışınlarıyla onu aydınlatıyordu. Nefertari, her adımı, seçilmiş olan bu toprağı kutsallaştıran bir tanrıçaydı sanki.

Kralla kraliçe sonsuzluktan geliyor ve Nefertari bu sonsuzluğu güneşin altında yanan ve Ramses'in mührüyle damgalanmış olan bu toprağı kazıyordu.

İki adam kral gemisinin merdiveninde burun buruna geldiler. Setau, *Seramana*'dan daha kısaydı, ama omuzlan onunki kadar genişti. Bakışları çatıştı.

"Seni bir daha kralın yakınlarında görmeyeceğimi umuyordum Setau."

"Seni düş kırıklığına uğrattığım için üzgün değilim."

"Kraliçe ile bebeğinin hayatına kasteden bir kara büyücüden söz ediyorlar."

"Hâlâ onu bulamadın mı? Ramses pek iyi korunmuyor demektir."

"Senin ağzının payını vermeli!"

"Hoşuna gidecekse eğer, dene. Ama yılanlarımdan sakın."

"Tehdit mi bu?"

"Ne düşünürsen düşün beni ilgilendirmes. Hangi kılığa girerlerse girsinler korsanlar hep korsan kalırlar."

"Suçunu itiraf edecek olursan bana zaman kazandırmış olursun."

"Güvenlik komutanı olduğun halde hiçbir şeyden haberin yok. Kralla kraliçenin kızlarını kurtardığımı bilmiyor musun?"

"Sedece bir göz boyama. Sen bir ahlaksızsın Setau."

"Sense kafası ters işleyen bir adamsın."

"Krala zarar vermeye giriştiğin anda yumruğumla kafanı kıraca-

"Bu kendini beğenmişliğin seni boğacak Seramana."

"İstersen deneyelim."

"Sebepsiz yere kralın arkadaşına saldırmak seni zindana götürür."

"Yakında sen oraya gideceksin."

"Sen benden önce gideceksin Sardunyalı. Yolumdan çekil bakayım."

"Nereye gidiyorsun?"

"Ramses'in yanına. Onun buyruğu gereğince, kuracağı tapınağın arazisini yılanlardan temizleyeceğim."

"Senin zarar vermeni engelleyeceğim büyücü."

Setau, Seramana'yı bir kenara itti.

"Anlamsız şeylerle uğraşacağına kralı daha iyi korumaya bak."

Ramses, Teb'in batı kıyısındaki Gurna tapınağında, babasının anısına ayrılan bir sunağın önünde birkaç saat dua edip düşündü. Kral, sunağın üzerine üzüm salkımları, incirler, ardıç ağacı meyveleri ve çam kozalakları koymuştu. Bu huzur mekânında, adakların etkili varlığıyla beslenen Seti'nin ruhu sessizlik içinde yaşıyordu.

Seti burada, Ramses'e kendi yerine tahta geçeceğini bildirmişti. O gün genç prens babasının sözlerinin ağırlığını hissetmemişti. O zamanlar dev gibi bir insanın koruyuculuğu altında bir rüya aleminde yaşıyordu.

Kırmızı ve beyaz taç başının üzerine konduğu zaman, Ramses taht vârisi olarak yaşadığı huzurlu hayatı terk etmiş ve kendini hiç tahmin edemeyeceği kadar acımasız bir dünyanın içinde bulmuştu. Bu tapınağın duvarlarında gülümseyen ağırbaşlı tanrılar yaşamı kut-

suyordu. Yeniden güçlenen Firavun tanrılara şükrederek saygısını gösteriyor ve görünmeyen güçle duygu ve düşünce ortaklığı kuruyordu. Dış dünyada ise insanlar vardı. Cesaret ve alçaklığı; doğrulukla ikiyüzlülüğü; cömertlikle açgözlülüğü bir arada içlerinde barındıran insanlar. Ramses ise birbirine zıt bu güçlerin ortasında kalmıştı. Kendi arzuları ve zayıflıkları ne olursa olsun, insanlarla tanrılar arasında bir bağlantı kurmakla görevlendirilmişti.

Sadece bir yıldan beri hükümdarlık yapıyordu, ama uzun zamandan beri sadece kendisi için yaşamıyordu.

Ramses, dizginleri elinde tutan Seramana'nın arabasına bindiği zaman güneş batıyordu.

"Nereye gidiyoruz Majeste?"

"Krallar Vadisi'ne."

"Filoyu oluşturan gemileri arattım."

"Kuşkulu bir şey yok mu?"

"Hiçbir şey yok."

Sardunyalı sinirliydi.

"Seramana, gerçekten bana söyleyeceğin başka bir şey yok mu?"

"Gerçekten bir şey yok Majeste."

"Emin misin?"

"Kanıt olmadan suçlamak büyük bir hata olur."

"Kara büyücünün kimliğini saptadın mı yoksa?"

"Benim kanaatimin bir değeri yok. Sadece kanıtlanmış gerçekler bir anlam taşır."

"Dörtmala sür Seramana."

Atlar Vadi'ye doğru hızlandılar. Krallar Vadisi'ne giriş, askerler tarafından sürekli olarak korunuyordu. Bütün gün güneş alan kayalar içlerindeki ısıyı olduğu gibi dışarı veriyor, insan kendini sağ çıkamayacağı bir fırına girmiş gibi hissediyordu.

Nefes nefese olan ter içindeki müfreze komutanı Firavun'un önünde eğildi ve Seti'nin mezarına hiçbir hırsızın giremeyeceği güvencesini verdi.

Ramses babasının mezarına değil de kendisinininkine doğru gitti. Günlük çalışma sona ermiş, taş yontucuları, aletlerini temizleyip sepetlerine yerleştiriyorlardı. Hükümdarın habersiz olarak geldiğini görünce hemen konuşmayı kestiler ve günlük raporunu yazan ustabaşılarının arkasında toplandılar.

"Uzun koridoru Maât salonuna kadar kazdık. Size gösterebilir miyim Majeste."

"Beni yalnız bırak."

Ramses kendi mezarının eşiğinden girdi ve kayalara oyulmuş oldukça kısa bir merdivenden indi. Bu merdiven güneşin karanlıklara doğru olan her geceki yolculuğunu temsil ediyordu. Oradan başlayan koridorun duvarlarına, kolonlar halinde hiyeroglifler kazınmıştı. **Bunlar**, sonsuza dek genç kalacak şekilde betimlenmiş **Firavun'un** ışığın gücüne sunduğu dualardı. Daha sonra gecenin geç saatleri ve gizli bölümün sınavı geliyordu. Yaşlı güneş bir sonraki gün yeniden doğmak için bu sınavı geçmek zorundaydı.

Bu gölgeler krallığını boydan boya geçtikten sonra Ramses, kendini bu dünyada olduğu gibi öteki dünyada da hazır bulunan tanrıların önünde gösteren bir resimle karşılaştı. Canlı renklerle boyanmış, son derece güzel çizilmiş bu tanrılar kralı sonsuza dek yaşamak üzere yeniden yaratıyordu.

Sağ yanda kralın arabası için yapılmış dört sütunlu bir salon vardı. Buraya kral arabasının gövdesi, tekerlekleri ve diğer parçaları konacaktı. Bu parçalar öteki dünyada yeniden bir araya getirilecek ve hükümdarın, ışığın düşmanlarını yenmek için istediği yere gitmesini sağlayacaktı.

Biraz ilerde koridor çok daralıyordu. Buradaki duvarlarda, yeniden dirilen kralı betimleyen heykel üzerinde yapılan ağzı ve gözleri açma töreniyle ilgili sahneler ve metinler yer alıyordu.

Sonra keski izlerinin görüldüğü, kaba yüzeyli kaya çıktı karşısına. Maât salonunu ve Ramses'in lahдинin konacağı altın odayı açıp duvarların süslemeleri için daha birçok ay geçecekti.

Ramses'in ölüm yolculuğu sakın ve gizemli bir biçimde gözlerinin önünde şekilleniyordu. Ne sonsuzluğun dilinden tek bir kelime ne de gaibin sanatından tek bir sahne eksik olacaktı. Genç kral, öbür dünyada evrime uğrayacak, yasaları, insanın anlama yeteneğini aşan bir evrenin parçası olacaktı.

Firavun kendi mezarından çıktığı zaman sessiz, sakın gece, atalarının vadisi üzerine inmişti.

Amon'un ikinci kâhin Doki, Teb sarayına doğru koştu. Kral, Karnak'ın ileri gelenlerini çağırmişti. Kısa boyu, kazınmış başı, dar alnı, sivri burnu ve çenesiyle bir timsahı andıran Dori toplantıya geç kaldığı için korkuyordu. Sürülerden sorumlu kâtibin hesaplarını incelemeye dalan aptal sekreteri, Dori'ye toplantıya gitmesi gerektiğini söylemeyi unutmuştu. Bu budala sekreteri tapınağın konforlu bürolarından kovup uzak bir çiftliğe yollamalıydı.

Seramana, Doki'nin üzerini aradı ve Firavun'un kabul salonuna girmesine izin verdi. Tam karşısında, Amon tapınağının başrahibi ve birinci kâhini ihtiyar Nebu kolsuz bir iskemlede oturuyordu. Yüzü buruşuk, omuzları düşük olan başrahip ağrıyan sol bacağına bir yastığın üzerine uzatmış, içinde çiçek esansı bulunan bir şişeyi kokluyordu.

"Beni bağışlayınız Majeste. Geç kaldım..."

"Sözünü etmeyelim. Üçüncü kâhin nerede?"

"Yaşam Evi'nde arındırma ayinlerini yönetmek üzere görevlendirildi ve her şeyden elini eteğini çekmiş olarak orada kalmak istiyor."

"Pekâlâ. Dördüncü kâhin Bakhen nerede?"

"Luksor şantiyesinde."

"Neden burada değil?"

"Dikilitaşların yerleştirilme çalışmasını denetliyor. Hemen getirtmemi isterseniz,

"Yararsız. Karnak başrahibinin sağlık durumu iyi mi?"

Nebu yorgun bir sesle:

"Hayır," diye yanıt verdi. "Yürürken zorluk çekiyorum ve zamanımın çoğunu arşiv salonunda geçiriyorum. Benden önceki meslektaşımın ihmal ettiği eski ayinleri yeniden canlandırmak için çalışıyorum."

"Ya sen Doki, hâlâ kafan bu dünyanın işleriyle mi meşgul?"

"Öyle gerekiyor Majeste! Bakhen'le ben, saygıdeğer başrahibimizin gözetimi altında bu alandaki düzeni sağlıyoruz."

Nebu:

"Benim genç astlarım, yaşlı olmanın sağlıksız olma anlamına gelmediğini gördüler," dedi. "Kralın bana verdiği görev kusursuz ve eksiksiz yapılacaktır. Yanlışlığı da, tembelliği de hoşgörmeyece-

Ses tonundaki soğukkanlılık Ramses'i şaşırttı. Çok yorgun görünmesine rağmen ihtiyar Nebu işini sıkı bir biçimde yürütüyordu.

"Burada bulunmanız bizim için büyük bir mutluluk Majeste. Bu ziyaretiniz, yeni başkentinizin Teb'i terk etmeniz anlamına gelmediğini kanıtlamış oluyor."

"Benim niyetim de bu değil Nebu. Yaptığı işe layık hangi firavun, zaferlerin tanrısı Amon'un kentini ihmal edebilir?"

"Peki bu uzaklaşmanın sebebi nedir?"

Soruda ağır bir sitem vardı.

"Mısır'ın politikasını tartışmak Amon başrahibine düşmez."

"Bunu içtenlikle kabul ediyorum, ama kendi tapınağının geleceğiyle meşgul olmak ona düşmez mi?"

"Nebu'nun içi rahat olsun. Karnak'ın sütunlu büyük salonu bugüne kadar inşa edilenlerin en geniş ve en güzeli değil mi?"

"Size şükran borçluyuz Majeste. Ama tutkusu olmayan bir ihtiyarın, size buraya gelişinizin asıl sebebinin ne olduğunu sormasına izin verin."

Ramses gülümsedi.

"Sabırsız olan kim Nebu, sen mi, ben mi?"

"Sizin içinizde gençlik ateşi yanıyor; benim içimdeyse gölgeler krallığının sesi hâkim. Geri kalan çok kısa ömrüm bana yararsız tartışmaları yasaklıyor."

Ramses ile Nebu arasındaki bu tartışma Doki'nin sessiz kalmasına neden olmuştu. Şayet başrahip, hükümdara bu şekilde kafa tutmaya devam edecek olursa, Firavun'un öfkesi patlamakta gecikmeyecekti.

Firavun:

"Kral ailesi tehlikede," diye açıkladı. "Teb'e, ailemin ihtiyacı olan sihirli korumayı almaya geldim."

"Ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

"Milyonlarca yılın tapınağını kurarak işe başlayacağım."

Nebu bastonunu sıktı.

"Sizi onaylıyorum, ama önce sahip olduğunuz gücü, yani *Ka'*yı yüceltmeniz gerekir."

"Bunu nasıl yapacağım?"

"*Ka'*nın önemli korunağı olan Luksor tapınağını tamamlayarak..."

"Kendi tapınağını biraz fazla kayırmıyor musun Nebu?"

"Başka koşullar altında olsaydı bu söz konusu olabilirdi, ama beni bu yönde fikir beyan etmeye iten, şu anki durumun ciddiyeti. Karnak'ın, kutsal ışığı yaymak için Luksor'da birikecek güce ihtiyacı var. Sizin de hükümdarlık edebilmek için buna ihtiyacınız var."

"Senin fikrini göz Önünde bulunduracağım başrahip, ama Batı kıyısında kurulacak olan milyonlarca yılın tapınağının temel atma duasını hazırlamanı sana emrediyorum."

Doki, bütün vücudunu kaplayan ateşi söndürmek için birkaç bardak sert bira içti. Elleri titriyor, sırtından buz gibi terler akıyordu. Bunca haksızlığa uğradıktan sonra, şans nihayet yüzüne gülüyordu!

Ömrünün sonuna dek ast bir mevkide kalmaya mahkûm edilmiş Amon ikinci kâhini, bugün çok önemli bir devlet sırrını öğrenmişti! Ramses ona güvenmekle büyük hata işlemişti. Doki, başrahibin yerine geçmek için bu durumdan yararlanacaktı.

Milyonlarca yılın tapınağı... Önüne beklenmedik bir fırsat çıkmıştı! Ama sakın olmalı, düşünmeden hareket etmemeli, gerektiği yerde konuşmalı ve gerektiği yerde de susmasını bilmeliydi.

ikinci kâhin olması tapınaktaki malların bir kısmını zimmetine geçirmesine olanak sağlayacaktı. Demirbaş defterindeki birkaç satırı silerek kayıtlardan çıkaracağı bu malları daha sonra satarak paraya çevirecekti. Kontrolör durumundaki kâtiplerin gözetmeni olduğu için yakalanma riski yoktu.

Böyle bir tasarımı sonuna kadar götürebileceğini düşünmesi acaba hayalperestlik mi oluyordu? Başrahip olsun, kral olsun saf insanlar değillerdi. En küçük bir yanlış adım maskesinin düşmesiyle sonuçlanırdı. Ancak böyle bir fırsat da bir daha karşısına çıkmazdı. Bir firavun ancak bir kez milyonlarca yılın tapınağını yaptırabilirdi.

Karnak'tan yarım saatlik bir yürüyüş mesafesinde kurulan **Luk-sor'a**, iki yanına koruyucu sfenksler dizilmiş bir yolla gidiliyordu. Bakhen, içinde bu dünya ile öbür dünyanın sırlarının bulunduğu **Yaşam** Evi arşivlerinden ve Tot'un kitaplarından yararlanarak, **Ramses**'in hükümdarlığının birinci yılında verdiği emirlere uygun olarak Luksor'un büyütülmesini sağlayacak bir plan hazırlamıştı. **Nebu'nun** desteği sayesinde çalışmalar çabuk ilerliyordu. III. **Ame-notep** tapınağına bitişik elli iki metre uzunluğunda, kırk sekiz metre genişliğinde bir avlu ilave edilecekti. Avlunun bir kenarında yer alan anıtsal ana kapının önünde Firavun'u simgeleyen altı dev gibi **heykel**, **Ka** tapınağının girişini koruyacaktı. Yirmi beş metre yüksekliğindeki iki dikilitaş da zararlı güçleri dağıtmak için göğe yük-selecekti.

Eşsiz güzellikteki kumtaşı, **elektrumla**⁽¹⁾ kaplı duvarlar ve gümüş yer döşemeleri, Luksor'u, Ramses hükümdarlığının bir başyapıtı haline getirecekti. Tanrıların varlığını simgeleyen **flamalı direk-ler** yıldızlara değecekti.

Oysa, **Bakhen**'in yarım saattir seyrettiği manzara onu tam bir umutsuzluğa sürüklemişti. Asuan taşocaklarından gelen ve iki dikilitaştan birini taşıyan yetmiş metre uzunluğundaki mavna, Nil'in ortasında hiçbir denizcilik haritasının belirtmediği bir girdaba yalananarak kendi çevresinde dönmeye başlamıştı. Çınar ağacından yapılmış mavnanın dibe oturmasını önlemek için baştarafa uzun bir sılıkla suyun derinliğini ölçmeye dalmış olan tayfa, bu girdabı ne yazık ki geç fark etmişti. Paniğe kapılan dümenci yanlış bir manevra yapmıştı. Dümencinin suya düştüğü anda dümenlerden biri kırılmıştı. Öteki dümen de sıkışmış olduğu için kullanılamayacak durumdaydı.

Mavnanın düzensiz yalpalamaları yüzünden üstündeki yükün dengesi bozulmuştu. İki yüz ton ağırlığındaki dikilitaş onu tutan birçok halatı koparmıştı. Öteki halatlar da çözülmek üzereydi. Az sonra tek parça pembe granitten yapılmış bu dev gibi taş, yuvarlanıp ırmağa düşecekti.

Bakhen yumruklarını sıktı ve ağladı. Bu deniz kazası onarılması olanaksız bir başarısızlık olacaktı. Bir dikilitaşın yok olması ve bir-

(1) **Elektrum**: Üç gri altınla bir gri gümüş alaşımı. (ç.n.)

çok adamın ölmesi sorumluluğu haklı olarak ona yüklenecekti. Acele ederek, suların yükselmesini beklemeden, mavnanın gönderilmesini emreden o değil miydi? Tayfaları ne gibi bir tehlikeye sürüklediğinin bilincinde olmayan Bakhen, kendisini doğa yasalarından üstün görmüştü.

Amon'un dördüncü kâhini bu felaketi önlemek için seve seve hayatını verirdi. Lakin mavna giderek daha çok yalpa vuruyor, uğursuz çatırtılar gövdesinin en kısa zamanda ikiye bölüneceğini gösteriyordu. Dikilitaş eşine az rastlanır başarılı bir eserdi. Tek ekşiği, en ucundaki dört köşeli piramidin, güneş ışınları altında parlamasını sağlayacak yaldızla boyanmasıydı. Oysa bu güzelim dikilitaş artık Nil'in dibinde kaybolmaya mahkûmdu.

Kıyıda bir adam el-kol hareketleri yapıyordu. Dev cüsseli adamın üzerinde zırh, başında miğfer vardı. itirazları şiddetli rüzgârın etkisiyle duyulmuyordu.

Bakhen onun ırmakta yüzen birisine geri dönmesi için seslendiğini anladı. Ama ırmaktaki adam, sarhoş gibi yalpalayan mavnaya doğru hızla ilerliyordu. Boğulma ya da bir kürek darbesi yeme tehlikesine rağmen geminin pruvasına ulaşmayı başardı ve bir halat yardımıyla güverteye çıktı.

Adam sıkışmış dümeni yakaladı. İki eliyle dümeni çalışır duruma getirmek için çaba sarf ediyordu. Topuklarından destek alarak inanılmaz bir güçle, kollarının ve göğsünün kaslarının patlaması pahasına ağır bir tahta dümeni kımıldatmayı başardı.

Kendi çevresinde dönmekte olan gemi, kısa bir süre kıyıya paralel olarak hareketsiz kaldı. Dümendeki adam uygun rüzgârdan yararlanarak girdaptan çıkmayı başardı. Az sonra da kürekçiler de yardıma geldi.

Mavna iskeleye yanaştığı zaman onlarca taş ustası dikilitaşı gemiden indirmek üzere kıyıya koştular.

Geminin kurtarıcısı teknenin merdiven başında görününce Bakhen onu tanıdı. Ramses, Mısır kralı, gökleri delemek olan dikilitaşı kurtarmak için hayatını tehlikeye atmıştı.

Şenar günde altı öğün yemek yiyor, göz göre göre şişmanlıyordu. İktidarı ele geçirme ve Ramses'den öcünü alma umudu kalmadığı sürece bu böyle gidecekti. Oburluk onun içini rahat ettiriyor, yeni bir başkentin doğuşunu ve kralın halk tarafından sevilmesini unutmamasını sağlıyordu. Artık Aşa bile onu kendine getiremiyordu. Elbette Şenar'ı rahatlatmak için inandırıcı kanıtlar öne sürüyordu: iktidar yıpratır, hükümdarlığın ilk yıllarının coşkusu dağılır, her yönden gelecek zorluklar Ramses'in önünü keserdi... Ama somut hiçbir şey bu güzel sözleri desteklemiyordu. Hititler genç hükümdarın gerçekleştirdiği mucizelerin yankıları karşısında donup kalmış görünüyorlardı.

Kısacası her şey giderek daha kötüleşiyordu.

Şenar kızarmış kaz budunu yerken idare memuru eski Dışişleri Bakam Meba'nın geldiğini haber verdi. Şenar onun yerini almış ve bu değişiklikten tek sorumlunun Ramses olduğuna onu inandırmıştı.

"Onu görmek istemiyorum."

"Israr ediyor."

"Geri gönder."

"Sizi ilgilendiren çok önemli bir haberi olduğunu söylüyor."

Eski bakan ne övünge bir adamdı ne de yalancı. Mesleğini hep ihtiyatlı davranma ilkesi üzerine kurmuştu.

"Peki öyleyse, gelsin."

Meba değişmemişti: Güven veren geniş bir yüz, kasıntılı bir hava, donuk bir ses, kişiliği vasat bir tip. Konfora ve rahata alışmış, gözden düşmesinin nedenini anlayamayacak kadar yeteneksiz, ama yüksek dereceli bir memur.

"Beni kabul ettiğin için teşekkür ederim Şenar."

"Eski bir dostun ziyareti benim için bir zevktir. Karnın aç mı, susadın mı?"

"Bir bardak soğuk su yeter."

"Şarabı ve birayı bıraktın mı?"

"Makamımı kaybettikten sonra korkunç baş ağrılarım **tuttu.**"

"Sana yapılan bu haksızlıktan istemeden yararlandığım için üzgünüm. Zaman içinde belki de senin için onursal bir makam bulabilirim."

"Ramses kararından cayacak bir kral değil. Birkaç ay içinde çok parlak bir başarı elde etti."

Şenar kaz budunu dişledi.

Eski diplomat:

"Ablanız Dolant'ın beni garip bir adamla tanıştırdığı o ana kadar yazgıya boyun eğmişim," diye itirafta bulundu.

"Bu adamın adı?"

"Ofir, bir Libyalı."

"Hiç duymadım."

"Saklanıyor."

"Hangi nedenle?"

"Lita adında genç bir kadını koruyor."

"Neler saçmalıyorsun sen?"

"Ofir'in anlattığına göre Lita, Akenaton sülalesinden geliyormuş."

"Ama o sülalenin hepsi öldü!"

"Ya söyledikleri doğruysa?"

"Ramses onu derhal sürgün ederdi."

"Ablan ondan ve tek tanrı Aton'a inananlardan yana olduğunu açıkça söyledi. Teb'de bile küçük bir topluluk kuruldu."

• "Umarım sen onlarakatılmamışsındır! Bu çılgınlığın sonu kötü olacak. Ramses'in, Akenaton'un din anlayışını mahkûm eden bir hanedandan geldiğini bilmiyor musun?"

"Biliyorum elbette ve Ofir denen bu adamla karşılaştığım zaman korkmuştum. Ama iyice düşünecek olursak, bu adam Ramses'e karşı oluşturacağımız cepheye katılabilir."

"Saklanmak zorunda olan bir Libyalı mı?"

"Ofir çok değerli bir niteliğe sahip: Adam büyücü."

"Onun gibi yüzlercesi var!"

"Ama bu, Nefertari ile kızının yaşamlarını tehlikeye soktu."

"Sen ne diyorsun?"

"Ablan Dolant, Ofir'in bilge olduğuna ve Lita'nın Mısır tahtına

çıkacağına inanmış. Aton taraftarlarını bir araya getirmek için bana güveniyor ve tüm sırlarını açıyor. Ofir korkunç bir büyücü, kralla kraliçenin sihirli savunmalarını yıkmaya kararlı."

"Bundan emin misin?"

"Siz de onu gördüğünüz zaman inanacaksınız. Hepsi bu kadar değil Şenar. Musa'yı düşündün mü?"

"Musa mı?... Neden Musa?"

"**Akenaton**'un fikirleri bazı Yahudilerin fikirlerinden pek uzak değil. Firavun'un arkadaşının, tek tanrı düşüncesine yatkın olduğu ve uygarlığınıza inancının sarsıldığı dedikoduları ortalıkta dolaşmıyor mu?"

Şenar Meba'ya dikkatle baktı.

"Ne öneriyorsun?"

"Size, Ofir'i kara büyü yapması için cesaretlendirmenizi ve onu Musa'yla tanıştırmanızı öneriyorum."

"**Akenaton** sülalesinden gelen kadın benim canımı sıkıyor..."

"Benim de, ama ne önemi var? Aton'a inandığımıza ve Lita'nın hükümdarlığından yana olduğumuza onları inandıralım. Ofir, **Ramses**'i zayıflatıp Musa'yı krala karşı kullanınca bu kuşkulu adamdan ve koruduğu genç kızdan kurtuluruz."

"İlginç bir plan bu, aziz dostum Meba."

"Bu planı daha uygulanır biçime getirmek için size güveniyorum."

"Karşılığında ne istersin?"

"Eski makamımı yeniden elde etmek. Diplomasi benim bütün hayatım. Büyükelçileri kabul etmeyi, yüksek sosyete ziyafetlerine başkanlık etmeyi, önemli yabancı kişilerle gizli görüşmeler yapmak, yeni ilişkiler başlatmayı, tuzaklar kurmayı, protokolün tadım çıkarmayı seviyorum... Dışişlerine girmeyen bunu anlayamaz. Siz kral olduğunuz zaman, beni Dışişleri Bakanı yapınız."

"Tekliflerinin hepsi ilgiye değer."

Meba çok hoşnut oldu.

"Sizi rahatsız etmezsem şimdi biraz şarap içebilirim. Başımın ağrısı geçti."

Amon'un dördüncü kâhini Bakhen, Ramses'in önünde yerlere kapandı.

"Hiçbir özrüm yok Majeste. Bu felaketin tek sorumlusu benim."

"Hangi felaket?"

"Dikilitaş kaybolabilir, mürettebat ölebilirdi..."

"Bu kadar üzülmeyin hiçbir anlamı yok Bakhen. Sadece sonuç önemlidir."

"Ama sonuç benim düşüncesizliğimi silmez."

"Peki neden bu düşüncesizliği yaptın?"

"Lüksor'u sizin hükümdarlığınızın incisi yapmak istiyordum."

"Tek bir başyapıtın bana yeterli olacağını mı sanıyordun? Kalk Bakhen."

Ramses'in eski askerlik eğitmeni, gücünden kuvvetinden hiçbir şey kaybetmemişti. Bir rahipten çok, bir sporcuya benziyordu.

"Şansın varmış Bakhen ve ben de talihin kayırdığı insanlardan hoşlanırım. Canlı bir varlığın büyüsü, olayların akışını başka yöne çevirmekten ibaret değil midir?"

"Siz yardımına koşmamış olsaydınız..."

"Demek ki sen Firavun'un ortaya çıkmasını sağlayacak bir yeteneğe sahipsin! Güzel bir başarı gerçekten, yıllıklara yazılmaya değer."

Bakhen bu alaycı sözlerin ardından korkunç bir cezanın gelmesinden korkuyordu. Ancak Ramses'in insanın içine işleyen bakışları mavnaya doğru döndü. Dikilitaş sorun çıkmadan indiriliyordu.

"Bu dikilitaş muhteşem. ikincisi ne zaman hazır olacak?"

"Umarım, eylül sonunda."

"Hyeroglif kazıcıları ellerini çabuk tutsunlar!"

"Asuan taşocaklarında hava hâlâ çok sıcak."

"Sen kimsin Bakhen, azimli bir inşaat sorumlusu mu, yoksa ağlayıp sızlayan bir adam mı? Oraya git ve işin bir an evvel bitirilmesini sağla. Dev heykellerden ne haber?"

"Taş yontucuları Cebel Silsile'deki taşocaklarında hayran oluncak güzellikte bir kumtaşı seçtiler."

"Onlar da hemen çalışmaya başlasınlar. Bugün hemen bir görevli gönder ve heykeltıraşların bir dakika bile kaybetmeden işe koyulmalarını sağla. Neden büyük avlu hâlâ tamamlanmadı?"

"Daha hızlı gitmek olanaksızdı Majeste!"

"Yanılıyorsun Bakhen. Ka'nın bir tapınağını inşa etmek için

herhangi bir ustabaşı gibi davranmamak gerekir. Evreni sürekli kılan güce sunulacak dinlenme yeri için tereddüt edilmez. Malzeme-yi kullanırken ürkek **davranılmaz**. Senin düşüncelerin taşın içine bir yıldırım ateşi gibi işlemeli ve tapınağı ortaya çıkarmalıdır. Sen biraz ağır davrandın ve tembellik ettin. Senin gerçek kusurun bu."

Şaşkına dönen **Bakhen** yanıt verecek durumda değildi.

"**Luksor** tamamlandığında **Ka** ortaya çıkacak. Bu enerji benim için en kısa zamanda gerekli. En iyisi ustaları harekete geçir."

"**Bazıları** sizin sonsuza kadar içinde yaşayacağınız Krallar Vadi-**şi**'ndeki mezarınızda çalışıyor."

"Onları buraya getir. Benim mezar bekleyebilir. Acele başka bir işle de meşgul olacaksın: Benim, Batı kıyısındaki milyonlarca yılın tapınağı. Onun varlığı krallığı birçok felaketten koruyacak."

"istediğiniz..."

"Dev gibi büyük bir yapı. Öylesine güçlü bir tapınak ki büyü-
• süyle, ülkenin kara bahtını defedecek. Yarından itibaren orada da çalışmalara başlıyoruz."

"Peki ya **Luksor** Majeste.

"Bir de **Pi-Ramses** var, tüm bir kent. Her eyaletten bütün heykeltıraşları getirt ve aralarından en ustalarını alıkoy."

"Majeste günler uzatılmaz ki!"

"*Zaman* yetmiyorsa **Bakhen**, yarat onu."

Doki heykeltıraşla, Teb’de, her ikisinin de daha önce hiç gitmedikleri bir meyhanede buluştu. En karanlık köşede, bağıra çağıra konuşan Libyalı işçilerin yakınında bir masaya oturdular.

Heykeltıraş:

"Gönderdiğiniz haberi aldım ve geldim," dedi. "Bunca esrar neden?"

Kulaklarını örten ve alnına inen bir peruka taktığı için Doki’yi kimse tanıyamazdı.

"Mektubumdan herhangi bir kimseye söz ettin mi?"

"Hayır."

"Karına da mı?"

"Ben bekâрім."

"Ya metresine?"

"Onu yarın akşam göreceğim."

"Şu mektubu bana ver."

Heykeltıraş rulo halindeki papirüsü Doki’ye verdi. O da mektubu bin parçaya böldü.

"Şayet anlaşılamayacak olursak," dedi, "görüşmemizden hiçbir iz kalmayacak. Size hiçbir zaman yazmadım ve hiç karşılaşmadık."

Açık sözlü tıknaz bir adam olan heykeltıraş bu gizlilikten pek hoşlanmamıştı.

"Daha önce de çalışmak için Karnak’a gelmişim. Ama şu ana kadar hiç kimse, ne olduğu anlaşılmaz bir teklifte bulunmak için bir meyhaneye çağırmamıştı!"

"Açık olalım: zengin olmak ister misin?"

"Kim istemez?"

"Servetine yakında kavuşabilirsin, ama tehlikeyi göze alman gerekecek."

"Nasıl bir tehlike?"

"Onu açıklamadan önce anlaşmamız gerekir."

"Hangi konuda anlaşacağız?"

"Şayet reddedecek olursan Teb'i terk edeceksin."

"Ya terk etmezsem?"

"Belki de bu konuşmayı burada kesmek daha iyi olur."

Doki kalktı.

"Durun. Teklifinizi kabul ediyorum."

"Firavun üzerine ve sessizlik tanrıçasının adına söz ver; sözünü tutmazsan yıldırımla çarpılmışa dönersin."

"Sözüm söz olacak."

Söz vermek büyülü bir davranış olup kişiyi tümüyle bağlıyordu. ihanet, *Ka'nın* kaçmasına neden oluyor ve ruhu zayıflatıyordu.

Doki:

"Senden sadece bir anıt taşına hiyeroglif kazımanı isteyeceğim," diye açıkladı.

"Ama... bu benim mesleğim! Bu gizliliğe ne gerek var?"

"Zamanı gelince anlayacaksın."

"Ya şu servet?"

"Otuz sağmal inek, yüz koyun, on yağlı sığır, hafif bir tekne, yirmi çift sandalet, mobilya ve bir at."

Heykeltıraş şaşırılmıştı.

"Bütün bunlar bir anıt taşı için mi?"

"Evet."

"Reddetmek için deli olmak gerekir. Kabul!"

İki adam ellerini birbirine vurdular.

"Ne zaman başlıyorum."

"Yarın güneş doğarken Teb'in batı kıyısında."

Meba, Şenar'ı, eskiden yanında çalışan memurlarından birinin villasına davet etmişti. Villa Memfis'in yirmi kilometre kadar kuzeyinde, kırsal alandaydı. Eski Dışişleri Bakanı ile Ramses'in ağabeyi ayn yollardan ve iki saat aralıkla gelmişlerdi. Şenar bu durumu Aşa'ya bildirmemenin daha iyi olacağını düşünmüştü.

Şenar, Meba'ya sitem etti.

"Senin büyücü geç kaldı."

"Geleceğine söz verdi."

"Beklemek âdetim değildir. Bir saatten önce gelmeyecek olursa giderim."

Ofiryanında Lita olduğu halde geldi.

Şenar'ın keyifsizliği o anda silindi. Büyülenmişti. Kaygı verici bu adama dikkatle ve uzun uzun baktı. Zayıf yüzü, çıkık elmacık kemikleri, uzun burnu ve ince dudakları ile bu Libyalının avını parçalayarak yemeye hazırlanan akbabayı andıran bir başı vardı. Genç kadın ise başı önünde, yenilmiş ve kişilikten yoksun birine benziyordu.

Ofir, Şenar'ı titreten derinden gelen sesiyle:

"Bizim için bu çok büyük bir onurdur," dedi. "Böyle bir lütf beklemiyorduk."

"Dostum Meba bana sizden söz etti."

"Tanrı Aton ondan razı olsun."

"Söz edilmemesi daha uygun olacak bir ad."

"Ben bütün benliğimi Lita'nın tahta çıkma hakkını herkese duyurmaya adadım. Şayet Ramses'in ağabeyi beni kabul ediyorsa benim girişimimi onaylıyor anlamına gelmez mi?"

"Doğru düşünüyorsunuz Ofir, ama en büyük engeli ihmal etmiyor musunuz: Bizzat Ramses'i?"

"Bilakis. Mısır'ı yöneten Firavun, az rastlanır bir güce ve yeteneğe sahip. Bu nedenle savunmasını yok etmenin zor olacağı çok sert bir hasım. Böyle olmakla birlikte etkili olacağını sandığım bazı silahlarasahibim."

"Kara büyü kullananların cezası idamdır."

"Ramses ile ataları, Akenaton'un eserini yerle bir etmeye çalıştılar. Onunla benim aramdaki savaş çok acımasız olacak."

"Demek ki ılımlı davranmanızı önermemin bir yararı olmayacak."

"Hayır, olmayacak."

"Ben kardeşimi iyi tanırım: inatçı ve çok sert bir adamdır. Otoritesini zedeleyecek en ufak bir şeye tahammül edemez. Şayet yolunun üzerine tek tanrıya inananlar çıkacak olursa onları ezer geçer."

"İşte bu nedenledir ki tek çare onu sırtından vurmaktır."

"Tasarı mükemmel, ama gerçekleştirilmesi güç."

"Benim büyüüm onu asit gibi kemirecek."

"Onun yakın çevresinden bir müttefike ne dersiniz?"

Büyücünün gözleri bir kedinin gözleri gibi kısıldı, bakışları dayanılmaz bir ifade veren bir çizgiye dönüştü.

Şenar durumdan memnundu. Amacına ulaşmıştı.

"Müttefik dediğiniz kişinin adı?"

"Musa. Ramses'in çocukluk arkadaşı bir Yahudi. Ramses ona **pi-Ramses** şantiyelerinin yönetimini verdi. Size yardımcı olması için onu ikna edin ve biz de size katılalım."

Elefantın kalesinin komutanı olan general mutlu günler geçiriyordu. Bizzat Seti'nin yönettiği seferden sonra Mısır'ın vesayeti altına giren Nubyeli eyaletler barış içinde yaşıyor ve ürünlerini düzenli olarak gönderiyorlardı.

İki Mısır'ın güney sınırı çok iyi korunuyordu. Onlarca yıldan beri yana hiçbir Nubyeli kabile ne saldırmaya kalkmışlar ne de bir tehdit oluşturmuşlardı. Kabile reislerinin oğulları Mısır'da eğitiliyor, sonra da kral tarafından tayin edilen genel valinin gözetimi altında Mısır kültürünü yayıyorlardı. Mısırlılar, uzun süre yabancı ülkelerde kalmaktan hiç hoşlanmadıkları halde, önemli ayrıcalıklar Sunan valilik görevini elde etmek için can atıyorlardı.

General, genel valiliğe hiç imrenmiyordu, çünkü zaten doğduğu yer olan Elefantın'ın iklimini ve huzurunu hiçbir şeye değişmezdi. Garnizon sabah erkenden eğitim yapıyor, sonra da Kuzey'e taş blok taşıyan mavnaların yüklenmesini denetlemeye gidiyordu. Savaş günleri çok uzaklarda kalmıştı ve böylesi çok daha iyiydi!

General bu göreve tayininden beri gümrükçüye dönüşmüştü... Askerleri Güney'den gelen ürünleri kontrol ediyor, Ekonomi ve Maliye Bakanlığı'nın düzenlediği bir tabloya göre vergileri uyguluyordu. Odası bir yığın evrakla dolan komutan, yine de bu kırtasiye ile boğuşmayı, Nubyeli korkunç savaşçılarla savaşmaya yeğliyordu.

Birkaç dakika sonra Nil boyundaki kaleleri denetlemek için hızlı bir gemiye binecekti. Her gün olduğu gibi esen ılık rüzgârın tadını çıkaracak, Nil kıyıları ile dik kayalıkların manzarasını zevkle seyredecekti. Ondan sonra tadına doyum olmaz akşam yemeğini, yalnızlığını yavaş yavaş unutmaya çalışan genç bir dulla paylaşacaktı.

Tam bu sırada bir ayak sesi onu hayal âleminden uyandırdı.

Emir subayı nefes nefese önünde durdu.

"Çok acele bir mesaj geldi generalim."

"Nerden geliyor?"

"Nubye çölündeki bir gözcü devriyeden."

"Altın madenlerinden mi?"

"Evet generalim."

"Mesajda ne diyor?"

"Durumun çok ciddi olduğunu yazıyor."

Bundan da şu anlaşılıyordu ki general papirüsü açmadan çekmeceye koyup orada unutamayacaktı. Mührü söktü, mektubu açtı, içindekileri şaşkınla okudu.

"Bu... bu haber düzmece!"

"Hayır generalim. Haberci burada, emrinizi bekliyor."

"Böyle bir şey olmaz... Sözde Nubyeli isyancılar, Mısır'a altın götüren askerî konvoyu saldırmışlar!"

Yeni ay az önce doğmuştu.

Belden üstü çıplak olan Ramses'in başında peruka, belinde de, Eski imparatorluğun firavunlarınıninkine benzeyen eski bir peştamal vardı. Kraliçe vücuduna sıkı sıkıya oturan beyaz bir elbise giymişti. Başında, taç yerine, yeryüzünde simgesi olan Tanrıça Secat'ın yedi kollu yıldızı vardı. Milyonlarca yılın tapınağı Ramesseum'un temel atma törenleri için böyle giyinmişti. Ramses, Cebel Silsile'deki taş yontucuları arasında geçirdiği günleri anımsıyordu. Orada yontu kalemi ile tokmağı kullanmasını öğrenmişti. O zamanlar o loncanın bir üyesi olmayı arzuluyordu, ama babası onu bu hayal âlemin-den çekip çıkarmıştı.

Kral ve kraliçe çiftine Karnak'tan gelen otuz kadar ayinci eşlik ediyordu. Onların başında başrahip Nebu, ikinci kâhin Doki ve dördüncü kâhin Bakhen de bulunuyordu. Bakhen ertesi gün iki mimar ve onların ekipleriyle işe başlayacaktı.

Beş hektar! Milyonlarca yılın tapınağı için Ramses tarafından saptanan alanın büyüklüğü tam beş hektardı. Tapınağın kendisinden ayrı olarak bir saray, kütüphane, depolar gibi ek yapılar ve bahçe olacaktı. Bu kutsal site, ekonomik yönden özerk olacak, Firavun'un kişiliğinde simgelenen doğaüstü güce duyulan saygıya adanacaktı.

Projenin büyüklüğü karşısında şaşkına dönen Bakhen, uğrayacağı güçlükleri aklına getirmek istemiyor, bütün dikkatini kral-kraliçe çiftinin soylu jestlerinin üzerinde topluyordu.

Kral ile kraliçe gelecekteki tapınağın simgesel köşelerini işaretledikten sonra bu noktalara uzun bir tokmakla kazık çakıp, aralarına bir ip gerdiler. Böylece ilk piramidin yapımcısı örnek mimar İmo-tep'in anısına saygıda bulundular

Sonra Firavun bir tarla çapasıyla temel hendeğini kazdı ve çukurun içine küçük altın ve gümüş külçeleri, minyatür aletler ve muskaları koyduktan sonra üzerlerini kumla örttü ve onları gözlerden sakladı.

Ramses güçlü elleriyle levveyi kullanarak ilk köşe taşını yerine oturttu ve ilk tuğla kalıbını döktü. Bu yaratıcı davranışından sonra tapınağın zeminleri, duvarları ve tavanları fışkıracaktı. Temizlik anı gelmişti: Ramses buhur tohumları saçarak kutsal alanı dolaştı. Bu tohumun hiyeroglifteki adı 'kutsallaştıran' anlamına gelen *son-ter*'di.

Bakhen binanın anıtsal kapısının bir maketi olan tahta kapıyı tutuyordu. Kral, milyonlarca yılın tapınağının kapısını, onu kutsayarak açtı ve onu hayata getirdi. Ramses bu kapıya 'ışık saçan' beyaz bir topuzla on iki kez vururken, tanrıları orada bulunmaları için çağırıyordu. Elinde yanan bir lambayı tutarak içinde görünmez gücün bulunacağı tapmağı aydınlattı.

Sonunda ilk çağlardan kalma sözleri tekrarladı: Bu anıtı kendisi için değil, gerçek efendisine, Mısır'ın bütün tapınaklarının başlangıcı ve sonu olan Yasa'ya sunmak için yaptırıyordu.

Bakhen gerçek bir mucize yaşadığı duygusuna kapılmıştı. Burada birkaç şanslı insanın gözleri önünde yapılan şeyler insan aklını aşıyordu. Şu anda üzerinde hiçbir şey olmayan toprak tanrıların oluyor, *Ka* gücü ortaya çıkmaya başlıyordu.

Doki:

"Temele konacak anıt taş hazır," dedi.

Kral:

"Dikilsin," diye buyurdu.

Parasını Doki'nin ödediği heykeltıraş, üzerine hiyeroglifyazı yazılı küçük bir taşı getirdi. Taşın üzerindeki yazı Ramesseum'un toprağını sonsuza dek kutsuyor, dinle ilgisi olmayan bir dünyaya dönmemesini diliyordu... Sembollerin büyüğü toprağı göğe dönüştürüyordu.

Setau, elinde boş bir papirüs ile taze mürekkep doldurulmuş bir hokkayı taşıyarak ilerledi. Doki'nin midesi bulandı. Bu kaba adamın törene karışacağı hiç akla gelmemişti.

Setau papirüsün üzerine soldan sağa doğru yatay çizgiler halinde bir metin yazdı ve yüksek sesle okudu:

"Firavun hakkında kötü söz söyleyen ya da kötü söz söyleme niyetinde olanların ağzına mühür vurulsun ve bu milyonlarca yılın tapınağı kralın kişiliğini koruyan ve kötülüğü kovan bir kale olsun."

Doki ter içinde kalmıştı. Böyle bir büyü yapılacağından hiç kimse söz etmemişti ona, ama neyse ki planının uygulanmasında hiçbir değişiklik olmayacaktı.

Setau katlanmış papirüsü Ramses'e sundu. Kral onun üzerine mührünü bastı ve gömüleceği yere, anıt taşın dibine koydu. Taşın üzerindeki hiyerogliflere baktı. Bu bakışı sayesinde hiyerogliflerde yazılanları hayata geçirecekti.

Birden arkasına döndü.

"Bu hiyeroglifleri kim kazıdı?"

Hükümdarın soruş biçiminden öfkeli olduğu anlaşılıyordu.

Heykeltıraş öne çıktı.

"Ben kazıdım Majeste."

"Taşın üzerine kazıman için bu metni kim verdi sana?"

"Amon başrahibi verdi Majeste."

Heykeltıraş bir yandan saygı göstermek, bir yandan da Ramses'in öfkeli bakışlarından kaçınmak için yere kapandı. Milyonlarca yılın tapınağının temel atılması ile ilgili geleneksel yazı değiştirilmiş ve **saptırılmıştı**. Böylelikle koruyucu görevi yok edilmişti.

Demek ihtiyar Nebu, karanlık güçlerin müttefiki ve Firavun'un düşmanlarına satılmış bir kişi olarak Ramses'e ihanet etmişti! Kralın, temel atma sırasında kullandığı tokmakla başrahibin kafasını kırmak geçti içinden, ama o anda kutsanan topraktan çıkan garip bir enerji, hoş bir sıcaklık yayarak vücudunu sardı. Kalbinde düşüncesini değiştiren bir kapı açıldı. Hayır, şiddet kullanmaması gerekirdi. Nebu'nun gizlice yaptığı bir hareket, onun bu duygusunu daha da güçlendirdi.

"Ayağa kalk heykeltıraş!"

Adam buyruğu yerine getirdi.

"Başrahibe git ve onu buraya getir."

Doki zafere ulaşıyordu. Planı mükemmel bir biçimde işliyordu. ihtiyarın itirazları hiç fayda etmeyecek, kralın cezası korkunç olacak ve başrahiplik makamı boş kalacaktı. Bu kez kral deneyimli bir yönetim adamını, yani Doki'yi bu göreve atayacaktı.

Heykeltıraş dersini iyi bellemişti. Sağ elinde yaldızlı asası ve orta parmağında altın bir yüzüğü olan ihtiyar adamın önünde durdu. Bu âsâ ve yüzük Amon başrahibine ait olan iki semboldü.

Ramses heykeltıraşa:

"Anıt taşın üzerine kazımak için metni sana veren bu adanı mıydı?" diye sordu.

"Evet, bu adam."

"Öyleyse sen bir yalancısın."

"Hayır Majeste! Size yemin ederim ki bana bu metni bizzat Amon başrahibi verdi..."

"Sen onu hiç görmedin heykeltıraş."

Nebu yaşlı ayincisine emanet ettiği esasını ve yüzüğünü geri aldı. Heykeltıraş arkasını dönüp onun aleyhinde konuştuğu sırada asayı ve yüzüğü gizlice ona vermişti..

Sersemi dönen heykeltıraş sendeledi.

"Doki... Doki neredesin? Bana yardım etmelisin, ben sorumlu değilim! Bana Amon başrahibinin tapınağın sihirini yok etmek istediğini söylememi emreden sensin!"

Doki kaçıyordu.

Öfkesinden çığına dönen heykeltıraş onu yakaladı ve üstüne çullanıp yumruklamaya başladı

Doki heykeltıraştan aldığı darbelerle ölmüştü. Kanlı bir cinayet işlemek, hiyeroglifleri bozmak ve yalan söyleyerek ahlaksızlık yapmakla suçlanan heykeltıraş vezir mahkemesine çıkarılarak ya intihar biçiminde ölüme ya da vaha zindanlarının birinde çürümeye mahkûm edilecekti.

Bu olayın ertesi günü, güneş batarken Ramses, Ramesseum'un temeline, gerektiği gibi düzeltilmiş taşı koydu.

Ramesseum doğmuştu.

Ramses, Nebu'ya:

"Doki'nin sana zarar vermek istediğinden kuşkuluyor muydun?" diye sordu.

"insan doğası böyle yaratılmıştır," diye karşılık verdi başrahip. "Başkalarını kıskanmadan kendi yollarından giden insan sayısı azdır. Bilgelerin haklı olarak yazdıkları gibi kıskançlık hiçbir doktorun tedavi edemeyeceği bir hastalıktır."

"Doki'nin yerine birini tayin etmek gerekir."

"Bakhen'i mi düşünüyorsunuz Majeste?"

"Evet."

"Kararınıza karşı çıkacak değilim, ama bu karar vakitsiz. Bak-

hen'i Luksor'daki çalışmaları izlemesi ve milyonlarca yılın tapınağı ile ilgilenmesi için görevlendirdiniz ve bu kararda tamamen haklıydınız. Bu adam sizin güveninize layık. Ama onu çok ağır bir yükün altında ezmeyiniz. Çok değişik işlerin arasında şaşırıp kalabilir. Sırası gelince hiyerarşinin basamaklarını çıkacaktır."

"Sen ne öneriyorsun?"

"Doki'nin yerine, meditasyon ve ayin yapmaktan başka bir şeyle uğraşmayan bana benzer bir ihtiyarı tayin ediniz. Böylece **Karnak**'ın Amon tapınağı size hiç sıkıntı vermez."

"Onu sen seçeceksin. Ramesseum'un planını gördün mü?"

"Benim yaşantım, uzun ve mutlu günlerin birbiri ardına geldiği uzun bir süreyi kapladı, ancak üzüldüğüm bir şey var: Milyonlarca yılın tapınağının tamamlandığını görecektim kadar yaşayamayacağım."

"Bunu kim bilebilir Nebu?"

"Kemiklerim sızlıyor Majeste. Gözüm iyi görmüyor, kulaklarım **zor** işitir oldu ve uykularım giderek uzadı. Sonum yaklaşıyor, bunu hissediyorum."

"Yüz on yaş, bilgelerin ulaşacağı bir yaş değil mi?"

"Ömrünü doldurmuş ihtiyar bir adamım ben. Bugüne kadar yararlandığım şans, bir başkasına vermek için benden almak isteyen ölüme neden sitem edeyim?"

"Yine de zekân kıvraklığını hiç kaybetmemiş. Âsân ile yüzüğünü ayinciye vermemiş olsaydın ne olurdu?"

"Kaderde ne varsa o olur, Majeste. Maât yasası bizi korudu."

Ramses milyonlarca yılın tapınağının yükseleceği geniş alanı hayranlıkla seyretti.

"Çok büyük bir yapı görüyorum Nebu. Granit, kumtaşı ve bazalttan yapılmış bir tapınak. Kuleleri göğe yükselecek, kapıları yaldızlı bronzdan olacak, ağaçların gölgesi altında içinde saf su bulunan havuzları olacak. Ambarlar buğdayla dolacak. Hazine altın, gümüş, değerli taşlar ve az bulunur vazolar bulunacak... Canlı gibi duran heykeller, avluları ve küçük tapınakları süsleyecek. Tapınağın çevresindeki sur bu harikaları koruyacak. Güneşin doğuşunda ve batışında birlikte terasa çıkacak, taşa yazılmış sonsuzluğa saygımızı sunacağız. Üç kişi sonsuza dek bu tapınakta yaşayacak: Babam Seti, annem Tuya ve karım Nefertari."

"Dördüncüyü unuttunuz, hatta o birincidir aslında: Siz, Ramses."

Kralın eşi yüce kraliçe, elinde bir akasya fidanıyla kralın yanına sokuldu.

Ramses diz çöktü ve fidanı toprağa dikti. Nefertari fidanı özenle suladı.

"Bu ağaca göz kulak ol Nebu. Bu fidan benim tapınağımla birlikte büyüyecek. Tanrılar izin verse de bir gün onun şifa veren gölgesinde dinlensem, dünyayı ve insanları unutsam. Batı tanrıçasının, bu ağacın yapraklarından ve gövdesinden çıkıp beni almak için elini uzatmasını görsem."

Musa çınar ağacından yapılmış yatağına uzandı.

Gün çok yorucu geçmişti. Ufak çapta elli kadar kaza, sarayın şantiyesinde iki hafif yaralı, üçüncü kışlada çalışan işçilere gönderilmesi gereken karavanada gecikme, kusurlu bin kadar tuğlanın yok edilmesi... Olağan sorunlardı bunlar aslında, ama her gün üst üste gelmeleri Musa'nın gücünü azar azar tüketiyordu.

İçin için, kendini pek belli etmeyen sorular yeniden kafasına üşüşmeye başlamıştı. Bu başkenti inşa etmekten çok mutluydu, ama aralarında kötü kalpli Set'in de bulunduğu birçok tanrı için tapınaklar inşa etmek tek tanrıya karşı işlenmiş bir günah değil miydi? Musa, Pi-Ramses şantiyelerinin baş gözetmenliğini yaparak, aslında, çok tanrılı inancı sürdüren bir firavunun zaferine katkıda bulunmuş olmuyor muydu?

Odanın bir köşesinde, pencerenin yanında birisi kıpırdadı.

"Kim var orda?"

"Bir dost."

Zayıf yüzü yırtıcı kuşu andıran adam karanlıktan çıktı, bir yağ lambasından çıkan titrek ışığın altında ilerledi.

"Ofır!"

"Seninle konuşmak istiyorum."

Musa yatağında doğrulup oturdu.

"Yorgunum ve uyumak istiyorum. Yarın şantiyede zamanım olursa görüşürüz."

"Tehlikedeyim dostum."

"Neden?"

"Sen de biliyorsun! insanlığın kurtarıcısı tek tanrıya inanıyorum. Yahudilerin gizliden gizliye büyük saygı gösterdiği Tanrı, gelecekte tüm putları yok edip dünyanın gerçek hâkimi olacaktır. Ve onun fethi Mısır'dan başlamalıdır."

"Ramses'in firavun olduğunu unutuyor musun?"

"Ramses zorba bir hükümdar. Kutsal şeylere saygı duymuyor ve sadece kendi gücü ile ilgileniyor."

"O güce saygı duy, böylesi daha iyi olur. Ramses benim arkadaşımıdır ve onun başkentini inşa ediyorum."

"Duygularının soyluluğunu ve ona duyduğun sadakati takdir ediyorum. Ama sen yüreği ikiye bölünmüş, acı çeken bir adamsın Musa ve sen de bunun farkındasın. Yüreğinin derinliklerinde Ramses'in hükümdarlığını reddediyorsun ve gerçek Tanrı'nın egemenliğini umuyorsun."

"Saçmalıyorsun Ofir."

Libyalının bakışlarında ısrarlı bir ifade vardı.

"Samimi ol Musa, yalan söylemeyi bırak."

"Sen beni benden daha iyi mi tanıyorsun?"

"Neden olmasın? Aynı hataları reddediyor ve aynı ideali paylaşıyoruz. Güçlerimizi birleştirerek bu ülkeyi ve halkının geleceğini değiştireceğiz. Sen istesen de istemesen de Yahudilerin başı oldun. Senin yönetiminde aralarındaki rekabet sona erdi. Senin haberin olmadan bir ulus oluştu."

"Yahudiler Firavun'un otoritesine boyun eğler, benimkine değil."

"Bu diktatörü kabul etmiyorum! Sen de kabul etmiyorsun."

"Yanılıyorsun. Herkesin işi kendine."

"Senin işin halkını gerçeğe doğru götürmektir. Benimki ise tek tanrının dinini yerleştirmektir. Bunun için Akenaton'un yasal vârisi Lita'yı Mısır tahtına oturtmak gerekir."

"Saçmalamayı bırak Ofir, Firavun'a karşı bir isyanı tevik etmek felaketten başka bir şey getirmez."

"Tek tanrının egemenliğini sağlamak için başka bir yol biliyor musun? Gerçeği elde ettikten sonra, onu kabul ettirmek için mücadele etmesini bilmek gerekir."

"Lita ve sen... İki meczup! Bütün bunlar çok saçma."

"Bizim gerçekten yalnız olduğumuzu mu sanıyorsun?"

Yahudi şaşırmıştı.

"Durum onu gösteriyor..."

"İlk karşılaşmamızdan beri, durum değişti. Tek tanrıdan yana olanlar çok kalabalıklar ve senin hayal edemeyeceğin kadar kararlılar. Ramses'in gücü bir hayalden ibaret ve bu hayal onun tuzağı

olacak. Bu ülkenin hatırı sayılır miktardaki seçkin kişisi, sen yolu açtığın taktirde arkamızdan gelecek Musa.”

"Ben mi... Neden ben?"

"Çünkü bize rehberlik edecek ve gerçek imanın yandaşlarının başına geçecek niteliklere sahipsin. Lita tahta çıkıncaya kadar ikinci planda kalmak zorunda ve bense sadece bir din adamı olduğum için büyük çoğunluğu etkileme gücüm yok. Düşüncelerimizin yayılması için senin sesine ihtiyacımız var."

"Sen gerçekten kimsin Ofir?"

"Akenaton gibi sıradan bir inanan. Gerçek Tanrı'nın, kendini beğenmiş Mısır'ın belini büktükten sonra bütün ulusların üzerinde egemenliğini kuracağına inanıyorum."

Musa bu deliyi çoktan kovmalıydı, ama adamın konuşmaları onu etkilemişti. Ofir, Yahudinin düşüncelerinin içine sızmış, kafasından atmaya çalıştığı bozguncu fikirleri dile getirmişti.

"Bu projen mantıksız Ofir. Başarıya ulaşma şansın hiç yok."

"Akışına karşı gelmeye çalışanlar onun dalgalarıyla sürüklenmeye mahkûmdur Musa. Yahudilerin başına geçip, onlara öyle bir ülfce ver ki Tanrı'nın önünde secdeye varsınlar ve onun gücünü tanınsınlar. Lita Mısır'ı yönetecek, biz müttefik olacağız ve bu birleşme bütün ülkeler için gerçeğin fişıracağı bir kaynak oluşturacak."

"Bu bir düş."

"Ne sen, ne de ben düş kuruyoruz."

"Tekrar söylüyorum, Ramses benim dostumdur ve ona karşı yapılacak hiçbir hareketi hoş karşılamaz."

"Hayır Musa, o senin dostun değil, tam tersi acımasız rakibin. Gerçeği boğmak isteyen biri o."

"Evimi terk et Ofir."

"Benim söylediklerim üzerinde düşün ve harekete geçmek için hazırlığını yap. Çok yakında tekrar görüşeceğiz."

"Hiç umutlanma."

"Yakında görüşürüz Musa."

Musa uykusuz bir gece geçirdi.

Ofir'in söylediği her sözcük bir dalga gibi hafızasından geçiyor, korkularını ve itirazlarını alıp götürüyordu. Musa, henüz itiraf etmeye yanaşmasa da, bu karşılaşma onun uzun zamandır beklediği bir dönüm noktası olmuştu.

Yan yana yatmış olan aslanla köpek bir tavuğun kemiklerini kemiriyorlardı. Bir palmyenin gölgesinde birbirine sarılmış olarak oturan Ramses ile Nefertari, manzaranın keyfine varıyorlardı. Kral böyle bir kaçamak yapmalarına izin vermesi için Seramana'yı zor da olsa ikna etmişti. Aslanla köpekten iyi muhafız mı olurdu?

Memfis'den çok iyi haberler geliyordu. Küçük Meritamon sütannesinin sütünü benimsemişti. Tarım Bakanı Necem'in bilgili bir öğretmenin özeniyle meşgul olduğu Khâ, kız kardeşini ilk defa ziyaret etmişti. Güzel İset, kraliçenin bir kız çocuğu doğurmasına çok sevinmiş, Nefertari'yi kutlamıştı.

Akşam üzerinin insanı okşayan sakın güneşi Nefertari'nin ipek gibi yumuşak teninde altın gibi parlıyordu. Havada bir flüt sesi yükseldi. Sığırtmaçlar sürülerini çiftliklere geri getirirken türküler mırıldanıyorlardı. Sırtlarına ağır yük vurulmuş eşekler kısa tırısla gidiyordu. Batıda güneş kavuniçi bir renk almış, Teb dağları pembe kesilmişti.

Yakıcı bir yaz günü, yerini akşamın serinliğine bırakmıştı. Mısır ne kadar güzeldi! Nefertari de üzerindeki vücudunun bütün hatlarını gösteren, saydam ince keten elbisesiyle aynı güzellikteydi! Sevgili kocasına dayadığı yumuşak vücudundan başdöndürücü bir koku yayılıyordu. Ciddi ve sıkıntısız yüzünde, ılık saçan bir ruhun soyluluğu okunuyordu...

Ramses:

"Ben sana yakışıyor muyum?" diye sordu.

"Ne garip bir soru.

"Bana bazen bu dünyadan ve bayağılıklarından, saraydan ve içinde yaşanan alçaklıklardan, görevimiz gereği yapmamız gereken sıradan işlerden öylesine uzak görünüyorsun ki."

"Görevimde bir kusur mu ettim?"

"Bilakis, sen sanki oldum olası Mısır kraliçesiymişsin gibi, en küçük bir kusur bile etmedin. Seni seviyorum ve sana hayranım Nefertari."

Sıcak ve duyarlı dudakları birleşti.

Nefertari:

"Evlenmemeye karar vermiştim," diye itiraf etti. "Her şeyden elimi eteğimi çekip bir tapınağa kapanacaktım. Erkeklere karşı ne

soğukluk duyuyordum ne de iğrenme, ama ben erkekleri, sonunda kendilerini küçültüp güçsüz bırakacak bir tutkunun esiriymişler gibi görüyordum. Sen ise tutkunun ötesinde bir adamdın, çünkü kader senin yolunu çizmişti. Sana hayranım ve seni seviyorum **Ramses.**"

ikisi de düşüncelerinin bir olduğunu ve hiçbir felaketin onları **ayır**amayacağını biliyordu. Milyonlarca yılın tapınağını birlikte **kurarlarken** kral ve kraliçe olarak ilk sihirli eylemi **tamamlamışlardı.** Bu **eylem,** ancak ölümün ayırabileceği bir serüvenin kaynağıydı.

Nefertari:

"Görevlerini unutma," diye hatırlattı.

"Hangileri onlar?"

"Erkek çocuk sahibi olmak."

"Zaten bir oğlum var."

"Sana birkaç tane erkek çocuk gerek. Şayet ömrün uzun sürecek olursa bazıları senden önce ölebilir."

"Peki kızım neden benim yerime tahta çıkmasın?"

"Yıldız falcılarına göre kızın, tıpkı küçük Khâ gibi daha çok kendi düşünce dünyasına kapanan bir yaradılışa sahip olacak."

"Hükümdarlık etmek için iyi bir nitelik değil mi?"

"Her şey o zamanki koşullara ve bizi çevreleyen dünyanın durumuna bağlıdır. Bu akşam ülkemiz sükûnet içinde, ama yarın ne olacak, bilebilir miyiz?"

Dört nala gelen bir at gecenin sessizliğini bozdu.

Toz toprak içinde kalan Seramana attan atladı.

"Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim Majeste, ama durum aceleyi gerektiriyor."

Ramses, Sardunyalının eline tutuşturduğu papirüsü açtı. Nefertari'ye:

"Elefantin generalinin raporu," diye açıkladı. "Başkaldıran Nubyeliler, bizim başlıca tapınaklarımıza altın götüren kafiyele saldırmışlar."

"Ölü ya da yaralı var mı?"

"Yirmiden fazla ölü ve birçok yaralı."

"Bir hırsızlık olayı mı söz konusu, yoksa bir ayaklanma başlangıcı mı?"

"Bilmiyoruz."

Allak bullak olan Ramses birkaç adım attı. Efendilerinin kızgınlığını fark eden aslanla köpek, ellerini yalamak için Ramses'e sokuldular.

Hükümdar, kraliçenin duymaktan korktuğu şu sözleri söyledi:

"Hemen yola çıkıyorum. Düzeni sağlamak Firavun'un görevidir. Nefertari, ben yokken Mısır'ı sen yöneteceksin."

Firavun'un savaş filosu yirmi kadar gemiden oluşuyordu. Hilal biçiminde gövdeleri olan bu gemilerin havaya kalkık olan ön ve arka tarafları suya değiniyordu. Her birinde büyük bir yelken son derece sağlam bir direğe birçok halatla bağlanmıştı. Geminin ortasında tayfalar ve askerler için geniş bir kamara vardı. Geminin ön tarafında çok küçük bir kamarada kaptan kalıyordu.

Amiral gemisinde, iskele ve sancak tarafındaki iki dümeni Ramses bizzat kendisi kontrol ediyordu. Kralın aslanı ve köpeği için üstü kapalı bir kulübe yapılmıştı. Aslanın ön ayaklarının arasında kıvrılmış oturan köpek, iri dostuna her gün verilen bol yemeğe ortak olmuştu.

Bundan önceki seyahatinde olduğu gibi, kıraç tepeler, masmavi gök ve Nil boyunca çölün saldırısına karşı koyan yeşillik şeridi Ramses'i büyüledi. Hem çok sert, hem de her türlü çatışmanın ötesinde olan bu ateş ülkesi onun ruhsal yapısını andırıyordu.

Kırlangıçlar, leylekler ve pembe filamingolar filonun üzerinde uçuyordu. Palmiyelerin tepelerine çıkmış olan şebekler filonun geçişini neşeli çılgınlıklarıyla selamlıyorlardı. Nereye, niçin gittiklerini unutan askerler zamanlarını kumar oynayıp hurma rakısı içerek geçiriyor ya da güneşten korunarak uyuyorlardı.

İkinci büyük çağlayanın aşılması ve Kuş ülkesine girmeleri onlara eğlence gezisine çıkmış konuklar olmadıklarını iftirlattı. Gemiler ıssız bir kıyıya yanaştı, askerler gemilerden sessizce indiler. Çadırları kurdular. Ordugâhın çevresini güvenlik için, kazıklardan oluşturulmuş bir duvarla kapattılar ve Firavun'un emirlerini beklemeye başladılar.

Birkaç saat sonra Nubye genel valisi ile muhafız takımı, altın kaplamalı, açılır kapanır iskemlesinin üzerinde oturan hükümdarın önünde durarak, ona saygılarını sundular.

Ramses:

"Açıklama bekliyorum," dedi.

"Duruma tamamen hâkimiz Majeste."

"Açıklama istiyorum."

Nubye genel valisi çok şişmanlamıştı. Beyaz bir mendille alnını sildi.

"Evet, kötü bir olay, ama abartılacak kadar değil."

"Altınları çalınmış bir konvoy ve öldürülmüş madenciler, Firavun ile askerlerinin savaşmak için buraya gelişini haklı göstermez mi?"

"Size gönderilen mesaj belki de biraz abartılıydı, ama Majesteleri'nin buraya gelişinden dolayı nasıl olur da sevinilmez?"

"Babam, Nubye'yi barışa kavuşturmuş ve bu barışı koruman için görevi sana vermişti. ihmalkâr davrandığın ve zamanında müdahale etmediğin için bu barış bozulmadı mı?"

"Alınyazısı Majeste, bu sadece alınyazısı!"

"Sen Nubye'nin genel valisisin, kralın sağında giden sancaktarsın, Güney çölünün en büyük kamu görevlisin, savaş arabalarının komutanısın ve kalkmış alınyazısından söz ediyorsun... Sen benimle alay mı ediyorsun?"

"Sizi temin ederim ki benim tutumum kusursuzdur! Ama görevim çok ağır: Köylerin yöneticilerini denetlemek, tahıl ambarlarının doldurulmasını kontrol etmek ve.

"Ya altın?"

"Altının çıkarılmasını ve teslim edilmesini bizzat başında durarak büyük bir gayretle yönetiyorum Majeste!"

"Bir konvoyu unutarak mı?"

"Çılgın bir grubun saldıracağını nasıl tahmin edebilirdim?"

"Bu da sizin görevlerinizden biri değil mi?"

"Alınyazısı Majeste..."

"Beni sadırının yapıldığı yere götür."

"Altın madeni yolunda, ıssız ve çorak bir yerde. Ne yazık ki hiçbir bilgi vermeyecek size!"

"Suçlular kim?"

"Sefil bir kabilenin kendini bilmez üyeleri bu talihsiz olaya neden oldu."

"Onları arattınız mı?"

"Nubye çok büyük Majeste, elimdeki güvenlik güçleri ise çok sınırlı."

"Demek oluyor ki ciddi hiçbir araştırma yapılmadı."

"Bir askeri müdahaleye ancak Majesteleri karar verebilir."

"Artık sana ihtiyacım kalmadı."

"Bu canilerin takibinde Majesteleri'ne refakat edebilir miyim?"

"Bana gerçeği söyle genel vali: Nubye bu canileri desteklemek için isyana kalkışmaya hazır mı?"

"Bilmem ki... Pek olası değil, ama..."

te,

"Yoksa ayaklanma başladı mı?"

"Hayır Majeste, ama bu haydutların saflarının bir hayli sıklaştığı sanılıyor. Bu nedenle sizin gelişiniz ve olaya bizzat el koymanız istenilen bir şeydi."

Setau Ramses'e:

"Şunu iç," dedi.

"Zorunlu mu?"

"Hayır ama ihtiyatlı olmayı yeğlerim. Seramana seni yılanlara karşı koruyamaz."

Kral bu tehlikeli sıvıyı içmeye karar verdi. Setau, ısırganotları ile yoğunluğu azaltılmış kobra kanından oluşan bu ilacı düzenli aralıklarla Ramses için hazırlıyordu. Böylece bağışıklık kazanan hükümdar, hiçbir tehlikeye maruz kalmadan altın hırsızlarının peşine düşebilirdi.

"Beni de bu yolculuğa aldığın için sağol. Lotus da kendi vatanını göreceği için çok memnun. Ve önümüzdeki günlerde pek çok sürüngenimiz olacak."

"Bu bir eğlence gezisi olmayacak Setau. Belki de güçlü bir hasımla karşı karşıya geleceğiz."

"Bu zavallı adamların altınları almasına razı olsaydın daha iyi olmaz mıydı?"

"Onlar hem çaldı, hem adam öldürdü. Maât yasasına ihanet eden her kim olursa olsun suçu cezasız kalmamalıdır."

"Seni hiçbir şey yumuşatamaz mı?"

"Hiçbir şey."

"Kendi güvenliğini düşündün mü?"

"Olay astlarımdan birine emanet edilemeyecek kadar ciddi."

"Adamlarına sıkı sıkı tembih et: ihtiyatı elden bırakmasınlar. Bu mevsimde yılanlar özellikle çok zehirlidir. Şeytan tersi reçinesi

ile yapılan zamk üzerlerine s rs nler. Onun dayanılmaz kokusu birçok s r ngeni kaçırır. Şayet askerlerden biri ısırılacak olursa bana haber ver. Ben arabalardan birinde Lotus'un yanında uyuyaca ım."

Birlik,  akıllı bir yoldan ilerledi.  nde  nc  eri, arkasında Seramana ile kral,     de güçlü atlara binmi lerdi. Onların arkasından arabaları çeken öküzler, silah ve su tulumlarını taşıyan e ekler ve piyadeler geliyordu.

Nubyeli öncünün kanısına göre saldırganlar, konvoyu saldırdıkları yerden pek uzakla mamı lardı. Birkaç kilometre ötede, ganimetlerini payla madan önce geçici olarak saklanmalarına olanak sağlayacak bir vaha vardı.

Kralın elindeki haritaya göre kıraç bölgenin derinliklerine korkusuzca gidilebilirdi, çünkü yol boyunca kuyular açılmıştı. Birkaç yıldır Nubye yönetiminin gönderdiği raporlara göre hiçbir madenci susuzluk  ekmemi ti.

Bir eşek  l s  herkesi  a kınlı a u rattı. Genelde altın arayıcılar, büyük zorluklara katlanabilecek sağlıklı e ekleri kullanırlardı.

 lk büyük kuyuya yaklaştıkları zaman herkes bir nefes aldı. Bol bol su içmek, mataraları doldurmak, tentelenin gölgesinde uymak... Subaylardan erlere kadar herkes aynı d    kuruyordu. G ne     saat dolmadan bataca ına göre kral mutlaka mola verecekti.

Kuyuya ilk ulaşan  nc  oldu. Dayanılmaz sıca a rağmen gördüğü şey kanını dondurdu. Ramses'e doğru ko tu.

"Majeste... Kuyunun suyu çekilmiş."

"Belki de su seviyesi al almı tır. Kuyunun dibine in."

Seramana'nın tuttuğu bir halattan yararlanan  nc , kuyuya indi. Yukarı çıktığı zaman yüzünde   km   bir ifade vardı.

"Suyu  ekilmi  Majeste."

Birliğin geri dönmek için bile suyu yoktu. Böyle bir şeyi denemeye kalksalar, belki de birliğin en dayanıklı erleri dışında herkes ölecekti. Bu durumda bir sonraki kuyuya ulaşmak için ileri gitmek gerekiyordu. Ancak, Nubye yönetiminin hazırladığı haritalar gerçeği yansıtmadı ına göre ikinci kuyunun da suyu çekilmiş olabilir miydi? '

 nc :

"Anayoldan ayrılabiliriz," diye öneride bulundu. "Sa a doğru

yön değiştirip âsilerin vahası yönüne gidebiliriz. Burası ile vaha arasında, âsilerin saldırıları sırasında gereksinme duydukları bir kuyu olacak."

Ramses:

"Güneş batıncaya kadar dinlenin," diye buyurdu. "Ondan sonra yola çıkarız."

"Gece yürüyüşü tehlikelidir Majeste! Yılanlar, olası bir pusu..."

"Başka seçeneğimiz yok."

Rastlantıya bakın! Ramses babasının yanında Nubye'ye yaptıkları ilk seferi hatırladı. O zaman da askerler buna benzer durumla karşılaşmışlardı. isyancı bir kabile kuyuları zehirlemişti. Kral içinden, tehlikeyi küçümsemiş olduğunu kabul etti. Basit bir düzen sağlama girişimi felakete dönüşebilirdi.

Ramses adamlarına gerçeği söyledi. Moraller bozuldu, ama en deneyimliler umutlarını kaybetmediler ve arkadaşlarını yatıştırdılar. Mucizeler yaratan bir Firavun'un komutası altında değiller miydi?

Piyadeler tehlikelerine rağmen gece yürüyüşünden hoşlandılar. Artçı birlik, herhangi bir baskına karşı tetikteydi. Önden giden öncü ihtiyatla ilerliyordu. Mehtap sayesinde gözleri çok uzakları seçebiliyordu.

Ramses, Nefertari'yi düşündü. Geri dönmediği takdirde bütün yük onun omuzlarına kalacaktı. Khâ ile Meritamon ülkeyi yönetmeyecek kadar küçük oldukları için gözü iktidarda olan birçok insanın iktidar olma arzusu yeniden canlanacaktı.

Birden Seramana'nın atı şaha kalktı. Ne olduğunu anlamayan Sardunyalı attan düştü. Sersemlediği için ayağa kalkamadı, kumlu bir yamaçtan aşağı yuvarlandı ve bir çukurun dibinde durdu. Yol-dan, bulunduğu yer görünmüyordu.

Seremana, zorlama bir solumayı andıran acayip bir ses duydu. Bu bir tehlike işaretiydi.

İki adım ötesinde bir engerek yılanı boğuk boğuk soluyordu. Rahatsız edildiği için giderek kavgacı ve saldırgan bir hal alıyordu.

Seramana düşerken kılıcını kaybetmişti. Silahı olmadığı için geri çekilmekten başka bir seçeneği yoktu. Ani bir hareket yapmaması gerekiyordu. Ama engerek yılanı yanlamasına ilerleyerek onun yolunu kesti.

Sağ ayak bileği burkulan Seramana yerinden kalkamadı. Koşması olanaksız olduğuna göre çok kolay bir av olacaktı.

"Lanet hayvan! Beni savaş alanında ölmekten mahrum edecek-sin!"

Engerek yılanı sokulmadı. Sinirlenen Seramana, yılanın başına kum attı. Yılan ani bir hareketle Seramana'ya atılmak için tam fırlıyordu ki ucu çatallı bir sopa onu toprağa çiviledi.

Setau kendi kendini kutlayarak:

"Tam isabet!" dedi. "Başarmak için onda bir şansım vardı."

Yılanı boynundan tuttu. Hayvanın kuyruğu öfkeli öfkeli sallanıyordu.

"Solgun mavi, koyu mavi ve yeşil renklerden oluşan engerek, hayran olunacak kadar güzel bir varlıktır. Çok zarif bir genç kıza benziyor. Sence de öyle değil mi? Şansın varmış ki bu türün sesi uzaktan duyulup kolayca tanınabilir."

"Sanırım sana teşekkür borçluyum."

"Bu yılanın ısırığı bölgesel bir ödem oluşturur ve sonra yayılıp iç kanamaya neden olur. Hayvanın zehiri fazla değildir, ama çok güçlüdür. Ancak kalbi sağlam olanlar sağ kalabilir. Ama dürüstçe konuşmak gerekirse dişi engerek görüldüğü kadar korkunç değildir."

Setau, Seramana'nın burkulan ayak bileğine bazı otlarla pansuman yaptıktan sonra kan oturmasını önleyen merhemi sürüp bir keten parçasıyla sardı. Birkaç saat sonra hiçbir şeyi kalmayacaktı. **Sardunyalı** hâlâ kuşkulanıyordu. Acaba yılan oynatıcısı bu yılan saldırısını kendisi düzenleyip kurtarıcı pozuna bürünmek istemiş, Ramses'in gerçek dostu olduğunu göstererek ona zarar verecek birisi olmadığını kanıtlamaya mı çalışmıştı? Bununla birlikte Setau'nın mesafeli durması, yaptığı yardımdan yararlanmaya kalkışmaması, **Seremana**'nın onun lehinde düşünmesine neden oluyordu.

Güneş doğunca ikindiye kadar dinlendiler. Sonra tekrar yola çıktılar. Hâlâ askerlerle hayvanlar için yeteri kadar su vardı, ama yakında karneye bağlamak gerekecekti.

Ramses yorgunluğuna ve iç sıkıntısına rağmen yürüyüşü hızlandırdı ve artçı birliğe her an tetikte olmalarını **emretti**. isyancılar cepheden saldırmazlar, düşmanlarını zayıf düşürüp baskın yapmaya çalışırlardı.

Yürüyüş kolu içinde artık şakalaşılmıyor, vadiye dönüş düşünülüyor ve konuşulmuyordu.

Öncü, kolunu uzatarak:

"İşte," diye haber verdi.

İleride, birkaç yabani ot, kuru taştan yapılmış yuvarlak bir taş duvar ve ucunda bir tulum duran eski bir ipin bağlı olduğu ahşap bir çatı göründü.

Kuyu!

Hayatta kalmanın tek umudu.

öncü ile Seramana kurtarıcı suya doğru koştular. Uzun süre çömelmiş durdular, sonra yavaş yavaş doğruldular.

Sardunyalı, kafasını olumsuz bir biçimde salladı.

"Bu ülke ilk çağlardan beri sudan mahrum olmuş ve biz burada susuzluktan öleceğiz. Hiç kimse sürekli su veren bir kuyu kazmamış. Bize de öteki dünyada su aramak düşecek!"

Ramses adamlarını topladı ve onlara durumun ciddiyetini anlattı. Yarın su yedekleri bitecekti. Artık ne ileri gidebilirlerdi, ne de geri.

Birkaç asker silahlarını yere attı.

Ramses:

"Silahlarınızı alın," diye haykırdı.

Subaylardan biri:

"Neye yarar," diye sordu, "mademki güneş altında kavrulacağız."

"Bu çöl bölgesine düzeni sağlamak için geldik ve sağlayacağız."

"Cesetlerimiz Nubyelilerle nasıl savaşabilir?"

Ramses:

"Babam da daha önce buna benzer bir durumla karşılaşmıştı," dedi. "Ve adamlarını kurtardı."

"Öyleyse siz de bizi kurtarın!"

"Güneşten korunun ve hayvanlara su verin."

Kral sırtını ordusuna döndü ve çöle baktı. Setau kralın yanına geldi.

"Ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

"Yürümeyi. Su buluncaya kadar yürümeyi."

"Çok saçma."

"Babamın bana öğrettiğini yapacağım."

"Gitmeyin."

"Bir firavun yenilmişçesine ölümü beklemez."

Seramanayanaştı.

"Majeste..."

"Paniğe kapılmayın ve nöbet değişimlerine gözkulak olun. Adamlarımız saldırıya uğrayabileceklerini unutmasınlar."

"Bu uçsuz bucaksız çölde tek başınıza gitmenize razı olmaya hakkım yok. Orada güvenliğinizi sağlanamaz."

Ramses elini Sardunya'nın omzuna koydu.

"Seni ordumun güvenliğini sağlamakla görevlendiriyorum."

"Gecikmeden dönün. Komutanları başlarında olmayınca askerlerin kafası karışabilir."

Piyadelerin donuk bakışları altında kral eski kuyuyu terk etti ve kızıl çölde onu bekleyen sonu belirsiz maceraya doğru ilerledi. Taşlı bir tepeciğe varınca sakin adımlarla üzerine çıktı. Tepeden bakınca çevrenin tamamen ıssız olduğunu gördü.

Babası gibi o da toprağın sırrını, enerji okyanusundan gelen ve taşların arasından ustaca sızarak dağların kalbini dolduran su damarlarını sezmek zorundaydı. Kralın karın boşluğu sızlamaya, görüşü değişmeye ve vücudu ateş gibi yanmaya başladı.

Akasya dallarından yapılmış su değneğini **peştemalına** takılı olduğu yerden çıkardı. Bir zamanlar babasının da kullandığı bu değnek sihirini hâlâ koruyordu. Ancak bu uçsuz bucaksız çölde onu nerede kullanacaktı?

Kralın gövdesinin içinde, öteki dünyadan gelen ve Seti'nin sesinin tonunu taşıyan bir ses konuşmaya başladı. Karın boşluğundaki ağrı öylesine dayanılmaz bir hal aldı ki Ramses'i harekete geçirdi ve tepeden inmesini sağladı. Ramses sıradan bir yolcuyu çarpacak olan acımasız sıcaklığı artık duymaz olmuş, kalp atışları tıpkı bir **antilopunki** gibi yavaşlamıştı.

Kum ve kayaların şekli ve rengi değişti. Ramses'in bakışları yavaş yavaş çölün derinliklerine girdi, parmakları, iki ucu keten ipe bağlı iki yumuşak akasya dalını sıktı.

Su değneği doğruldu, bir an duraksadı, sonra düştü. Kral ileri doğru yürüyünce, içindeki ses uzaklaştı. Bunun üzerine Ramses geri döndü ve sola doğru ilerlemeye başladı. içindeki ses yeniden yaklaştı. Çubuk hareketlendi. Ramses çakıl denizinde kaybolmuş pembe renkli kocaman bir granit kayanın önünde durdu.

Toprağın gücü çubuğu ellerinden aldı.

Suyu bulmuştu.

Dilleri kuruyan, derileri güneşten yanan, kasları ağrıyan askerler granit kayayı yerinden kaldırıp kralın gösterdiği yeri kazdılar. Beş metre derinlikte suya ulaştıkları zaman göğe yükselen sevinç çığlıkları attılar.

Ramses toprak altındaki bir geçitle birbirlerine bağlanan birçok kuyu açtırdı. Madencilerin kullandığı yöntem sayesinde kral, ordusunu tüyler ürpertici bir ölümden kurtarmakla yetinmiyor, çok geniş bir araziye sulamayı da düşünüyordu.

Setau:

"Yeşil bahçeler mi düşünüyorsun?" diye sordu.

"Bizim, bizden sonrakilere bırakabileceğimiz en iyi şey bolluk ve refah değil midir?"

Seramana başkaldırdı.

"İsyancı Nubyelileri unuttunuz galiba?"

"Tek bir an bile **unutmuyorum.**"

"Ama askerler toprak kazıcılarına dönüştüler!"

"Bizim geleneklerimize göre bu onların görevlerinden biridir."

"Korsanlıkta, görevler birbirine karıştırılmaz. Şayet vahşiler tarafından saldırıya uğrarsak kendimizi koruyabilir miyiz?"

"Güvenliğimizi sağlaman için seni görevlendirmedim mi?"

Askerler kuyularla yeraltı geçidini sağlamlaştırırken Setau ile Lotus boyları ortalamanın üstünde, çok güzel yılanlar yakalıyor, değerli zehir hazinelerini zenginleştiriyorlardı.

Endişeli olan Seramana civardaki devriyeleri artırıyor, askerleri kışladaymışlar gibi nöbetleşe talime zorluyordu. Askerlerin birçoğu ise altın konvoyuna yapılan saldırıyı unutmuş, mucizeler yaratan Firavun'un komutasında Nü vadisine dönmeyi düşünüyordu.

Eski korsan, 'Bunların hepsi amatör,' diye düşündü.

Bu Mısırlı askerler geçiciydiler. Terhis olur olmaz ya işçi oluyorlardı ya da köylü. Savaşma, göğüs göğüse dövüşme ve ölümüne saldırma alışkanlıkları yoktu. Bunların hiçbirisi bir korsanın eline su dökemezdi. Bir korsan her an tetikte olur, her türlü düşman ve silaha karşı savaşabilirdi. Umudunu yitiren Seramana, askerlere saldırma ve savunma tekniklerini öğretmeye niyetlenmedi bile. Bu askerler hiçbir zaman dövüşemezlerdi.

Böyle olmakla birlikte Sardunyalı, Nubyeli isyancıların pek uzakta olmadıkları kanısındaydı. En azından iki günden beri Mısırlıların ordugâhına yaklaşıyor ve onları gözetliyorlardı. Ramses'in aslanı ile köpeği bir tehlike olduğunu hissetmişti. Hayvanlar sinirli oluyor, az uyuyor, burunlarıyla havayı koklayarak, kısa adımlarla ve sık sık durarak yürüyorlardı.

Bu Nubyeliler gerçek birer korsan olsalardı, Mısır birliğini çoktan yok ederlerdi.

Mısır'ın yeni başkenti şaşırtıcı bir hızla yükseliyordu, ama Musa artık dönüp de bakmıyordu bile. Onun gözünde Pi-Ramses sadece, sahte tanrılarla saçma inançların arasında kaybolmuş insanlarla dolu yabancı bir kentti.

Musa görevine bağlılığı nedeniyle çeşitli şantiyelerde işlerin yo-

İunda gitmesini sağlıyordu. Ama herkes onun giderek daha kırıncı olduğunu düşünüyordu. Özellikle Mısır ustabaşlarını çoğu kez haksız yere disiplinsizlikle suçlaması, eleştirilere neden oluyordu. Musa zamanının çoğunu Yahudilerin yanında geçiriyor ve her akşam küçük gruplarla halkının geleceğini tartışıyordu. Yahudilerin çoğu durumlarından hoşnuttu ve bağımsız bir ülke yaratma çabalarına sıcak bakıyorlardı. Böyle bir serüvene atılmak onlara çok tehlikeli görünüyordu.

Musa yılmadı. Tek Tanrı'ya olan imanlarını, kültürlerinin farklılığını, Mısır boyunduruğundan kurtulmanın ve putları reddetmenin gerekliliğini onlara anımsattı. Bazılarının kafalarında birtakım kıpırtılar başladı, ama ötekiler hiç oralı olmadılar. Ama hepsi **Musa'nın** önder olabilecek çapta bir adam olduğunu, yaptığı şeyin Yahudilerin yararına olduğunu ve içlerinden hiçbirinin onun sözlerini kulak ardı edemeyeceğini anladılar.

Ramses'in arkadaşı giderek daha az uyuyordu. Gözleri açıkken, kalbindeki Tanrı'nın hükmedeceği verimli toprakları, Yahudilerin yöneteceği ve savunacakları bir ülkeyi düşünüyordu.

Sonunda yıllardan beri ruhunu kemiren ateşin ne olduğunu anlıyordu. Karşı konulamaz arzuyu artık tanımlayabiliyor, gerçeğe doğru götüreceği bir ulusun başına geçiyordu. Ama aynı zamanda büyük bir sıkıntı yüreğini kaplıyordu. Ramses böyle bir ayaklanmayı, kendi gücünün inkâr edilmesini kabul eder miydi? Musa onu ikna etmeli, idealini ona kabul ettirmeliydi.

Anılar beynine üşüşüyordu. Ramses sıradan bir oyun arkadaşı değildi, gerçek bir dosttu. Farklı bir amaçla olsa da Musa'ninkine benzer bir ateşle yanıyordu. Musa ona karşı düzenlenecek bir komployu kışkırtarak ihanet edemezdi. Onun karşısına erkekçe çıkar ve onu dize getirirdi. Zafer ne denli olanaksız görünse de onu elde edecekti.

Çünkü Tanrı onunlaydı.

Yassı burunlu Nubyeli isyancıların, saçlarının ön tarafı kazınmış, yanakları törelerine uygun bir şekilde çizilmişti. Kulaklarına küpe, boyunlarına da rengârenk incilerden yapılmış kolyeler takmışlardı. Üzerlerinde panter derisinden yapılmış giysileri vardı. İkinci olduğu için çoğu askerin uyuduğu Mısır ordugâhını çember içine almışlardı. Akasya ağacından yapılmış yaylarını doğrultarak, Mısır birliği toparlanıncaya kadar birçok askeri oklarıyla delik deşik edebiliyorlardı.

Şeflerinin saldırı emri vermemesinin nedeni, güçlü silahlar kullanan Mısır askerlerinden oluşan küçük bir grubun kazıklardan ve hurma dallarından yapılmış bir duvarın arkasında uyuyan askerleri korur durumda olmasıydı. Başlarında, böyle bir saldırıyı bekleyen Seramana vardı. Seçkin piyadelerden oluşturulmuş bu grup, Nubyelilere büyük zararlar verebilirdi. isyancıların şefi bu durumun farkındaydı. Zafer kazanılmış gibi görünse de harekete geçemezdi.

Sanki zaman durmuştu. Kimse kımıldamadı.

Nubyeli şefin danışmanı ona okların atılmasını, olabildiğince çok düşmanın öldürülmesini öğütledi. Bu sırada hızlı koşan birkaç savaşçı kazık duvarlara saldıracaktı. Ancak şef savaşa alışık biri olduğu için Seramana'nın yüzündeki ifadenin hiç de hayra alamet olmadığını anlamıştı. Bu bıyıklı dev adam, önceden saptanması olanaksız bir ya da birden fazla tuzak kurmuş olamaz mıydı? Bu adam öldürdüğü Mısırlılara benzemiyordu. Ve avcı içgüdüğü ona bu adama bulaşmaması gerektiğini söylüyordu.

Ramses çadırından çıktığı zaman bütün gözler ona döndü. Başında mavi bir taç vardı. Üzerine kısa kollu, kırmalı bir gömlek giymişti. Beline vahşi bir boğanın kuyruğu takılı yaldızlı peştamal sarmıştı. Firavun sağ elinde çoban çomağı biçiminde 'sihirli' krallık asasını tutuyordu. Asanın ucu göğsüne dayanıyordu.

Kralın arkasından yürüyen Setau, Ramses'in sandaletlerini taşı-

yordu. Durumun ciddiyetine rağmen Setau, Firavun'un sandalet taşıyıcısı **Ameni**'yi düşündü. **Ameni**, Setau'yu peruka ve peştamal takmış» tıraş olmuş ve sarayın saygın kişilerinden birine benzemiş bu haliyle görse herhalde çok şaşırırdı. Yalnız küçük bir ayrıntı **dik-kati** çekiyordu: Setau'nun arkasından, kemerine bağlı acayip bir-torba sarkıyordu.

Firavun ile Setau, Mısırlı askerlerin endişeli bakışları altında ordugâhın sınırına kadar gittiler ve Nubyelilerden otuz metre kadar uzakta durdular.

"Ben Mısır'ın Firavunu Ramses'im. Sizin şefiniz kim?"

Bir adım öne çıkan Nubyeli:

"Benim," diye karşılık verdi.

Başının arkasında, kırmızı bir bantla tutturulmuş iki tüy vardı. Güçlü kasları olduğu görülüyordu. isyancıların şefi devekuşu tüyle-ri ile süslenmiş mızrağını tehdit edercesine doğrulttu.

Ramses:

"Şayet bir korkak değilsen bana doğru gel," dedi.

Şefin danışmanı bu işe razı olmadığını belirtti. Ancak Ramses **de**, sandalet taşıyıcısı da silahlı değillerdi, oysa onun elinde bir mızrak vardı. Danışmanın elinde de iki tarafı keskin bir hançer vardı. Şef, Seramana'dan yana bir göz attı. Danışmanına:

"Benim solumda dur," diye emretti.

Şayet bıyıklı dev, ok atılması emrini verecek olursa danışmanı onu koruyacak canlı bir kalkan olacaktı.

Ramses:

"Korkuyor musun?" diye sordu.

İki Nubyeli savaşçı, diğerlerinden ayrılıp kralla sandalet taşıyıcısı-**sına** doğru yürümeye başladılar. Üç metre kalınca durdular.

"Demek benim halkıma zulmeden Firavun sensin."

"Nubyelilerle Mısırlılar barış içinde yaşıyorlardı. Sen altın taşı-yıcılarını öldürüp Mısır'ın tapınaklarına gitmesi gereken altınları çalarak bu ahengi bozdun."

"Bu altın bizim, sizin değil. Asıl hırsız olan sensin."

"Nubye, Mısır'ın bir eyaleti olup Maât yasasına boyun eğmiş-tir."

"Senin yasan bana vızgelir Firavun! Burada ben kendi yasamı yaparım. Öteki kabileler de bana katılmak için hazır bekliyorlar.

Seni öldürdüğüm zaman kahraman olacağım! Bütün savaşçılar benim emrime girecek ve biz, Mısırlıları bir daha dönmek üzere topraklarımızdan kovacağız!"

Kral:

"Diz çök," diye emretti.

Şef ile danışmanı şaşırıp kalmışlardı. Birbirlerine baktılar.

"Silahını bırak, diz çök ve Yasa'ya boyun eğ."

Nubyeli şef sırtıttı.

"Şayet diz çökersem beni bağışlayacak mısın?"

"Sen kendi isteğinle Yasa'nın dışına çıktın. Seni bağışlamak Yasa'yı inkâr etmek demektir."

"Demek sen bağışlayıcılık nedir bilmiyorsun..."

"Evet, öyle."

"Peki sana neden boyun eğeyim?"

"Çünkü sen bir âsisin ve senin tek özgürlüğün Firavun'un önünde eğilmektir."

Başdanışman şefinin önüne geçip hançerini çekti.

"Firavun ölsün ve biz özgürlüğümüze kavuşalım!"

Gözü iki Nubyelinin üzerinde olan Setau ani bir hareketle kemerindeki torbayı çıkardı ve içinden bir engerek yılanını yere bıraktı. Ateş gibi yanan kumların üzerinden ölüm hızıyla kayan yılan, Nubyeliyi silahını kullanamadan ısırıldı.

Çılgına dönen adam zehirli kanı akıtmak için hançeriyle yarasını deşti. Setau kabile şefinin gözlerinin içine bakarak:

"O şimdi sudan soğuk, alevden daha yakıcıdır," dedi. "Vücudu ter içinde, gözleri görmüyor, salyaları ağzından sızıyor. Gözleri ve kasları kasıldı, yüzü şişti; susuzluğu şiddetlendi ve ölecek. Artık kalamaz; derisi kararmadan önce pembeleşti ve vücudunu bir titreme sardı."

Setau yılan dolu torbayı havaya kaldırdı.

Firavun yeniden:

"Diz çökün," diye emretti. "Yoksa acımasız bir ölüm sizi vuracak."

"Ölecek olan sensin!"

Şef mızrağını başının üstüne kaldırdı, ama bir kükreme onu heykel gibi dondurdu. Yana dönerken Ramses'in aslanının, ağzı açık vaziyette üzerine saldırdığını ancak gördü. Yırtıcı hayvan Nub-

yelinin göğüsünü pençeleriyle yırttı ve çenesini zavallının başı üzerinde **kapadı**.

Seramana'nın bir işareti üzerine Mısırlı okçular oklarını Nubye-**lilerin** üzerine nişanladılar. Piyadeler ilerleyip, ne yapacağını bilemez durumda donup kalmış düşmanı esir alıp silahlarını ele geçirdiler.

Sardunyalı:

"Ellerini arkalarına bağlayın!" dedi.

Ramses'in zaferi öğrenildiği zaman yüzlerce Nubye saklandıkları yerlerden çıkıp saygılarını sunmak için geldiler. Kral kır saçlı, yaşlı bir kabile reisini seçti ve ona kuyuların çevresinde oluşacak bereketli toprakların yönetimini verdi. Tutsakları da ona emanet etti ve Nubye polislerin denetimi altında tarım işlerinde çalıştırılmalarını buyurdu. Kaçanlara veya yeniden suç işleyenlere ölüm cezası verilecekti.

Bütün bunlardan sonra Mısır ordusu isyancıların genel karargâh olarak kullandıkları vahaya gitmek üzere yola çıktı. Oraya vardıkları zaman zayıf bir direnişle karşılaştılar ve kuyumcuların heykelleri ve tapınak kapılarını süslemek için kullanacakları altını buldular.

Gece karanlığı inince Setau iyice kurumuş iki hurma dalını dizleri arasına sıkıştırdı ve aralarına soktuğu kuru bir dalı hızla sürterek tutuşturdu. Askerler nöbet değiştirdikleri zaman ateşi besleyeceklerdi. Ateş olduğu sürece kobralar, sırtlanlar ve öteki tehlikeli hayvanlar sokulamayacaktı.

Ramses:

"Çok yılan topladınız mı bari?" diye sordu.

"Evet. Lotus çok mutlu. Bu akşam dinleneceğiz."

"Bu ülke çok soylu, değil mi?"

"Öyle anlaşıyor ki sen de onu bizim kadar seviyorsun."

"Bu ülke beni bir sınavdan geçiriyor ve beni kendimi aşmaya zorluyor. Onun gücü benim **gücüm**..."

"Engerek yılanım olmasaydı isyancılar az daha seni öldüreceklerdi."

"Ama öldüremediler Setau."

"Senin planın gene de tehlikeliydi."

"Planım kanlı bir çarpışmayı önledi."

"Her zaman ihtiyatsız davrandığının farkında mısın?"

"Sakınmak neye yarar?"

"Ben sadece Setau'yum ve zehirli yılanlarımla uğraşırım. Ama sen İki Ülke'nin efendisisin. Senin ölümün ülkeyi kargaşaya götürür."

"Nefertari hükümdarlığım akıllıca sürdürür."

"Ramses, daha yirmi beş yaşındasın, ama genç gibi davranmaya hakkın yok. Savaş atılmasını başkalarına bırak."

"Firavun bir korkak olabilir mi?"

"Taşkın olmaktan vazgeç. Ben senden sadece ihtiyatlı olmanı istiyorum."

"Her yönden korunmuyor muyum? Kraliçenin sihiri, sen ve yılanların, Seramana ve askerleri, köpeğim ve aslanım. Hiçbir canlı varlık benim kadar şanslı değildir."

"Bu şansını zorlama."

"Benim şansım tükenmez."

"Mademki her şeye itiraz ediyorsun ben de uyumayı tercih ederim."

Setau sırtını krala döndü ve Lotus'un yanına uzandı. Lotus'un iç çekmesini duyunca kral uzaklaştı. Yılan oynatıcısının dinlenmeye fırsatı olmayacakmış gibi görünüyordu.

Ramses, bakan olacak niteliklere sahip Setau'yu, yanında görev alması için nasıl ikna edebilirdi? Setau kendi yolunda gitmeye kararlı olduğu için devlet hizmetinde bir mesleği yapmayı reddediyordu. Ya onu seçiminde serbest bırakmak ya da krallığın üst düzey kişilerinden biri olmaya zorlamak gerekecekti.

Ramses bütün geceyi yıldızlı göğü seyretmek, babasının ışıklı ruhunun varlığını hissetmek, kendisinden önce gelen firavunları düşünmekle geçirdi. Babası Seti gibi çölde su bulduğu ve isyancıları bastırdığı için gurur duyuyordu, ama bu zafer onu tatmin etmiyordu. Seti'nin daha önceki müdahalesine rağmen bir kabile isyan etmişti. Her müdahaleyi takip eden bir sükûnet döneminden sonra, mutlaka bir kargaşa yaşanıyordu. Bu ayaklanmalar ancak kötülüğün tabanına inmekle önlenebilirdi, ama onu nasıl yapacaktı?

Sabahın erken saatlerinde Ramses arkasında bir şeyin durduğunu hissetti. Yavaşça döndü ve onu gördü.

Kocaman bir fil, yere serili hurma dallarını hışırdatmadan vaha-ya girmişti. Aslanla köpek gözlerini açtılar, ama sahiplerinin güvenlikte olduğunu bildikleri için sessiz kaldılar.

Bu fil, Ramses'in yıllar önce hortumuna saplanan bir oku çıkararak ölümden kurtardığı geniş kulaklı, uzun dişli iri erkek fildi.

Mısır kralı, bozkır kralının hortumunu okşadı. Koca gövdeli fil öylesine bir sevinçle bağırdı ki bütün karargâhı uyandırdı.

Fil sakın adımlarla uzaklaştı, yüz metre kadar gitti ve başını krala doğru çevirdi.

Ramses:

"Onu izlememizi istiyor," dedi.

Ramses, Seramana, Setau ve on tane seçkin asker filin peşinden gittiler. Fil dar ve kurak bir düzlüğü geçti, sonra çevresi dikenlerle dolu bir keçiyolunu tırmanmaya başladı. Keçiyolunun sonunda ki yüksek düzlüğün ortasında yüzyıldan daha yaşlı bir akasya ağacı vardı.

Fil durdu, Ramses onun yanına gitti.

Ramses, dev hayvanın baktığı yere bakınca manzaraların en güzelini gördü. Üzerinde durdukları büyük tepe, altından geniş bir kavis yaparak geçen Nil nehrine hâkimdi. Mısır'ın efendisi Ramses, bu kutsal ırmağın can veren gizemli sularını seyretti. Yakındaki kayaların üzerindeki hiyeroglif yazılar, buranın, yıldızların ve gemicilerin hükümdarı olan Tanrıça Hator'un koruyuculuğu altında olduğunu hatırlatıyordu. Gemiciler genellikle burada mola verirlerdi.

Fil, sağ ön ayağıyla koca bir taşı itti ve tepenin Nil nehrine bakan dik yamacından aşağıya yuvarladı. Taş, aşağıdaki kumluğa düştü.

Kıyıda, içi oyulmuş hurma ağacından yapılmış bir kayığın içinde genç bir çocuk uyuyordu.

Kral iki askere:

"Gidin onu getirin," diye emretti.

Askerlerin aşağıya doğru geldiğini gören Nubyeli çocuk kaçmaya başladı. Askerlerden kurtulduğunu sandığı anda kumun içinden belli belirsiz çıkan bir taşla çarparak Nil'in kıyısına boylu boyunca uzandı. Mısırlı iki asker çocuğun kollarından tutup kralın yanına götürdüler.

Çocuğun gözleri korkudan fıldır fıldır dönüyordu. Burnunu koparırlar diye korkuyordu.

"Ben hırsız değilim! Yemin ederim bu kayık benim, hem.

Ramses:

"Soruma yanıt ver," dedi. "Seni serbest bırakacağım. Buranın adı ne?"

"Ebu Simbel."

"Gidebilirsin."

Çocuk teknesine kadar koştu, ellerini kürek gibi kullanarak olabildiğince hızla uzaklaştı.

Seramana:

"Burada kalmayalım," dedi. "Burası bana pek güvenli bir yer gibi gelmiyor."

Setau:

"En küçük bir yılan izine rastlamadım," dedi. "Çok garip... kutsal Hator onları korkutuyor olmasın?"

Kral:

"Arkamdan gelmeyin," dedi.

Seramana ilerledi.

"Majeste!"

"Tekrarlamam mı gerek?"

"Güvenliğiniz..."

Ramses ırmağa doğru inmeye başladı. Setau, Sardunyalıyı kollundan tuttu.

"Dediğini yap. Böylesi daha iyi."

Seramana homurdanarak eğildi. Kral tek başına bu bilinmeyen ve düşman ülkede! Sardunyalı bir tehlike hiseder hissetmez, kralın emrine karşı çıkmak pahasına hemen müdahale edecekti.

İrmağın kıyısına gelen Ramses kayalık yamaca doğru döndü.

Kimse farkında olmasa bile Nubye'nin kalbi burasıydı, Ebu Simbel'den, zamana kafa tutacak ve Mısır'la Nubye arasındaki barışı pekiştirecek olan bir harika yaratmak Ramses'e düşüyordu.

Firavun Ebu Simbel'de birkaç saat kalıp düşündü. Göğün temizliğini, Nil'in pırıltısını ve kayanın gücünü içine doldurdu. Buraya taşranın en önemli ve en büyük tapınağı kurulacaktı. Bu tapınak tanrısal enerjileri toplayacak ve öylesine yoğun bir demet biçiminde yayacaktı ki silah şakırtıları kaybolup gidecekti.

Ramses güneşi gözlemledi. Güneş, ışınlarını yamaca çarpmakla yetinmiyor, aydınlatmak için kayanın içine işliyordu. Mimarlar burada çalışacakları zaman bu mucizeyi korumak zorunda olacaklardı.

Kral tepenin üzerine döndüğü zaman, öfkesi burnunda olan Seramana neredeyse istifasını vermek üzereydi. Ancak filin telaşsızlığı

onu sakinleştirdi. Ne kadar iri olursa olsun bir fil kadar sabırlı olmayacak mıydı?

Kral:

"Mısır'a dönüyoruz," dedi.

Şenar dişini doğal sodyum karbonatla temizledikten sonra yüzünü, canını hiç acıtmadan kıllarını alan becerikli berberine teslim etti. Ramses'in ağabeyi perukasını takmadan önce özellikle başının güzel kokulu yağlarla ovulmasından çok hoşlanıyordu. Bu küçük sevinçler yaşantısını daha kolaylaştırıyor, görkemli görünümünü daha bir artırıyor. Ramses'den daha az yakışıklı olmasına ve atletik bir vücuda sahip olmamasına rağmen onunla zarafet yarışına girebilirdi.

Koleksiyonun değerli bir parçası olan su saatine göre randevu saati yaklaşmıştı.

Konforlu ve geniş tahtırevanı Memfis'in en güzel tahtırevanıydı. Sadece Firavun'unki onunkinden daha güzeldi, ama Ramses onu hiç kullanmamıştı. Büyük kanalın kenarına geldikleri zaman taşıyıcılar durdu, Şenar indi. Bu kanal, ağır mavnaların Memfis'in en büyük limanına girmelerine ve yüklerini boşaltmalarına olanak sağlıyordu.

Bir söğüt ağacının altına oturmuş olan Ofir biraz serinlemeye çalışıyordu. Şenar sırtını ağaca dayadı ve bir balıkçı teknesinin geçişini seyretti.

"Bir gelişme oldu mu Ofir?"

"Musa, güçlü bir karaktere sahip olağanüstü bir insan."

"Diğer bir deyişle başarısız oldunuz."

"Öyle olduğunu sanmıyorum."

"Ofir, edindiğiniz izlenimler beni ilgilendirmez. Bana somut veriler gerek."

"Başarıya götüren yol çoğu kez uzun ve dolambaçlıdır."

"Felsefe yapmayı bırakın. Başardınız mı, başaramadınız mı?"

"Musa benim tekliflerimi reddetmedi. Bu oldukça önemli bir sonuç değil mi?"

"İlginç olduğunu kabul ediyorum. Projelerinizin geçerliliğini kabul etti mi?"

"Akenaton'ın düşüncesi ona yabancı değil. Bu düşüncenin Ya-

hudilerin inançlarını tazelemeye katkıda bulunduğunu ve birliğimizin verimli olacağını biliyor."

"Peki ırkdaşları arasındaki saygınlığı?"

"Giderek daha da büyüyor. Musa gerçek bir önderin niteliklerine sahip. Öteki kabilelere de bu düşüncelerini rahatlıkla kabul ettirebilir. Pi-Ramses'in inşaatı tamamlanınca o gerçek kimliğine bürünecek..."

"Daha ne kadar bekleyeceğiz?"

"Birkaç ay. Musa tuğla işçilerini öylesine etkiledi ki çalışma hızı olağanüstü arttı."

"Lanet başkent! Onun sayesinde Ramses'in şöhreti Kuzey sınırını aşacak."

"Şu anda Firavun nerede?"

"Nubye'de."

"Tehlikeli bir bölge."

"Hayale kapılmayın Ofır. Kralın habercileri çok olumlu haberler getiriyor. Ramses çölün ortasında bir su yatağı bulup bir tarım alanı oluşturma mucizesini göstermiş. Firavun çalınan altınları getirecek ve tapınaklara armağan edecek. Başarılı bir sefer, örnek gösterilecek bir zafer."

"Musa, Ramses'e karşı çıkmak zorunda olduğunu biliyor."

"Onun en iyi dostu..."

"Tek tanıya inanmak daha ağır basacak, çatışmaları kaçınılmaz olacak. Bu çatışma başlar başlamaz Musa'yı desteklememiz gerekecek."

"Bu rol sizin olacak Ofır. Benim ön cephede bulunmamın olanaksız olduğunu anlayışla karşılayacaksınız."

"Bana yardım gerekecek."

"İhtiyaçlarınız nedir?"

"Memfis'de bir konut, hizmetçiler, taraftarlarım için serbest çalışma kolaylıkları."

"Kabul, ama faaliyetleriniz hakkında düzenli bir biçimde rapor vermeniz şartıyla."

"Bu, benim görevlerimden biri olacak."

"Pi-Ramses'e ne zaman döneceksiniz?"

"Yarın, Musa'yla görüşüp ona taraftar sayımızın durmadan arttığını söyleyeceğim."

"Yaşam koşullarınız için kaygı duymanıza gerek yok. Siz sadece Musa'yı inancını kesinlikle açıklaması ve Ramses'in zorbalığına karşı mücadele etmesi için ikna etmeye çalışın."

Tuğlacı Abner şarkı mırıldanıyordu. Bir aya kalmadan Pi-Ramses'in ilk kışlası tamamlanmış olacak ve Memfis'den getirilecek piyadeler oraya yerleştirileceklerdi. Koğuşlar geniş ve havadar, işçilik kalitesi son derece mükemmeldi.

Değerini takdir eden Musa sayesinde Abner, on kişilik deneyimli ve çalışkan bir takımı yönetiyordu. Sari'nin yaptığı şantaj artık geride kalmış kötü bir anıydı... Abner ailesiyle birlikte yeni başkente yerleşecek, kamu binalarının bakımıyla görevlendirilecekti. Önünde mutlu bir yaşam açılıyordu.

Bu akşam Yahudi arkadaşlarıyla Nil levreği yemeğe gidecek ve yılan oyunu oynayacaktı. Üzerine bir yılan resmi çizilmiş bir tahta üzerinde oynanan bu oyunda amaç, içinde tuzak olan bir haneye düşmeden oyun taşını yolun sonuna ilk olarak getirmektir. Abner şansının bu akşam güleceğini hissediyordu.

Pi-Ramses canlanmaya başlamıştı. Uçsuz bucaksız şantiyeler yavaş yavaş canlanan bir kente dönüşüyordu. Şimdiden, Firavun'un başkentine can verecek olan açılış törenini sabırsızlıkla bekliyordu. Abner şanslıydı; büyük kralın ideali için çalışmak ve Musa'yı tanımak onuruna ermişti.

"Nasılsın Abner?"

Sari'nin üzerinde san ve siyah renkteki geniş dikey bantlardan oluşmuş bir Libya tuniği vardı. Belini yeşil deri kemerden yapılmış bir süslemeyle sıkıyordu. Yüzü iyiden iyiye zayıflamıştı.

"Benden ne istiyorsun?"

"Sağlığının nasıl olduğunu öğrenmek istiyorum."

"Yoluna git."

"Saygısız olmaya başladın."

"Terfi ettiğimi unutuyorsun. Artık buyruğun altında değilim."

"Bakıyorum küçük Abner horoz gibi kabarıyor. Sakin ol... Sinişirilenme."

"Acelem var."

"Eski dostun Sari'yi hoşnut etmekten daha acele ne olabilir?"

Abner korkusunu gizleyemiyordu. Sari onunla alay ediyordu.

"Küçük Abner akli başında bir adamdır, değil mi? O Pi-Ramses'de kendi halinde bir yaşam kurmak istiyor, ama her iyi şeyin bir bedeli olduğunu bilir. Ve bu bedelin ne olacağını ben saptarım."

"Çek git!"

"Sen bir böceksin Yahudi. Böcekler ezildikleri zaman karşı koyamazlar. Maaşınla primlerinin yarısını istiyorum. Kentin inşaatı tamamlanınca benim uşağım olmayı gönüllü olarak isteyeceksin. Yahudi uşağımın olması benim hoşuma gider. Benim evimde hiç canın sıkılmayacak. Çok şanslısın, küçük Abner. Ben seni fark etmeseydim, toplumun döküntü takımından olacaktın."

"Reddediyorum, ben..."

"Saçmalamayı bırak ve bana itaat et."

Sari uzaklaştı. Abner ne yapacağını bilemez halde yere çöktü.

Bu kez bıçak kemiğe dayanmıştı. Bu durumu Musa'ya duyuracaktı.

Nefertari'nin eşsiz güzelliği mutlu bir yılın başında görünen sabah yıldızına benziyordu. Mis gibi kokan dalgalı saçlarıyla insanı kendine çeken bir tuzak gibiydi.

Onu sevmek demek yeniden dünyaya gelmek demekti.

Ramses onun ayaklarını yavaş yavaş ovdu, sonra bacaklarını öptü ve ellerini güneşten yanmış, yumuşak vücudunda gezdirdi. O, içinde ender bulunur çiçeklerin yetiştiği bir bahçe, suyu serin bir havuz, buhur ağaçlarının uzak ülkesi gibiydi. Birleştikleri zaman ikisinin de arzusu, su taşkınından fırlayan bir dalga kadar güçlü ve batan güneşin sessizliği içinde duyulan bir flüt sesi kadar yumuşaktı.

Nefertari ile Ramses bir çınarın yemyeşil dallarının altında, kralın dönüşünden beri ilk kez vücutlarını birbirlerine sunmuşlardı. Ramses karısına ulaşmak için yakınlarını ve danışmanlarını başından savmıştı. Büyük ağacın serinlik veren gölgesi, firuze renkli yaprakları, olgunluktan yarılmış akik gibi siyah meyveleri ile burası Teb sarayının hazinelerinden biriydi ve karı koca orada kendi köşelerine çekilmişlerdi.

"Bu yolculuk bitmeyecek sandım..."

"Kızımız nasıl?"

"Khâ ile Meritamon çok iyiler. Oğlun, küçük kız kardeşini çok güzel ve uslu buluyor, ama ona şimdiden okumayı öğretmek istiyor. Bakıcısı onun bu isteğinin pek erken olduğunu söyleyerek onu yatıştırdı."

Ramses karısını kollarının arasında sıktı.

"Adam haksız... Bir insanın içindeki ateşi söndürmenin ne anlamı var?"

Nefertari bu düşünceye karşı çıkmaya vakit bulamadı, çünkü kralın dudakları onun dudaklarının üzerindeydi. Kuzey rüzgârının etkisiyle çınar dalları, saygıyla üzerlerine eğildi.

Ramses'in hükümdarlığının üçüncü yılında, suların yükselme mevsiminin dördüncü ayının onuncu günü, Bakhen elindeki bastonu kullanarak kralla kraliçeye çalışmaları tamamlanmış olan **Luksor** tapınağını göstermek için öne düştü. Karnak'tan yola çıkmış çok uzun bir tören alayı onları izlemiş ve iki tapınağı birbirine bağlayan sfenksli yoldan gelmişti.

Luksor'un yeni çehresi karşısında insan derin bir sessizliğe gömülüyordu. İki dikilitaş, kralın dev heykelleri ve anıtsal kapının zarif ve güçlü kütlesi geçmişin en büyük mimarlarının eserlerine layık mükemmel bir birlik oluşturuyordu.

Dikilitaşlar pozitif enerjiyi dağıtıyor, tanrısal güçleri tapınağa çekiyordu. Bu tanrısal güçler yarattıkları *Ka*'yı beslemek için oraya yerleşiyordu. Dikilitaşların kaidelerindeki köpek başlı maymun figürleri Tanrı Tot'un zekâsını somutlaştırıyor, yardımcı oldukları ışığın doğuşunu kutluyorlardı. Hiyeroglifinden dev heykellerine kadar her şey, şu anda anıtsal kapının iki kulesi arasında bütün ihtişamıyla duran güneşin her gün yeniden doğmasına yardımcı oluyordu.

Ramses ile Nefertari bu kapıdan girdiler ve üstü açık çok büyük bir avluya geçtiler. Avlunun duvarları boyunca *Ka*'nın gücünü simgeleyen sütunlar sıralanmıştı. Bu sütunların arasına yerleştirilmiş dev heykeller kralın tükenmez gücünü ifade ediyordu. Dev kral heykellerinin bir bacağına sarılmış olarak betimlenen Nefertari'nin figürü ise hem narin hem de yenilmez görünüyordu.

Karnak'ın başrahibi Nebu kralla kraliçeye doğru yürüdü. Her adım atışında yaldızlı bastonunu yere vuruyordu.

ihthiyar, saygıyla eğildi.

"Majeste, işte *Ka* tapınağı. Burada, her an sizin hükümdarlığınızın gereksinimi olan enerji üretilecek."

Luksor'un açılış töreni Teb ve çevre halkını, en fakirinden en zenginine kadar bir araya getirmişti. On gün boyunca bir an bile boş kalmayacak sokaklarda, meyhanelerde ve kır kahvelerinde şarkılar söylenecek ve dans edilecekti. Firavun'un lütfü sayesinde bira bedava olacak, mideler bayram edecekti.

Kralla kraliçe devlet yıllıklarına unutulmayacak bir olay olarak geçecek bir ziyafette baş köşeye oturdular. Ramses *Ka* tapınağının

bittiğini ve gelecekte bu tapınağa hiçbir mimari ek yapılmayacağını bildirdi. Geriye sadece, anıtsal kapının cephesini ve avlunun duvarlarını süsleyecek figürlerin ve konuların seçimi kalıyordu. Hükümdarın bu seçimi yapmadan önce Yaşam Evi rahiplerine danışmayı beklemesi herkesin takdirini kazanmıştı.

Ramses, Amon'un dördüncü kâhini **Bakhen**'i çalışmalarından dolayı kutladı. Kendi yeteneklerinden söz etmeyi sevmeyen kral, uyum yasasına uygun olarak Luksor'u inşa eden mimarların çalışmalarını övdü. Kral eğlenceden ayrılırken Amon başrahibine Nubye altınını verdi. Bundan böyle altının çıkarılışı ve taşınması sırasında çok etkili güvenlik önlemleri alınacağını söyledi.

Kralla kraliçe Kuzey yolculuğuna çıkmadan önce Ramesseum kentine gittiler. **Bakhen** orada da verdiği sözü yerine getirmişti. Tesfiye ve taş işçileri işlerinin başındaydı. Milyonlarca yılın tapınağı çölde yükselmeye başlamıştı.

"Elini çabuk tut **Bakhen**. Temeller bir an önce tamamlansın."

"Luksor ekibi de yarın burada olacak. Böylece çok sayıda nitelikli işçim olacak."

Ramses planının noktası noktasına uygulanmış olduğunu gördü. Şimdiden küçük tapınakları, sütunlu salonu, bağış masalarını, laboratuvarı, kütüphaneyi hayal ediyordu... Milyonlarca yıl, bu yapının taş damarlarından akıp gidecekti.

Kral, Nefertari ile birlikte kutsal alanı dolaştı ve ona hayalindeki tapınağı, yontma taşla yapılmış duvarları ve hiyeroglif sütunlarını eliyle tutabiliyormuş gibi anlattı.

"Ramesseum senin büyük yapıtın olacak."

"Belki."

"Neden kuşku duyuyorsun?"

"Çünkü **Mısır**'ı daha birçok tapınakla donatmak istiyorum ki onlar bu ülkeyi enerjileriyle beslesinler ve bu toprakları göğe benzetsinler."

"Hangi tapınak milyonlarca yılın tapınağını geçebilir?"

"**Nubye**'de bir filin beni götürdüğü olağanüstü bir yer keşfettim."

"Adı ne?"

"**Ebu Simbel**. Tanrıça **Hator**'un koruması altında ve gemicilerin mola verdikleri bir yer. Nil orada güzelliğinin doruğunda. Nehirle

birleşen dik kayalar sanki orada bir tapınağın kurulmasını bekler gibiler."

"Böylesine uzak bir bölgede bir şantiye açmak, başa çıkılması olanaksız güçlüklerle neden olmaz mı?"

"Görünüşe göre öyle..."

"Senden önce gelenler böyle bir serüvene atılmadı."

"Doğru, ama ben başaracağım. Ebu Simbel'i uzun uzun seyrettikten sonra hep onu düşündüm. Bu fil görünmez gücün habercisiydi. Filin hiyeroglif adı *Ebu* o bölgenin adı değil mi? *Ebu* ayrıca 'Başlangıç' anlamına gelmiyor mu? Mısır'ın yeni başlangıcı, topraklarının başladığı nokta olan, Nubye'nin ortasında, Ebu Simbel'de kurulmalıdır. Bu eyaleti barış içinde tutmak ve onu mutlu kılmak için başka bir yol var mı?"

"Bu çılgınca bir girişim değil mi?"

"Elbette öyle. Ama beni canlandıran ateşi sonsuza kadar taşa saklamak, *Kamu* ifade etmenin en güzel yolu değil mi? Luksor, Pi-Ramses ve Ebu Simbel benim arzum ve düşüncemdir. Günlük işleri yürütmekle yetinseydim görevime ihanet ederdim."

"Başım omzuna yaslanıyor ve sevilen bir kadının duyduğu dinginliği yaşıyorum... Ama sen de benim üzerimde dinlenebilirsin, tıpkı kaidesi üzerindeki dev heykel gibi."

"Ebu Simbel projesini onaylıyor musun?"

"Bu fikri zihninde olgunlaştı, görünümü baş döndürücü oluncaya kadar zihninde geliştir. Sonra harekete geçebilirsin."

Milyonlarca yılın tapınağının surları içinde Ramses ile Nefertari daha bir canlandıklarını hissettiler, çünkü garip güç, onları kılıç geçirmez bir zırhla sarmış gibiydi.

Atölyeler, depolar ve kışlalar kullanılmaya hazır duruma gelmişti. Başkent'in ana yolları kent'in farklı mahallelerinden geçip önemli tapınaklara ulaşıyordu. Kentin merkez bölümleri şimdiden başlıca ayinlerin yapılmasına olanak sağlıyordu.

İşleri bitmek üzere olan tuğlacıların yerini bahçıvanlar, ressam-lar ile Pi-Ramses'e çekici bir görünüm verecek olan uzman dekoratörler alıyordu. Yalnız bir endişeleri vardı: Acaba yaptıkları iş Ramses'in hoşuna gidecek miydi?

Musa sarayın çatısına çıkmış, kenti seyrediyordu. O da Firavun

gibi bir mucizeyi gerçekleştirmişti. Adamların çabaları ve çalışmanın sıkı bir biçimde düzenlenmesi yeterli olmamıştı. Bu işi başarmak için, insan tabiatında olmayan, ancak Tanrı sevgisiye ortaya çıkan bir coşku gerekliydi. Bu kenti Tanrı'ya adamak isteyen Musa, burayı Amon'a, Set'e ve onun gibi put tanrılara terk edemezdi! Bunca çaba sessiz putları sevindirmek için mi harcanmıştı...

Gelecekte gerçek Tanrı'nın yüceliğini kutsayan bir kent kuracaktı. Hem de kendi ülkesinde, kutsal topraklar üzerinde. Şayet Ramses onun gerçek arkadaşıysa bu ideale anlayış gösterirdi.

Musa yumruğunu aniden balkon korkuluğuna vurdu.

Mısır kralı bir azınlığın başkaldırmasını asla hoş karşılamazdı, Akenaton'un soyundan gelen birine tahtını asla terk etmezdi! Musa'nın aklını çelen bu düş bir saçmalaktan başka bir şey değildi!

Aşağıda, sarayın yan kapılarının birinin yanında Ofir duruyordu.

Büyücü:

"Seninle konuşabilir miyim?" diye sordu.

"Gel."

Ofir dikkati çekmeden hareket etmeyi öğrenmişti. Herkes onu Pi-Ramses şantiyelerinin başgözetmenine yararlı öğütler veren bir mimar sanıyordu.

Musa:

"Ben bu işten vazgeçtim," dedi. "Uzun uzun tartışmak yararsız.

Büyücü dondu kaldı.

"Beklenmedik bir şey mi oldu?"

"Düşündüm. Bu iş çok saçma."

"Aton'a inananların hatırı sayılır bir biçimde arttığını söylemek için gelmiştim. Önemli kişiler Lita'nın gerçek Tanrı'nın lütfü olduğuna ve Mısır'ın tahtına çıkması gerektiğine inanıyorlar."

"Ramses'i devirmek... Şaka yapıyorsun galiba!"

"inançlarımız sapasağlam."

"Konuşmalarınızın kralı etkileyeceğini mi sanıyorsunuz?"

"Konuşmayla yetineceğimizi kim söyledi?"

Musa hiç tanımadığı bir insana bakar gibi Ofir'e baktı.

"Anlamak bile istemiyorum..."

"Bilakis Musa. Sen de benimle aynı kaniya vardın. İşte seni kor-

kutan bu. Akenaton yenilmiş ve acı çekmişse, nedeni düşmanlarına karşı sert davranmaya cesaret edemeyişidir. Şiddet olmadan hiçbir savaş kazanılmaz. Kim, Ramses'in herhangi bir kişiye topraklarının bir parçasını bile vereceğine inanacak kadar saf olabilir? Biz kaleyi içerden fethedeceğiz ve siz, Yahudiler başkaldıracaksınız."

"Yüzlerce ölü, belki de binlerce... Sizin arzu etliğiniz katliam mı?"

"Şayet sen halkını savaşa hazırlarsan, halkın galip gelecektir. Tanrı sizinle değil mi?"

"Daha fazlasını dinlemek istemiyorum. Kaybol Ofir."

"Burada ya da Memfis'de yeniden görüşeceğiz. Sen nasıl istersen."

"Bunu aklından çıkar."

"Sen de biliyorsun ki başka yol yok. İçinden gelen arzuya karşı çıkma Musa. Onu boğmaya çalışma. Yan yana çarpışacağız ve Tanrı galip gelecek."

Suriyeli tüccar Raya sivri sakalını sıvazladı. Her geçen gün kazancına kazanç katan ticaretinin sonuçlarından çok memnundu. Et konservelerinin ve Asya'dan getirttiği vazoların kalitesi Memfis'de olduğu kadar Teb'de de hali vakti yerinde müşterilerinin sayısını giderek artırıyordu. Yeni başkent Pi-Ramses'in kuruluşu ile önünde yeni bir pazar açılıyordu! Raya şimdiden iş merkezinde geniş bir dükkân açma iznini almış, güç beğenir müşterilerini memnun edecek nitelikte tezgâhtarları aramaya başlamıştı.

işlerinin yakında daha da hızlanacağını öngören Raya, Suriye atölyelerinde yapılmış değişik biçimli, yüz kadar değerli vazo getirtmişti. Her parça benzersizdi ve çok yüksek bir fiyata satılacaktı. Raya'nın görüşüne göre aslında Mısırlı sanatçılar vatandaşlarından daha iyi çalışıyorlardı, ama yabancı ülkelerden gelen mallara duyulan özentinin daha çok servet kazanmasına olanak sağlıyordu.

Hititler, casusları Raya'dan Ramses'e karşı Şenar'ı desteklemesini emretmişlerdi. Raya başarısız bir girişimden sonra krala karşı bir suikast düzenlemekten vazgeçmişti. Kral çok iyi korunuyordu ve ikinci bir başarısızlıkta, olayı araştırarak olan güvenlik güçleri, ona kadar ulaşan izi kolaylıkla bulabilirlerdi.

Ramses üç yıldan beri ülkeyi Seti'ninkine benzeyen otoritesiyle yönetiyordu. Ramses'in fazladan bir üstünlüğü de gençlik ateşiydi. Kral, önüne çıkacak her engeli aşabilecek bir seli andırıyordu. inşaat programları akla meydan okusa da hiç kimse onun kararlarına karşı çıkacak güce sahip değildi. Saray ve halk, bütün muhaliflerini silip süpüren bu hükümdarın dinamizmine hayranlık duyuyorlardı.

Raya'nın Suriye'den getirttiği vazoların içinde iki tanesi kaymaktaşıdan yapılmıştı.

Raya, deposunun kapısını kapadı, kulağını kapıya dayayıp uzun bir süre öyle kaldı. Yalnız olduğu kanısına varınca, boyun kısmı belli belirsiz kırmızı bir nokta ile işaretlenmiş vazonun içine elini

soktu. içinden çam ağacından yapılmış tahta bir etiket çıkardı. Etiketinin üzerindeki rakamlar vazunun boyutlarını ve nereden geldiğini gösteriyordu.

Raya şifreyi ezbere biliyordu. Hititlerin gönderdiği mesajı kolayca çözdü. Bu mesaj ona mal gönderen ve casusluk şebekesinin bir ajanı olan Güney Suriyeli bir tüccardan geliyordu.

Şaşkınlıktan donakalan tüccar etiketi parçaladı ve atölyenin dışına fırlatıp attı.

Şenar, Raya'nın kendisine gösterdiği kuğu boyunlu mavi vazoya hayran hayran baktı.

"Çok güzel," dedi. "Fiyatı?"

"Korkarım biraz pahalı saygıdeğer efendim. Ama bu parçanın bir benzeri yok."

"Biraz pazarlık edelim, ne dersin?"

Vazoyu göğsünün üzerinde sıkı sıkı tutan Raya, Ramses'in ağabeyinin ardından yürüdü. Şenar onu villasının örtülü teraslarından birine götürdü. Orada duyulma tehlikesi olmadan konuşabilirlerdi.

"Raya, şayet yanılmıyorsam, bu acil bir durum."

"Evet."

"Hangi nedenle?"

"Hititler harekete geçmeye karar verdiler."

Şenar korkmakla birlikte bu haberi bekliyordu.

Kendisi şu an, Firavun olsaydı Mısır birliklerine alarm verir, sınırların savunmasını pekiştirirdi. Ancak Mısır'ın bu tehlikeli düşmanı, ona hükümdarlığı ele geçirme olanağını sunuyordu. Onun için eline geçirdiği bu devlet sırrını kendi amacına uygun biçimde kullanmak zorundaydı.

"Daha açık konuşsana Raya."

"Heyecanlanmış görünüyorsunuz."

"Heyecanlanmak için böyle bir neden yetmez mi?"

"Haklısınız saygıdeğer efendim. Ben bile hâlâ bu şokun etkisindeyim. Bu karar, şu anki durumu alt üst edebilir."

"Daha da fazlasını yapabilir Raya, daha da fazlasını... Söz konusu olan dünyanın kaderi. Sen ve ben oynanacak dramın baş oyuncularını olacağız."

"Ben, haber ileten sıradan bir ajanım."

"Sen benim yabancı müttefiklerimle ilişki kurmamı sağlayacaksın. Benim uygulayacağım stratejinin en önemli bölümü senin bilgilerinin doğruluğu üzerine kurulacak."

"Bana önem veriyorsunuz."

"Zaferimizden sonra Mısır'da kalmayı arzu eder misin?"

"Burada kendimi ülkemdeymiş gibi hissediyorum."

"Zengin olacaksın Raya, daha zengin. iktidarı elde etmem için bana yardım edecek olanlara karşı nankörlük edemem."

Tüccar eğildi.

"*Hizmetinizdeyim.*"

"Daha başka bilgilerin var mı?"

"Hayır, henüz yok."

Şenar birkaç adım attı, terasın korkuluğuna kollarını dayadı ve kuzeye doğru baktı.

"Raya bugün büyük bir gün. Daha sonra, bugünün Ramses'in batışının başlangıcı olduğunu hatırlayacağız."

Aşa'nın Mısırlı metresi küçük bir mucizeydi. Muzip, becerikli, doymak nedir bilmeyen bu kadın, vücuduyla görülmemiş zevkleri yaşatmasını çok iyi biliyordu. Aşa'nın ondan önce beraber olduğu iki Libyalı, üç Suriyeli kadın da güzeldi güzel olmasına, ama usandırıcıydılar. Aşk oyunlarında genç diplomat çılgınca davranışlarından hoşlanıyordu. Böylece duyular kolayca açığa çıkabiliyor ve vücudu beklenmedik melodiler yayan bir müzik aletine döndürebiliyordu. Aşa genç kadının küçük ayak parmaklarını emmek üzereyken kâhyası, hiçbir bahaneyle rahatsız etmemesi emredildiği halde yatak odasının kapısını tıkırdattı.

Tüyleri diken diken olan Aşa giyinmeyi düşünmeden kapıyı açtı.

"Affedersiniz... Bakanlıktan çok acele bir mesaj geldi."

Aşa tahta tableti inceledi. Sadece üç sözcük yazılmıştı: "Derhal buraya gelin."

Sabahın saat ikisinde Memfis sokakları ıssızdı. Aşa'nın atı, kendi evi ile Dışişleri Bakanlığı'nın binası arasındaki mesafeyi olanca hızıyla geçti. Diplomat, Tanrı Tot'a hiçbir adak sunmaya vakit bulamadan, sekreterinin kendisini beklediği bürosunun merdivenlerini dörder dörder çıktı.

"Sizi rahatsız etmem gerektiğini düşündüm."

"Sebebi ne?"

"Kuzey Suriye'deki ajanlarımızdan kaygı verici bir haber aldık."

"Gene ilgi çekmeyen bir açıklama söz konusuysa onları cezalandırmayı düşünüyorum."

Papirüsün alt kısmı boştu. Bu boş kısmı, yağ kandilinin alevinde ısıtmasıyla birden garip bir yazı beliriverdi. Bu şifrelenmiş bir şekilde yazılmış bir hiyeroglifyazısıydı. Aşa, Hitit kontrolü altındaki Kuzey Suriye'ye yerleştirilen Mısırlı casusun yazısını tanımıştı.

Aşa tekrar tekrar okudu.

Sekreteri:

"Acil durum olduğu doğru mu?" diye sordu.

"Beni yalnız bırakın."

Aşa bir harita açtı ve muhbirinin verdiği bilgileri harita üzerinde doğruladı. Şayet yanlışlıyorsa işler kötüye gideceğe benziyordu.

Şenaresnerken:

"Güneş doğmadı," diye mırıldandı.

Aşa muhbirlerinden gelen mesajı bakana verirken:

"Şunu okuyun," dedi.

Haberi görünce ayılan Şenar:

"Anlaşıldığına göre Hititler Orta Suriye'nin birçok köyünü kontrolleri altına almışlar. Mısır'ın kabul ettiği sınırlarının dışına çıkmaya niyetliler gibi..." dedi.

"Metin açık."

"Söylendiğine göre ne ölü, ne yaralı varmış. Belki de Mısır'ı kıskırtmak istiyorlardır."

"Gerçekten de bu ilk kez olmuyor, ama Hititler hiçbir zaman bu kadar güneye inmemişlerdi."

"Siz ne sonuç çıkarıyorsunuz?"

"Güney Suriye'ye saldırmaya hazırlanıyorlar."

"Bu kesin bir bilgi mi, yoksa bir varsayım mı?"

"Varsayım."

"Bunu kesinleştiremez misiniz?"

"Durum nedeniyle, yakında yeni haberler birbirini izler."

"Ne olursa olsun, olabildiğince uzun süre sessizliği koruyalım."

"Büyük bir tehlikeyi göze alıyoruz."

"Bunun farkındayım Aşa. Ama bizim stratejimiz böyle olmalı. Ramses'i oyalamak ve ona ağır bir bozguna neden olacak yanlışlar yaptırmak niyetindeydik, ancak Hititlerin sabırsız davrandıkları anlaşılıyor. Mısır ordusunun hazırlıklarını adamakıllı geciktirmemiz gerekir."

Aşa:

"Ben bundan emin değilim," dedi.

"Nedenini söyler misin?"

"Bir yandan sadece birkaç gün kazanacağız, üstelik bu, karşı saldırıyı engellememize yetmeyecek. Öte yandan sekreterim önemli bir haber aldığını biliyor. Haberin krala iletilmesini geciktirmek onun kuşkularını uyandırır."

"Bu haberleri ilk bizim almamız hiçbir işimize yaramaz o zaman!"

"Bilakis Şenar. Ramses beni gizli servis şefi olarak tayin etti. Bana güveniyor. Yani ne söylersem bana inanır."

Şenar gülümsedi.

"Çok tehlikeli bir oyun. Ramses'in başkalarının kafalarındaki düşünceleri okuduğu söylenmiyor mu?"

"Bir diplomatın düşüncesi anlaşılabilir. Size gelince, ona benim uyarılarım ardından kendi kaygılarınızı söylemek için acele edin. Böylece samimi ve inandırıcı görüneceksiniz."

Şenar koltuğuna yerleşti.

"Korkunç bir zekân var Aşa."

"Ramses'i iyi tanırım. Onu aptal sanmak, affedilmez bir hata olur."

"Anlaşıldı, sizin planınızı uygulayacağız."

"Geriye önemli bir sorun kalıyor: Hititlerin gerçek niyetinin ne olduğunu öğrenmek."

Şenar ise Hititlerin niyetinin ne olduğunu biliyordu. Ama Aşa'ya bilgi kaynağının ne olduğunu söylememenin daha doğru olacağını düşündü, çünkü durumun değişebileceğini hesaba katarak Aşa'yı Hititli dostlarına feda etmek zorunda kalabilirdi.

Musa sağı sola koşuyor, binalara girip çıkıyor, duvarları ve pencereleri inceliyor, arabasıyla mahalleleri dolaşiyor, işlerini bitirmeleri için boyacıları sıkıştırıyordu. Kralla kraliçenin gelişine ve Pi-Ramses'in resmen açılışına birkaç gün kalmıştı.

Gözüne çarpan binbir hatayı bu kadar kısa bir sürede nasıl giderebileceğini düşünüyordu. Tuğlacılar, işleri başlarından aşkın öteki sanatkârlara yardım etmeye çalışıyorlardı. Bu son günlerin canlılığı içinde Musa'nın popülaritesi hâlâ gücünü koruyordu. Bir hayalin gerçeğe dönüşmüş olması, onun kadar çalışanların da şevkini artırmıştı.

Musa, bütün yorgunluğuna rağmen Yahudi kardeşleriyle birlikte uzun geceler geçiriyor, onların şikâyetlerini ve beklentilerini dinliyor, kimliğini bulmaya çalışan bir ulusun yol göstericisi olduğunu açıklamakta hiçbir sakınca görmüyordu. Düşünceleri, konuştuğu birçok insanı korkutuyordu, ama kişiliği onları büyülemekten geri kalmıyordu. Büyük Pi-Ramses serüveni sona erince, Musa Yahudilere yeni bir yol açabilecek miydi?

Çok yorgun düşen Musa, uyku yerine kâbuslarla boğuşuyor ve Ofir'in yüzü gözünün önünden gitmiyordu. Aton hayranı yanılmıyordu. Çıkarların çatıştığı yerde sadece konuşmak yeterli olmuyordu. Eyleme geçmek gerekiyordu, ama eylem de şiddetle besleniyordu.

Musa Ramses'in kendisine emanet ettiği işi tamamlamış, Mısır kralına olan yükümlülüğünden kurtulmuştu. Ama arkadaşına ihanet etme hakkına sahip değildi ve onu bekleyen tehlikeyi Ramses'e haber vermek için kendi kendine söz verdi. Böylece temiz bir vicdanla tümünden özgürlüğüne kavuşabilirdi.

Kralın gönderdiği haberciye göre Firavunla eşi ertesi gün öğleye doğru Pi-Ramses'e gireceklerdi.

Yakın çevre illeriyle köylerinin halkı, töreni kaçırmamak için

yeni başkentin kenarında toplanmıştı. Gelenler öylesine çoktu ki güvenlik güçleri meraklıları önlemekte güçlük çekiyordu.

Musa baş gözetmenlik görevinin son saatlerini, kentin dışında, kırlarda gezinerek geçirmeyi umuyordu. Ama tam Pi-Ramses'den ayrılıyordu ki bir mimar ona doğru koştu.

"Dev heykellerden biri... Dev heykellerden biri kaymaya başladı!"

"Amon tapınağındaki mi?"

"Onu durduramıyoruz."

"Ona dokunmamanızı emretmiştim size!"

"Düşünüyorduk ki..."

Musa'nın arabası kentin içinden yıldırım hızıyla geçti.

Amon tapınağının önünde bir felaket yaşandığı anlaşıyordu. Kralı tahtında oturmuş olarak gösteren iki yüz ton ağırlığındaki dev heykel binanın cephesine doğru yavaş yavaş kayıyordu. Ya binanın üzerine düşüp korkunç hasara neden olacak ya da kendi başına yıkılacak ve parçalanacaktı. Bu, kentin açılış gününde Ramses'e sunulabilecek en kötü manzaraydı!

Çığına dönmüş elli kadar adam, dev heykeli ağaçtan yapılmış bir kazığa bağlayan halatları boşuboşuna çekiyorlardı. Halatların kopmaması için taşla halat arasına konan deri yastıklar parçalanmıştı.

Musa:

"Ne oldu?" diye sordu.

"Heykeli yerine oturtma çalışmasını yönlendirmek için dev heykelin tepesine tırmanan ustabaşı düştü. Ustabaşının üzerine doğru kayan heykel tarafından ezilmesini önlemek amacıyla işçiler tahta frenleri çalıştırdılar. Heykel, üzerinde ilerlemesi gereken balçık yoldan saptı ve kaymaya devam etti. Yerin çığ ile kaplı olması nedeniyle kızığın ıslaklığı..."

"Size en azından yüz elli adam gerekliydi."

"Teknisyenler başka yerlerdeki işlerinin başındaydı."

"Bana süt küplerini getirin."

"Ne kadar?"

"Binlerce! Ve bulabildiğiniz kadar takviye adam istiyorum."

Musa'nın gelişiyle kaygı ve tasalarından sıyrılan işçiler yeniden soğukkanlılıklarına kavuştular. Genç Yahudinin heykelin kenarına

çıktığını ve kızıağın yönünü değiştirmek için önüne süt döktüğünü görünce umutlandılar. Bu olağanüstü ağırlığın üzerinde kayacağı yağlı sıvının eksik olmaması için hemen bir zincir oluşturup süt küplerini elden ele geçirmeye başladılar. Yahudinin direktiflerine uyarak ilk gelen takviye kuvveti, kızıağın yanlarına ve arkasına uzun halatlar bağladılar. Irmak kenarından mavna çekmeye alışık olan bu işçiler, halatları dev heykelin hareketini yavaşlatmak için kullanacaklardı.

Azar azar da olsa heykelin yönünü değiştirdiler ve gerekli olan yola soktular.

Musa:

"Fren kalası!" diye haykırdı.

O ana kadar şaşakalmış otuz adam, kızıağı frenlemek için hazırlanan kertikli kalası Amon tapınağının önüne, Ramses'in heykelinin bulunduğu yere yerleştirdiler.

Uysallaşan dev heykel sütten oluşan kaygan yolun üzerinde kaydı, tam anında yavaşladı ve tam yerinde durdu.

Ter içinde kalan Musa yere atladı. Herkes onun büyük öfkesi nedeniyle birçoklarını ağır *cezalara* çarptıracağını düşünüyordu.

"Bu yanlış manevranın sorumlusunu, heykelden aşağı düşen adamı getirin."

"Burada."

İki işçi Abner'i öne doğru ittiler, o da diz çöktü.

"Beni bağışlayın," diye inledi. "Huzursuzdum, ben..."

"Sen tuğla ustası değil misin?"

"Evet, öyleydim. Adım Abner."

"Bu şantiyede işin ne?"

"Ben... ben saklanıyordum."

Aklını mı kaçırdın?"

"Bana inanmalısınız!"

Abner Yahudiydi. Ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilemez duruma düşmüş olan bu adamın başbaşa konuşmak istediği belliydi.

"Benimle gel Abner."

Mısırlı bir mimar Musa'ya karşı dikildi.

"Bu adam çok ağır bir suç işledi. Onun suçunu bağışlamak arkadaşlarına hakaret etmek olur."

"Onu sorguya çekeceğim. Ondan sonra bir karar vereceğim."

Mimar âmirinin önünde eğildi. Şayet Abner Mısırlı olsaydı Musa bu kadar yumuşak davranmazdı. Birkaç haftadan beri krallık şantiyelerinin baş gözetmeni, sonunda kendi aleyhine dönecek biçimde taraf tutuyordu.

Musa, Abner'i arabasına bindirdi ve düşmemesi için onu bir deri kemerle bağladı.

"Bugün yeteri kadar düştün, değil mi?"

"Yalvarırım beni bağışlayın!"

"Sızlanmayı bırak. Bana her şeyi açıklayacaksın."

Musa'nın büro olarak kullandığı binanın önünde rüzgâra karşı korunmuş küçük bir avlu vardı. Araba binanın eşiğinde durdu. İki adam arabadan indiler. Musa peştamalını ve perukasını çıkardı ve ağır, içi su dolu küpü gösterdi.

Abner'e:

"Şu alçak duvara çık," diye emretti. "Bu suyu omuzlarıma dök."

Musa otlarla vücudunu keselerken vatandaşı ağır küpü tutarak sağlığa iyi gelen suyu döktü.

"Dilini mi yuttun Abner?"

"Korkuyorum."

"Neden?"

"Beni tehdit ettiler."

"Kim?"

"Söyleyemem."

"Susmakta direnecek olursan yaptığın ağır hata nedeniyle seni adalete teslim edeceğim."

"Yapmayın, işimi kaybederim!"

"Aklanabilirsin."

"Yemin ederim ki suçsuzum!"

"Öyleyse konuş."

"Benim paramı çalıyorlar, bana şantaj yapıyorlar."

"Kim bu suçlu."

Abner sesinin tonunu alçaltarak:

"Bir Mısırlı," diye karşılık verdi.

"Adı ne?"

"Söyleyemem. Etkili kişilerle ilişkileri var."

"Sorumu tekrarlamayacağım."

"Adını söylersem benden öç alır."

"Bana güvenmiyor musun?"

"Birçok kez size anlatmayı düşündüm, ama bu adamdan öylesi-
ne korktum ki!"

"Titremeyi bırak ve adamın adını söyle. Artık seni rahatsız et-
meyecek."

Paniğe kapılan Abner elindeki küpü bıraktı. Yere düşen küp
parçalandı.

"Sari... Adamın adı Sari."

Kraliyet filosu Pi-Ramses'e giden büyük kanala girdi. Saray hal-
kının büyük çoğunluğu Ramses'le Nefertari'ye eşlik ediyordu. Her-
kes, kralın gözüne girmek istiyorlarsa ilerde oturmak zorunda ola-
cakları yeni başkenti görmek için sabırsızlanıyordu. Açıkta-
n açıkları yapılan eleştiriler bir noktada toplanıyordu: Nasıl olur da kısa süre-
de kurulan bir kent Memfis'le yarışabilirdi? Ramses herkesin bekle-
diği bir başarısızlık sonucunda, er ya da geç Pi-Ramses'i terk etmek
zorunda kalmayacak mıydı?

Geminin başında bulunan Firavun, Nil'in deltasını seyrederken,
gemi nehirde ayrılmış, yeni başkentim limanına giden kanal bo-
yunca ilerliyordu.

Şenar kardeşinin yanına gelip kollarını küpeşteye dayadı.

"Farkındayım, şimdi sırası değil, ama önemli bir konuya gir-
mek zorundayım."

"O kadar acele mi?"

"Korkarım ki öyle. Şayet daha önce seninle görüşme olanağı
bulsaydım, bu mutlu anında seni rahatsız etmekten kaçınırdım,
ama sana ulaşmak olanaksız."

"Seni dinliyorum Şenar."

"Bana verdiğin görevden çok memnunum ve sana iyi haberler
vermek isterdim."

"Yani vereceğin haberler kötü mü?"

"Bana gelen raporlara inanacak olursam, durumun bozulduğu
endişesine kapılmamız gerek."

"Konuya gel."

"Hititlerin, babamızın hoşgördüğü sınırların ötesine geçip, orta
Suriye'ye girdikleri anlaşılıyor."

"Bu haber kesin mi?"

"Bunu söylemek için henüz erken, ama seni ilk uyaran ben olmak istedim. Yakın geçmişte Hititlerin tahrikleri sıklaştı ve umudum bunun da bir tahrikten öteye geçmeyeceği. Ama biz gene de gerekli önlemleri alalım."

"Bunu düşüneceğim."

"Bir kuşkun mu var?"

"Senin de söylediğin gibi bu istila girişimi henüz kesinleşmemiş. Yeni bir haber alır almaz bana ilet."

"Majesteleri bakanına güvenebilir."

Suyun akışı güçlü, rüzgâr elverişliydi. Gemi hızla yol alıyordu. Şenar'ın söyledikleri Ramses'i düşündürdü. Ağabeyi gerçekten durumu ciddiye alıyor muydu? Şenar, kendini değerliymiş gibi göstermek ve Dışişleri Bakanlığı'ndaki yeteneğini ispatlamak için bu istila girişimini uydurabilecek yaradılıştaki bir adamdı.

Orta Suriye... Ne Mısırlılar ne de Hititler tarafından kontrol edilen bu bölgeye anlaşmalara göre askeri güç sokmak yasaktı. Bu yüzden bu bölgede sadece iki ülkenin birkaç ajanı bulunuyordu. Seti'nin Kadeş'i almaktan vazgeçmesinden beri iki taraf arasından ufak tefek çatışmalar dışında önemli bir olay olmuyordu.

Belki de stratejik bir mevkide kurulan Pi-Ramses, Hititlerin savaşçı isteklerini uyandırmıştı. Hititler zaten genç Firavun'un Asya'ya ve kendi imparatorluklarına önem verdiğini biliyorlar ve bundan endişe duyuyorlardı. Bir tek adam Ramses'e gerçeği söyleyebilirdi: Gizli Servis Şefi, arkadaşı Aşa. Şenar'a verilen yüzeysel raporlar sadece durumun dış görünüşünü veriyordu. Aşa, ekibi sayesinde düşmanın gerçek niyetlerini bilirdi.

Büyük direğin tepesinde duran tayfa sevincini gizleyemedi.

"Liman ve kent göründü... Bu, Pi-Ramses!"

Altından arabasına tek başına binmiş olan Işığın Oğlu, Pi-Ramses'deki Amon tapınağına giden ana caddeye girdi. Tam öğle vakti, ıslıl ıslıl parlayan araba kendi kentini yeniden dünyaya getiren bir güneş gibi göründü. Arabasını çeken iki atın yanında başı dik, yelesi rüzgârda uçuşan dev gibi aslan yürüyordu.

Hükümdarın gövdesinden yayılan gücün ve yırtıcı bir hayvanı muhafız gibi kullanmasına olanak sağlayan büyüünün etkisiyle şaşkına dönen halk birkaç dakika sessiz kaldı. Sonra birden bir çığlık yükseldi: "Çok yaşa Ramses!" Ardından aynı sözler on kez, yüz kez, bin kez tekrarlandı... Kısa bir süre sonra bu büyük sevinç, yavaş ve görkemli yürüyüşünün ritmini hiç değiştirmeyen kralın gittiği yol boyunca anlatılması güç bir coşkuya dönüştü.

Soylular, zanaatkarlar ve köylüler bayramlık elbiselerini giymişlerdi. Moringa yağı sürdükleri saçları pırıl pırıldı. En güzel perukalar hanımların başlarını süslüyordu. Çocuklarla hizmetçiler ellerindeki ve kucaklarındaki çiçekleri ve yeşillikleri Ramses'in arabasının geçtiği yola atıyorlardı.

Açık havada bir şölen hazırlanıyordu. Yeni sarayın kâhyası beyaz undan yapılmış bin somun ekmek, iki bin iyi pişmiş yuvarlak ekmek, on bin pasta, bol bol kurutulmuş et, süt, keçiyoynuzu suyu, üzüm, incir ve nar hazırlamıştı. Kaz kızartması, av hayvanları, balık, salatalık ve pırasa da mönüye dahildi. Kral mahzeninden çıkarılmış yüzlerce şarap küpü ve olabildiğince birayı da buna eklemek gerekiyordu.

Yeni başkentten doğduğu gün, Firavun halkı kendi masasında konuk ediyordu.

Yeni elbisesini giymemiş tek bir kız çocuğu, kumaş bantlarla ve bakır rozetlerle süslenmemiş tek bir at, boynuna çiçek tacı geçirilmemiş tek bir eşek yoktu. Köpekler, kediler, evcil maymunlar o gün için çift tayına hak kazanmışlardı. Durumları ve toplumdaki yerleri ne olursa olsun bütün yaşlılar çınarların ve avokado ağaçla-

rının gölgelerine rahatça yerleştirildikten sonra ilk onlara hizmet edilecekti.

Ve konut isteyenler, iş isteyenler, arazi isteyenler, inek isteyenler için dilekçeler hazırlanmıştı. Amenî bu dilekçeleri toplayacak, cömertliğin zorunlu olduğu bu mutlu günde onları iyi yüreklilikle inceleyecekti.

Yahudiler de sevinçlerini belli etmekte geride kalmamışlardı. Yoğun çabalarının sonucu, iyi para kazanmış olarak dinlenmeyi ve Mısır krallığının yeni başkentini elleriyle kurdukları için övünmeyi hak etmişlerdi. Birçok kuşak onların büyük başarısından söz edecekti.

Araba, Ramses'in kendisini simgeleyen dev heykelin önünde durduğu zaman halk soluğunu tuttu. Bu dev heykel bir gün önce az daha bir felakete neden olacaktı.

Ramses, başını kaldırdı ve bakışlarını, göğe doğru bakan taş devin bakışlarına dikti. Heykelin altında, düşmanlarını kör eden bir zehir tüküren ve Firavun'un özel niteliklerini simgeleyen bir kobra yılanı vardı. Başının üzerine ise birleşmiş 'İki Güç', Yukarı Mısır'ın beyaz tacı ve Aşağı Mısır'ın kırmızı tacı konmuştu. Tahtına oturmuş ve ellerini peştamalının üzerine koymuş olan granitten yapılmış Firavun kendi kentini seyrediyordu.

Ramses arabasından indi. Onun da başında iki taç vardı. Geniş kolları, bol bir keten elbise giymişti. Onun altında gümüş kemerle tutturulmuş yaldızlı bir peştamal parlıyordu.

"Sen ki hükümdarlığımın kentinin *Ka'sını* simgeliyorsun, ben de senin ağzını, gözlerini ve kulaklarını açıyorum. Bundan böyle sen canlı bir varlıksın. Her kim ki sana saldırırsa, ölümle cezalandırılacaktır."

Güneş doruk noktasında, Firavun'un tam başının üzerindeydi. Ramses, halkına doğru döndü:

"Pi-Ramses doğdu, Pi-Ramses bizim başkentimizdir!

İçten geldiği belli binlerce ses bu açıklamayı yineledi. •

Gün boyunca Ramses ile Nefertari geniş ağaçlı yollar, büyük küçük sokakları ve Pi-Ramses'in bütün mahallelerini dolaştılar. Gördüklerinden gözü kamaşan kraliçenin kente taktığı 'Turkuaz Kent' adı, kısa zamanda ağızdan ağıza yayılmıştı. Musa'nın hazır-

ladığı en son sürpriz buydu: Evlerin, villaların ve hatta sıradan binaların cepheleri olağanüstü parlaklıkta mavi çinilerle kaplanmıştı. Bu çinileri yapan atölyeyi şantiyenin içinde kurduran Ramses, bu kadar kısa zamanda bu kadar çok çini yapabileceklerini düşünmemişti. Bu çiniler sayesinde başkent birliğine, bütünlüğüne kavuşmuştu.

Her halinden zarıflığı ve soyluluğu belli olan Musa törenlerin yönetimini üstlenmişti. Şimdi artık hiç kimsenin, Ramses'in çocukluk arkadaşını vezir olarak tayin edeceğinden ve onu ülkenin başbakanı yapacağından kuşkusu yoktu. İki adamın ortaklığı meydana daydı. Musa'nın başarısı ise besbelliydi. Kral hiçbir eleştiride bulunmadığı gibi **umutlarının** bütünüyle yerine getirildiğini, hatta ötesine geçildiğini belirtti.

Şenar **hasetinden** kuduruyordu. Büyücü Ofır ya ona yalan söylemiş ya da Musa'yı istediği gibi yönettiğini sanarak yanılmıştı. Böyle bir zaferden sonra Musa zengin bir adam ve çalışkan bir saray görevlisi olacaktı. Saçma bir din tartışması yüzünden Ramses'e kafa tutmak intihardan farksız olurdu. İrkdaşlarına **gelince**, onların böylesine kaynaştıkları Mısır halkından ayrılmaları hiçbir yarar sağlamazdı. Şenar'ın tek gerçek müttefiki olarak Hititler kalıyordu. Engerek yılanı kadar tehlikeliydiler, ama müttefiktiler.

Kral sarayının, düzenli ve gürültüden uzak bir doğayı betimleyen resimlerle süslü sütünlü salonunda verilen kabul töreni saray halkının pek hoşuna gitti. Nefertari'nin güzelliği ve soyluluğu hepini büyüledi. Kral sarayının sihirli koruyucusu, ülkenin birinci kadını, herkese sevimli ve yerinde sözlerle hitap etmesini gayet iyi biliyordu. Gözler, cilalı seramiklerle yapılmış döşemeden ayrılmıyordu. Bu seramikler kullanılarak serin suları olan bir havuzu, çiçekli bahçeleri, papirüs ormanının üzerinde uçan ördekleri, açmış lotusları ya da gölde dönüp duran balıkları gösteren tablolar yapılmıştı. Soluk yeşil, açık mavi, kirli beyaz, altın sarısı ve menekşe rengi, bir şey yaratmanın eşsiz güzelliğini şarkı haline getiren renk uyumu içinde birbirlerine karışıyordu.

Hiçbir şeyi beğenmemeyi âdet edinenler bile susmak zorunda kaldılar. Pi-Ramses'in tapınakları henüz bitirilmemişti, ama saray, zenginlik ve aşın özen bakımından **Memfis** ve **Teb** saraylarından

hiç de aşağı kalmıyordu. Saray halkından hiçbiri kendini burada yadırgamadı. Pi-Ramses'de bir villa sahibi olmak, soylularla yüksek rütbeli memurlarda bir saplantı haline dönüşmüştü.

Ramses inanılmaz bir sabırla mucize üstüne mucize yaratıyordu.

Firavun elini Musa'nın omzuna koyarak:

"İşte bu kent varlığını bu adama borçludur," dedi.

Konuşmalar birden kesildi.

"Protokola göre benim tahtıma oturmam, Musa'nın yere kapanması ve benim ona iyi ve dürüst hizmetinin karşılığı olarak altın bir kolye vermem gerekiyor. Ama o benim dostum, çocukluk arkadaşımdır ve biz bu savaşı birlikte yönettik. Bu başkenti ben tasarladım, o da benim planlanma göre bu kenti gerçekleştirdi."

Ramses arkadaşına içtenlikle sarıldı. Bir Firavun, hiç kimseye böylesine onurlandırıcı bir yakınlık göstermemiştir.

"Musa birkaç ay daha kraliyet şantiyelerinin baş gözetmenliğini yapacaktır. Kendisinden sonra bu göreve getirilecek olan kimseyi yetiştirinceye kadar. Ondan sonra benim yanımda Mısır'ın büyük şanı için çalışacaktır."

Şenar'ın en korktuğu şey başına gelmişti. İki arkadaşın uyumlu etkinlikleri onları bütün bir ordudan daha güçlü yapıyordu.

Ameni ile Setau, Musa'yı kutladılar, ama sinirli haline de şaşırıldılar. Bu durumu heyecanlı oluşuna verdiler.

Musa:

"Ramses yanılıyor," dedi. Bana uygun gördüğü görevin niteliklerine sahip değilim ki ben."

Ameni:

"Sen mükemmel bir vezir olacaksın," dedi.

Setau:

"Ama aslında sen bu bodur, kel kâtibin emrine gireceksin," dedi. "Gerçekte hükümdarlık eden o."

"Sözlerine dikkat et Setau!"

"Yiyecekler lezzetli. Şayet Lotus'la ben birkaç güzel yılını yuvasından çıkaracak olsaydık belki de buraya yerleşirdik. Peki Aşa neden yok?"

Ameni:

"Bilmiyorum," diye karşılık verdi.

"Mesleği için kötü bir puan. Hiç de diplomatik bir davranış değil."

Üç arkadaş Ramses'in, annesi Tuya'nın yanma sokulduğunu ve onun alnından öptüğünü gördüler. Ciddi ve narin yüzünü gölgeleyen kederine rağmen Seti'nin dul eşi gururlu olduğunu her haliyle belli ediyordu. Pi-Ramses sarayında oturacağını açıklar açıklamaz oğlunun zaferi tamamlanmış oldu.

Kuşhane tamamlanmıştı, ama saray halkının göz ve kulak zevklerini doyuracak yabancı ülke kuşları henüz kafesi doldurmamıştı. Sırtını bir direğe dayamış, kollarını kavuşturmuş Musa, yüz hatları gergin olduğu için arkadaşı Ramses'e bakmaya cesaret edemiyordu. Ramses'in arkadaşı olduğunu unutup düşmanı olarak görmesi gerektiği Mısır kralına hitap etmeliydi.

"İkinizin dışında herkes uyuyor."

"Çok yorgun görünüyorsun Musa. Bu görüşmeyi yarına bırakamaz mıyız?"

"Bu komediyi daha uzun süre oynamak istemiyorum."

"Ne komedisi?"

"Ben Yahudiyim ve tek tanrıya inanıyorum. Sen bir Mısırlısın ve putlara tapıyorsun."

"Gene bu çocuksu nutuklara mı başlayacaksın?"

"Bu sözler seni tedirgin ediyor, çünkü gerçek."

"Musa, sen Mısırlıların bilgeliğiyle eğitildin. Senin tek tanrı dediğin o bilinmeyen ve şekli belli olmayan şey, hayatın her zerresinin içinde bulunan güçtür."

"Tanrı, bir koyun kılığına girmez!"

"Amon hayatın sırrıdır ve kendisini, geminin yelkenini şişiren rüzgârda, yaratılışın uyumlu gelişmesinin izlerini taşıyan spiral biçimli bir koç boynuzunda, tapınaklarımızın gövdesini oluşturan taşlarda gösterir. O, bunların hem hepsi hem de hiçbiridir. Bilgelerin bu öğretilerini ben de benim kadar biliyorsun."

"Bu öğretiler hayalden başka bir şey değildir! Tanrı tektir."

"Peki o yarattığı varlıklar içinde çoğalarak yine de tek kalamaz mı?"

"Onun senin tapınaklarına ve heykellerine ihtiyacı yoktur."

"Gene yineliyorum, sen yorgunluktan bitkin düşmüşsün."

"Benim inancım tamdır. Sen bile onu değiştiremezsin."

"şayet senin tanrın, seni hoşgörsüz yapıyorsa ondan sakın. Seni bağnazlığa sürükler."

"Asıl sen sakın Ramses! Bu ölkede gelişen bir güç var. Henüz çekingen bir güç, ama bu, gerçeği ortaya çıkarmak için yapılan bir mücadele."

"Daha açık söyler misin."

"Akenaton ile onun tek tanrıya olan inancını hatırlıyor musun? O, size yol göstermişti Ramses. Onun sesini ve benim sesimi dinle. Aksi takdirde imparatorluğın yıkılacak."

Musa için durum açıldı. Ramses'e ihanet etmemiş ve hatta onu tehdit eden tehlikeyi haber vermişti. Vicdanı rahattı. Artık kaderinin çizdiği yolda gidecek, ruhunu kemiren ateşi serbest bırakacaktı.

Tek Tanrı Yahova bir dağda bulunuyordu. Musa'nın, yolculuğun bütün tehlikelerine rağmen bu dağı keşfetmesi gerekiyordu. Birkaç Yahudi, her şeylerini kaybetme pahasına onunla birlikte gitmeye karar vermişlerdi. Musa tam yola çıkacakken verdiği bir sözü hatırladı. Mısır'ı sonsuza dek terk etmeden önce bu ahlak borcunu ödeyip kurtulacaktı. Kentin batısında bulunan Sari'nin evine kısa zamanda gitti. Evin kenarında sağlıklı ağaçlardan oluşan bir hurma bahçesi vardı. Ev sahibini balıklı küçük bir gölün kenarında soğuk bira içerken buldu.

"Musa, Pi-Ramses eserinin gerçek ustasını karşılamak ne büyük bir zevk! Bu şerefi neye borçluyum..."

"Bu zevki paylaşmadığım gibi şeref de söz konusu değil."

Sari öfkelenmişti. Kalktı.

"Parlak geleceğin nezaketsiz olmanı gerektirmez. Kiminle konuştuğunu unuttun mu?"

"Unutmadım. Aşağılık bir adamla konuşuyorum."

Sari, Yahudi'yi tokatlamak için elini kaldırdı, ama Musa onun bileğini büktü ve Mısırlıyı önce eğilmeye, sonra da diz çökmeye zorladı.

"Abner adında birine işkence ediyorsun."

"Böyle birini tanımıyorum."

"Yalan söylüyorsun Sari. Onun parasını çaldın ve ona şantaj yapıyorsun."

"Bu adam Yahudi bir tuğlacı."

Musa, Sari'nin bileğini biraz daha büktü. Sari inledi.

"Ben de bir Yahudiyim. Ama senin kolunu kırar ve seni sakat bırakırım."

"Buna cesaret edemezsin!"

"Şunu bil ki sabrım tükenmek üzere. Artık Abner'i rahatsız etme, yoksa seni ensenden tutup mahkemeye götürürüm. Bir daha yapmayacağına dair yemin et!"

"Ar... Artık onu rahatsız etmeyeceğime yemin ederim."

"Firavun'un üstüne mi?"

"Firavun'un üstüne."

"Yeminine ihanet edecek olursan, lanetleneceksin."

Musa, Sari'yi bıraktı.

"Paçanı ucuz kurtardın."

Musa yola çıkmak üzere olmasaydı Sari hakkında şikâyetle bulunurdu. Ama bu uyarının yeterli olacağını umuyordu.

Bununla birlikte içini bir huzursuzluk kapladı. Mısırlının gözlerinin içinde boyun eğme yerine kin bulunduğunu fark etti.

Musa bir hurma ağacının arkasına gizlendi. Fazla beklemesine gerek kalmadı.

Sari elinde bir sopayla evinden çıktı ve güneye, tuğlacıların evlerine yürüdü.

Musa onu uzaktan izledi. Sari'nin, Abner'in kapısı yarı açık evine girdiğini gördü. Az sonra inleme sesleri duyuldu.

Musa koştu, eve girdi ve yarı karanlıkta Sari'nin Abner'i sopayla dövdüğünü gördü. Zavallı adam evin toprak tabanına yıkılmış, elleriyle yüzünü korumaya çalışıyordu.

Musa, Sari'nin elinden sopayı aldı, olanca gücüyle kafasının arkasına vurdu. Ensesinden kanlar akan Mısırlı yere yığıldı.

"Sari, kalk ve çek git."

Adamın yerinden kimıldamadığını gören Abner sürünerek onun yanına gitti.

"Musa... sanki... ölmüş gibi."

"Olanaksız, o kadar hızlı vurmadım!"

"Nefes almıyor."

Musa diz çöktü, elleri bir cesede dokundu.

Bir adam öldürmüştü.

Sokak sessizdi.

Abner:

"Kaçmalısın," dedi. "Şayet polis seni yakalayacak olursa..."

"Sen beni savunursun Abner. Hayatını kurtardığımı söylersin!"

"Bana kim inanır? Suç ortağı oluruz. Git, hemen git!"

"Büyük bir çuvalın var mı?"

"Evet, aletlerimi koyduğum bir çuval var."

"Ver onu bana."

Musa, Sari'nin cesedini çuvalın içine soktu ve omuzlarının üzerine aldı. Cesedi kumluk bir yere gömecek, sonra da boş bir villada saklanarak ne yapması gerektiğini düşünecekti.

Polis devriyesinin köpeği alışılmadık bir ses çıkardı. Aslında sakin olan köpek tasmağını koparacak gibi çekiyordu. Köpeği tutan polis tasmağı çözdü. Köpek kentin sınırındaki kumlu bölgeye doğru olanca hızıyla koştu.

Köpek gözü dönmüşçesine toprağı kazmaya başladı. Polisler yaklaştılar, önce bir kol, sonra bir omuz, sonra da köpeğin topraktan çıkardığı ölünün yüzünü gördüler.

Polislerden biri:

"Ben bunu tanıyorum," dedi. "Bu Sari."

"Kralın ablasının kocası mı?"

"Evet, ta kendisi... Bak ensesinde kurumuş kan var!"

Cesedi tümüyle çıkardılar. Hiç kuşku yoktu: Sari, yediğı bir darbe sonucu ölmüştü.

Musa bütün gece, bir Suriye ayısının kafesinde dönmesi gibi, yatağında döndü durdu. Böyle bir aşağılık herifin cesedini saklamaya çalışmak ve kendisini aklayacak olan adaletten kaçmakla hata ettiğini düşünüyordu. Ama ya Abner'in korkulan ve kuşkulan? Sonuçta ikisi de Yahudiydi. Musa'nın düşmanları gözden düşmesini sağlamak için bu faciayı kullanacaklardı. Ramses bile ona karşı olacak ve acımasız bir sertlik gösterecekti.

Ancak orta bölümü tamamlanmış olan villaya birinin girdiğini anladı. Polisler onu bu kadar çabuk mu bulmuştu? Dövüşecek, onların eline düşmeyecekti.

"Musa... Musa, benim, Abner! Buradaysan ortaya çık."

Musa çıktı.

"Benden yana tanıklık yapar mısın?"

"Polis, Sari'nin cesedini buldu. Seni cinayetle suçluyorlar."

"Beni kim ihbar etti?"

"Komşularım. Seni görmüşler."

"Ama onlar da bizim gibi Yahudi."

Abner başını önüne eğdi.

"Benim gibi onlar da devletle başlarının belaya girmesini istemiyorlar. Kaç Musa. Artık senin için Mısır'da gelecek yok."

Musa isyan etti. Kralın şantiyesinin baş gözetmeni, gelecekte İki Ülke'nin başbakanının katil ve kaçak duruma düşmesi olacak şey miydi! Birkaç saat içinde doruktayken, uçurumun dibine düşmek. .. Yoksa inancını sınamak için Tanrı mı onu bu felaketin altında eziyordu? inançsız insanların yaşadığı bu ülkede boş ve konforlu bir hayat sürdürmektense ona özgürlüğü sunuyordu.

"Gece gidiyorum. Elveda Abner."

Musa tuğlacıların mahallesinden geçti. Taraftarlarını onunla birlikte gelmeleri için ikna edeceğini umuyordu. Önce bir kabile kuracaklar, öteki Yahudileri de yanlarına çekeceklerdi. İlk yurtları çöl ortasında, kuş uçmaz kervan geçmez bir yerde olsa da fark etmeyecekti. Önemli olan örnek olmaktı... Ne pahasına olursa olsun örnek olması gerekiyordu!

Birkaç lamba parlıyordu. Çocuklar uyuyor, ev hanımları dedikodu ediyorlardı. Kapı sundurmasında oturan erkekler ise yatmaya gitmeden önce sıcak bir bitki özü içiyorlardı.

Dostlarının oturduğu küçük sokakta iki adam dövüşüyordu. Yaklaşınca onları tanıdı. En ateşli iki taraftan! Bir tabure için birbirlerini hırsızlıkla suçluyorlardı.

Musa onları ayırdı.

"Sen ha?"

"Ufak bir şey için çatışmayı bırakın ve benimle gelin, Mısır'dan çıkalım ve gerçek yurdumuzu bulmak için arayalım."

İki Yahudinin yaşlı olanı Musa'ya ters ters bakarak:

"Seni bizim prensimiz ve yol göstericimiz olarak kim seçti ki?" diye sordu. "Şayet sana boyun eğmezsek Mısırlıyı öldürdüğün gibi bizi de öldürecek misin?"

Yüreğinden vurulan Musa dondu kaldı. içindeki düş paramparça olmuştu. Artık o, herkesin terk ettiği, kaçak bir katilden başka bir şey değildi.

Ramses, Sari'nin cesedini görmek istedi. Pi-Ramses'in resmen açılışından sonra işlenen ilk cinayetti bu.

Seramana:

"Bu bir cinayet Majeste," diye kanaatini belirtti. "Ensesine çok sert bir sopayla vurulmuş."

"Ablama haber verildi mi?"

"Ameni bu işi üzerine aldı."

"Suçlu tutuklandı mı?"

"Majeste..."

"Bu tereddüdün ne anlama geliyor? Kim olursa olsun yargılancak ve mahkûm edilecek."

"Suçlu Musa."

"Saçma."

"Tanıkların verdiği ifadeler kesin."

"Tanıkları dinlemek istiyorum!"

"Hepsi Yahudi. Başlıca tanık Abner adında bir tuğla ustası. Olayı gözleriyle görmüş."

"Nasıl olmuş?"

"Dövüşle başlamış, ama sonu kötü bitmiş. Musa ile Sari uzun süreden beri birbirlerinden nefret ediyorlardı. Benim soruşturma göre daha önce Teb'de de kavga etmişler."

"Ya bu tanıklar yanıylıyorlarsa? Musa bir katil olamaz."

"Polis kâtipleri tanıkların yazılı ifadelerini almışlar. Hepsi de ifadelerini doğrulamışlar."

"Musa kendini savunacaktır."

"Hayır Majeste, çünkü kaçtı."

Ramses Pi-Ramses'deki bütün evlerin aranmasını emretti, ama bu araştırmalar hiçbir sonuç vermedi. Atlı polisler Delta'ya dağılıp birçok köylüyü sorguya çektiler, ama Musa'nın izine rastlamadılar.

Kuzeydoğu sınırındaki gözcülere kesin talimatlar verildi, ama çok geç kalınmış değil miydi?

Kral durmadan raporlar istiyor, ancak Musa'nın izlediği yol hakkında hiçbir kesin bilgi elde edemiyordu. Akdeniz yakınlarında bir balıkçı köyünde mi, yoksa güneye giden bir gemide mi saklanıyordu? Belki de her şeyden elini eteğini çekmiş olarak taşradaki bir tapınağa sığınmıştı.

Nefertari:

"Bir şeyler yemelisin," dedi. "Musa'nın kaybolmasından beri doğru dürüst yemiyorsun."

Kral karısının ellerini sevgiyle sıktı.

"Musa çok yorgundu. Herhalde Sari onu tahrik etti. Burada, benim yanımda olsaydı durumu mutlaka açıklamış olurdu. Kaçmış olması, aşırı yorgun bir insanın hatası."

"Bu kaçış vicdan azabı çektiğinin bir kanıtı olamaz mı?"

"Ben de bundan korkuyorum."

"Ramses, köpeğin çok üzgün, onu önemsemediğini sanıyor."

Ramses köpeğinin dizlerine oturmasına izin verdi. Köpek, efendisinin yanaklarını yaladıktan sonra başını omzuna dayadı.

Ramses'in üç yıllık hükümdarlık dönemi harika geçmişti... Luk-sor görkemli bir biçimde büyütülmüş, milyonlarca yılın tapınağının inşaatına başlanmış, yeni başkentin açılışı yapılmış ve Nubye'de huzur sağlanmıştı fakat birdenbire korkunç bir çatlak belirmişti!

Musa olmadan, Ramses'in kurmaya başladığı dünya çökerdi.

Nefertari mırıldanır gibi:

"Beni de ihmal ediyorsun," dedi. "Bu acıyla başa çıkabilmen için sana yardım edemez miyim?"

"Elbette. Sadece sen yapabilirsin bunu."

Şenar ile Ofir, Pi-Ramses'in giderek canlanan limanında buluş-tular. Gemilerden besin maddeleri, kap kaçak ve yeni başkentin ih-tiyacı olan çok sayıda malzeme boşaltılıyordu. Gemiler eşek, at ve sığır getiriyordu. Buğday siloları doluyor, nadide şaraplar mahzen-lere depolanıyordu. Memfis ve Teb'de olduğu gibi burada da top-tancı tüccarlar topluluğu ateşli pazarlık çekişmeleri ile canlanıyo-rdu. Başkentin ihtiyaçlarını sağlama konusunda herkes ön sırayı kapmak için birbiriyle yarışlıyordu.

"Ofir, Musa bir adam öldürüp kaçtı."

"Bu olay sizi pek üzmüşe benzemiyor."

"Onun hakkında yanılmıştın. O, asla taraf değiştirmezdi. Yaptığı bu çılgınlık Ramses'i çok değerli bir müttefikten yoksun bıraktı."

"Musa samimi bir insandı. Tek tanrıya inancı geçici bir heves değildi."

"Düşünceden çok, eylem önemlidir. Musa ya bir daha hiç ortaya çıkmayacak ya da tutuklanıp mahkûm edilecek. Yahudileri yönlendirme olanağı kalmadı."

"Yıllardan beri Aton'a inananlar felaketlere karşı savaşılmaya alıştılar. Gene devam edecekler. Bize yardım edecek misiniz?"

"Bu konuya dönmeyelim. Sizin somut önerileriniz nedir?"

"Her gece, kralla kraliçenin üzerinde durdukları temeli yavaş yavaş çökertiyorum."

"Bugün Ramses gücünün doruğunda! Milyonlarca yılın tapmağının varlığından haberiniz yok mu?"

"Ramses'in başladığı hiçbir şey tamamlanmadı. Onun zayıf noktasını bulmak ve açılacak ilk gedikten içeri dalmak bize kalıyor."

Büyücünün soğukkanlı tavrı Şenar'ı etkiledi. Şayet Hititler projelerini uygulayacak olurlarsa, Ramses'in *Ka*'sionlarla girişeceği savaşta zayıflayacaktı. Ve bir de Ramses içerden saldırıya uğrarsa, kral, ne denli güçlü olursa olsun görünür ve görünmez güçlerin altında çöküp gidecekti.

"Eylemlerinizi artırın Ofir. Çünkü bu yaptığınız hizmetleri unutmayacağım."

Setau ile Lotus, Pi-Ramses'de yeni bir laboratuvar kurmaya karar vermişlerdi. Yepyeni bürosuna yerleşen Ameni, gece gündüz çalışıyordu. Tuya, saray halkının neden olduğu bin bir sorunu çözüyor, Nefertari, din ve protokolla ilgili görevlerini yerine getiriyordu. Güzel İset ile Necem küçük Khâ'nın eğitimiyle ilgileniyorlardı. Meritamon serpilip boylanıyordu. Kâhya Rom mutfaklardan şarap mahzenlerine, şarap mahzenlerinden sarayın yemek salonuna koşuyordu. Seramana güvenlik yöntemlerini giderek daha geliştiriyordu... Pi-Ramses'deki yaşam uyumlu, patırtıdan uzak görünüyordu, ama Ramses, Musa'nın yokluğuna dayanamıyordu.

Aralarındaki fikir ayrılığına rağmen Musa'nın gücü krallığını ye-

niden yapılandırmasını sağlayan bir lütuf olmuştu. Musa kaçmıştı kaçmasına ama ruhunun büyük bir bölümünü bu kentte bırakmıştı. Son görüşmeleri, arkadaşının şeytani güçlerin kurbanı olduğunu ve bilincinde olmadığı bağlarla tutsak edildiğini kanıtlıyordu.

Musa'yı büyülemişlerdi.

Kollarında papirüs yüküyle görünen Ameni, acele adımlarla toplantı salonunda bir aşağı bir yukarı dolaşan Ramses'e doğru yürüdü.

"Az önce Aşa geldi. Seni görmek istiyor."

"Gelsin."

Kenarları kırmızı şeritlerle süslenmiş zarif, soluk yeşil elbisesinin içinde çok rahat görünen genç diplomatın modayı tanıtmada üstüne yoktu. Erkek zarafetinin tek temsilcisi olduğu halde bugün her zamanki halinden daha az canlı olduğu hissediliyordu.

"Pi-Ramses'in açılışında bulunmayışın beni çok üzdü."

"Bakanım beni temsil ediyordu Majeste."

"Nerdeydin Aşa?"

"Memfis'deydim. Muhbirlerimden haberleri topladım."

"Şenar bana, Orta Suriye'de Hititlerin bir kışkırtma girişiminde bulunduğundan söz etti."

"Bu bir kışkırtma girişimi değil, üstelik Orta Suriye de tek ilgi alanları değil."

Aşa'nın sesinde yumuşak bir ifade yoktu.

"Sevgili kardeşimin olayı fazla ciddiye aldığını ve kendi önemini abartmaya çalıştığını sanıyordum."

"Keşke öyle olsaydı. Güvenilir haberleri incelerken Hititlerin Kenan Ülkesi'ni ve bütün Suriye'yi kapsayan bir hareketi başlattıkları kanaatına vardım. Belki Lübnan limanları da tehdit altındadır."

"Oradaki askerlerimize karşı doğrudan bir saldırı olmuş mu?"

"Henüz böyle bir şey yok, ama tarafsız gibi kabul edilen köylere, bu köylere ait tarlalara el konmuş. Şu ana kadar sadece, görünürde sert olmayan idari önlemler söz konusu. Gerçekte Hititler bizim korumamız altında olan ve bize vergi ödeyen bölgeleri kontrolleri altına aldılar."

Ramses bir sehpanın üzerine açılan Yakın-Doğu haritasının üzerine eğildi.

"Hititler ülkemizin kuzeydoğusundaki istila koridorundan iniyorlar ve hedefleri doğruca Mısır."

"Acele verilmiş bir karar bu Majeste."

"Peki öyle değilse, bu saldırının amacı ne?"

"Araziyi işgal etmek, bizi yalnız bırakmak, halkı şaşkına çevirmek, Mısır'ın saygınlığını zayıflatmak, birliklerimizin moralini bozmak... Amaç hiçbir zaman eksik olmaz."

"Senin düşüncen?"

"Majeste, Hititler savaş hazırlığındalar."

Ramses, öfkeli bir hareketle Anadolu krallığının üzerini kırmızı mürekkeple çizdi.

"Bu ulus sadece öfkeyi, kanı ve şiddeti seviyor. Yerle bir edilmedikçe bütün uygarlıkları tehdit edecekler."

"Diplomasi..."

"Çok eski bir araç!"

"Babanın pazarlık ettiği..."

"Kadeş'te bir sınır bölgesi, biliyorum! Ama Hititler hiçbir anlaşılmaya saygı göstermiyorlar. Onların hareketleri hakkında her gün rapor istiyorum."

Aşa eğildi. Karşısında düşüncelerini açıklayan bir arkadaş değil, emreden bir Firavun vardı.

"Musa'nın cinayetle suçlandığını ve kaybolduğunu biliyor musun?"

"Musa mı? Ama bu çok saçma!"

"Sanırım bir komploya kurban gitti. Eşkalini korumamız altındaki devletlere gönder. Bul onu Aşa."

Nefertari sarayın bahçesinde lavta çalışıyordu. Sağında, içinde tımbul ve pembe yanaklı bebeğinin uyuduğu beşik vardı. Solunda Khâ, kâtip gibi bağdaş kurmuş masal okuyordu. Masalda korkunç şeytanları yenen bir büyücünün başarıları anlatılıyordu. Önünde, Ramses'in bir gün önce diktiği ılgın ağacını topraktan çıkarmakla meşgul olan köpeği vardı. Ön ayakları ile bir çukuru kazarken kendini öylesine işine kaptırmıştı ki kraliçe onu azarlamaya kıyamadı.

Köpek birden durdu ve bahçenin kapısına doğru koştu. Sevinç havlamalarıyla, zıplayarak, efendisinin gelişim selamlıyordu.

Nefertari, Ramses'in yürüyüşünden kızgın olduğunu anladı. Kalktı ve ona doğru yürüdü.

"Yoksa Musa..."

"Hayır, hayatta olduğundan eminim."

"Yoksa... annen olmasın bu sıkıntının nedeni?"

"Tuya gayet iyi..."

"Peki üzüntünün nedeni?"

"Mısır Nefertari. Düşler yıkılıyor... Barışla beslenen, her gün mutluluğun tadını çıkaran başarılı bir ülkenin düşü."

Kraliçe gözlerini kapadı.

"Savaş mı?..."

"Bana kaçınılmaz gibi geliyor."

"Gideceksin demek."

"Orduya benden başka kim komuta edebilir? Hititlerin daha fazla ilerlemesine göz yummak, Mısır'ı yok etmek demektir."

Küçük Khâ kitabı okumasına devam etmeden önce kralla kraliçeye bir göz attı. Meritamon sakın sakın uyuyordu. Köpek ise çukurunu derinleştirmeye devam ediyordu.

Nefertari sessiz bahçede Ramses'e sarılmıştı. Uzakta bir ibis, tarlaların arasından yükseldi.

"Savaş bizi ayırıyor Ramses. Bu felaketin üstesinden gelmek için gereken cesareti nereden bulmalı?"

"Her ne olursa olsun bizi birleştiren ve sonsuza kadar birliğimizi koruyacak olan sevgimizdir. Benim yokluğumda sen, kraliçe olarak bu firuze kentin üzerinde hükümdarlık edeceksin."

Nefertari ufka baktı.

"Doğru söylüyorsun," dedi. "Kötü düşüncelere yer vermemek gerekiyor."

Büyük ibis, görkemli bir biçimde, batan güneşin aydınlattığı kralla kraliçenin üzerinden uçtu gitti.